ئاڤێستا

لەمێژینەترین سروودی کورد

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی

زنجیرەی ڕۆشنبیری

*

خاوەنی ئیمتیاز: شەوکەت شێخ یەزدین

سەرنووسەر: بەدران ئەحمەد حەبیب

* * *

ناوونیشان:

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس، گەڕەکی خانزاد، هەولێر

س. پ. ژمارە: ١

www.araspublisher.com

ئاڤێستا

لەمێژینەترین سروودی کورد

بەرگی یەکەم: -گاتا-کان

کۆکردنەوە و وەرگێڕان و لێکۆڵینەوە:

جەلیل عەباسی - ج. قەقنەس

ناوی کتێب: ئاڤێستا - لەمێژینەترین سروودی کورد
کۆکردنەوە و وەرگێڕان و لێکۆڵینەوە: جەلیل عەباسی - ج. قەقنەس
بڵاوکراوەی ئاراس- ژمارە: ١٨٨
دەرهێنانی هونەری: بەدران ئەحمەد حەبیب
دەرهێنانی بەرگ: ئاراس ئەکرەم
خۆشنووسیی بەرگ: هونەرمەند محەمەد زادە
پیت لێدان: ئەدهەم عەباسی
هەڵەگری: شێرزاد فەقێ ئیسماعیل
هەڵەگریی سەر کۆمپیوتەر: دلاوەر صادق
سەرپەرشتیی چاپ: ئاورەحمان مەحموود
چاپی یەکەم - چاپخانەی وەزارەتی پەروەردە، هەولێر- ٢٠٠٣
لە کتێبخانەی بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی ڕۆشنبیری و هونەر لە هەولێر ژمارە (٩٠)ی ساڵی ٢٠٠٣ی دراوەتێ

پێشکەشە:

١- بەرەوانی پاکی مۆبد رۆستەم شەهزادی کە تەمەنی خۆی بۆ ئەشا و لە رێگەی ئەشوویيدا بردە سەر.

٢- بەو مرۆڤانەی رووی راستەقینەی خۆیان لە ئاوێنەی کەرامەتدا بەراستگۆیی دەخوێننەوە.

٣- بەو کوردانەی بیری گەرانەوەی سەر بنەمای رەسەن لە ناخیاندا چەکەرەی کردووە.

٤- بەو کەسانەی نایانەوێ لە قوراوی دۆگماتیزمدا بخنکێن.

پێشەکی

خشنه ئوتره ئەهوورا مەزدا

دەوروبەری ساڵی ١٩٨٥ بوو، وەکو جاران بەدوای هەندێ کتێبی نایابدا سەردانی تارانم کرد و ئەمجارەیان لەبەر ئەوەی مانەوەکەم زۆری خایاند سەردانێکی ئەنجومەنی زەردەشتیانم کرد و ڕۆیشتمە لای بەڕێز مۆبەد ڕۆستەم شەهزادی کە ئەو کات لە پۆستی مۆبەدان مۆبەد بوو و لە ژووری ڕاوێژی ئەنجومەنی زەردەشتیانی تاراندا دادەنیشت. پیرەمێردێکی ئێسک سووک لە ژوورێکی گەورەدا دانیشتبوو، وێنەیەکی ڕازاوە و هەرە جوانی زەردەشت لە پشت سەریەوە هەڵواسرابوو، چەندین کەس لەوێ دانیشتبوون و کۆڕی قسە و باس و پرسیار و وڵام گەرم بوو. کە چوومە ژوورەوە و درووودم بۆ دانیشتوان نارد هەر هەموویان بەمۆبەدیشەوە بەواق وڕماوی و جۆرە سەرسامی و سەرسووڕمانێکەوە چاویان تێ بڕیم. ئەوەی کە ئەوانی گێژ و سەرسام کردبوو جلوبەرگە کوردییەکەی من بوو، چۆخەوڕانکی هەورامی و کڵاشی نۆدشی و پشتوێنی هەجیجی، نموونەی کوردێکی ڕەسەن و ڕاستەقینە. هێندە حەپەسابوون لەبیریان چوو فەرمووی دانیشتنم لێ بکەن! بۆ ئەوەی لەو سەرسامییە دەریان بهێنم و بێدەنگییەکە بشکێنم گوتم: من جەلیل عەباسیم لە هەورامانەوە. گورج جەنابی مۆبەد هەستایەوە و ئەوانیش بەدوایدا، مۆبەدی پیر و لاواز بەرەو پیرم هات و یەکدیمان لە ئامێز گرت، کاتی ئەملاولا ماچ کردنەکە گوتی: تۆ هەر ئەو جەلیلەیت کە ساڵانێکە نامەمان بۆ دەنێریت و ئێمە لە ڕێگەی نامەکانتەوە دەتناسین و هۆگرتین؟!، لە لای خۆی دایناین و ڕوخسەتی خواست کە قسەکانی تەواو بکات چونکە خەریکی وڵامدانەوەی پرسیاری یەکێک لە دانیشتوان بوو، کە قسەکانی تەواو بوون ڕووی تێ کردم و گوتی: دە ئێستا بەخێر بێیت سەر سەرمان، فەرموو قسە بکە. بەدەنگی بەرز بەجۆرێک هەر هەموویان ببیسن گوتم: جەنابی مۆبەد شەهزادی من نەهاتووم پرسیارێک بکەم و وڵامێک ببیسم، من بۆ مەبەستێکی دیکە هاتووم. بەسۆزێکەوە گوتی: جا بۆ هەرچی هاتبی سەرچاومان هاتی و ئێمەش لە خزمەتداین. گوتم: ئەوی ڕاستی بێت من لە هەورامانەوە هاتووم، لە دڵی وڵاتی کوردانەوە، هاتووم ئێوەی بەڕێز بکێشمە پای مێزی مەحکەمەوە! مۆبەد سەری داخست و نوقمی بیرکردنەوە بوو، ئەوانی دیکەش دوو هێندەی تر سەریان سووڕما و سەرسام بوون. گوتم: جەنابی مۆبەد، بەڕێزان، ئێوە لێرە، لەم پایتەختە ئەژدیها ئاسایە (تاران)دا بەئاسوودەیی دانیشتوون و مێژووتان فەرامۆش کردووە، هەر خەریکی گاڵتە و گەپی خۆتانن و هیچ بیرتان لای من نەماوە و ئاوڕێک لە ئاهوورامان نادەنەوە، ئایا دەزانن من کێم و ئاهوورامان کوێیە؟!، من کوردم، کوردی هەورامان، ڕۆڵەی پیرشالیار، و ئاهوورامانیش هەمان لانکەی پێگەیاندنی ئەشوو زەردەشتە کە ئەمڕۆ ئێوە لە بیرتان بردۆتەوە! ئایا ئێوە تا ئێستاش بیرتان لەوە کردۆتەوە کە بزانن هەورامان کوێیە و پیرشالیار کێیە؟، ئایا لەوە ئاگادارن کە بەپێچەوانەی ئێوەی پایتەخت نشینی چەواشەکراو، منی کورد هێشتاش هەر هۆرە و سیاچەمانە و قەتار دەچڕم و باپیرانی من هێشتاش هەموو بەیانییەک بەڵێنی خۆیان لەگەڵ ئەشوو زەردەشتدا نوێ دەکەنەوە

کە ئەندێشە و کردار و گفتاریان چاک بێت؟ ئایا ئێوە بۆ یەکجاریش لە خۆتان پرسیوە بۆچی منی کورد هێشتاش هەموو ساڵێک جەژنی یادی زەردەشت و پیرشالیار دەگرم و شادی دەکەم و زەماوەند دەگێڕم؟! من قسەم دەکرد و پەنجەی تاوانی پشت لێ کردن و ئەمەگ نەناسیم بۆ ئەوان درێژ دەکرد و ئەوانیش بەواق وڕماوی و سەرسامییەوە چاویان تێ بڕیبووم و فزەیان نەدەکرد. قسەکانم بەشیعرێکی شاعیری شەهیدی گواتمالیایی (ئەتۆرنە کاستیلۆ)ی شەهید کۆتایی پێ هێنا کە پێشتر وەرم گێڕابوو بۆ هەورامی و پاشان گوتم: دەفەرموون وڵامم بدەنەوە و ئەوەش بزانن کە هەر هەمووتان بۆ ئەم وڵامدانەوەیە لە بەرامبەری خودی ئەشوو زەردەشتدا ڕاوەستاون...!

هەر هەموویان و لە پێشیانەوە مۆبەد شەهزادی هەستانە سەرپێ و یاسای ڕەسمیی ڕێز لێنانیان بۆ بەجێ هێنام، دانیان بەتاوانەکانیاندا نا و هەموویان لێ وەرگرتم و داوای لێبوردنیان لە من وەک نموونە و نوێنەری هەموو کورد کرد و من کەوتمە پێشیان و ئەوانیش بەشوێنمدا و پێکەوە هۆرەیەکمان چڕی. لەوەو دوا هەموو ئیمکانیاتی ئەنجومەنی زەردەشتیان و ئەنجومەنی مۆبەدان و ناوەندی بڵاوکردنەوەی فرەوەهرە و کتێبخانەی یەگانەگی و ڕێکخراوی ڕۆشنبیریی فرەوەهرە و ئێرانی باستان و لاوانی زەردەشتی و...(*) خرایە بەر دەستم بۆ ئەنجامدانی لێکۆڵینەوەکانم و دەرفەتیان بۆ ڕەخساندم کە لە سەرجەم تێکست و ڕۆژژمێر و گۆڤارەکانی چیستا و فرەوەهرە و ڤەهوومەن و... کەڵک وەربگرم و ئاشکرایە کە زۆرترین و باشترین سوودم لەو خەرمانە بەپیتە وەرگرت و لەگەڵ زانیاری و ئەزموونەکانی خۆمدا کردمنە یەک و بناغەی کۆکردنەوە و وەرگێڕان و شەرح و شیکردنەوەی (ئاڤێستا)م وەکو پڕۆژەیەکی گەورە و درێژخایەن و هەرە بنەڕەتی بۆ جیهانی بەرینی فەرهەنگ و ئەدەب و مێژووی کوردی داڕشت.

خوێنەری هێژا، ئەگەر ئێمەی کورد سەرنجێکی ئێستای خۆمان بدەین بۆمان دەردەکەوێت کە ئێمەش خۆمان لە بیر کردووە و لەگەڵ کلتووری خۆماندا نامۆ بووینەتەوە. ڕاستە کە من ئەنجومەنی زەردەشتییەکانم تاوانبار کرد و ئەوانیش دانیان بەتاوانەکەیاندا نا و لە بەرانبەری ئەو ڕاستییەدا کە پێیم ڕاگەیاندن چۆکیان دادا و کڕنۆشیان برد بۆ ئەو ڕەسەنایەتییە هەنووکەیییەی کورد، بەڵام لە ڕاستیدا دەبێ دانی پێدا بنێم کە من بەفێڵ و دەسپێشخەرییەکی فریوکارانە ویستم کەموکوڕییەکانی خۆم (وەکو کورد) بشارمەوە و بیخەمە پاڵ دیتران! وەکو پێشینان دەڵێن منی کورد لەو کات و شوێنە پیرۆزەدا «گایەکم لە چاوی خۆمدا نەدەبینی بەڵام پووشێکم لە چاوی ئەواندا دەدیت و گەورەشم دەکردەوە»! کەوابوو با بپرسم: ئایا کاتی ئەوە نەهاتووە کە ئێمەش ئاوڕێک لە ڕابردووی خۆمان بدەینەوە و خۆمان بخەینە بەر تیشکی ڕەخنە و لافاوی پرسیار و خودی ڕاستەقینەی خۆمان بەبیری ورد و چاوی کراوەوە بخوێنینەوە؟ ئایا کاتی ئەوە نەهاتووە توندترین ڕەخنە لە خۆمان بگرین کە بۆچی ڕابردووی خۆمان فەرامۆش کرد و هزر و ئەندێشەمان دەستەمۆی بێگانە بوو و لە خودی خۆمان بێگانە کەوتینەوە؟ ئەی ئایا سەردەمی ئەوە نییە کە بیر بکەینەوە و بزانین ئێمە پێشتر چیمان هەبووە و ئێستە چیمان هەیە؟ پێشتر چیمان لە دەست داوە یا لێمان زەوت کراوە و لە بەرامبەریدا چیمان وەرگرتووە؟!

*- بۆ ئاشنابوونی زیاتری خوێنەری بەڕێز و هەموو ئەوانەی دەیانەوێ ڕوو لە بنەڕەت و ئەسڵی خۆیان بکەنەوە ناوونیشانی ئەو چەند شوێنەی کە ناوم بردن و هەندێ شوێنی دیکەی زەردەشتی لە کۆتایی کتێبەکەدا دێنمەوە.

ئەمڕۆ (٢٠٠٢)ی زایینی، مێژووی سیاسیی کورد (٢٧٠٢) و مێژووی زەردەشت واتە مێژووی کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیریی کورد (٣٧٧٠)یە! واتە ئێمەی کورد مێژینەیەکمان هەیە کۆنتر لە هی گەلان کە پڕە لە سەروەری و خاڵی درەوشاوە و شانازی و سەرفرازی، واتە ئێمەی کورد ٢٧٠٢ ساڵ لەمەو پێش سیستەم و دەسەڵاتی سیاسیمان هەبووە و ٣٧٧٠ ساڵ لەمەو پێشیش کۆمەڵگەیەکی پێشکەوتووی خاوەن شارستانییەت و ڕۆشنبیری بووینە و خاوەنی تێکستی خەت و زمانی ٣٧٧٠ ساڵ لەمەو پێشین، واتە ١٧٦٨ ساڵ پێش مەسیحییەت و ٢٣٤٨ ساڵ پێش عەرەب ئێمە خاوەنی کۆمەڵگەیەکی مەدەنی و شارستانییەتێکی ڕاستەقینە و ڕۆشنبیرییەکی بەر فرەوانی ئینسانی بووینە، ئێمەی کورد پێش هەموو گەلانی تر بناغەی سیستەمی ئابووری و ژیانی کۆمەڵایەتیمان دامەزراندووە، ئەی بۆچی ئەمڕۆ ئەوان پێشکەوتوون و ئێمە هێشتاش هەر هەنگاوی بەرەو پاش داوێین؟!

لەوانەیە هەندێ کەس بڵێن لەبەرچی و بەچ بەڵگەیەک دەڵێم مێژووی زەردەشت مێژووی کوردە و زەردەشت لە ئێمەیە، بۆیە زۆر بەکورتی ئاماژەیەکی پێ دەکەم و دەڵێم:

یەکەم، هەر هەموو بۆچوونەکان لە سەر ئەوە کۆکن کە زەردەشت لە ڕۆژئاوای ئێرانی ئەو سەردەمەوە سەری هەڵدا، هەندێک لایان وایە لە ناوچەی چیچەست (ورمێ) و هەندێک دەڵێن لە کێوستانێک بەناوی فارسیی (گوساله) و هەندێکیش دەڵێن لە (ئێرانویچ) و دەشلێن کە ئەم شوێنە هێشتاش نەناسراوە!!من دەڵێم کێوی گوسالە حاڵەتی تەفریس کراوی هەمان (کۆساڵان)ە لە هەوراماندا و (ئێرانویچ)یش هەمان (ئورامۆن)ە و (ورمێ)ش حاڵەتی بەهەڵە نووسراوی (ئورامیە)یە و زەردەشت لە خودی هەوراماندا هاتۆتە جیهان و سەری هەڵداوە، (ئەوەمان لە یاد نەچێت کە وشەی ئورامەن واتای لەحنێکی مۆسیقایە لە پالەویدا و ئورومۆن واتە شوێنی پیرۆز.

سەیدی هەورامی دەڵێ:

ئەز ئورومۆن مەکانم بێ وەڵاتم
سەرو پیری خوای گێرەن خەڵاتم

و ئوورامان یانخود هۆرامان واتە ئاهوورامان، واتە شوێن و مەڵبەندی ئاهوورا. خۆ چ هەورامان و چ ورمێ و بەگشتیش چ ڕۆژئاوای ئێران بێت دەکاتە هەمان کوردستانی ئەمڕۆ و ئەم ڕاستییە بۆ کەس ناشاردرێتەوە، کەواتە زەردەشت کورد بووە و لە کوردستاندا سەری هەڵداوە.

دووەم، لە زۆر شوێنی کوردستاندا هێشتاش ئاسەواری سەردەمی سەروەریی ئایینی زەردەشت ماوەتەوە کە بەنموونە دەتوانم ئاماژە بکەمە سەر ئاتەشگەی گەورەی پاوە و ئاتەشگەی پشتی تەوێڵە و ئاتەشگە و چلەخانەی هەورامانی تەخت و ئەشکەوتی کۆساڵان و گوندی وەیسەی لای مەریوان و قەڵای گاورا لە کەمنە و کێوی پێرۆسەم (پیر ڕۆستەم)ی هەورامان و...، لە هەموو ئەمانەش زیندووتر چلەخانە و گۆڕستان و ڕەسم و یاسای سەردەمی پیرشالیار لە هەورامانی تەختدا. زۆربەی زۆری ناوی کێو و گوند و مێرگ و ئەشکەوت و شوێنەوارە کۆنەکانی هەموو کوردستان و بەتایبەتیش هەموو هەورامان جێ پەنجەی ئایینی زەردەشت و زمانی ئاڤێستایان پێوە دیارە، وەکو: (لهۆن، کەمنە، دزاوەر، بادینان، ئاکرێ، زەرزا، زازا، پیرەوەت، زەردوویی، بایەنگان، وەزەرا، پیران، زەرینە، بێرواس و...) ئەمە سەرەڕای باری مۆسیقایی کورد کە هۆرە و سیاچەمانە و قەتار بەبێ یەک و دوو تایبەتن بۆ چڕینی گاتاکان و ڕاز و نیاز لەگەڵ ئەهوورادا، سەرەڕای ئەوەش بەسەدان وشە و ڕستە و دەستەواژە لە گاتاکاندا هەن کە ئەمڕۆ هەر بەو شێوەیە لە زمانی کوردی و بەتایبەت لە هەورامان و بادینان و لوڕستاندا ماونەتەوە و بەکار دەبرێن.

سێیەم، گەر بەوردی سەرنجی جلوبەرگی کوردی بدەین دەبینین پشتوێن و کەشیەی ئەمڕۆی ئێمە هەر هەمان (سەدرە و کوشتی)ی سەردەمی زەردەشتە کە بۆمان ماوەتەوە و لەویش بەرجەستەتر ئەوەیە کە ئەمڕۆ بەتایبەتی لە بارزان و لە هەورامانیشدا پیاوی کورد پشتوێنی سێ گرێ دەبەستێت کە ئەویش دەربڕ و پیشاندەری نوێکردنەوەی ڕۆژانەی پەیمانی ئەخلاقیی باپیرانمانە لەگەڵ ئەشوو زەردەشتدا، باپیرانمان هەموو بەیانییەک کە خۆیان کۆ دەکەنەوە سێ گرێ لە پشتوێنەکەیان دەدەن بەمەبەستی دووپاتکردنەوە و داکۆکیکردنە سەر ئەندێشە و گفتار و کرداری چاک، گرێی یەکەم ئەندێشەی چاک، دووەم زمان و گفتەی چاک و سێیەمیش کرداری چاک! خۆ لەسەر نەورۆز و دەسپێکردنی ساڵی تازە نارۆم کە زیندووترین و ئاشکراترین ڕەمز و سیمبولی ئایینی پیرۆزی زەردەشتە کە هێشتاش بەبەرجەستەیی و هەر بەهەمان زیندوویێتیی جاران لە ناوماندا ماوەتەوە و هێشتاش هەر وەکو پێغەمبەرەکەمان ڕێزی لێ دەگرین و واتا و فەلسەفەی بۆ قایلین و یادی دەکەینەوە. باپیرانی ئێمە لێک دەپرسن: «ئەرێ قرۆنێ کۆنا یا ماریفەتو پیرێ؟» و زاناکانیش وڵام دەدەنەوە کە: «کورە ماریفەت کۆنتەرا، خۆ قرۆنێ هیزیکە گوشایشە کۆری ئارد»! یانخود ئەو شینگێڕییەی کە بۆ دوای هێرشی عەرەب لەسەر هەورامان و دابی زەردەشتی دەگێڕدرێت کە ئەوە دەسەلمێنێ ئایینی زەردەشت لە هەوراماندا بووە و هێرشی کراوەتە سەر و زەردەشتییەکان کەوتوونەتە بەر شەپۆلی کوێری کوشت و بڕ و تاڵان و بڕۆی عەرەبان و ئەمەش ئاهوورا تووڕە دەکات:

هورمزگان ڕمان ئاتران کوژان
وێشان شاردەوە گەورە گاوران
زۆرکار ئارەب کردنا خاپوور
گنا ئی پاڵە هەتا شارەزوور
شەن و کەنیکا وە دیل بشینا
مەرد ئازا تلیا وە ڕووی هوینا
ڕەوشت زەردەشت مانۆ وە بێکەس
بزیکا نیکا هورمز وە هیچ کەس

ئایا هەموو ئەمانە بەڵگە و فاکتەری زیندووی کوردبوونی زەردەشت و کوردی بوونی ئایینە پیرۆزەکەی نین؟!

ئەوەی کە جێی داخ و کەسەرە ئەوەیە کە دەبینین ئێمەی کورد بەو هەموو سامانە دێرینەیەمانەوە لە ساڵی (٨٠)ی کۆچی مانگی بەدواوە، بەرەبەرە هەموو شتێکمان لێ دزرا و مێژووی پرشنگدارمان لێ

تێکدرا و هیچمان بۆ نەمایەوە.

دکتۆر عەبدولحسێن زەڕین کووب لە کتێبی «دوو سەدە بێدەنگی»دا باس لە سەرەتاکانی هێرشی عەرەب دەکات بۆ سەر ئێران و دوو سەدەی سەرەتای دەسەڵاتداریەتی عەرەب و بێدەنگ و کپ کردنەوەی ئێرانییەکان شی دەکاتەوە و دەڵێ گەلانی ئێران بەو هەموو شارستانییەتە کۆن و دێرینەیانەوە لەو دوو سەدەیەدا نوقمی بێدەنگی کران و هەموو شتێک و تەنانەت کتێب و زمانیشیان لێ زەوت کرا. بەڵام دکتۆر ئەوەش دەڵێ کە لە سەدەی سێیەمەوە ئێرانییەکان بیریان کردەوە و بەخۆیاندا هاتنەوە و دەستیان بەچالاکی کرد بۆ بووژاندنەوەی سامانی دێرینیان و...!

ئەی ئێمەی کورد چی؟ ئایا ئێمەش بەخۆماندا هاتینەوە و ئەو بێدەنگییە داسەپاوەیەمان تێکشکاند و هاواری خۆمان بەرەو ڕووی داگیرکاران دەربڕی؟! بەداخەوە دەبێ بڵێین نا. ئێمە تەنیا و تەنیا لە سەرەتاکانی هێرشی عەرەبدا بەرگری و بەربەرەکانێمان کرد و خۆمان بەدەستەوە نەدا کە ئەویش بووە هۆی ڕژانی خوێنی ڕۆڵەکانمان و کاتێکیش کە داگیر کراین و هەموو شتێکمان لێ زەوت کرا و بووینە دیلێکی زنجیر لەدەست و کۆت لە ملی بێگانە و تەنانەت هەست و نەست و هەناسەی خۆشمان لە دەست دا، هەرچی ئەوان گوتیان بەچاوی بەستراو کردمان و هەر جۆر ویستیان ئاوا بووین، جارێ بۆ جارێ بەڕوویاندا نەتەقینەوە و کلتوور و کەلەپووری دێرین و ڕەسەنی خۆمان بەڕوودا نەدانەوە و لە بەرامبەریاندا نەوەستاین و پێمان نەگوتن: «هۆی... دەشتەکییە بێ پێڵاوە مزووک خۆرەکان، ئێمە دەوڵەتین»!

بەڵێ کپ بوونەوە و بێدەنگییەکەی ئێمەی کورد نەک دوو سەدە بەڵکو ١٤سەدەی خایاند! بەڵام بەخۆشحاڵییەوە جیلی ئەمڕۆی کورد ڕاچەنیوە و خەریکە بەخۆیدا دێتەوە و چاو دەگێڕێ بەدوای خودی ونبوویدا و دەشزانین سەردەم نە سەردەمی شیری دوودەم و گورزی حەوت سەر و نە هیی ئەفسانە و ئەفسوونە بەڵکو سەردەمی سەرهەڵدانەوە و ژیاندنەوە و دیالۆگ و پێکەوە ژیانی هەموو کلتوور و شارستانییەتەکانە، بۆیە دەبێ هەل و دەرفەتەکە بقۆزینەوە و هەوڵ بدەین بەجیلەکانی ئایندەمان بڵێین کە ئێمە کێ بووین و کێین، چیمان هەبووە و هەمانە، لەکوێوە هاتووین و بەرەو کوێ دەڕۆین و بەکوێ دەگەین، بۆچی ئێمەی نەتەوە تووشی قەیرانی کەسییەتی هاتووین و لەچیدا بزربووین و دەبێ بەدوای چیدا بگەڕێین و چۆن و لە کوێ بیدۆزینەوە؟

پێویستە ئەم پرسیارە هەرە گرینگ و زیندووکەرەوانە لەناو بیر و هەست و نەستی جیلی ئەمڕۆدا بورووژێنین و بیخەینە سەر ڕێ بۆ دۆزینەوەی وەڵامەکانیان چونکە دۆزینەوەی وەڵامی ڕاستی ئەو پرسیارانە هەمان دۆزینەوە و ناسینەوەی کەسییەتیی دزراوی ئێمەی کوردە، ئەم هەوڵەی منیش هەر لەو ڕێبازەدایە و دەکرێ بڵێم هەنگاوی یەکەمە بەرەو ڕێگای دۆزینەوەی (خود)و ناسینەوەی ڕابردوو و دامەزراندنەوەی بناغەی ئەندێشەی چاک و هەستی خاوێنی کوردی بەمەبەستی زووتر گەیشتنمان بۆ لووتکەی سەربەستی و سەربڵندی.

من چیم کردووە؟!

لەم پێشەکییەدا باسی دامەزراندنی ئەم پرۆژەیەم کرد، لێرەشدا بەپێویستی دەزانم کە بڵێم دەمتوانی دەقێکی ئاڤێستا بگرمە دەستمەوە و زۆر بەئاسانی وەری بگێڕمە سەر زمانی کوردی و بەئاسانیش چاپ و بڵاوی بکەمەوە بەڵام ئەوەم بەباش نەزانی و بەتایبەتیش دەمویست خوێنەری کورد بەتەواوەتی ئاڤێستا بناسێت و هیچ نەبێ نزیکی وەڵامی ئەو پرسیارانەی سەرەوە بکەوێتەوە بۆیە ڕێگاکەی خۆم دوورتر خستەوە و هەوڵ و زەحمەتەکەم دوو چەندان کرد و هاتمە سەر ئەو ڕایەی کە تەنیا وەرگێڕانێکی سادە و ساکار و سەرەتایی نەبێت بەڵکو کۆکردنەوە و وەرگێڕان و شەرح و لێکدانەوەیەکی تەواوی دەقە ئاڤێستاییەکان بێت هەر بۆیەش نیمچە کتێبخانەیەکم لەبەر دەستی خۆمدا دانا و لەناو هەموویاندا گەڕام بەدوای ڕاستەقینەترین دەقدا بەجۆرێک کە بۆ لێکدانەوەی وشەیەک یانخود دەستەواژە یا تەعبیرێک جاری وا هەبووە کە ١٢،١٠ کتێبم خوێندوونەتەوە تا گەیشتوومەتە مەبەستی تەواو. ئەو بەرهەمانەش کە بۆ ئەم کارە سوودم لێ وەرگرتوون بریتین لە:

١- اوستا، کهنترین سرودهای ایرانیان، ج١و٢، گزارش و پژوهش: د.جلیل دوستخواه چاپ چهارم ١٣٧٧ تهران انتشارات مروارید.
٢- گاتها، سرودهای زرتشت ج١و٢، ترجمه و تفسیر:موبد فیروز آذر گشسب ١٣٥٩ تهران انتشارات فروهر.
٣- اوستا، نامه مینوی آیین زرتشت (از گزارش استاد پورداود)، د.جلیل دوستخواه، چاپ پنجم ١٣٦٤ تهران انتشارات مروارید.
٤- دانشنامه مزدیسنا، د.جهانگیر اوشیدری، چاپ اول ١٣٧١ تهران نشر مرکز.
٥- فرهنگ واژەهای اوستا، ج ١تا٤، فریدون جنیدی و احسان بهرامی، ١٣٦٩ تهران نشر بلخ.
٦- بررسی یسنا، بخشهای ١و٢و٣، مراد اورنگ، ١٣٤٠ تهران.
٧- اوستا، سرودهای زرتشت، هاشم رضی ١٣٧٤ تهران انتشارات فروهر.
٨- زندگی و مهاجرت آریاییان، فریدون جنیدی.
٩- مجموع دفترهای نامه فرهنگ ایران، فریدون جنیدی.
١٠- حقوق بشر در جهان و حقوق جهان در ایران باستان، فریدون جنیدی.
١١- دو قرن سکوت، د. عبدالحسین زرین کوب، ١٣٧٨ تهران.
١٢- ایران از آغاز تا امروز، گیرشمن، ترجمه محمد معین، چاپ دوازدهم ١٣٧٩ تهران.
١٣- سیری در آموزش گاتها، موبد رستم شهزادی، ١٣٧٤ تهران.
١٤- زرتشتیان یکتا پرست هستند، موبد رستم شهزادی، ١٣٦٤ تهران.
١٥- دین و دانش، موبد رستم شهزادی، ١٣٥٧ تهران.
١٦- آیین میترا، مارتن ورمازرن، ترجمه بزرگ نادر زاد، ١٣٥٧ تهران.

١٧- اكنون ميان دو هيچ، فردريش نيچه، ترجمه علی عبدالهی، چاپ چهارم ١٣٧٧ تهران.
١٨- مجموع ماهنامەهای: چيستا، فروهر، وهومن و روزشمارهای انجمن زرتشتيان.
١٩- چنين گفت زرتشت، فردريش نيچه، ترجمه داريش آشوری چاپ دهم ١٣٧٦ تهران.
٢٠- زرتشت نيچه، پيرابر و سوفرن، ترجمه بهروز صفدری، ١٣٧٦ تهران.
٢١- فلسفه زرتشت، د.فرهنگ مهر، ١٣٧٨ تهران.
٢٢- نگرشی بر اسلام و زرتشت، موريس شيخی، ١٣٧٦ تهران.
٢٣- اسطوره زندگی زرتشت، ژاله آموزگار و احمد تفضلی ١٣٧٥ تهران.
٢٤- نبرد انديشەها در ايران پس از اسلام، فريدون جنيدی ١٣٥٩ تهران.
٢٥- گاهشماری باستانی مردمان مازندران و گيلان، نصرالله هومند، ١٣٧٤ تهران.
٢٦- زمانی ئاڤێستا، سۆكۆلۆف، و. محەمەدئەمين هەورامانی ١٩٨٨ بەغدا.
٢٧- زاری زمانی كوردی لە تەرازووی بەراورد دا، محەمەدئەمين هەورامانی، ١٩٨١ بەغدا.
٢٨- فەرهەنگی ئيريەن ڤاچ، محەمەدئەمين هەورامانی، ١٩٨٦ بەغدا.
٢٩- زرتشت و تعاليم او، هاشم رضی
٣٠- راهنمای دين زرتشتی، هاشم رضی
٣١- يشتها، ج١و٢، ابراهيم پورداود
٣٢- گاتها، ابراهيم پورداود
٣٣- پيام زرتشت، د.علی اكبر جعفری
٣٤- آيين زرتشت و تاثيرآن در شرق و غرب، مهرداد مهرين
٣٥- آيين راستی، مهرداد مهرين
٣٦- ويژگيهای آيين زرتشت، مهرداد مهرين
٣٧- پژوهشی در آرمان پارسايی در ايران، د. حسين وحيدی.
٣٨- زانياری و ڕاوێژ و لێكۆڵينەوە مەيدانييەكانی خۆم لەسەر هەورامان و زەردەشت و...، دەبێ وەكو ئەمانەتدارييەک بڵێم كە زۆرترين سوودم لە بەرهەمەكانی خاڵی (١و٢) وەرگرتووە و بناغەی كارەكەم لە سەر ئەو دوو بەرهەمە بەپێزە داڕشتووە.

خوێنەری هێژا، ئەم بەرهەمەی لەبەر دەستايە بەرگی يەكەمی پرۆژەيەكی شەش بەرگييە لەسەر ئاڤێستا و هيوادارم هەنگاوی يەكەمم سەركەوتووانە هاويشتبێت و هەوڵ و هەنگاوەكانی دواتريشم بگەنە ئەنجامێكی دڵخواز بۆ سوودی تۆی بەڕێز و دەوڵەمەندتر كردنی كتێبخانەی كوردی بەم سامانە دێرين و ڕەسەن و دەوڵەمەندە، سوپاس و پێزانينی خۆيشم لە ناخی دڵەوە ئاراستەی هەموو ئەو دۆست و هاوڕێ و هاوكارە خۆشەويستانەم دەكەم كە هەر يەكە بەجۆرێک وڵامی داخوازييەكانيان دامەوە و هانيان دام و هاوكارييان كردم.

ئێستاش بۆ ئاشنابوونی سەرەتايی خوێنەری بەڕێز بەهەندێ خاڵی سەرەكيی ئايينی پيرۆزی زەردەشت ئەويش بەشێوەيەكی خێرا و كورت و چڕ و پڕ، دەلاقەيەک لە ڕووی چەند خاڵێكی گشتيی ئەم ئايينە پيرۆزە دەكەينەوە و دواييش پێكەوە دەروازەی ئەم كتێبە مەزن و مێژينەيەمان لە زمانی مامۆستا (جەليل دوستخواه)ەوە دەخەينە سەر گازەرەی پشت.

بژی ئەشا و سڵاو بۆ ئەشوويی و درووود بۆ فرەوەهرەی پاک و پيرۆز

جەليل عەباسی
هەولێر - بەهاری ٢٠٠٢ی زايينی
٢٧٠٢ی كوردی و ٣٧٧٠ی زەردەشتی

دەلاقە

ئەهوورا مەزدا: ئەهوورا مەزدا یا ئەهووره مەزده یانخود مەزدا ئەهووره ناوێکه که ئەشوو زەردەشت له ئاڤێستادا بۆ خوای تاقانەی بەکار هێناوه که دەبێ بڵێین دیاریکردن و ناسینی خواوەند و داهێنەرێکی تاقانه بەناوێکی تایبەتییەوه له مێژووی مرۆڤدا بۆ یەکەمجاره و وەک یەکەمین کەسیش هەر له لایەن زەردەشتەوه هاتۆته گۆڕێ. ئەم ناوه سەرەتا له زمانی زەردەشتەوه له گاتاکاندا هاته ئاراوه و پاش چەندین سەده له زمانی گاتاکانەوه هاته ناو سەرجەم ئاڤێستا و گەیشته ناو زمانی (پارسیی کۆن) واته (فۆرس) که زمانی سەردەمی هەخامەنشییەکان بوو. دواتر هاته ناو زمانی پالەوی و لەوێشەوه بۆ ناو زمانی فارسی که لەم زمانەشدا هەندێ گۆڕانکاریی بەسەردا هات وەک: هورمەزد، هورموزد، ئورمەزد، هرمز، ئورمەز و هرمزد که هەر هەموویان کورتکراوەی هەمان «ئەهورەمەزده»ن که بوو بەخواوەندی تاقانەی ئێرانی دێرین. ئەشو زەردەشت له سەرەتای زۆربەی ڕازونیازەکانیدا ئەم دەستەواژەیه دەڵێتەوه: «خشنه ئوتره ئەهوورا مەزدا» واته بەڕەزامەندی ئەهوورا مەزدا. ئەم دەستەواژەیه دوو وشەی سەربەخۆن: (ئەهووره) + (مەزده) و دەبینین زۆر جار له ئاڤێستادا بەجیا هاتوون واته ئەهووره هاتووه و پاش چەند وشەیەک مەزده یانخود زۆر جار بەشێوەی (مەزدا ئەهووره) دێت واته مەزدا دەکەوێته پێش ئەهوورەوه. وشەی ئەهوورا له ئاڤێستادا و (ئەسوور) له ڤیدادا هەردووکیان له ڕیشەی «ئەسوو» وەرگیراون کەبه واتای سەروەر و دۆست دێت. (مەزدا)ش که له سانسکریتدا «مێزەس»ی پێ دەوترێت بەواتای هۆش و هزر و زانست هاتووه و بەگشتی لەناوی (ئاهوورا مەزدا)ش واتای دۆستی هۆشمەند، سەروەری زانا، ئەمیری ئاگا و یاوەری ژیر دراوەته دەست که ئەمیش پیشاندەری ئەو ڕاستییەیه که سەرەتای ئەلفوبێی ئایینی زەردەشت لەسەر دۆستایەتی و ژیری و ئەقڵانییەت دامەزراوه، خۆ ئەگەر سەرنجی ئەو سیفەتانەش بدەین که له (یەشت)ەکاندا دراونەته پاڵ ئەهوورا، ڕاستییەکەمان جوانتر دەست دەکەوێت بۆ نموونه (خڤەرێنەڤەنت) واته خاوەنی فەڕ و شکۆ، (ڕەئێڤەنت) واته خاوەنی ڕووناکی و شکۆ، که له پالەویدا بۆته ڕایوومەند. یانخود زانای هەموو شت و ڕاستیی ڕاستەقینه و نوور و پاک و زانیار و...، دیاره وشەی (هۆره)ش هەر یادگارێکه لەو ناوه پیرۆزه ماوەتەوه بۆمان که باپیرانمان بۆ پاراستنی خستوویانەته پاڵ بەشێک له مۆسیقای کۆنمان و ئێستاش که دەڵێین هۆرەچڕ مەبەستمان ئەو کەسەیه که ڕازونیاز لەگەڵ ئەهوورادا دەکات یانخود که دەڵێین (هۆره بچڕه) واته بانگ بکه له ئەهوورا، واته لەگەڵ ئەهوورادا قسه بکه، ئاشکرایه که ئەم بانگکردن و قسه کردنەش له ڕێگەی گاتاکانەوه بووه.

زەرەتوشتره (زەرەت ئاستره): زەردەشت ناوی پێغەمبەری دێرینی ئایینی مەزدیەسنا و یەکەم مامۆستای فەلسەفه له مێژووی مرۆڤه. زەردەشت بەواتای ئەستێرەی ڕووناک و تیشکی زێڕین

دێت. هەندێک کەسی وەک موولێر دەڵێن زەردەشت واته خاوەنی وشتری زەرد، کاسێل دەڵێ زەردەشت واته کوڕی ئەستێره، دەهارلەی بەلژیکی واتای (ڕووناک و زەرد وەک زێڕ)ی داناوه و بارتۆلمه دەڵێ واتای خاوەنی وشتری پیر دەدات. ئەم فەرق و جیاوازیەش دەگەڕێتەوه بۆ ئەوەی که گاتاکان زمانێکی هەره دێرینیان هەیه بۆیه هەر کەسه و بەپێی بۆچوونی خۆی خوێندوونیەتەوه کەچی گەر جوانتر وردبینەوه دەبینین ڕاستییەکەی هەمان (ئەستێرەی ورشەداره) چونکه وشەی (زەرەنت) واته ورشەدار و (ئاسترا)ش واته ئەستێره و ئەویش له ڕاستیدا (زەرەنتوئاستره)یه نەک زەرەت ئوشتره.

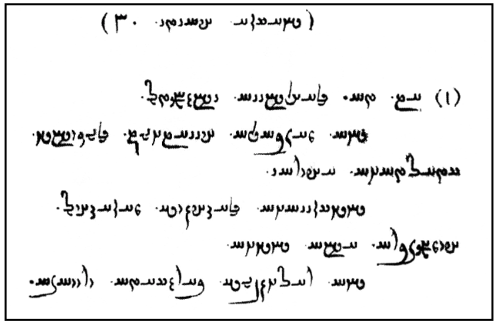

ئاڤێستا: وشەی ئاڤێستا بەواتای ئەساس، بنەما، دەقی ئەسڵی، بنەڕەت، پەنا، یاریده دێت و بەگشتیش تایبەته بەکتێب و نووسراوه زەردەشتییەکان و خەت و زمانی ئەو نووسینانه. ئاڤێستا له پالەویدا (ئەڤێستاک)ه و له دەقه مێژووییەکانی عەرەبیشدا بەشێوەی جۆراوجۆر نووسراوه وەک: بستاه، ابستاه، الابستاه، البستاه، البستاق و...... گۆڵدنەر له زمانی پرۆفیسۆر (ئاندەرئاس)ەوه دەڵێت:

وشەی ئاڤێستا له وشەی (ئوپەستا) وەرگیراوه و واتای بنەما و دەقی ئەسڵی دەدات. له شیکردنەوەی پالەویی ئاڤێستادا وشەی (ئەپەستان) هاتووه بەواتای پشتگری که له زمانی ئەرمەنیشدا هەیه (ئەپەستەن) بەواتای متمانه و پشت پێ بەستن. (والا) زانای پارسیی هیند پێی وایه وشەی ئاڤێستا له (ڤید)ەوه هاتبێ که بەواتای زانین دێت و مەبەستیش هەمان ئەقڵانیەت و مەعریفه و زانسته. ئاڤێستا یەکەمجار له سەردەمی بلاشی یەکەمی ئەشکانی و دواتر له سەردەمی ساسانیەکان کۆکرایەوه و پاشان شیکردنەوەیەکیان بەزمانی پالەوی لەسەر نووسی بەناوی (زەند) و دواتریش شیکردنەوەیەکی زەند نووسرا و ناویان لێ نا (پازەند) که زمانەکەی پاراوتر بوو له زەند و وشەی ئارامی (هۆزڤارەش)ی تێدا نەبوو. ئاڤێستای ئەمڕۆ پێنجیەکی ئاڤێستای سەردەمی ساسانییەکانی لێ ماوەتەوه و ئەوی دیکەی بەهۆی دەستدرێژی و تاڵان و بڕۆی دوژمنان بەدرێژایی مێژوو له نێوچووه.

ئایینی مەزد یەسنا: ئایینی پێغەمبەری مەزنی مێژینەمان ئەشوو زەردەشتی ڤەخشوەر ناسراوه به(مەزدیەسنا) ئەمەش سیفەتێکه بەواتای مەزدا پەرست دراوەته پاڵ ئایینی پیرۆزی زەردەشت. مەزد یەسنا پێکهاتووه له دوو وشه (مەزد+ یەسنا) وشەی یەکەم واته مەزد کورتکراوەی مەزدایه و وشەی دووەمیش واته یەسنا هەمان یەسنایه که بۆته بەشێک له ئاڤێستا و بەواتای پەرستش و ڕاز و نیاز هاتووه، سەرجەم وشەکەیش (مەزدیەسنا) واته مەزدا پەرستی، واته ئایینێک که مەزدا (خوای تاقانه) دەپەرستێت و زۆرتریش مەبەست لەو ئایینەیه که ئەشوو زەردەشت هێناویەتی. مەزد یەسنا دەکەوێته بەرامبەری (دێو یەسنا) که واتای دێو پەرستی دەدات، واته ئایینی ڕاستی خوازی له بەرامبەر درۆ

پەرستی، تاقانە پەرستی لە بەرامبەر دێو پەرستیدا. دێو یەسنا لە ئاڤێستادا زۆرتر بۆ تورانییەکان هاتووە کە دژی ئایینی یەکتا پەرستیی زەردەشتیان بوون.

فرەوەهرە: لە ئاڤێستادا پێنج هێزی دەروونی بۆ مرۆڤ لە بەرچاو گیراون بەناوەکانی: ١- ئەهو ٢- دەئێنا ٣- بەئوزە ٤- ئورڤەن ٥- فرەوەشی یا هەمان فرەوەهرە. ئەم واژەیە لە واتادا هەڵگر و پارێزەر دەگەیەنێت و وەک دیارە یەکێکە لە هێزە مەعنەوییەکانی مرۆڤ. فرەوەشی دەبێتە ڕۆحی مرۆڤ و تا مرۆڤ زیندووە لە گەڵیەتی و لە ئاکاری خراپ و ناشایست دەیپارێزێت و پاش مەرگی مرۆڤ بەرەو ئاسمان هەڵدەکشێت. لە بەشی یەکەمی برگەی حەوتەمی (بوندەهێش)دا دەڵێت: «بەر لە ئەفراندنی جیهانی مادی، ئەهوورا مەزدا عالەمی مەعنەویی فرەوەشیی

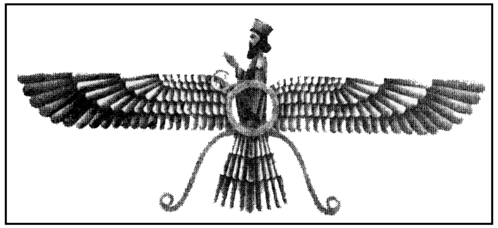

داهێنا» فرەوەهرە هەر لە سەرەتای خولقاندنی مرۆڤەوە تا کاتی مەرگی دەبێ هاوڕێی بێت و بیپارێزێت. فرەوەشی کاینێکی مەعنەویی پیرۆزە و دەبێ ڕێزی لێ بگیرێت، دەبینین درێژترین (یەشت) لە ئاڤێستادا کە (فەروەردین یەشت)ە تایبەتە بەفرەوەشییەوە. ئەم ناوە (فرەوەشی) لە زمانی هەخامەنشی (فۆرس)دا (فرەوەرتی) و لە پالەویدا (فرەوەهرە) و لە فارسیی دەریدا (فرەوەر) یانخود (فرەوەرد)ە و فرەوەردین یانخود فەروەردین هەر لەوەوە وەرگیراوە. جاروبار (نیگارە) هێمایەکی پەیکەر ئامێز دەبینین کە بەداخەوە هەندێ لە ڕۆژهەڵاتناسەکان بەشێوەیەکی نازانستیانە داویانەتە پاڵ ئەهوورا مەزدا و کەسانێکیش لە ڕووی ناحەزی و نەیاری و بەدخوازییەوە ئەو بۆچوونە چەواشە و هەڵەیەیان پەرە پێ داوە لە حاڵێکدا کە ئەم بۆچوونە زۆر هەڵە و ناڕاست و نازانستیانەیە و زەردەشتییەکان هیچ کاتێک ئاوەها بیریان نەکردۆتەوە بەڵکو بۆ ناساندن و بەدیار خستنی زۆرتر و ئاشکراتری واتا و فەلسەفەی فرەوەشی ئەو نیگارەیەیان بۆ داناوە و هەر واتایەکیان کردۆتە بەشێک لەو نیگارەیە. ئەگەر لە نیگارەکەی فرەوەشی ورد بینەوە دەبینین کە شکڵ و شێوەی پیرەمێردێکی نوورانیی هەیە بەکەڵلەسەر و دووباڵ و دوو هەڵقەوە و لە خوارەوەش دوو گۆی خرت کە دەکرێ ئێمە بە(قاچ) ناویان بەرین. لێرەدا بۆ دەرخستنی ڕاستیی مەسەلەکە باسی یەکەیەکەی ئەندامانی ئەو نیگارەیە دەکەین:

١- پیشاندانی فرەوەشی وەک پیرەمێردێکی نوورانی ئاماژەیە بەمرۆڤی چاکەخواز کە بڕوای بەئەهوورا مەزدا و زەردەشت و ڕاستی و پاکی هەبووە و ساردی و گەرمیی ڕۆژگاری زۆر دیوە و ئەزموون و تەجروبەی لە سەر ژیان زۆرە و دەبێ ئەخلاق و کردار و خوو و ڕەوشت و ئەزموونەکانی بکرێنە سەرمەشق و ڕێ پیشاندەر بۆ بەرەی ئێستا و ئایندەش.

٢- دەستی ڕاستی پەیکەرەکە بەرەو لای سەرەوە ڕاکێشراوە کە پێمان بڵێت یەزدانی تاقانە لە یاد مەکەن تا بتوانن بەتۆشەیەکی پڕ لە گفتە و کردە و ئەندێشەی چاک و بەسەربەستی و شانازییەوە بگەڕێنەوە بەرەو لای.

٣- ئەو هەڵقە بچووکەی کە لە دەستی چەپیدایە، ئاماژە بەپەیمانێک دەکات کە مرۆڤی چاک لەگەڵ ناخی خۆیدا بەستوویەتی بۆ پێڕەوی و بەکار بەستنی دەستوورات و یاساکانی پەروەردگار یانخود دەشتوانین بڵێین کە ئەوە ڕەمزی مرۆڤە لە دەستی فرەوەهرەدا و مەبەست ئەوەیە کە فرەوەشی مرۆڤ دەپارێزێت.

٤- دوو باڵەکەی نیشانەی بەرەو پێش چوون و پێشکەوتە بەئەندێشەی بەرز و بیری وردەوە.

٥- سێ بەشی ناو باڵەکانیش نیشانەی (ئەندێشەی چاک، کردەوەی چاک، گفتەی چاک)ن کە دەبێ مرۆڤ خۆی پێیان بڕازێنێتەوە و بەو سێ هێزە تایبەتەوە بژیت و ڕوو لە ئایندەیەکی گەش بکات.

٦- ئەو هەڵقە گەورەیەی کە لە کەمەری پیرەمێردەکەدایە نیشانەی ژیان و ڕۆژگاری دوور و درێژە کە ئینسانی تێدایە و مرۆڤ دەبێ وا بژیت و وا ئەو ڕۆژگارە بەسەر بەرێت کە سەرفراز بێت و پاش مەرگیش، ڕۆحی بەپاکی و سەرفرازی بەرەولای یەزدان بگەڕێتەوە.

٧- ئەو دووخەتە کە دوو (گۆ)یان پێوەیە و دەکەونە ژێرەوەی پەیکەرەکە نیشانەی (سپەنتەمینوو ئەنگەرەمینوو)ن واتە دوو سیمبولی خێر و شەڕ کە دەبێ مرۆڤ خۆی بداتە پاڵ سپنتەمینوو سەربکەوێ بەسەر هێزی شەڕدا و شەڕ و خراپە و درۆ لەناو بەرێت و جیهان ئاوەدان بکاتەوە.

٨- هەر لە هەمان بەشی خوارەوە وەک کۆتایی باڵەکان سێ بەشی دیکە دەبینرێت کە ئەویش نیشانەی ئەندێشە و گفتە و کردەوەی خراپە و ئەوە دەگەیەنێت کە مرۆڤ دەبێت بەهێزی سپەنتامینوویی و بیری چاک و زمانی چاک و ڕەوشتی چاک سیفەتە خراپەکان لە خۆی دوور بکاتەوە و ڕۆح و وجودی خۆی بپاڵێوێت و ببێتە مرۆڤێکی ڕاستەقینەی پاک و چاک و ڕاستیخواز.

ئاهووورامان: ئاهوورامان هەمان دێرینە مەڵبەندی شارستانییەتی مرۆڤایەتی و بەتایبەتی نەتەوەی کوردە کە دەتوانین بڵێین سەرەتای شارنشینی و نیشتەجێ بوون و هەرواش سەرەتای ئاژەڵداری وەک بناغەی سەقامگیری و هزری ئابووری و سەرەتای هونەری شانۆ و سەما وەکو نموونە و ڕەمزی شۆڕش و بەرهەڵستکاری لەوێدا سەری هەڵدا و هاتە

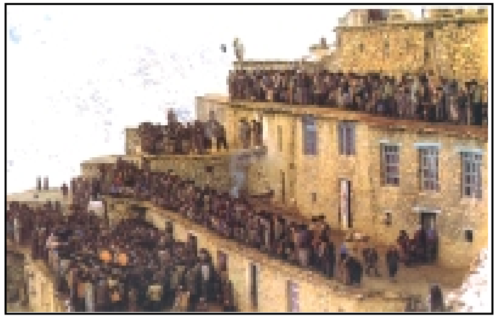

نێو بیر و مێشکی مرۆڤەوە. ئەم ناوە کە تا ئێستاش شەڕە قسەی لە سەر بەردەوامە بۆ ساغکردنەوەی واتاکەی (و دەتوانم بڵێم کە من یەکەم کەس بووم کە بەپشت بەستن بەدەلیل و بەڵگەی ئەقڵی و مێژوویی و بەپێی فاکتی دێرینەناسی واتای ئەو دەستەواژەیەم ساغ کردۆتەوە و لە چەندین وتار و بابەتی جۆراوجۆر و لە چەندین گۆڤار و ڕۆژنامەدا بڵاوم کردۆتەوە)، بەچەند شێوە دەخوێنرێتەوە وەکو: ئوورامان، ئوورامەن، ئوورۆمۆن، ئوورمەن، هەورامان، هۆرامان و بەتەعبیری منیش ئاهوورامان. کە جگە لە دوو وشەی ئوورۆمۆن و ئوورامەن ئەوانی دیکە هەر هەموویان لە (ئاهوورامان)ەوە سەرچاوە دەگرن، واتە

ئاهوورامان کورت کراوەتەوە و لە فارسییەکەدا بۆتە (ئوورامان) و لە کوردییەکەشدا بۆتە هەورامان و هۆرامان و لە هەرکام لەو وشانەدا گۆڕانکارییەکی ئاسایی بەسەر پیتی (ئا) و (ه)دا هاتووە. بەڵام وشەکانی ئوورامەن و ئوورۆمۆن بۆ خۆیان جیان و هەرکامە واتایەکیان هەیە: ئوورامەن ناونیشانی لەحنێکی مۆسیقایی پالەوییە و ئوورۆمۆنیش ناوی ڕەسەن و دێرینی خودی هەورامانە کە بەواتای شاری پیرۆز دێت: ئوور واتە شار و مۆن واتە پیرۆز. ئەم ناوە پاش سەرهەڵدانی ئەشوو زەردەشت و بڵاوبوونەوەی ئایینی پیرۆزی مەزدیەسنا گۆڕدراوە و بۆتە ئاهوورامان کە ئەمیش بەواتای جێگەی ئاهوورا دێت (ئاهوورا + مان) واتە شوێنی ئاهوورا کە مەبەست هەمان ئەهوورا مەزدای خواوەندی ئایینی زەردەشتییە. هەموو ئەمانەش جارێکی دیکە ئەو ڕاستییە دەسەلمێنن کە ئاهوورامانی پیرۆز یەکەم بێشکەی سەرهەڵدان و بڵاوبوونەوەی ئایینی ئەشوو زەردەشتە.

دەروازە

١- سەردەم و شوێنی لەدایکبوونی زەردەشت:

٢- مێژووی نووسینی ئاڤێستا:

٣- مێژینەی ئەم کتێبە لە سەرەتاوە تا ئێستا:

***

١- سەبارەت بەسەردەمی ژیانی (زەردەشت) خاوەنی پێنج گاتا، (گاتا پێنجینەکان) هێندە ڕا و بۆچوونی جۆراوجۆر و دژ بەیەک دەربڕدراون کە توێژەر تووشی سەرسامی و سەرگێژە دەکەن. ڕیوایەتە خۆماڵییەکانی لای زەردەشتییەکان سەردەمی ژیانی زەردەشت دەگەڕێننەوە بۆ نزیکەی سێ سەد ساڵ پێش ئەسکەندەر واتە نیوەی دووەمی سەدەی حەوتەم تا سەرەتاکانی سەدەی شەشەم (٦٦٠ تا **٥٨٣**پ.ز).

ئەم ڕیوایەتە کە لە ڕووی دەقەکانی پارسیی ناونجیی[١] (بوندەهێش)ەوە وەرگیراوە، ڕۆژی لە دایکبوونی زەردەشت بەڕۆژی خورداد دەزانێت کە دەکاتە شەشەمی مانگی فەروەردین (خاکە لێوە) و سەرەتای دەست پێکردنی چوارەمین هەزار ساڵەی داهێنانی جیهان،[٢] دیاریشە کە ئەم ڕوانگەیە دەگەڕێتەوە بۆ کارتێکردنی ڕوانگە ئوستوورەییەکان. یەک لەو بەڵگانەی کە خوازیارانی ئەو نووسراوەیە بۆ سەلماندنی ڕاستیی بۆچوونەکەیان دەیهێننەوە ئەوەیە کە ئەوان (ویشتاسپە) باوکی داریۆشی یەکەم لەگەڵ (کەوی ویشتاسپە - کەی گشتاسب)ی دەسەڵاتداری سەردەمی زەردەشتدا بەیەک کەس دەزانن، لە حاڵێکدا کە ئەگەر ئەو دوو ناوە هی یەک کەس بن و زەردەشت لە سەردەمی داریۆشدا ژیابێت، یەکەم، دەبوو لە کەتیبەکانی داریۆشدا هەروەک چۆن لە ئاڤێستاشدایە، ویشتاسپە بەکەوی ویشتاسپ ناو ببرایە لە حاڵێکدا کە وا نییە، دووەم، چۆن دەکرێ بڕوا بەوە بکەین کە زەردەشت پێغەمبەری مەزدا پەرستان لە سروودە ئایینییەکانی خۆیدا ناوی ویشتاسپ بەڕێز و حورمەت و درووود و سوپاسەوە بەرێت لە حاڵێکدا کە فرمانبەرێکی داریۆش بووە کەچی ئاماژەیەکیش بەداریۆش نەکات بەو هەموو ناوبانگەیەوە، یانخود داریۆش لە کەتیبەکانی خۆیدا ناوی ئاوەها پێغەمبەرێکی مەزن و دادپەروەری سەردەمی خۆی نەبردبێت؟[٣] لەلایەکی ترەوە، زەردەشت کە بەپێی ئەو ڕیوایەتە لە ناو پارسییەکاندا ژیاوە، بۆچی گاتاکانی خۆی بەزمانێکی جیا لە زمانەکەی ئەوان واتە زمانی کەتیبەکانی هەخامەنشی یان پارسیی کۆن هۆنیوەتەوە؟ سەرەڕای هەموو ئەمانەش دەبێ ئەوەمان لە بیر بێت کە لە ئاڤێستادا کەوی ویشتاسپە کوڕی (ئەور وەت ئەسپە) «لەهراسب»ە، لە حاڵێکدا کە لە مێژووی هەخامەنشییەکاندا، ویشتاسب بەباوکی داریۆش و کوڕی (ئەرشامە) زانراوە.

لە بەرانبەری ئەم ڕیوایەتەدا، زانایان و لێکۆڵەرانی ئاڤێستا ناس بەپشت بەستن بەبەڵگەی کۆمەڵناسی و زمانەوانی و دیکەی زانیارییەکان، گەیشتوونەتە ئەو ئەنجامەی کە سەردەمی ژیانی زەردەشت لە نێوان ١٥٠٠ تا ٨٠٠ی پ.ز.[*] دابووە و زۆرتریش داکۆکی دەکەنە سەر نزیکەی هەزار

*- جگە لەوانەش دەکرێ ئاماژە بەڕای ئەفلاتوون کە (٦٠٠٠) ساڵ پ.ز. و هەروا خسانتۆس کە (٦٥٠٠)ی پ.ز.ی بۆ دادەنێت بکەین، بەڵام لە نێوان هەموویاندا مێژووەکەی مامۆستا زەبیحی بەهروز ڕاستە کە خۆی پسپۆڕی ڕیازیات و نجوومە و بەحیساباتی زانستی ١٧٦٨ی پ.ز.ی بۆ داناوە و ئێمەش بڕوای پێ دەکەین و بەهەندی وەردەگرین.

ساڵ پ.ز. کە ئەویش کەم تازۆر هاوکاتە لە گەڵ سەردەمی کۆچکردنی ئارياييیەکان لە ناوچەکانی ئاسیای ناوینەوە بەرەو (نەجد)ی ئێران[٤]، (tedesco) و پاش ئەویش (meillet) لەسەر ئەو بڕوایەن کە ئەگەر لە هەموو ئەو بەڵگانەی بۆ بەرپەرچدانەوەی ڕوانگەی هاوسەردەمیی زەردەشت و هەخامەنشییەکان پیشان دراون بگەڕێین، پێویستە لەو خاڵە گرنگ و سەرنج ڕاکێشە ورد بینەوە کە گاتاکان لە هەلومەرجێکی سیاسی و کۆمەڵایەتیی ئەوتۆدا هۆنراونەتەوە، کە بەهیچ شێوەیەک نابێتە هی سەردەمی هەخامەنشییەکان[٥].

سەبارەت بەشوێنی لە دایکبوونی زەردەشتیش، ئاڵۆزی و دژایەتیی بیر و ڕاکان لەوانەی لە مەڕ سەردەمی ژیانی کەمتر نییە. دەستەیەک دەڵێن لە ناوچەیەکی ڕۆژاوادا لە دایک بووە و هەندێکیش ئەو شوێنە بەڕۆژهەڵاتی ئێران دەزانن واتە هەمان ئەو مەڵبەندەی بڵاوبوونەوەی ئایینی زەردەشتی، دەستەیەکیش لێوارەکانی گۆلی – چیچەست –[٦] (ئوورمییە، ئوروومییە، ورمێ)ی ئێستا دادەنێن و دەڵێن لە شارێکدا لە دایک بووە بەناوی – گەنجە- یانخود- شیز – لەو لێوارەدا و هەندێکی دیکەش دەڵێن زەردەشت لە شاری دێرینی – ڕگا- یان – ڕغا – (ڕەی)ی ئەمڕۆدا لە دایک بووە و لەوێش گەورە بووە و پاشان ڕووی کردۆتە ڕۆژهەڵاتی ئێران.

لە گولبژێرەکانی (زادسپەرم) و هەروەها لە (آثار الباقیة)ی (ئەبووڕێحانی بیروونی)دا شاری (مۆگان) یان (موغان) لە ئازەربایجاندا بەشوێنی لەدایکبوونی زەردەشت ناوبراوە. خوازیارانی هیچ کام لە ڕا و بۆچوونە دژ بەیەکەکانیش بەڵگەیەکی ئاشکرا و سەلمێنراو بۆ سەلماندنی بۆچوونەکانیان بەدەستەوە نادەن و زۆربەی بەڵگە هێنانەوەکانیان ئاڵۆز و نەشیاون. سەرەڕای ئەوەش لە خودی ئاڤێستاشدا چ گاتاکان و چ دیکەی بەشەکانیش هیچ شتێک لەم بارەیەوە بەرچاو ناکەوێت. لە جوگرافیای دین و ئوستوورە ئێرانییەکاندا،- بێجگە لە «ئێرانویچ»[٧] کە شوێنەکەی بەتەواوەتی نەناسراوە- زۆربەی سەر زەوی و ڕووبار و گۆل و دەریا و کێوەکان تارادەیەک لەگەڵ سەر زەوی و چۆم و گۆل و کێو و دەریاکانی ڕۆژهەڵاتی ئێراندا یەک دەگرنەوە. لەگەڵ ئەمەشدا و گەر ئەو یەک گرتنەوەش پڕاوپڕ بێت هێشتا هەر بۆ دیاریکردنی تەواوی شوێنی لە دایکبوونی زەردەشت هیچ یاریدەیەکمان نادات بەڵکو هەر تەنیا مەڵبەندی بڵاوبوونەوە و پەرەسەندنی ئایینەکەی ئەومان پیشان دەدات.

بەڵگە زمانەوانیەکانیش تا ئێستا نەیانتوانیوە ئەم مەسەلەیە بەتەواوەتی ڕوون بکەنەوە چونکە، گەرچی هەر هەموو زمانەوان و ئاڤێستا ناسەکان -گاتا-کان بەهی خودی زەردەشت دەزانن و لەو بارەیەوە یەک ڕا و یەک دەنگن، بەڵام دیسانەوە لەسەر چۆنیەتی و مەڵبەندی زمانیی ئەم سروودانە ڕا و بۆچوونی جیاواز و دژبە یەکیان هەیە، هەر لەبەر ئەوەش گەر بێت و زمانی گاتاکان بەپێی ڕای زۆربەی زانایان بەیەک لە زمانەکانی ڕۆژهەڵاتی ئێران بزانین، هێشتا هەر ناتوانین وڵامی ئەو پرسیارە بدۆزینەوە کە: «ئایا ئەم زمانە زمانی زگماکیی زەردەشت بووە یان زەردەشت دوای کۆچکردن و گیرسانەوەی لە ئێرانی ڕۆژهەڵاتیدا ئەم زمانەی هەڵبژاردووە، (کە لەوێدا برەوی هەبووە و زمانێکی ڕەسمی و ئەدەبیش بووە) و سرووده ئایینییەکانی خۆی پێ هۆنیوەتەوە؟» لەبەر هەموو ئەمانەیە کە {بەناچار دەبێ دەست لە باسکردن لە سەر شوێنی لە دایکبوون و بنەڕەتی بنەماڵەی زەردەشت هەڵبگرین و تەنیا بەئەنجامی لێکۆڵینەوەی

زۆربەی ئاڤێستا ناسەکان، کە مەڵبەندی بڵاوبوونەوەی ئایینی زەردەشت بەڕۆژهەڵاتی ئێران دەزانن قەناعەت بکەین و بڵێین: «زەردەشت، دێرینەترین شاعیر و بیرمەند و دادپەروەری ئێرانی لە بەشێکی ئێرانزەمین دا سەری هەڵدا» و لە بەشی ڕۆژهەڵاتی ئەم سەرزەوییە فراوانەدا ئایین و پەیامی خۆی بەئاشکرا بڵاو کردەوە}[٨].

***

٢- دیرۆکی هۆنینەوەی کۆنترین بەشی ئاڤێستا واتە گاتاکان لەگەڵ مێژووی ژیانی زەردەشتدا یەکێکە و دەکرێ هەر بەو بەراوردەی پێشوو، ١٥٠٠ تا ٨٠٠ ی پێش زایینی بۆ دابنێین. بەڵام هێشتاش بۆمان دەرنەکەوتووە کە ئەم سروودانە یەکەمجار لە چ کاتێکدا و بە چ شێوە نووسینێک نووسراونەتەوە، هێندێک لە ئاڤێستا ناسەکان پێیان وایە کە لە سەردەمی زەردەشت واتە سەدەکانی ١٦ تا ٩ی پێش زایین هێشتا لە ئێراندا خەتی ئەلفوبێ نەبووە و سروودەکانی زەردەشت هەروەک دیکەی دەق و داستانە کۆنەکان چەندین سەدە هەر لەبەر کراون و سنگ بەسنگ گەیشتوونەتە بەرەی دواتر، تا ئەوەی کە لە سەردەمی هەخامەنشییەکاندا بەشێوە خەتێک نووسرانەوە کە خەتی -ئارامی-ی پێ وتراوە کە لە هۆزەنیشتەجێییەکانی بابل و فینیقیەوە وەرگیراوە. دەستەیەکیش دژ بەو ڕایە دەوەستن و دەڵێن خەت و ئەلفوبێی نووسین پێش هەخامەنشییەکانیش لە ئێراندا هەبووە و بۆ سەلماندنی قسەکانیشیان ئاسەواری کۆنی وەک – لەوحە سوومەری-یەکان بەبەڵگە دێننەوە. دەبێ بڵێین، ئەگەر ئەم ڕایەش بەڕاست بزانرێت و بسەلمێنرێت، دیسانەوە ناتوانێ دیرۆکی نووسینەوەی گاتاکان یان دیکەی بەشەکانی ئاڤێستا بۆ یەکەمجار دیاری بکات، ئاشکرایشە کە لە هیچ کام لە بەڵگە کۆنەکانیشدا ئاماژە نەکراوە بەسەردەمێکی پێشتر لە سەردەمی هەخامەنشییەکان بۆ نووسینەوەی ئەم کتێبە. لە ڕیوایەتە خۆماڵییەکان و دیکەی نووسراوە ئایینییەکانی زەردەشتیدا هاتووە کە: ئاڤێستا بەخەتی زێڕین لەسەر دە هەزار پێستی گا نووسراوە و خراوەتە «دژەنپێشت»ەوە[٩]، «بەلعەمی»[١٠]یش لەم بارەیەوە دەڵێت: «ئاگادار بە کە زەردەشت لە سەردەمی پاشایەتیی (گشتاسب)دا سەری هەڵدا و پێغەمبەرایەتیی خۆی لە لایەن خواوەندی مەزنەوە ڕاگەیاند و شەریعەتی (موغان)ی دامەزراند و شا گشتاسب بەرێزەوە وەری گرت، کاتێ زەردەشت هاتە لای، سی ساڵ لە پاشایەتیی شا گشتاسب تێپەڕیبوو و دوای ئەویش دە ساڵی تر پاشایەتیی کرد. کاتێ زەردەشت تێگەیشت کە لە دڵی پاشادا جێی بۆتەوە و پاشا پەسندی کردووە، ڕای گەیاند کە لە ئاسمانەوە- وەحی-ی بۆ دێت. گشتاسب هەموو نووسەرەکانی کۆ کردنەوە کە هەرچی زەردەشت دەیگوت (لەوەی کە لە ئاسمانەوە وەحیی پێ کرابوو) بەزێڕ دەیاننووسییەوە، شا پێستی گای ئامادە کرد و کردنیە وەک لاپەڕە و کتێبی لێ دروست کردن و فەرمووی هەرچی زەردەشت دەیلێت کە وەحیی بۆ هاتووە لە ئاسمانەوە لەسەریان بینووسنەوە تا گەیشتە دوازدە هەزار پێست کە بەشێوەیەکی جوان ڕازابوونەوە و ئامادە کرابوون و قسەکانی زەردەشتیان بەئاوی زێڕ لەسەر دەنووسین و خۆی هەمووی لەبەر کردن و خەڵکانی دیکەشی هان دەدان بۆ فێربوون و لەبەرکردنیان.

ئەمڕۆ هەندێ لەو نووسراوانە لە دەستی مۆغەکاندا ماونەتەوە کە دەیانزانن و دەیانخوێننەوە. دواتر گشتاسب کتێبەکەی لە گەنجخانەی خۆیدا دانا کە خانوویەک بوو لە بەرد دروست کرابوو و پاسەوانی بۆ

دانا و نوسخەی لەناو ڕەمەکی خەڵکدا لێ بڵاو نەکردەوە و بەکەسی نەدان بێجگە لە زانایان، ئەمڕۆ هەمووی بەتەواوەتی لە دەستی مۆغەکاندا نییە و ئەوەش کە لەلای هەندێکیان دەست دەکەوێت، تەواو نییە»(١١).

بەپێی گێڕانەوەی زەردەشتییەکان و نووسراوی کتێبە پالەویەکان وەکو (بوندەهش) و (دینکەرد) و (ئەرداویرافنامە)(١٢) ئەسکەندەر لە کاتی هێرشەکەیدا بۆ سەر ئێران ئاڤێستای سووتاند و هەر بەم بۆنەیەوە ناوی «گەجستەک» واتە «مەلعوون»یان لێ نا. لە سەردەمی ئەشکانیەکاندا سەرلەنوێ ئاڤێستایان کۆکردەوە و «بلاش»ی یەکەم (ئەشکی بیست و دووەم)ی شای ئەشکانی کە لە ٥١ تا ٧٨ی پ.ز پاشایەتی کرد، فرمانێکی دەرکرد کە ئاڤێستا لە ڕووی نووسراوە پرژ و بڵاوکراوەکان و (زاربەزار)ەوە کۆبکەنەوە و بینووسنەوە. ئەردەشیری بابەکان، یەکەمین پاشای ساسانی (٢٤١-٢٢٦ز) بناغەی پاشایەتیی خۆی لەسەر ئایینی زەردەشتی دامەزراند هەر بۆیەش سەرنجێکی زۆری دەدایە ئاڤێستا. بەپێی نووسینی دینکەرد، ئەردەشیر ئەمری کرد کە (تەنسەر) هیربەدان هیربەدی(١٣) ئەو کاتە ئاڤێستا کۆبکاتەوە و بەرێکوپێکی بینووسێتەوە کە بەپێی گێڕانەوە خۆماڵییەکانی زەردەشتی، ئەویش دەستەیەک لە مۆبەدەکانی کۆکردنەوە و پێکەوە دەستیان بەکار و کۆشش کرد. پاش ئەردەشیریش، جێنشینەکانی کارەکەیان بەگوڕ و تینەوە درێژە پێدا. لە سەردەمی شاپووری دووەم (٣٧٩-٣١٠ز) «ئازەرپادمێهر ئەسپەندان»ی مۆبەدان مۆبەدی ئەوکاتە شیکردنەوەیەکی لەسەر بەشەکانی ئاڤێستا نووسی و کتێبی «وردە ئاڤێستا»ی لەسەر هەموو ئاڤێستا دانا. سەرەنجام لە کۆتاییەکانی سەردەمی ساسانییەکان واتە سەدەکانی شەشەم یان حەوتەمی زایینی خەتێکی تایبەتی ئاڤێستایی داهێنرا بۆ نووسینەوەی ئاڤێستا کە ناوی «دین دەبیرە»یان لێ نا و سەرجەمی بەشەکانی ئاڤێستا بەم خەتە نووسرانەوە کە خەتێکی تەواو و ڕێکوپێک و دەوڵەمەندە(١٤). ئاڤێستای سەردەمی ساسانییەکان بریتی بووە لە ٣٤٥٧٠٠ وشە و - زەند - واتا شیکردنەوە پەهلەویەکەیشی ٢٠٩٤٢٠٠ وشە، بەڵام ئەمڕۆ بێجگە لە - گاتە- کان و - وەندیدات - کە بەتەواوەتی پارێزراون و ماونەتەوە چوار یەکێکی دیکەی بەشەکانی ئاڤێستا لەبەر دەستدایە بەشێوەیەک کە ئاڤێستای ئەمڕۆمان سەرجەم بریتییە لە ٨٣٠٠٠ وشە. لە کتێبە پەهلەویەکەی -دینکەرد-دا باس لە ٢١ (نەسکە)ی(١٥) ئاڤێستای کۆن کراوە و گوڵبژێرێک لە هەمووی و بەتایبەتی -نەسک-ە بزربووەکان نووسراوەتەوە. هەر ٢١ نەسکەکەی ئاڤێستا دابەش کراونەتە سەر سێ دەستە:

١- نەسکەی گاسانیک تایبەت بەزانیاری و کاروباری ڕۆحی و غەیرە مادی (مینویی)

٢- نەسکەی داتیک تایبەت بەزانیاری و داد و کاروباری جیهانی

٣- نەسکەی هات مانسریک تایبەت بەئاگایی و ناسینی سروود و پاڕانەوە ئایینییەکان(١٦).

ئاڤێستای ئەمڕۆکەش بۆتە شەش بەشەوە کە بریتین لە:

١- گاهان (گات - گاتا- گاسا- گاتە)

٢- یەسنە (یەسنا)

٣- یەشت (یەشتەکان)

٤- ویسپێرەد

٥- وردە ئاڤێستا

٦- ڤەندیداد (وەندیدات)

کە لەم دەروازەیەدا سەبارەت بەهەر کام لە بەشەکان و چۆنیەتی ناوەڕۆکەکانیان لە جێی خۆیدا باس دەکرێت.

***

٣- پاش هاتنی ئیسلام زۆربەی زۆری دەق و کتێبە کۆنەکانی ئێران و بەتایبەتیش ئاڤێستا بەهۆی نەهێشتنی زمان و ئەدەبیات و خەتی پالەوی و دین دەبیرە و هەرواش هەندێ ئاڵۆزی و ناتەبایی و دوژمنکاریی نێوان ئایینی نوێ و ڕێخراوە زەردەشتییەکان لەنێو چوون یان پرژوبڵاو کرانەوە بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ئەو زانیارییانەی لەبەر دەستماندان ئەوە دەگەیەنن کە تا سەدەکانی چوارەم و پێنجەمی کۆچی ئاڤێستا تاڕادەیەک وەکو خۆی مابوویەوە، لەم پێوەندییەدا نەک هەر بەپێی کتێبی دینکەرد کە مۆبەد (ئازەر فەرەنبەغ) لە سەردەمی خەلافەتی (مەئموون)ی خەلیفەی عەباسیدا واتە سەدەی سێیەمی کۆچی (نۆیەمی زایینی) نووسیویەتییەوە دەردەکەوێت کە سەرجەمی ئاڤێستای دێرینی لەبەر دەستدا بووە (هەر تەنیا دوو نەسکەی نەبێت)، بەڵکو ئاماژەکردنی کەسانێکی وەک «مەسعودی» و «ئەبووڕێحانی بیرونی» بەهەندێ لە ئوستوورە و دامەزراوە ئایینیەکانی مەزدا پەرستان پیشاندەری ئەوەیە کە ئەوان بەشێوەیەک (ڕاستەوخۆ یا ناڕاستەوخۆ) دەستیان بەهەندێ دەقی ئاڤێستایی گەیشتووە کە هەر کامەیان لە ئاڤێستای ئەمڕۆ زۆرتر و گەورەتر بوونە و شتی زۆرتریان تێدا بووە. بەڵام لە سەدەی شەشەمی کۆچی بەدواوە زۆر ئاستەم بوو کە کەس بتوانێ نیشانەیەک لە ئاڤێستا لە ئێراندا بەئاشکرا ببینێت، پاشماوەکانی ئەم کتێبە دێرینەیە وەکو دیکەی دەق و نووسراوەکانی مەزدا پەرستان لە ماڵ و ئاتەشگە شاردراوەکاندا شاردرانەوە و هەر تەنیا لە ڕەسم و یاسایەکی ئایینیدا و ئەویش بەدزی و ترس و دڵەڕاوکێ و لە ناو چەند کەسێکی کەمدا بەکار دەهات و هەلومەرجی ئاڵۆزی حکومەتی دینی نوێ و حاکمانی عەرەب ببوونە کۆسپێکی گەورە لەبەردەم زەردەشتیان و ئاڤێستادا بۆیە نەدەستی کەس دەکەوت و نە کەسیش دەیوێرا بەئاشکرا باسی بکات و ناوی بەرێت، لە لایەکی دیکەشەوە دەزانین کە هەندێک لەو ئێرانییانەی کە پابەندی ئایینەکەیان بوون و دەستیان لێی هەڵنەدەگرت و بەرگەی ئازار و ئەشکەنجەی حاکمانی دینی نوێیشیان نەدەگرت، هەر لە سەدەی یەکەمی کۆچی (حەوت و هەشتی زایینی)دا تەنیا ڕێگە چارەیان لە هەڵاتندا دیتەوە و بەدزییەوە بەرەو هیندستان کۆچیان کرد و لەوێ خۆیان شاردەوە،(١٧) ئەوان بێجگە لە ئاگری ئاتەشگەی «فەرن بەغ»ی فارس کە لەگەڵ خۆیان برد و لە هیندا گەشیان کردەوە، هەندێک نووسراوی ئایینی کۆن و لەوانەش چەند بەشێکی ئاڤێستایان لەگەڵ خۆ برد و لەوێ دڵسۆزانە پاراستیان. هەروەها هەر لە سەرەتای ئەو کۆچە نابەدڵییەوە تا ئێستاشی لەگەڵدا بێت ئەو گروپە کۆچبەرانە بەشێوەیەکی نهێنی و شاراوە و دوور لە چاوی حاکمانەوە پێوەندیان هەر لەگەڵ هاوکیش و هاو ڕەگەزەکانی خۆیان لە ئێراندا

و بەتایبەتی لەگەڵ شارەکانی یەزد و کرماندا هەر هەبووە، ئەم هاوڕەگەز و هاو ئایینانە لە ڕێی هاتوچۆی گەڕیدە و بازرگان و ...ەوە پێوەندییان بەیەکەوە گرتووە و زۆربەی نووسراوە ئایینییەکانی زەردەشت هەر لەم ڕێگەیەوە ڕزگار کران و ئاودیوی هیندستان کران و لەوێ لەلایەن پارسیەکانەوە پارێزران. کتێبەکانی «ڕیوایەت»یش کە بەشێک لە نووسراوە زەردەشتییەکان پێک دێنن هەر سەمەری ئەم پێوەندییە نهێنییانەن.(١٨) لە سەدەی ١٦ی زایینی بەدواوە چەندین توێژەر و زانای ئەورووپی ڕوویان کردە تۆژینەوە لەسەر ئاڤێستا و ئایینی دێرینی ئێران و بەتایبەتی لە سەدەی هەژدە تا بیستەم کەسانێکی وەکو «ئانکتیل دوپرۆن» ، «دارمەستتر» ، «جاکسۆن» و... تاد یەک بەدوای یەکدا ڕێگای هیندستانیان گرتەبەر تا لەگەڵ پارسیەکاندا ناسیاوی پەیدا بکەن و لەو ڕێگەیەوە دەستیان بگاتە سەرچاوەکانی ڕۆشنبیری و ئایینی مێژینەی ئێرانی. هەر لەم ڕێگەیەشەوە بوو کە - ئاڤێستاناسی - وەک بەشێک لە زانستی دێرینە ناسیی لێ هات و ڕۆژ بەرۆژ پەرەی سەند و لەم پەیوەندییەدا سەدان کتێب و گوتار و ڕاپۆرت و نامەی دکتۆرا بەزمانە جۆر بەجۆرەکانی دنیا چاپ و بڵاو کرانەوە.

***

دەستنووسەکانی ئاڤێستا، ئەوانەی کە تا ئێستا ماونەتەوە بەگشتی دابەش دەبنە سەر دوو چەشنە دەق:

أ: دەقە سادەکان کە لە مەراسیم و ڕاز و نیاز و نوێژی زەردەشتییەکاندا بەکار دێن و تەنیا بەشێک لە یەسنە و ویسپێرەد و ڤەندیداد بەخۆوە دەگرن.

ب: دەقە پەهلەوییەکان کە بریتین لە چەند بەشێکی زۆرتری ئاڤێستا لەگەڵ ڕاپۆرتە پەهلەوییەکەیاندا. زۆربەی دەستنووسەکانی ئاڤێستا، ئێستاکە لە ئەرشیفە جۆربەجۆرەکانی هیندستان و ئەورووپادا هەڵگیراون و لە وڵاتی ڕووسیاشدا لە کتێبخانەی گشتیی «سالتیکۆف شچدرین»دا دەستنووسی چەند بەشێکی ئاڤێستا پارێزراون. دەتوانین بەم شێوەیەش ئاماژە بکەینە سەر ئەو چاپانەی کە لە دەقی ئاڤێستا کراون:

١- چاپی (spiejel.f) ساڵی ١٨٥٣-١٨٥٨ی.ز. بڵاو کرایەوە و وەرگێڕدراوی پەهلەوییەکی بەنرخی لەگەڵدایە.

٢- چاپی (Geldner.k) کە ساڵی ١٨٨٦-١٨٩٥ی.ز. لە ئشتوتگارددا بڵاوکرایەوە، ئەم کتێبە دەقێکی ڕەخنە ئامێزە و پشتی بەبەشێکی زۆر لە دەستنووسەکانی ئاڤێستا بەستووە و تا ئێستاش بەسەرچاوەیەکی بروا پێکراو لە لێکۆڵینەوە ئاڤێستا ناسییەکاندا دەژمێردرێت.

٣- چاپی (Reichelt.h) کە لە ساڵی ١٩١١ی.ز. لە ئسترازبۆرگدا بڵاو کرایەوە و دەقێکی وانەیی زۆر ڕێکوپێکی لە ئاڤێستا (گوڵبژێرێک لە بەشە جۆربەجۆرەکانی ئاڤێستا)ی تێدایە لەگەڵ ڕاپۆرت و شیکردنەوەی واتای وشەکاندا(١٩).

***

زمانی ئاڤێستایی لە زنجیرەی زمانە ئێرانییەکاندا

زمانی ئاڤێستایی یەکێکە لە زمانە -کۆن-ەکان لە بەشی زمانە ئێرانییەکانی سەر بەبنەماڵەی زمانی هیند و ئێرانی (ئاریایی)ە کە خۆی بۆ خۆی بەشێکە لە زمانەکانی هیند و ئەورووپی. یەکێک لە کۆنترین زمانە هیند و ئێرانییەکان کە بەڵگەی نووسراویان لێ بەجێ ماوە زمانی ئاڤێستاییە کە لەم ماوەی سەد و پەنجا ساڵی دواییەدا نەک هەر سەرنجی ئێران ناسان بەڵکو بەگشتی سەرنجی زانایان و لێکۆڵەرەوەکانی زمانە هیند و ئەورووپییەکانی بۆ لای خۆی ڕاکێشاوە. سەرزەوی - دایک - و بنکەی بنەڕەتی هۆزە هیند و ئێرانیەکان دەبێ ناوچەکانی ئاسیای ناوەڕاست بوبێت، دابەشکردنی ئەم هۆزانە بەبەشەکانی هیند و ئێرانی لە پێوەندی کۆچە یەک لە دوای یەکەکانیانە، بۆ یەکەمجار دەستەیەکیان لە ڕێگای ئەفغانستانی ئێستاوە بەرەو هیند کۆچیان کرد (هۆزە هیندیەکان)، پاشان ئەو هۆزانەی کە لە ئاسیای ناوەڕاستدا مابوونەوە ڕوویان کردە سەر زەویەکانی ئێران و ئەفغانستانی ئێستا (هۆزە ئێرانیەکان)(٢٠) ژیواری دیاریکراوی هۆزە ئێرانییەکان لە کێوەکانی قەفقاز و دەشتاییەکانی ئاسیای ناوەڕاست لە باکوورەوە تا لێوارەکانی دەریای عومان و دووگەی فارس لە باشوور و هەروەها لە باشووری ئەفغانستان و بەشێک لە بیابانەکانی پامیر و ڕۆخانەی - سەند - لە ڕۆژهەڵاتەوە تا سەر زەویەکانی - میان ڕوودان (بەین نەهرەین) لە ڕۆژئاوادابوو هەر بۆیەش دەبووە هۆی پێکهێنانی زاراوەی جۆراوجۆر کە دواتر قۆناغەکانی پێگەیشتنیان دەبڕی و دەبوونە زمانی پوختە و سەربەخۆ. ئەمڕۆ لە هەندێک لەو زاراوانەی پێشوو هیچ زانیاریەک لەبەردەستدا نییە و لە هەندێکی دیکەشیان (ئەوانەی کە بوونە بنەمایەک بۆ داهێنانی زمانەکانی مادی و سەکایی) هەر تەنیا شوێنەوارێکی لاواز ئەویش لە سەر ناوی کەس و شوێن و ناوچەکان بەجێ ماوە کە لەوانەوە هاتۆتە ناو زمانەکانی دیکەوە. تەنیا لە دوو زمانی -کۆن-ی ئێرانی چەند نووسراوێک کەوتوونەتە دەست کە ئەوانیش زمانەکانی (ئاڤێستایی) و (پارسیی کۆنە)ە. یەک لەم دوو زمانە لە نووسراوە بەردینەکاندا بەختەی بزماری هەر لە- داریوشی یەکەم - و - خەشایارشا - و دیکەی پاشایەکانی ئێران لە سەدەکانی شەشەم تا چوارەمی پ. ز. ماوەتەوە. زمانی ئەم نووسراوە بەردینانە زمانی زگماکی (خۆماڵی)ی ئەو پاشایانە بووە کە لە - پارس - ەوە سەریان هەڵدابوو هەر بۆیەش ئەم زمانە ناوی -پارسی کۆن-ی لێ نراوە. ئەو بەڵگانەی بەو زمانە نووسراون و تا ئێستاش ماونەتەوە گەلێک گرینگ و بایەخدارن بەڵام بەداخەوە کەمن. زمانەکەی دیکە تەنیا لە ڕێی بەشە پارێزراوەکانی ئاڤێستاوە گەیشتۆتە دەستی ئێمە کە لە کۆمەڵێک دەقی ئایینی و یادگاری ئوستورەیی دێرینەی ئێرانییەکان پێک هاتوون. دێرینە بوونی دەستنووسەکانی ئاڤێستا تەنیا بۆ سەدەکانی سێزدە و چواردەی ز. دەگەڕێتەوە نەک لەوە پێشتر(٢١) چونکە وەکو پێشتر باسمان کرد، ئاڤێستا لە سەرەتادا تا دێرزەمانێک هەر سینگ بەسینگ و زاربەزار دەوترایەوە ئەنجا گەیشتە قۆناغی نووسینەوە کە دیاریکردنی یەکەم خاڵی سەرەتایی دەست پێکردنی ئەم نووسینە گەلێک ئاستەمە، بەم زمانەش دەڵێن «زمانی ئاڤێستا» یانخود «زمانی ئاڤێستایی». زمانی ئاڤێستایی، وەک لە توێژینەوەی زمانەوانان و ئاڤێستا ناسەکاندا دەردەکەوێت زمانی زیندوو (برەوداری) بەشێکی سەر زەویی ڕۆژهەڵاتی

ئێرانزەمین بووە، بەڵام هیچ بەڵگە و نیشانەیەک لەبەر دەستدا نییە کە پشتی پێ ببەستین و بتوانین بڵێین ئەم زمانە ڕاستەوخۆ لە چ کات و سات و لە کامە شوێنی ڕۆژهەڵاتی ئێراندا برەوی هەبووە. وەکو پێشتر وتمان بێجگە لە ئاڤێستا هیچ نیشانە و بەڵگەیەکی دیکە لەم زمانە بەجێ نەماوە و شێوازی نووسین و چۆنیەتی زمانی ئەو بەشانەی ئاڤێستاش یەک ناگرێتەوە و ئەوەمان پیشان دەدات کە بەجیاواز و لە کات و سەردەمی جیاجیادا نووسراوەتەوە. «گاتە پێنجینەکانی زەردەشت» کۆنترین بەشی ئەم کتێبە و نوێنەری کۆنترین شێوەزاری ئاڤێستایین، بەڵام دیکەی بەشەکانی ئاڤێستا زمانێکی تا ڕادەیەک نوێتریان تیادا بەدی دەکرێت کە ئەگەر لەگەڵ گاتەکاندا بەراورد بکرێت جیاوازیەکی بەرچاویان هەیە. دواتر نووسەران هەوڵیان داوە بەشە دواییەکانی ئاڤێستا بەشێوازی شێوەزاری گاتەکان بنووسنەوە بەڵام بەسەرنجێکی ورد دەناسرێنەوە و جیا دەکرێنەوە. زمانەکانی ئێرانی کۆن کە بەرچاوترینیان ئاڤێستایە لەگەڵ زمانە – کۆن–ەکانی هیندستان و بەتایبەت لەگەڵ زمانی – سانسکریت–دا کە سروودەکانی – ڤیدا – (کۆنترین نامە و نووسراوی بەجێ ماوە لە هیندی کۆن)ی پێ نووسراونەتەوە نزیکی و لێکچوونی بەرچاویان هەیە، زۆربەی وشەکان بۆ کار و ناو و پێشگر و پاشگر لەم دوو زمانەدا بنەمایەکی هاوبەشیان هەیە. بۆ ئاشنایی زۆرتر لەم لێکچوونە زۆرە دەتوانین وەکو نموونە سەرنجی ئەو وشانە بدەین کە لە زمانەکانی – ئاڤێستا – سەنسکریت – فارسی ئەمڕۆ – و – کوردی–دا بۆ ژماردن (پیشاندانی ژمارەکانی یەک تا دە) بەکاردێن: زمانە کۆنەکانی ئێران و هیندی دێرین لە بواری بزوێن و قەواعیدە

ئاڤیستایی	سانسکریت	فارسی	کوردی
aêua	êka	یك	یەك/ یوە
dua	duâ	دو	دوو/ دوێ
thri	tri	سە	سێ/ یەرێ
čathwar	čatuar	چهار	چوار
Panča	Páńča	پنج	پینج/ پەنج
xŠuaŠ	ŞaŞ	شش	شەش/ شش
hapta	saptā	هفت	حەوت
ašta	aşţa	هشت	هەشت
naua	nāua	نه	نۆ
dasa	dāśa	ده	دە

سیرفەکانیشدا لێکدەچن(٢٢) بەڵام لەگەڵ ڕێزمانی فارسیی ئێستادا زۆر لێک جیاوازن. ناو لە زمانە کۆنە ئێرانییەکان و لەوانەش لە ئاڤێستادا هەشت دۆخی سیرف بەخۆیەوە دەگرێت وەکو:

١– دۆخی بکەری کارا Nominatif
٢– دۆخی بەرکار Accusatif
٣– دۆخی ئاوازدار/ بانگەوازی Vocatif
٤– دۆخی یاریدەدەر/ تەواوکەر Instrumental
٥– دۆخی بەرکاری ناڕاستەوخۆ Datif
٦– دۆخی کارا بزر Ablatif
٧– دۆخی دیارخەر Genitif
٨– دۆخی ئاوەڵکاری جێگا Locatif

لە هەر کام لەم هەشت دۆخەدا کۆتایی هەر ناو و جێناو و ڕاناوێک لێک جیان، سەرەڕای ئەوەش بەپێی چۆنیەتی وشەکە (گەر وشەکە تاک بێت یان بۆ دوو کەس یان کۆ یان نێر یان مێ یانخود بێ لایەن بێت) کۆتاییەکەی تووشی هەندێ گۆڕانکاریی دیکەش دەبێتەوە بۆ نموونە دەتوانین سەرنجی وشەی تاکی (دەست) بدەین لە سێ زمانی پارسیی کۆن، ئاڤێستایی و سانسکریتدا:

خەت و ئەلفوبێی ئاڤێستایی (دین دەبیرە): هەروەک پێشتر ئاماژەمان پێ کرد، ئاڤێستا لە کۆتاییەکانی سەردەمی ساسانیدا خەتێکی تایبەتی بۆ داهێنرا و هەر بەو خەتەش نووسرایەوە. لەو

دۆخ	پارسیی کۆن	ئاڤیستایی	سانسکریت
کارا	Dast-ah	Zast-ō	hast-άāsά
بەرکار	Dast-am	Zast-am	Hast-ām
بانگەواز	Dast-ā	Zast-a	Hāst-a
یاریدەدەر	Dast-a	Zast-a	Hast-â
بەرکاری ناراستەوخۆ	Dast-ahgā	Zast-ai	Hast-âya
کارابزر	Dast-at	Zast-at	Hast-āt
دیار خەر	Dast-ahgā	Zast-ahe	Hast-āsga
ئاوەلکاری جیگا	Dast-aig	Zast-e	Hast-ĕ

سەردەمەدا چەند شێوە نووسین بۆ نووسینەوەی زمانی پارسیی ناوەڕاست (پالەوی) بەکاردەبران کە هەر کام ناو و چۆنیەتیی جیاواز و تایبەت بەخۆیان هەبوو(٢٣) گشتگیرترین و بەرەودارترینی ئەو شێوە نووسینانە خەتی - ئام دەبیـــرە- (هام دەبیـــرە) بوو کـــە ئەویش بۆ پیشاندانی هەموو پیتە بزوێندار و بێ بزوێنەکانی زمان هەر تەنیـا سـێـزدە نیـشـانە (بزوێن)ی هەبوون، ئاواخـەتێکی ناتەواویش بەهیچ جـۆرێک نەیدەتوانی

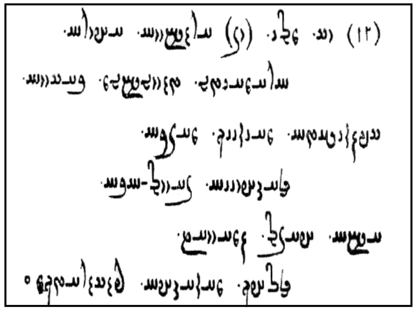

سرووده پیرۆز و دێرینە ئایینییەکان بپارێزێت کە بەپێی بڕوای مەزدا پەرستان دەبوو دەقاودەق هەروەکو ئەسڵە بنەڕەتییـەکەی خۆیان بگوترێنەوە و بنووسرێن. هەر بەم بۆنەیەوە زانایان و پسـپۆڕانی خەت و زمانەوانی دەستـیان کردە لێکۆڵینەوە بۆ چارەسەرکردنی ئەو کێشەیە و لەسەر خەتی - ئام دەبیرە- خەتێکی نوێیان داهێنا کە تەواوی بزوێن و نیشانەکانی تێدا بوون و تائێستاشی لە گەڵدا بێت یەکێکە لە ڕێکوپێکترین و دەوڵەمەندترین خەتەکانی جیهان. لەبەر ئەوەی کە ئەم خەتە هەرتەنیا بۆ نووسینەوەی دەقە ئایینییەکان (ئاڤێستا) کاری پێ دەکرا، ناوی خەتی - دین دەبیرە- (دین دەبیری)یان لێ نا و دواتریش بێجگە لە دەقەکانی خودی ئاڤێستا دەقەکانی -پازەند- (شەرحی ئاڤێستا)یشیـان پێ نووسییەوە. ئەلفوبێی ئاڤێستایی (دین دەبیرە) وەکو دیکەی خەتە ئێرانییـەکان (بێجگە لە خەتی بزماری کە لە نووسراوە بەردینییەکانی هەخامەنشیدا بەکاربراوە) لە ڕاستەوە بۆ چەپ دەنووسرێت، ٤٩ پیتی هەیە و جگە لە هەندێ دۆخی تایبەت هەمیـشە بەجیاجیا دەنووسرێت و هەر ئەوەشە کە هیچ هەڵەیەکی تێ ناکـەوێت (لەو هەڵانەی کـە بەهۆی پێکەوە لکانی پیـتـەکـان دەکـەونە ناو دیکەی خـەتە ئێرانییەکانەوە) . کلێشەی ئەلفوبێی دین دەبیرە بەم شێوەیەی خوارەوەیە:(٢٤)

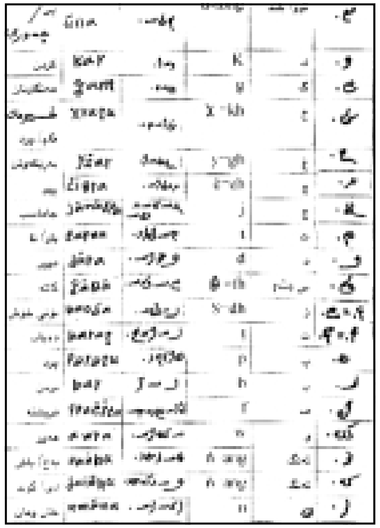

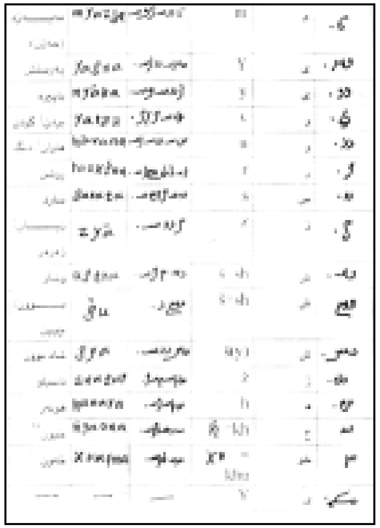

ئێستـاش پاش ئاشنابوون لە گەڵ ئەلفوبێی دین دەبیرە (ئاڤێستایی)، لێرەدا بەنموونە و بۆ ئاشنایی زۆرتر و چڕوپڕتری خـوێنەری بەڕێز، هاتی چل و پێنجـەمی یەسنا بەخـەتی دین دەبیـرە و پاشـان بەنووسینەوەی لاتین پیشـان دەدەین، دیارە واتاکەشی لە جێی خۆیدا و بەکاتی خۆی دەنووسرێتەوە، لەم بەشەدا تەنیا مەبەست ئەوەیە کە بۆ تەواوکردنی باسی خەت و ئەلفوبێیەکە نموونەیەکمان لەبەر دەستدا بێت. پێـویستـە بڵێم هاتی چل و پێنجەمی یەسنا دووەمین سـروودی پێنجینەی ئەشوو زەردەشتـە و بەشێکە لە (ئوشتـەوەد گـات) کە بریتییـە لە یازدە کۆپلە و هەر کـۆپلەیەک پێنج دێڕ و هەر دێڕێکیش بریتییە لە یازدە بڕگە ٢٩ .

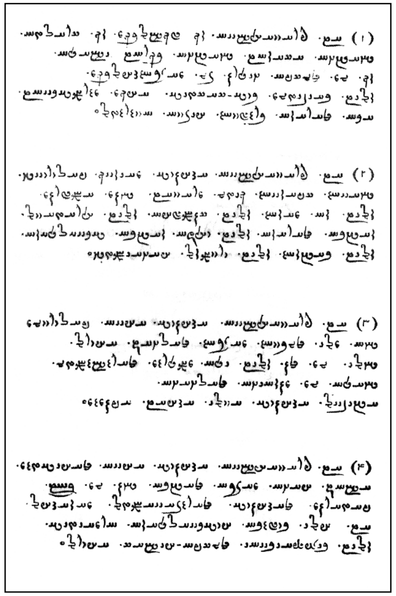

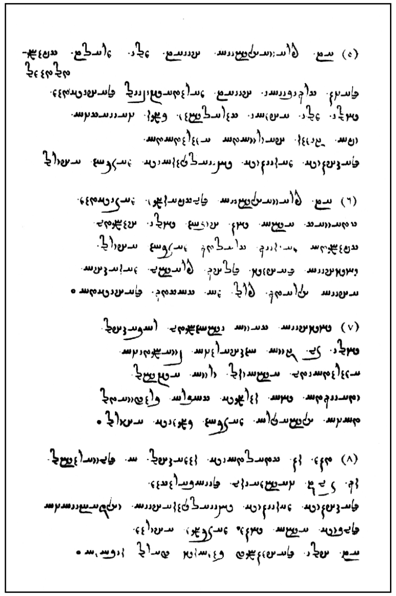

١

aṯ. fravaxšyā. nū. gūšōdūm. nū. sraotā.
yaēčā. asanāṯ. yaēčā. dūrāṯ. išathā.
nū. īm. vīspā. čithrə. zī. mazdawṅhōdūm.
nōiṯ. daibitīm. duš-sastiš. ahūm. mərąšyāt.
akā. varanā. drəgvaw. hizvā. āvərətō

٢

aṯ. fravaxšyā. aṅhəuš. mainyū. paouruye.
yavaw. spanyaw. ūitī. maravaṯ. yəm. aṇgrəm
nōiṯ. nā. manaw. nōiṯ. səṇghā. nōiṯ. xratavō.
naēdā. varanā. nōiṯ. uxdhā. naēdā. šyaothənā.
nōiṯ. daēnaw. nōiṯ. urvąnō. hačaiṇte.

٣

aṯ. fravaxšyā. aṅhəuš. ahyā. paourvīm.
yā. mōi. vīdvaw. mazdaw. vaočaṯ. ahurō.
yōi. īm. və. nōiṯ. ithā. mąthrəm. varəšeṇtī.
yathā. īm. mənāičā. vaočačā.
ēaibyō. aṅhəuš. avōi. aṅhaṯ. apəməm.

٤

aṯ. fravaxšyā. aṅhəuš. ahyā. vahištəm.
ašāṯ. hačā. mazdaw. vaēdā. yə. īm. dāṯ.
ptarəm. vaṅhəuš. varəzayaṇtō. manaṅhō.
aṯ. hōi. dugədā. hušyaothənā. āramaitiš.
nōiṯ. diwžaidyāi. vīspā-hišas. ahurō.

aṯ. fravaxšyā. hyaṯ. mōi. mraoṯ. spəntōtəmō.
vačə. srūidyāi. hyaṯ. marətaēibyō. vahištəm.
yōi. mōi. ahmāi. səraošəm. kąn. čayasčā.
upā. jimən. haurvātā. amərətātā.
vaṅhəuš. manyəuš. šyaothənāiš. mazdaw. ahurō.

٦

aṯ. fravaxšyā. vīspanąm. mazištəm.
stavas. aša. yə. hudaw. yoi. həṇti.
spəṇtā. mainyū. sraotū. mazdaw. ahurō.
yehyā. vahme. vohū. frašī. manaṅhā.
ahyā. xratū. frō. mā. sāstū. vahištā.

٧

yehyā. savā. išawṇti. rādaṅhō.
yōi. zī. jvā. awṅharəčā. bvaṇtičā.
amərətāitī. ašāinō. urvā. aēšō.
utayūtā. yā. nəraš. sādrā. drəgvatō.
tāčā. xšathrā. mazdaw. dąmiš. ahurō.

٨

təm. nə. staotāiš. nemaṅhō. ā. vīvarəšō.
nū. zīṯ. čašmainī. vyādarəsəm.
vaṅhəuš. manyəuš. šyaothənahyā. uxdhaṅyāčā.
vīduš. ašā. yəm. mazdąm. ahurəm.
aṯ. hōi. vahməṇg. dəmāne. garō. nidāmā.

٩

təm. nə. vohū. maṯ. manaṅhā. čixšnušō.
yə. nə. usən. čōrəṯ. spənčā. aspənčā.
mazdaw. xšathrā. vərəzənyaw. dyāṯ. ahurō.
pasūš. vīrəṇg. ahmākṇg. fradathāi. ā.
vaṅhəuš. ašā. haoząthwāṯ. ā. manaṅhō.

١٠

təm. nə. yasnāiš. āramatōiš. mimaghžō.
yə. ąnmənī. mazdaw. srāvī. ahurō.
hyaṯ. hōi. ašā. vohučā. čōišt. manaṅhā.
xšathrōi. hōi. haurvātā. amərətātā.
ahmāi. stōi. dąn. təvīšī. utayūitī.

١١

yastā. daəvəṇg. aparō. mašyąsčā.
tarə-mąstā. yōi. īm. tarə-mainyaṇtā.
anyəṇg. ahmaṯ. yə. hōi. arəm. manyātā.
saošyaṇtō. dəṇg. patōiš. spəṇtā. daēnā.
urvathō. rātā. ptā. vā. mazdā. ahurā.

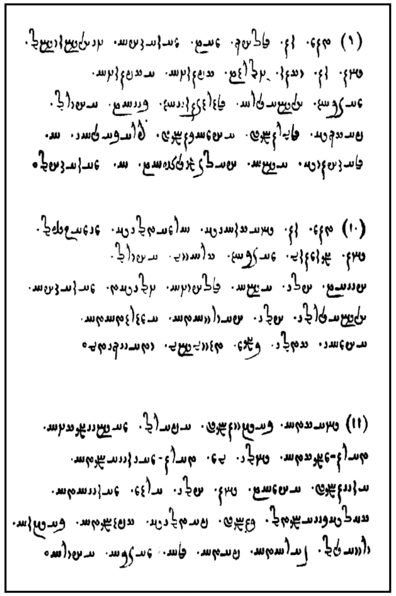

باس لێكردنی بەشەكانی ئاڤێستا بەجیا و سەرنجێک لە ئایینی زەردەشت و جیهانبینیی مەزدا پەرستان:

(گات): گاتە پێنجینەکانی زەردەشت کۆنترین بەشی ئاڤێستان. ئەم بەشە بۆ خۆی بەشێکە لە (یەسنا) بەڵام بەهۆی ئەوەی کە بەهی خودی زەردەشت زانراوە و ئەوەش کە بەشێوەی شیعرە، هەمیشە جیا لە یەسنا ناوی براوە و بۆ خۆی بەبەشێکی جیاواز ناسراوە. زمانی گاتەکان لەگەڵ زمانی بەشەکانی دیکەی ئاڤێستا و تەنانەت یەسناشدا لە بواری موسیقای کەلام و ڕستەسازی و شێوازی نووسین و داڕشتنەوە جیاوازە و ئەم گەلێ کۆنتر و لەمێژینەترە لەوان. بەهەر بەشێکی یەسنا لە ئاڤێستادا «هایتی» و لە پالەوی و فارسیدا (هات) یا (ها) دەگوترێت. سەرجەمی یەسناش دەبێتە ٧٢ هات و گاتەکان بۆ خۆیان ١٧ هات لەو ٧٢- هات-ەن. هەر کام لەو ١٧ هاتەی گاتاکان خاوەنی چەندین کۆپلەیە و لە رووی ژمارە و کێشی شیعرەکانەوە دابەش کراونەتە سەر پێنج دەستە کە هەر دەستەیەک دەبێتە «گا» یان «گات، گاتە، گاتا» یەک و هەر گاتەیەکیش ناوێکی سەربەخۆی لێ نراوە کە ناوی هەر کامیش لە یەکەم وشەیەک وەرگیراوە کە گاتەکەی پێ دەست پێ دەکات تەنیا ناوی گاتی یەکەم (ئەهنەوەد گات) نەبێت کە پێوەندی بەناوی نزای «یەسا ئەهوەیریۆ»(٢٦)یەوە هەیە، ئەم نزایە سەردەمانێک لە سەرەتای ئەم گاتەیەوە بووە بەڵام ئێستا کەوتووەتە ناو هاتی ٢٧ کۆپلەی ١٣ی یەسنەوە.

وشەی (گاە) لە ئاڤێستادا «گاسا» بەواتای شیعر، سروود هاتووە. (گێلدنەر) و (مییە) واتای (شیعر)ی بۆ دادەنێن کە لە ناو نووسراوی (نەسر) (دەق) داهاتووە و بڕگەکانی پێکەوە بەستۆتەوە و لاشیان وایە هۆی ئەو ئاڵۆزییە کە ئەمڕۆ لە نێوان بەشێکی «گاهانی»دا بەرچاو دەکەوێت دەگەڕێتەوە بۆ نەمانی دەقەکان و مانەوەی شیعرەکان بەجیا بەڵام (نیبێرگ) لەگەڵ ئەو بۆچوونەدا نییە و بەرپەرچی دەداتەوە و دەڵێ هیچ بەڵگەیەک بۆ سەلماندنی ئەو بۆچوونە لە ئارادا نییە.(٢٧) ئەم وشەیە لە زمانی -سانسکریت- یشدا هەر بەم واتایە هاتووە، لە زمانی پارسی ناونجی (پالەوی)دا -گاس-ە و کۆی دەبێتە - گاسان -، لە فارسی ئەمڕۆدا هەندێ جار -گات-ە بەکۆی - گاتەکان - و هەندێ جاریش - گاە-ە و کۆی دەبێتە - گاهان -. هەر کام لەو پێنج گاتە دەبێتە یەک یا چەند - هات - و هەر -هات- ێکیش دەبێتە چەند بەند (کۆپلە) کە لێرەدا ئەو چەند و چوونەیان دەخەینە ڕوو:

١- (ئەهونەوەدگات): حەوت -هات-ە (هاتی ٢٨ تا ٣٤ی یەسنا)، سەد کۆپلەیە و هەر کۆپلەیەک سێ ڕستە (دێڕ)ی ١٦بڕگەیی هەیە و وەستان لە نێوان بڕگەکاندا پاش حەوتەمین بڕگەیە واتە (٩+٧).

٢- (ئوشتەوەدگات): چوار هاتە(هاتی ٤٣تا ٤٦ی یەسنا)، ٦٦ کۆپلەیە و هەر کۆپلەیەک دەبێتە ٥ دێڕی ١١بڕگەیی، وەستان لە نێوان بڕگەکاندا پاش چوارەمین بڕگەیە (٤+٧).

٣- (سپە نتمەدگات): چوار هات (هاتی ٤٧ تا ٥٠ی یەسنا)، چل و یەک کۆپلەیە و هەر کۆپلەیەک چوار دێڕی یازدە بڕگەییە و پشووی نێوان بڕگەکان لە پاش بڕگەی چوارەمدایە(٤+٧).

٤- (ڤوهووخشتەرگات): یەک هات (هاتی ٥١ی یەسنا)، ٢٢ کۆپلەیە و هەر کۆپلەی ٣دێڕی چواردە

بڕگەیی و پشووی نێوانیان پاش حەوتەمین بڕگەیە(٧+٧).

٥- (ڤوهیشتویەشت گات): یەک هات (هاتی ٥٣ی یەسنا) و نۆ کۆپلەیە و هەر کۆپلە چوار دێڕە کە دووانیان کورت و دووانیان درێژترن. دێڕە درێژەکان ١٩ بڕگەن و پشووی نێوان بڕگەکان دووجارە واتە جارێک پاش حەوتەم و جارێکیش پاش بڕگەی چواردەهەمە (٧+٧+٥)، دێڕە کورتەکانیش ٢١بڕگەیین و پشووی نێوانیان لە پاش حەوتەمین بڕگەیەیە (٧+٥).(٢٨) بەم پێیە ئەوەمان بۆ دەرکەوت کە شێوەی دەربڕینی گاتەکان بەشێوازی شیعری بڕگەیی (SyllAbic)ە، هەرچەند هەندێ لێکۆڵەر هێشتاش قەناعەتیان بەم ڕاستییە نییە. بێجگە لەو ١٧هات-ەی گاتەکان کە گوتمان گەرچی لە ناو یەسنادان بەڵام بەجیاواز ناو دەبرێن، لە ٥٥ هاتەکەی تری یەسنادا بەهاتی ٣٥ تا ٤١ دەوترێت (هەپتەنگ هایتی) واتا -حەوت هات- و ناوی ئەوانیش بەجیا دێت چونکە ئەوانیش لە بواری زمانەوە هەروەکو گاتەکانن و گەرچی ئەمان دەق ئامێزن بەڵام پێ دەچێت دیرۆکیان لەگەڵ گاتەکاندا نزیک بێت. هەندێ توێژینەر هاتی ٤٢یش هەر لە سەر ئەو حەوت هاتە دادەنێن، کەچی هەم زمان و هەم ناوەرۆکیشی لەگەڵ ئەواندا جیاوازە و لەوانەیە دوای ئەوان نووسرابێت. بەهەر حاڵ ئەم هەشت هاتە کەوتوونەتە نێوان هاتی ٣٤ کە دەکاتە کۆتایی ئەهوونەوەدگات و هاتی ٤٣ کە دەکاتە سەرەتای ئوشتەوەدگات.هەروەها هاتی ٥٢ کەوتووەتە نێوان گاتەی چوارەم و پێنجەم و ناوی (هوشبام)ە کە ئەویش پاڕانەوەیەکی کاتی بەیانیانە(٢٩).

یەسنا: لە ئاڤێستادا (یەسنە) لە سانسکریتدا (یەجنە) وە لە پالەویشدا «یەزیشنە»یە کە بەواتای ستایش و پاڕانەوە و پەرەستن و قوربانییە، وشەکانی - یەزد - و - یەزدان - و - ئیزەد - وجێژن - کە لە فارسی و کوردیدا هاوبەشن هەر لە ڕیشەی ئەو وشەیەوە گیراون.

یەشت: سێیەمین و درێژترین بەشی ئاڤێستا «یەشت»ەکانن. ئەم وشەیە هەر واتای - یەسنە - دەدات و گەر جیاوازییەک لە نێوانیاندا هەبێت ئەوەیە کە واتای - یەسنە - گشتگیرە بەڵام واتای یەشت تایبەتییە واتە ستایش و پاڕانەوە و پەرستن و قوربانیی تایبەتی ئیزەدەکان و ڕوحانییەکان. ئەم بەشەی ئاڤێستا دەبێتە ٢١ یەشت کە ناوی زۆربەیان لە ناوی ئەو ئیزەدانەوە وەرگیراوە کە ڕۆژەکانی مانگ لە ئێرانی کۆندا بەناوی ئەوانەوە ناونراون و وەکو وترا تایبەتی ستایش و پاڕانەوەی ئەوانە. ڕێژەی - یەشت-ەکان پێشتر زۆربوون و لە نێوچوون و هەرتەنیا ئەو ٢١ یەشتە و ناوی چەند یەشتێکی دیکەیش ماوەتەوە کە لە نێو ئەمانیشدا ئاڵۆزییەک بەدی دەکرێت و بەتایبەت لە بواری داڕشتنەوە یەک ناگرنەوە بۆیە پێویستە ئەو ٢١ یەشتە دابەش بکەینە سەر دوو بەش (درێژ و کورت) لە یەشتە کورتەکاندا شێوازی نووسینەوە تازە و ناتەواوە بەڵام یەشتە درێژەکان زمانێکی دێرینە و پوخت و پاراویان هەیە لەگەڵ ئەو هەموو جوانییەی زمان و ڕازاندنەوەیان لە بواری مەعنەویدا و ئەوەی کە بەکۆنترین و پاراوترین پەخشانەکانی ئێرانی دێرین {کورد} دەژمێردرێن. -یەشت-یش هەروەکو -گاتە-کان شیعرە بەڵام کێشی شیعرەکانی وەک یەک نییە و ئازادترە. دەتوانین بڵێین زمانی ئاڤێستایی لە کاتی هۆنینەوەی یەشتەکاندا زۆر پاراوتر و دەوڵەمەندتر بووە لە هی سەردەمی گاتەکان و توانیویەتی واتا و ناوەرۆکێکی زۆرتر بەخۆیەوە بگرێت و لە بواری گەشەی شیعر و کێشی شیعریشدا چەند هەنگاوێک بەرەو پێشتر چووبێت.

هەربەشێک لە یەشتەکان پێی دەوترێت «کردە» (بەش، وەرز) و هەر کردەیەکیش چەندین بەند (کۆپلە) دەگرێتە خۆی.

(ویسپێرەد):

بەشێکی کورتی ئاڤێستا ناوی لێ نراوە «ویسپیرەتۆ» (ویس-پێرەد).(٣٠) ئەم بەشەیش لە شێوازی داڕشتن و ناوەرۆکیشدا زۆرلە یەسنەوە نزیکە و بریتییە لە چەند سروودێکی کورت لەمەڕ ستایشی چاکە و پاک داوێنی و هەموو مەخلوقێکی چاکی ئەهوورایی. هەندێ کەس پێیان وایە ویسپێرەد لە بنەڕەتدا دەفتەرێکی جیاوازی ئاڤێستا نەبووبێت بەڵکو هەر لە سەر یەسنە بووبێت، بەتایبەتیش کە دەزانین لە جەژن و بۆنە ئایینییەکانی زەردەشتیدا ویسپێرەد بەجیا ناخوێنرێتەوە بەڵکو هەر لەگەڵ یەسنەدا دەخوێنرێتەوە، تەنانەت لە زۆر بۆنەشدا -ڤەندیداد-یشی دەخرێتە سەر. بەڵام کات و ساتی تریش لە ساڵدا هەیە کە بەتەنیا و بەتایبەتی هەر ویسپێرەد دەخوێنرێت کە ئەویش کاتی هەر کامە لە شەش - گەهەنبار-ی ساڵە و بۆ خوێندنەوەی ویسپێرەد لەو کاتانەدا وشەی (گەهەنباران ویسپێرەد) بەکار دێت(٣١)، بەشەکانی ویسپێرەدیش هەروەکو یەشت بە(کەردە - بەش-) ناو دەبرێن کە هەر کامە چەند کۆپلەیەک لە خۆ دەگرن. بۆچوونی ئاڤێستا ناسەکان بۆ دابەشکردنی بەشەکانی ویسپێرەد لێک جیایە و بەگشتی ٢٣و٢٤و٢٦و٢٧ کەردەیان بۆ داناوە.

ڤەندیداد: ڤەندیداد کورتکراوەی وشەی ئاڤێستایی (ڤی دەیوداتە)یە کە لە سێ بەش پێک هاتووە: (ڤی+دەئو+دات)، ڤی بەواتای دژ - دژایەتی، دەئو بەواتای دێو، دات بەواتای داد - یاسا، بەگشتی واتای (یاسای دژی دێو) دەدات. ئەم بەشەی ئاڤێستا باسی یاسا و داب و دەستووری ژیانی تاک و کۆمەڵ و سزا و پاداشتی ئیشوکارەکان دەکات و دەتوانین بڵێین بەشی قانوون و(فیقهە) لە ئاڤێستادا کە بەپێی نووسراوەکانی - مەزدیەسنا - دەبێتە نۆزدەهەمین نەسکە (کتێب)ی ئاڤێستای سەردەمی ساسانییەکان، گەرچی ئەمیش لە شێوانکاری و ئاڵۆزکاوی بێ بەش نەبووە بەڵام هەر بەو ئەندازەیەی جارانی لێ ماوەتەوە. ڤەندیدات دابەش دەبێتە سەر ٢٢ (فەرگەرد) واتە بەش و هەر فەرگەردێک باسی داب و دەستوور و دیاردەیەکی ژیان دەکات، بۆ وێنە لە بەشی یەکەمدا باسی ١٦ وڵاتی ئاهوورایی و ئەو زیانە دەکات کە ئەهریمەن پێی گەیاندوون، بەشی دووەم باسی ڕۆژگاری - جەمشید - و وێران بوونی جیهان، بەشی سێیەم کشتوکاڵ و بووژاندنەوە و گەشانەوەی زەوی بەچاندن و کشتوکاڵ و زویر بوونیشی لە پیس بوونی بەهۆی لاشەی مردووەکانەوە، بەشی هەژدەهەم باسی -مۆبەد-ی ڕاستەقینە و درۆیین و... تاد. لە ناو هەموو ڤەندیداتدا دەکرێ بەبەشەکانی چوارەم تا حەڤدەهەم بڵێین (یاسا) و (داد) کە زۆرتر باسی داب و دەستووری ژیان و کاروباری مرۆڤ دەکات.

خوردە ئاڤێستا: بەشی شەشەمی ئاڤێستای ئەمڕۆ بە(خوردە ئاڤێستا) یا بەپێی زمانی پالەوی (خورتەک ئەڤێستاک) واتە ئاڤێستای بچووک ناسراوە. ئەم بەشە خۆی بەشێکی سەربەخۆ و جیاوازی ئاڤێستا نییە بەڵکو گوڵبژێرێکە لە سەرجەمی ئەم کتێبە پیرۆزە کە لە ڕەسم و یاسا جیاجیاکان وەک

زەماوەند و ساڵیادی مردووان و...دا دەخوێندرێتەوە. چەند بەشێکی ئەم کتێبە لەناو ئاڤێستای ئەمڕۆدا بەدی دەکرێت بەڵام زۆربەی بەشەکانی دیکەی دەگەڕێنەوە بۆ بەشە فەوتاوەکانی ئاڤێستای گەورە.

پاش ئەم کورتە پێناسەیەی بەشەکانی ئاڤێستا، ئێستاش سەرنجێکی ناوەڕۆکی ئەم ئاسەوارە مێژینەیە دەدەین تاوەکو پانتایی فیکر و ڕۆشنبیری {کوردو} ئێرانی دێرینمان بۆ دەربکەوێت، لەم سەرنجەشدا یەکەمجار ئاوڕ لە (گات)ەکان دەدەینەوە کە دەبنە یاسای بنەڕەتی و گەوهەرەی ڕاستەقینەی ئایینی مەزدا پەرستی:

(زەردەشت)ی بیرمەند و دادپەروەر لە -گاتە- پێنجینەکانی خۆیدا هەروەک شاعیرێکی بەتوانا و فەیلەسووفێکی وردبین، ئەو پرسیارە بنەڕەتییانە دێنێتە ئاراوە کە لە سەردەمی ئەودا ڕووبەڕووی مرۆڤ دەبوونەوە و - زۆربەیان تا ئێستاش هەر لە ئارادان - و وەکو دۆزەرەوەیەکی ماندوو نەناس و دڵفرەوان دەکەوێتە شارێگای دۆزینەوەی نهێنییەکانی ژیان. لە گاتەکاندا هیچ نیشانەیەک لە ئوستوورە و ئەفسانە ئارياييیە دێرینەکان و پەرستنی ئیزەدە جۆراوجۆرەکان و قوربانی بۆکردن و خوێن بۆ ڕشتنیان لە ئارادا نییە و ئاشکرایە کە پەیام هێنی مەزدا پەرستی دەیەوێت مرۆڤ لە پێچ و پەنای دام و دەزگای خواناسیی سەرەتایی چیاييیەکان و دەشتەکییەکاندا ڕزگار بکات و بیخاتە سەر شارێی ئایینێکی ڕۆشن و ئاوەز پەسند و ئەقڵ گیرەوە. بەواتایەکی دیکە کاردانەوەی تەواوەتی پەیامی ئابووری و کۆمەڵایەتی زەردەشت هەمان تێپەڕکردنی ژیانی دەشتەکی و شوانیی پڕ لە شەڕ و شۆڕە و گەیشتنە بەقۆناغی دێ نشینی و کشتوکاڵ و ئاژەڵداریی هێمنانەی بەرەو شارستانییەت، ئەمە سەرەڕای بوارە ئایینی و ئەخلاقییەکانی پەیامەکەی. لە ڕاهێنانەکەی زەردەشتدا، مەبەست لە ئافراندن و ئەنجامی ژیان ئەوەیە کە مرۆڤ بۆ ئاوەدانکردنەوەی جیهان و شادی و بەختیاری خۆی و دیتران تێبکۆشێت و لە ڕێگای «بیری چاک» و «کردەوەی چاک» و «گفتی چاک» ەوە شایستەیی خۆی بۆ گەیشتن بەلووتکەی -کامڵ-بوون و بەختەوەری هەمیشەیی بسەلمێنێت. زەردەشت مەنعی پەیڕەوانی خۆی ناکات لە خۆشویستنی دنیا و شادی کردن و ژیانی شکۆدار و بەختیار، هەرگیز ئەم جیهانەشی بەبیانووی کورتبوونی تەمەن و زوو تێپەڕبوونی ژیان لە ناویدا، سەرکۆنە نەکردووە. سەرنجێکی ورد لە گاتەکان ئەو ڕاستییە دەردەخات کە هۆنەری ئەم شیعرە نایابە مێژینەیە ڕێ پیشاندەری بەختیاری و بەختەوەریی مرۆڤ بووە لە ژیانی تاک و کۆمەڵدا و لەگەڵ گۆشەگیری و بێ مویالاتی بەجیهان هیچ پێوەندییەکی نەبووە. بەتەعبیرێکی تر، زەردەشت هەرتەنیا چاو نابڕێتە کورتبوونی ژیان بۆ تاکێکی کۆمەڵ بەڵکو لە ژیانی بەکۆمەڵی مرۆڤ و کار و تێکۆشانی هەمیشەیی و زنجیرەیی ئەوان دەڕوانێت و دەڵێت لەم بوارەدایە کە هەموو کەسێک هەبوون و هاوکاریی خۆی پیشان دەدات و ڕۆڵی تایبەتی خۆی لەم شانۆ مەزنەدا دەگێڕێت. پەیامی زەردەشت، مرۆڤ بەمەخلوقێکی پاک و بێگەردی ئەهوورا مەزدا و هاوکار و یاریدەدەری خواوەند لە کاری پەرەپێدان و - کامڵ - کردنی خیلقەت و بەربەرەکانێ لەگەڵ هێزە ئەهریمەنییەکاندا دەزانێت نەک بەتاوانبارێکی ئەزەلی کە دەبێ هەمیشە ڕووی خۆی لە هەر چەشنە خۆشی و چێژ و شادییەک وەربگێڕێت و نەفس و حەزی خۆی بکوژێت و هەمیشە لە ترس و خۆف و ئازار و ئەشکەنجەی دەروونیدا بژی تا

ببەخشرێت و بکەوێتە بەر ڕەحم و بەزەیی خوا و ڕزگاری ببێت! زەردەشت وەکو (بوودا) ناڵێت " ڕزگاریی هەر کەسێک لە نەمانی ئەو کەسەدایە" و ناڵێت کە دەبێ مرۆڤ دەست لە هەموو لەزەت و چێژەکانی ئەم جیهانە هەڵبگرێت و لە سووچێکی تەنگ و تاریکدا خۆی بەخەڵوەکێشان؟! بخافڵێنێ. بەڵکو دەڵێت مرۆڤ بۆ کامەرانیی کۆمەڵایەتی و تاکەکەسییش دروست کراوە، ژیان شەڕ و بەرهەڵستکارییەکی درێژخایەنی نێوان چاکە و خراپەیە و ئێمەش دەبێ پشتیوانی ڕاستی و دروستی و ڕێبواری ڕێبازی چاکە بین، لەگەڵ خراپە و ئاڵۆزی و ناشیرینی و دزێویدا بەربەرەکانێ بکەین.[٣٢] یەکێک لە پرشنگدارترین نیشانەکانی پەیام و ڕاهێنانی زەردەشت ئەوەیە کە هیچ نیشانەیەک لە عەبدایەتی و تەسلیم بوونی کوێرکوێرانەی تێدا نییە. زەردەشت پەیڕەوانی خۆی لە ژێردەستەیی و ئیتاعەی کوێرانە و نەزانانە مەنع دەکات و دەڵێت: «هەرچییەک لە من دەبیسن بەئاوەزی تەواو و ئەقڵ و تێڕوانینی پاک و ڕووناکی خۆتان هەڵیسەنگێنن ئەنجا لێمی وەربگرن.»[٣٣] چوارچێوەی ڕاهێنان و پەیامی زەردەشت لە گاتەکاندا بڕوا هێنانە بەخواوەندیی مەزدا ئەهوورا وەک خولقێنەری تاقانە و پاشانیش هەبوونی دوو (ڕەوان)ی دووانە یانخود دوو ڕۆحی سەرەتایی خیلقەت لە بەرانبەری یەکدیدا واتە «سپەنتا مینو» ڕەوانی پایە بڵندی خیلقەت و «ئەنگەرە مینو» ڕەوانی دژ و شەڕاشۆ[٣٤]. دیاردە حەوتینەکان (حەوت نیشانە)ی مەزدا ئەهوورا کە سپەند مینو مەزنترینیانە دەبنە ڕێ پیشاندەری هەموو دروستکراوەکان (مەخلوقات) بۆ گەیشتنە ڕزگاری و بەختەوەری، لەم پێوەندییەدا (ئەشە)[٣٥] لە هەموویان دیارترە و (ئەشەوەن)ەکان - پێڕەوانی ڕێگای ئەشە - لە شەڕ و ناکۆکیی هەمیشەییدان لەگەڵ (دروەندان) - پێڕەوانی دروەج-دا. لە زۆربەی کۆپلەی گاتەکاندا باسی ئەشە دەکرێت. جیهان بینیی بنەڕەتیی زەردەشت لە سەر ناکۆکیی ئەم دوو مینویە و هاریکاری و یەکبوونی نیشانە حەوتینەکان و سێ خاڵی بنەڕەتی (ئەندێشەی چاک، گفتەی چاک، کردەی چاک) دامەزراوە و شەڕی نێوان - مینو - ناکۆک و دژ بەیەکەکان بابەتی سەرەکی - هەبوون - و دەروونمایەی خیلقەت پێک دێنن. لەم گێرە و کێشە ئاڵۆزەدا هەموو مەخلوقە چاکەکان هاوکار و پشتیوانی - سپەندمینو-ن و لە بەرانبەری -ئەنگەرەمینو-دا یاریدەی دەدەن تا کاتی سەرکەوتنی یەکجارەکی. فەلسەفە و ڕاهێنانی زەردەشت لە بناغەدا جیاوازی و دژایەتییەکی نەبڕاوەی هەبوو لە گەڵ بیروبڕوای کۆنی ئارياييیەکاندا کە دەگەڕایەوە بۆ سەردەمی ژیانی پێکەوە و هاوبەشی هیندی و ئێرانییەکان. زەردەشت بیرمەندێکی داهێنەر و ئازا بوو کە ئەندێشە و بیروبڕوا شۆڕشگێڕانەکانی خۆی وەک فەیلەسووفێکی وردبینی دەروونزان و کۆمەڵناس و بیرمەندێکی بەرزە فڕی دووربین و شاعیرێکی پڕ خولیا و لێهاتوو لە پێنج سروودی هەمیشە زیندوودا گەیاندە نەوەکانی دواتریش. زۆربەی زانایان و ئاڤێستا ناسەکان لەسەر ئەو ڕایەن کە - ئەمشاسپەند - ە حەوتینەکانی ئاڤێستای نوێ دەبێ بەنیشانەی زیندووی سیفەت و فەزیلەتی ئەبستراکتی مەزدا ئەهوورا و تیشکی هەبوونی داهێنەر - خالق - بزانرێن کە لە - وانە-ی گاتەکاندا دەیانبینین. لە گاتەکاندا بەهیچ شێوەیەک هەبوونێکی دیاریکراو بەناونیشانی - ئەمشاسپەندان - نابینرێت و تەنانەت هیچ نیشانەیەکیش لە پێکەوە بەسترانی ئەمشاسپەند لەو سروودانەدا بەدی ناکرێت. قایل بوون بە -هەبوون-ی ئەوتۆ لە گاتەکاندا پێچەوانەی

گەوهەری بنەڕەتیی پەیام و ڕاهێنانی زەردەشتە و هەر ئەوەشە کە سەری لە هەندێ لە تۆژێنەرانی ئەم بەشە شێواندووە و چەواشەی کردوون. «تاراپووروالا» لە لێکۆڵینەوەکەی خۆیدا هیچ ناوێک لە سپەند مینوو نابات و نیشانەکانی مەزدا ئەهوورا دابەش دەکاتە سەر دوو دەستەی سێ سێیی کە هەر دەستەیەک لەویدی کە جیاوازە. بەپێی لێکۆڵینەوەکەی ئەو، دەستەی یەکەم واتە سێ نیشانەی یەکەم (ئەشەڤەهیشتە، ڤوهوومەنە، خشەترەڤەئیریە) نێرینەن و سێ نیشانەی دووەمیش واتە (سپەنتە ئارمەیتی، هەورڤەتاتە، ئەمێرەتاتە)(٣٦) مێینەن، ئەم دەستەیەش پیشاندەری لایەنەکانی باوکێتی و دایکێتی داهێنەری جیهانن سەبارەت بەجیهان و بوون. لە بواری باوکێتی خوداوە - ئوردی بەهەشت - نوێنەری ڕاستی و چاکە و ئیرادە و خواست و ئەندێشەی خوایە کە لە سەرتاسەری جیهان و بووندا دەبێت و دەمێنێ، مرۆڤیش بەتێپەڕکردنی ڕێگای زانین و فێرکاری و بەکارهێنانی بیر و ئەندێشە دەیگاتێ. «بەهمەن» نوێنەری ئەندێشە و کەسایەتی چاک و ئاگای فێرکاری خوایە و مرۆڤ دەتوانێت لە ڕێگای خۆش ویستنی هەموو دیاردە چاکەکانی خیلقەت بیگاتێ. - شەهریوەر - نوێنەری کار و هێزی خیلقەت و توانای زاڵبوون بەسەر جیهان و بوون لەلای خواوەندەوە و مرۆڤ بەدۆزینەوەی شوێنی تایبەتی خۆی لە پانتایی - بوون-دا و خزمەتکردن بەهێزەکانی چاکە و ڕووناکی دەیگاتێ. لە بواری دایکێتی خوداوەش - سپەندارمەز - نوێنەری ڕاوەستان و خۆڕاگری خوا و وێنەی ئیمان و تێکۆشانە بۆ ئاوەدانکردنەوەی جیهان - خورداد - نوێنەری هەوڵی هەمیشەیی ئاهوورا مەزدا و وێنەی جموجوڵ و تێکۆشانە لە ڕێبازی - کامل - بووندا - ئەمورداد - نوێنەری گەوهەرەی ئەبەدیی جیهان و جاویدانیی خیلقەتی مەزدایە و مرۆڤ دەتوانێ بەوەدەست هێنانی تێگەیشتنی قووڵ لە بوون و وێنە و سیمبولەکانی خیلقەت بگاتە جاویدانی. سێ نیشانەی یەکەم نیشانەی سیفەتەکانی ئەهورامەزدان وەک خولقێنەری - ڕۆح - «ڕەوان» و سێ نیشانەی دووەمیش پیشاندەری ئەو سیفەتانەن وەک خولقێنەری - مادە -(٣٧). مرۆڤ دەتوانێت - ئوردیبەهەشت - و - بەهمەن - و - شەهریوەر - لە ڕێگای زانیاری و خۆشەویستی و خزمەتکردنەوە بناسێت، ئەم سێ نیشانەیە پێوەندییان بە- سەر- و - دڵ - و - دەست-ی مرۆڤەوە هەیە بەڵام بۆ گەیشتن بەئەهوورا مەزدا و ناسینی تەواوی ئەو دەبێ زانیاری و زانایی مرۆڤ لەگەڵ خۆشەویستی و حەزی ژیاندا تێکەڵاو بن و لە بەرهەمی ئەو تێکەڵبوونەش خزمەتکردن بەسەرجەم مرۆڤایەتی بەدی بێت. تەنیا لەم ڕێگەیەوەیە کە مرۆڤ دەتوانێ بگاتە بڕوای پتەو (سپەندارمەز) و کامڵبوون (خورداد) و جاویدانی (ئەمورداد). بەپێی ئەو لێکۆڵینەوەی تارا پوروالا خرۆکەیەک دروست دەبێت کە دەتوانێن پێی بڵێین خرۆکەی

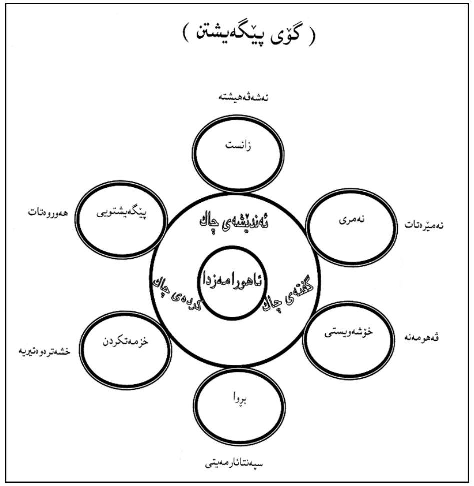

کامڵبوون (دایرەی کەماڵ)(٣٨):

ئەندێشە و ڕاهێنانەکانی زەردەشت لە قوتابخانە فەلسەفی و شوێنە ئایینییە جۆربەجۆرەکانی سەردەمانی کۆندا کاردانەوەی فراوانی بووە و کاریگەری ئاشکرا و بەرچاوی بەجێ هێشتووە، هەر لەم پێوەندییەشدا بەڕادەیەکی زۆر کتێب و دەق و نووسراو چاپ و بڵاوکرانەتەوە کە باسکردنیان لەم دەرفەتەدا ناگونجێت. هەر لەم سەردەمەی ئێستاشدا هەرچەند هەزاران ساڵ بەسەر ڕۆژگاری ژیانی زەردەشتدا تێپەڕیوە و بارودۆخی فیکری و کۆمەڵایەتی لە کۆمەڵگەی مرۆڤایەتیدا ئاڵوگۆڕ و بەرەو پێشچوونی زۆری بەخۆیەوە دیتووە، هێشتا هەر زۆربەی زانایان و خاوەن ڕایانی جیهان بەچاوی ڕێز و حورمەت و لە هەمان کاتدا سەرسووڕمانەوە لەم شیعرە هەرە قووڵ و پڕ ناوەڕۆکانەی سەردەمی کۆنی ئێران دەڕوانن و هەر کامە بەچەشنێک لێی دەکۆڵنەوە و نووسینی تێگەیشتووانە و ژیرانەیان لەسەر دەنووسن کە ناسینی هەندێک لەو نووسین و لێکۆڵینەوانە بۆ خوێنەری هێژای ئەم بەرهەمە سوود و بەهرەی زۆری تێدا دەبێت بۆیە ئاماژەیەکی کورت دەکەینە سەر گرینگترینیان:

(G, dumezil)، زەردەشت بەمەزنترین -چاکساز-ی ئایینی و کۆمەڵایەتی دەزانێت کە لە مێژووی ئایینییەکاندا سەری هەڵداوە، لەم بارەیەوە دەنووسێت «کردەوە چاکسازییەکانی زەردەشت لە ئایینی کۆنی ئێرانییەکاندا لە لووتکەدابوو، لایەنە ئابوورییەکەی ئەم چاکسازییە گەلێک بەهێز و بەرچاو بوو، هەر لە ئەنجامی ئەو چاکسازییەشدا بوو کە هۆزە ئارییاییەکان دۆخی ژیانی دەشتەکییان وەلانا و ڕوویان کردە شارنشینی و گوندنشینی و ئیدی سنووری لەوەڕی ڕانەکانی هەر هۆزێک دیاری کرا. لە بنەما ئەخلاقی و ئایینییەکانی زەردەشتدا، کێشمە کێشە کاتییەکانی دێو و ئیزەدەکان دەبنە پێکدادان و بەربەرەکانێیەکی بنەڕەتی و هەمیشەیی نێوان هێزەکانی چاکە و خراپە. سەرتاسەری ژیانی هەر پەیڕەوێکی زەردەشت دەبێتە بەرهەڵستکارییەکی دەروونی لە دژی هێزەکانی خراپە تا کاتی سەرکەوتن بەسەریاندا، ئەم بەرهەڵستکارییەیش بەشێکە لەو شەڕە گەورەیەی کە هەر لە ئەزەڵەوە لەنێوان هەردوو - ڕەوان-ی چاکە و خراپەدا سەری هەڵداوە و تا -ئەبەد-یش دەخایەنێت. زەردەشت بەشێوەیەکی هەرە بەرچاو، لێهاتووانە ڕەسم و یاسا ئایینییەکانی کەم کردنەوە، کاروباری قوربانیکردن و شەرابخواردنەوەی بەناڕەوا لە قەڵەم دا و سێ بنەمای ئەخلاقی و کۆمەڵایەتی (ئەندێشەی چاک و گوفتەی چاک و کرداری چاک) ی کردە چرایەکی ڕووناک بۆ ڕێپیشاندانی مرۆڤ لە شەڕی نێوان دوو ڕێبازی چاکە و خراپەدا(٣٩) یاسای دژایەتی و شەڕ و پێکدادان و دوورخستنەوە و پێکهێنان و هەوڵ و کۆشش، تا جیهان بمێنێ هەر دەمێنێت. هێزی بەگەڕ خستنی ڕەوڕەوەکانی گەردوونەی خیلقەت و بنەمای شۆڕش و سەرهەڵدان و کامڵبوونی سروشت هەر ئەم یاسایەیە و لە هیچ کام لە ئایینە بەناوبانگ و ناسراوەکانیشدا هێندەی ئایینی زەردەشت، حوکمی ئەم یاسایە بەهەند نەگیراوە و ڕێزی لێ نەگیراوە، دەتوانین بڵێین بنەمای فەلسەفەی ئەخلاقی و حەیاتی لە ئایینی زەردەشتدا هەر ئەم یاسایەیە.(٤٠)

(P.J.demenasce) دەڵێت: زەردەشت لە ئەندێشە و گفتە و کرداردا خوازیار و پەیڕەوی چاکەیە و دوژمنی خراپەیە و پاسەوانی بێ نەوایان و ستەم لێکراوانە لە بەرامبەری ستەمکاراندا و پارێزەری -

گا[٤١] واتە ئاژەڵی ئاژەڵدارانی شار و گوندە لە بەرانبەری جەردەیی و تاڵان و بڕۆی دەشتەکییەکاندا و دەنووسێت «پەیامی زەردەشت زۆر سادەیە و ئەگەر دۆخە ئاڵۆزە سەرەتاییەکەی وەلا نێین، گەلێک ئاستەمە کە بیبەستینەوە بەسەردەم و کات و شوێنێکی تایبەتییەوە»[٤٢]

(Donald, n, wilber) دەڵێت: «ئێرانییەکانی سەردەمی کۆن ئاوڕیان لە مەبەست و مەعنای ژیانیش داوەتەوە. دەتوانین بڵێین ئەوپەڕی ئارەزووی ئەوان لە ژیاندا ئەندێشەی چاک و گفتەی چاک و کردەی چاکە کە ئەویش بنەمای داهێنانەکانی ئایینی مەزدا یانخود زەردەشتە، ئەم ئایینە یەکێکە لە مەزنترین ئایینە فەلسەفییەکانی جیهانی مرۆڤایەتی کە بناغەی بڕوای - لاهووت-ی و ئەخلاقی کردارییی دارشتووە، بەپێی ئەو بناغەیە کە دواتر هەموو جیهانی گرتەوە، مرۆڤ دەبێ هەمیشە لە ڕێبازی ڕاستی و چاکەدا و لە دژی خراپە و درۆ بجەنگێت»[٤٣]

(A,V,williams jackson) لە کتێبەکەی خۆی (تۆژینەوە زەردەشتییەکان)دا دەنووسێت: «ئایینی ئێرانی کۆن یەک لەو ئایینە هەرە گرینگانەی جیهانە کە نرخ و بایەخێکی -زاتی-ی هەیە. لەناو هەموو کتێبە ئایینییەکانی گەلاندا کەم کتێب هەیە کە وەکو کتێبی زەردەشتییان (ئاڤێستا) ئاوەها ڕوانگەیەکی هەرە ڕۆشنی لە مەڕ چاکە و خراپەوە هەبێت و ئاوەهاش وانەی پیرۆزی ئەخلاقی سەبارەت بەئەرکۆمەندیی مرۆڤی تێدا بێت. کەم ئایین هەیە کە وەکو ئایینی ئێرانییەکان ئەوەندە داکۆکی بکاتە سەر خاوێن هێشتنەوە و پاراستنی لەش و ڕۆحی مرۆڤ...، زەردەشت کەسایەتییەکی مێژووییە. کتێبی - گاتە - کان کە کۆنترین بەشی ئاڤێستایە، پیشاندەری ئەو ڕاستییەیە کە زەردەشت مرۆڤێکی کاریگەر و کارا و لێهاتووە کە دەستی داوەتە ڕاهێنان و بارهێنانی مرۆڤ و هەر کەسێک کە هەست بەهەبوونی بکات شەیدای دەبێت و شوێنی دەکەوێت...، ئایینی زەردەشت، کە وەکو شۆڵەیەکی هەرە ڕووناک سەر زەویی پان و بەرینی ئێرانی ڕووناک کردەوە، کتوپڕ و لە خۆڕا سەری هەڵنەدا بەڵکو ئاکامی کامڵبوون و پێگەیشتنی بیروبڕوا ئایینییەکانی پێشووی ئێران بوو. لە سەرچاوەکانی ئایینی زەردەشت وەک لە - دینکەرد - دا دەردەکەوێت کە زەردەشت بەگژ ئەو جادوو و جەمبەڵ و خوڕافاتەدا چوو کە لە دێرزەمانەوە مابۆوە و ئایینی ئێرانییەکانی هێنایەوە سەر دۆخی خاوێن و مینوویی و ڕاستەقینە و بوویە ڕابەری جەماوەر لە ڕێبازی ڕزگاری و ئاسوودەییدا...، ڕاهێنانە ئەخلاقییەکانی زەردەشت لەسەر هەبوونی دوو - مینوو - ی دژبەیەک (سپەنتامینو+ ئەنگەرەمینو) وەستاوە و جیاوازییەکی قووڵی هەیە لەگەڵ ڕاهێنانەکانی (ئوپانیشاد)ی هیندووەکاندا و ئەویش ئەوەیە کە لەوێ مرۆڤ هان دەدرێت بۆ خەڵوەکێشان و دوورکەوتنەوە لە جیهان و دابڕان لە ژیانی کرداری بەڵام لە ئایینی زەردەشتدا هەموو ڕاهێنانەکان لەسەر کۆشش و هەنگاوهاویشتنە بۆ بەرەوپێشەوەبردنی ژیان و ئاسوودەیی و دابینکردنی بەختیاریی مرۆڤ. یەکێک لە خاڵە هەرە بنەڕەتییەکانی ئەم ئایینە فێرکاریی - ئەختیار - ە، بەپێی ئەو خاڵە بنەڕەتییە مرۆڤ سەربەست و سەربەخۆیە لە هەڵبژاردنی چاکە یانخود خراپەدا، هەڵبەت ئەوەش ڕوون دەکاتەوە کە بەختیاری هی کەسێکە کە ڕێباز و لایەنی چاکە هەڵدەبژێرێت و بەگژی ئەهریمەندا دەچێتەوە...، بەپێی ڕاهێنانەکانی زەردەشت باشترین ڕێگای ژیان، میانەڕەوی - یە. واتە نە پشتکردن لە خۆشی و

لەزەتەکانی ژیان پەسەند دەکرێت و نەش نوقم بوون تێیاندا. دامەزراندنی ژیانی هاوبەش و خێزانی و بارهێنانی منداڵی چاک و لێهاتوو، پێڕەویکردن لە ڕاستی و دروستی و کار و کۆشش، کشتوکاڵ و ئاودێری و باخەوانی و ئاژەڵداری و لەنێوبردنی جڕوجانەوەری زەرەرمەند، هەموویان بەشێکن لە ڕاهێنانەکانی ئایینی زەردەشتی»[٤٤].

(A.T. olmstead) دەڵێت: «داهێنەری ڕاهێنانە ئایینییەکانی زەردەشتی، هەر زەردەشت خۆی و خەڵکی نەژادی ئاریایین. ئەم ڕاهێنانە کە لە سادەترین بیروبڕوای کۆنی ئاریاییەوە سەرچاوەی گرتووە، بەرەبەرە پێگەیشتووە تا گەیشتۆتە قۆناغێک کە هیچ ئەندێشەیەکی ئایینیی کۆمەڵانی دیکە ناگاتە بەرزی و مەزنایەتی و ناسکیی ئەو»[٤٥] (Georgefootmoore) لە کتێبی «مێژووی ئایینەکان»دا دەنووسێت «هیندووەکان هەر لە دێرزەمانەوە واتە لە سەردەمی «بەرەهمەن»ەکانەوە[٤٦] بەلای چەشنە یەکبوونێکدا دەشکانەوە کە جاروبار بەشێوەیەکی فەلسەفی و جاروباریش وەک یەکبوونێکی وجوودی خۆی دەنواند. ئەوان ئەم جیهانەیان بەهەند نەدەگرت و بۆ ڕزگاربوونیان چارەیان لە دابڕان لەم جیهانە و مراندنی خواست و ئارەزوو و دڵ بەستەیییەکاندا دەبینی و بڕوایان بەگۆشەگیری و خەڵوەکێشان و هەوڵدان بۆ لە خۆدابڕان هەبوو. بەڵام ئێرانییەکان جیا بوون. بەتایبەتی ناوچەی سەرما و گەرمای لەڕادەبەدەر و دیکەی دیاردە ئاڵۆزە سروشتییەکان بوونە هۆی ئەوەی کە ئێرانییەکان بەلای شۆڕش و بەربەرەکانێ لەگەڵ ئەو دیاردە گەلەدا بکشێن و ئەوەش کە ڕۆحی ئێرانی بەپێچەوانەی ڕۆحی هیندی زۆرتر ئاوڕ لە ژیانی کرداری بداتەوە، هەموو ئەو تایبەتمەندیانەش لە ئایینەکەیانەوە سەری هەڵداوە. هەر بۆیەشە کە هەمیشە شەڕێکی قورس لە نێوان هێزەکانی چاکە و خراپە لە گۆڕێدایە و گەرچی لە سەرەتاکانەوە هێزی خراپە زاڵ دەبێت و خۆی دادەسەپێنێ، بەڵام ئێرانییەکان بڕوایان هەیە بەسەرکەوتنی چاکە بەسەر خراپەدا و هیچ کات هیوایان لە دەست نادەن و دەست لە بەربەرەکانێ هەڵناگرن. ڕێگای ڕزگاربوونی مرۆڤ نەبەستراوە بەهەڵاتن و دابڕان لەم جیهانە بەڵکو مرۆڤ دەبێ بێتە مەیدان و لەگەڵ خراپەدا بجەنگێت تاکو سەرکەوتن. زاڵبوونی ئەم ڕۆحی مەردایەتی و جوامێرییە بوو لە سەر ناخ و بناغەی بیروبڕوای ئێرانییەکانەوە کە ئایینی زەردەشتی کامڵ کرد و پێی گەیاند»[٤٧] (Lawrence, Heyworth, mills) دەربارەی -گاتا-کان دەنووسێت: «زەردەشت هەندێ قسە و دەستەواژەی بۆ ئێمە هێناوە کە هەر وشەیەکیان لێوڕێژە لە بیر و ئەندێشە، قووڵبوون و وردیی ئەم ئەندێشەیەش لە قسەکاندا بێ وێنە و بێ هاوتایە. ئەم یاسایەی سێ هەزار ساڵ لەمەو پێش ئەمڕۆ ئێمە لە کۆت و زنجیر ڕزگار دەکات. ئەو پەڕی حەق نەناسی و پێ نەزانینە ئەگەر ئاوڕیان لێ نەدەینەوە یانخود بیانکەینە ژێر لێوەوە...، دەتوانین و حەقی خۆشمانە بڵێین: ئاڤێستا مێژینەترین بەڵگە و فاکتەری دینی دەروونییە کە سەرنجی قووڵی داوەتە ئەندێشە و گفتە و کردەی چاک...، زەردەشت خواوەندێکمان پێ دەناسێنێت کە سیفەتە چاکەکانی دەوریان داوە و هەر لەم ڕێگەیەشەوە زاتی پەروەردگاری مەزن لە تاوانی هێنانەدی و ورووژاندنی خراپە دوور دەخاتەوە. بەم پێیە - خودای چاک-ی ئەو (زەردەشت) هەر تەنیا لە ئەندێشەدا لە هەموان بەتواناترە نەک لە هێزی بێ قەید و بەندی - مادی - کە هەبوون تێک بدات و داب و

دەستوورەکەی خۆی لەنێو بەرێت. ئەوەش هەوڵێکی گرینگ بوو بۆ پاراستنی (حەیا)ی خوا. ئەمەش بیرێکی ورد و قووڵ بوو بۆ ئەو سەردەمە و ئەگەر بتوانین چاوی خۆمان بکەینەوە بۆ ناسین و دەرک پێکردنی، بۆمان دەردەکەوێت کە بۆ ئێستا و ئایندەش هەر ورد و قووڵ و هەژێنەرە...، ئەگەر چیرۆکی ئەندێشەی مرۆڤ بایەخێکی هەبێت، ئاڤێستا پایەیەکی بەرز و مەزنی هەیە لەم نرخ و بایەخەدا. ئاڤێستا دێرینترین بەڵگەی بەدواداچوونی مەعنەوییە و بەپێی ئەو کاریگەرییە هەرە بەرچاوەی کە لەسەر خودا ناسیی یەهوودی و مەسیحی و {ئیسلامیی} داناوە، لە سەر و سامان بەخشین بەئایین و دیاریکردنی چارەنووس لە ڕەوانی مرۆڤدا جێگا و شوێن پەنجە و کاریگەرییەکی لە ڕادەبەدەری هەیە. هیچ کات، هیچ کەس و بەهیچ زمان و تەعبیرێک بەرزی و مەزنایەتیی هەژێنەری کۆنترین بەشی ئاڤێستا (گاتا)کانی ئینکار نەکردووە، کێ و لە کوێ ئەندێشەی مرۆڤ توانیویەتی ئاوەها شکۆمەندی و مەزنایەتییەک لە خۆ بگرێت؟»[٤٨] مێژوونووسەکانی سۆڤیەت لە کتێبی (مێژووی ئێران لە سەردەمی کۆنەوە تا کۆتایی سەدەی هەژدەهەم)دا لە مەڕ تۆژینەوە لە سەرچاوەکانی مێژوو و ڕۆشنبیریی ئێران دەنووسن: «لە بواری سەرچاوە نووسراوەکاندا پێش هەموو شتێک دەبێ ناوی ئاڤێستا بەرین، ئەم کتێبە کۆنترین بەرهەم و سەرچاوە و یادگاری هۆزە ئارياییيەکانە کە ژیانی سەرەتایی و قۆناغەکانی پێگەیشتنی کۆمەڵایەتیی تێدا بەدیار دەکەوێت...، ئاڤێستا کتێبێکی یەکدەست نییە بەڵکو هەر بەشێکی ئاوڕ لە کات و سەردەمێکی جیا دەداتەوە هەر بەم بۆنەشەوە خوێندنەوە و ناسینی ئەم کتێبە گەلێ ئاستەمە. کۆنترین بەشی ئەم بەرهەمە (گاتا)کان سەردەمی کۆمەڵایەتیی سەرەتایی و بێ (تەبەقە)مان پیشان دەدات» (Emillbenveniste) دەنووسێت: «مەزدا پەرستی شێوازە ئێرانییەکەی ئایینێکی دێرینەیە کە لە سەردەمانێکدا ئایینی هاوبەشی هۆزی هیند و ئێرانی بووە. هەر بۆیەش هەم لە (ریگ ڤێدا)ی کتێبی کۆنی ئایینی هیندووەکان و هەم لە ئاڤێستاشدا بیروبڕوای وەک یەک بەدی دەکرێن کە تەنانەت جاروبار بەشێواز و دەستەواژەیەکی وەک یەکیش دەربڕدراون و ناوی زۆربەی خوا (ئیزەد)ەکانیش جاروبار لێک نزیکن...، مەزدا پەرستی ئایینێکی کردارییە و واتای ڕاستەقینەیشی لە دیکەی ئایینەکان زۆرتر و فراوانترە. ڕاهێنانەکانی ئەم ئایینە، وانە ئەخلاقییەکانی لە خۆ گرتووە و لە هەمان حاڵیشدا ئاوڕی لە ئەفسانە و ئوستوورەکانیش داوەتەوە. ناکۆکی و کێشمەکێشی نێوان دێو و ئیزەد (هێزەکانی چاکە و خراپە) پیشاندەری شێوەی ژیانی هۆزە سەرەتاییيەکانە کە هەمیشە پێکەوە لە ئاژاوەدا بوون و پێویست بوو پارێزگاری لە زەوییەکانی خۆیان بکەن یانخود بۆ ئاژەڵەکانی خۆیان لەوەڕگەی زۆرتر دەستەبەر بکەن و زەویوزاری زۆرتر بخەنە دەستی خۆیان»[٤٩] هەر خودی ئەمیل بنونیست لەمەڕ جیاوازیی نێوان ناوەرۆکی فەلسەفیی گاتەکان و ئاڤێستای نوێ و تێکەڵاوبوونی ئەم بەشەی دوایی لەگەڵ بیروبڕواکانی کۆنی ئارياییيەکاندا دەنووسێت: «بەپێچەوانەی کۆنینەیی گاتاکان کە شێوازی هەرە دێرینی زمانی گاتایی پیشانی دەدات ئەم سروودانە سەرەتاییترین قۆناغی ئایینی ئێرانی پیشان نادەن. زەردەشت بەهێنانی ئەو پەیامەی دەیویست ستایشی بنەما ئەخلاقییەکان بخاتە جێی پەرستشی ئیزەدەکانی جیهان واتە هەر ئەو ئیزەدانەی کە شکۆ و مەزنایەتیان لە (یەشت)ەکاندا ستایش دەکرێن. یەشتەکان، گەرچی

دواتر کۆکراونەتەوە بەڵام نوێنەری ئەم بیر و بڕوایەن کە تایبەتی سەردەمانێکی پێشتر لە (گاتا)کان بووە. ئایینی زەردەشتی هەوڵی زۆری دا بۆ بنەبڕکردن و سڕینەوەی ئەو چەشنە بیر و بڕوایە کەچی دواتریش ناچار بوو بەوەی لەناو داب و دەستووری خۆیدا جێیان بکاتەوە. بەهۆی نەبوونی زانیارییەکی مێژوویی تەواو، هێشتاش ناتوانین لە ڕووی تەفسیر و شیکردنەوەی ئاڤێستاوە، سەردەم و شوێنی سەرهەڵدانی ئایینی زەردەشت بەتەواوەتی دیاری بکەین یانخود لەسەر چۆنیەتی بڵاوبوونەوە و گەشەی ئایینی مەزد یەسنا لە ئێرانی کۆندا دوایین حووکم بدەین»[٥٠]. دیسانەوە هەر ئەو لە شوێنێکی دیکەدا لەمەڕ چۆنیەتی پێکگەیشتنی پەیامی زەردەشت و ئایینە باوەکانی تری ئەو سەردەمە و تێکەڵبوونی بیر و بڕوا کۆنەکان لەگەڵ ئەم ئایینە کۆنەدا باسمان بۆ دەکات:

«زۆر وێدەچێ کە ئایینی زەردەشتی لە سەرەتادا شۆڕش و سەرهەڵدانێکی ناوچەیی بووبێت لە گۆشەی ئێرانی ڕۆژهەڵاتیدا کە هەنووکەش سنووره جوگرافیەکانی دەرنەکەوتوون. ئەم ئایینە نوێیە ڕووبەڕووی دژایەتی و بەربەرەکانێی دیکەی ئایینە باوەکان دەبێتەوە و بۆ ماوەیەک پێشی گەشە و سەرکەوتن و زاڵبوونی دەگیرێت هەر بۆیە کاتێ پەرەی سەند تووشی گۆڕانکاری هات. ئایینی زەردەشت لە ئاکامدا لەگەڵ ئەو ئایینانەدا تێکەڵ بوو کە سەرەتا هەوڵی سڕینەوەیان دەدا و دواییش (مەزدیەسنا) بەشێوازێکی جیاواز و گۆڕدراو گەیشتە ئێرانی خۆرئاوا.» (L.H.MELSE) جیاوازی نێوان گاتاکان و دیکەی بەشەکانی ئاڤێستای نوێ بەشێوەیەکی ورد و ڕەخنە گرانە بەراورد دەکات و دەڵێت: «ئەگەر کەسێکی ئاڤێستاناس یەکەم جار گاتاکان و پاشان یەشت و ڤەندیداد بخوێنێتەوە وەکو ئەوەیە لە جیهانی ڕاستی و حەقیقەتەوە ڕۆیشتبێتە سەر زەمینی ئەفسانە و ئوستوورەوە. چونکە لە گاتاکاندا پێغەمبەرێک دەبینێ کە هەمیشە لە حاڵی کار و کۆشش و هەوڵ و تەقەلا و سەختی و مەینەت کێشاندایە کەچی هەر ئەو کەسە لە یەشتەکاندا وەکو نیمچە خودایەکی ئەفسانەیی دێتە بەرچاوت. گەرچی فکرە بنەڕەتییەکان لە ئەفسانەکانی یەشت و ڤەندیداددا کۆنن و هەندێکیشیان لە ڕاستیدا لە گاتاکان و ڕیگ ڤیدای هیندووەکانیش کۆنترن بەڵام سەرجەم و بەگشتی دەبێ بڵێین دیرۆکی نووسینەوەی یەشت و ڤەندیداد گەلێک لە دوای گاتەکانەوەیە». بەپێی ئەو نووسراوانەی کە ئاماژەیان پێ کرا دەگەینە ئەو ئەنجامەی کە بڵێین: ڕاهێنانە بنەڕەتییەکانی زەردەشت، سەرپاک وانەی بیر و هزر و فەلسەفە و داب و دەستووری ژیانی کردارییی مرۆڤە و لەگەڵ ئەو شتەی ناو ئاڤێستای نوێ جیاوازییەکی بنەڕەتیی هەیە. هەر بۆیەشە لە گاتەکاندا هیچ ئاماژەیەک بەمۆجیزە و کەرامەت و کاری جادوویی و خورافات و قوربانی و نەزر و نیاز و پەرستش و بڕوای کوێر کوێرانە و تەسلیم بوون بەگرووپی ئیزەد و خوا و ئەمشاسپەندەکان نابینرێت و هەرچی هەیە هەمان ڕابەریی مرۆڤە بۆ بیرکردنەوە و ئەقڵانییەت و ڕامان و تۆژینەوە و ناسین و هەڵبژاردنی سەربەستانەی ڕێگای (ئەشە) و چاکە و هەوڵدان لە پێناوی پێشکەوت و گەشە و ئاوەدانکردنەوەی جیهاندا.

***

سەرەڕای گاتەکان و ئەو هەموو جیاوازییەش کە باسمان کرد، پێنج بەشەکەی تری ئاڤێستا دەبێ وەک

گەنجینەیەکی پڕ و دەوڵەمەند سەیر بکرێت کە پێویستە بۆ ناسینی ئوستوورەکان و ئەندێشە و ڕۆشنبیریی کۆنی ئێرانی باسیان لێوە بکرێت و لێیان بکۆڵرێتەوە. دەزانین کە دیرۆکی هەندێ ئوستووره و چیرۆکی پاڵەوانێتی و داب و نەریت کە لە دیکەی بەشەکانی ئاڤێستادان یا لە هەندێ نووسراوەی ئایینی زەردەشتی بەزمانی پالەوی ماونەتەوە، دەگەڕێتەوە بۆ ڕۆشنبیری و شارستانەتی هاوبەشی هیندو ئێرانی و پیشاندەری ئاسەواری سەرەتاییترین سەردەمی ژیانی کۆمەڵایەتیی ئەم تیرانەیە. ئەم شتانە پاش گۆڕانی گرووپە خێڵەکییەکان باشتر پێگەیشتن و پەرەیان سەند و وەک چیرۆک و حیکایەتی سەرزارەکی بەجیاواز لە لای هیندی و ئێرانییەکان مانەوە و هەندێکیشیان کە نووسرابوونەوە و پارێزرابوون لە قۆناغێکی دیاریکراودا کەوتنە ناو دەقە ئایینییەکان و وەک بەشێک لەو دەقانە وەرگیران. ئێستاش ئەو داستان و ڕیوایەت و داب و نەریتەی کە لە سروودەکانی -ڤیدا-ی هیندووەکاندا ماونەتەوە هەر لەو ڕەگەز و پاشماوەیەن، بەتایبەتی لێکچوونی زۆربەی ناوی پاڵەوانەکان و داب و نەریتەکانی لەگەڵ ئەوەی لای ئێرانییەکاندا پیشاندەری یەکبوونی بنج و بناوانی ئەو یادگارانەی سەدەکانی ڕابردوویە. لە ئێرانیشدا لە بواری پەرەسەندن و گەشەکردن و پاشان نووسینەوە و تۆمارکردنی ئەم میراتە دێرینەیەدا هەر ئەو بارودۆخەی هیند لە ئارادا بووە و گەرچی بەشی ئێمە بەنیسبەتی هیندووەکان کەمترە بەڵام لەگەڵ ئەمەشدا هەر دەبێ خۆشحاڵ بین بەوەی کە هیچ نەبێ بەشێکی کەمی کۆنترین میرات و یادگاری ڕۆشنبیری و شارستانییەتی باپیرانی خۆمان گەیشتۆتە دەستمان. زەردەشت لە پەیام و ڕاهێنانەکانیدا هەر هەموو داب و نەریت و ئەفسانە و ئوستووره کۆنە ئارياييیەکانی وەلا نان کەچی دوای خۆی و بەدرێژی ڕۆژگارانی بڵاو بوونەوە و جێگیربوونی ئایینی زەردەشتی لە دیکەی ناوچەکانی ئێران بەتایبەتی لە بەشی ڕۆژاوایدا، ئەو ئایین و بیروبڕوا پێشوویانە جێگای خۆیان کردەوە و ئاوێتەی زەردەشتییەت بوون. بەشێکی سەرگوزەشتە مێژینە ئارياييیەکان ئاوێتەی دەقە نوێکان کران و لە ئەنجامدا تێکەڵاوییەکی سەرسوڕهێنەر لە ڕاهێنان و هزری گاتایی زەردەشت و ئوستووره و ئەفسانە باوەکانی سەردەمی خۆی و تەنانەت ڕۆژگارانی پێش خۆیشی بەناوی ئایینی زەردەشتی یا مەزدا پەرستی لەناو کۆمەڵە نووسراوێکدا بەناوی ئاڤێستا کۆکرایەوە و خرایە بەردەست. بەم پێیە پێویستە بەچاوی ئەم ئاوێتەییییەوە بڕوانینە جیاوازییەکانی نێوان گاتەکان و دیکەی بەشەکانی ئاڤێستا، بەخوێندنەوەی وردی هەموو بەشەکانی ئاڤێستا و دەستەبەندیی ئوستووره و بیروبڕواکان و تۆژینەوە لەسەر بەرهەمی ئاڤێستاناسەکان تا ڕادەیەک دەتوانین ئەم سامانە تایبەتە و ناوەڕۆکی هەر کام لە بەشەکانی و پێوەندییان بەبەشەکانی ترەوە دەرک پێ بکەین و ڕێگای دوورودرێژی پێگەیشتنی ئەم سەروەت و سامانە لە مێژینەیەمان بناسینەوە. لە ڕاستیدا تێڕامان و وردبوونەوە و تۆژینەوە لەسەر ئاڤێستا (هەربەم شێوازەی کە لەبەر دەستماندایە) خۆی بۆخۆی دەسکەوتێکی گەورە و پڕ بایەخە. لەسەر کۆنترین بەشی ئاڤێستا (گاتەکان) بەجیاواز و بەدوور و درێژی باسمان کرد، لە (یەسنە و ویسپێرەد و خوردە ئاڤێستا)شدا سەرەڕای ئاشنابوون لەگەڵ نوێژ و ڕازونیازەکانی مەزدا پەرستان، زۆر باس و بابەتی ئایینی و ڕۆشنبیری و کۆمەڵایەتیمان بەرچاو دەکەوێت کە بۆ ناسینی قووڵی سەرپاکی مێژوو و ڕۆشنبیریی ئێرانی کۆن

گەلێک بەنرخ و سوودمەندن.

(یەشت)ەکان لەسەر لایەنە جۆراوجۆرەکانی ژیانی ئێرانیانی دێرین و ئوستووره و ئەفسانە پاڵەوانییەکان و کاتژمێری و ئەستێرەناسی و...ی ئەوان (ئەویش لە سەردەمێکدا کە مێژوو لە ئارادا نەبووە!) زانیارییەکی فراوانمان دەخەنە پێش چاو، هەروا‌ش زۆربەی کون و قوژبنی تاریکی حەماسەتی نەتەوەیی و مێژوویی هۆز و ئاو و خاکمان بۆ ڕوون دەکەنەوە.

***

ئاوڕێک لەو کۆششانەی بۆ ناسینی قووڵتری ئاڤێستا کراون

یەکەمین کەس لە ئەوروپادا کە لەسەر زەردەشت و ئاڤێستای کۆڵییەوە - بریسۆن - بوو (barnabe bre-soon) کە کتێبەکەی ساڵی ١٥٩٠ز. لە پاریسدا بڵاوبوویەوە پاش ئەویش (thomas hyde)ی ڕۆژهەڵاتناسی بەریتانی لەم بوارەدا هەنگاوی هاویشت و ساڵی ١٧٠٠ز. کتێبێکی بەزمانی لاتین بڵاوکردەوە کە لە ڕووی نووسراوەکانی (یۆنانی، ڕۆمی، ئێرانی، عەرەبی)یەوە کۆی کردبووەوە. بڵاوبوونەوەی ئەم دوو کتێبە (A, anquetil du perron)ی فەرەنسیی هان دا و هاتە سەر ئەو ڕایەی کە پێویستە لە نزیکەوە پەیڕەوانی ئایینی زەردەشتی بناسێت. هەر بۆ ئەم مەبەستەش ساڵی ١٧٥٥ز. بەرەو هیند وەڕێ کەوت و ساڵی ١٧٥٨ گەیشتە شاری - سۆرات - لە بەندەرگەی ویلایەتی بەمبەیی کە ناوچەی -پارسی-یەکان بوو، هەر لەوێ تا ساڵی ١٧٦١ مایەوە و لە لای زانایەکی پارسی بەناوی - دەستوور داراب - خەریکی فێربوونی - ئاڤێستا - بوو. ئاناکۆتیل دوو پێرۆن (کە کەم و کورتێک شارەزایی لە زمانە ئێرانییەکاندا هەبوو)، هەرچی لە مامۆستاکەی دەبیست دەینووسیەوە و بەم شێوەیە پاش سێ ساڵ لێکۆڵینەوەکەی (زەند ئاڤێستا) کۆتایی پێ هات. دوپێرۆن پاش تەواوبوونی کارەکەی لە -سۆرات-دا واتە ساڵی ١٧٦١ڕووی لە -ئاکسفۆرد- کرد و هەموو ئەو دەستنووسانەی لە ئاڤێستا و پالەوی کۆی کردبوونەوە لەگەڵ دەستنووسەکانی ئاڤێستا و پالەوی کتێبخانەی -بادلیان-دا بەراورد کردن و پاشان ساڵی ١٧٦٢ گەڕایەوە پاریس و ئەو ١٨٠ بەیازەی (ئاڤێستا و پالەوی و سانسکریت و فارسی)یەی لەگەڵ خۆی هێنابوون خستنە کتێبخانەی پاشایەتی (کتێبخانەی میللی ئێستای پاریس) و پاش ئەوەش بۆ ماوەی ١٠ ساڵی تەواو خەریکی تۆژینەوە بوو لەسەر بەیازەکان و لە ئەنجامدا ساڵی ١٧٧١ وەرگێڕانی ئاڤێستای لە دوو بەرگدا بەناونیشانی (زەندی ئاڤێستا) لە پاریسدا بڵاوکردەوە کە یەکەمین وەرگێڕانی ئاڤێستا بوو بەزمانێکی زیندووی جیهان. دۆپێرۆن لە ساڵی ١٨٠٥ی ز. کۆچی دوایی کرد، دوای ئەو بۆ ماوەی ٦٠ ساڵێک لە ئەوروپادا هیچ کارێکی نوێ لە بواری ئاڤێستا ناسیدا نەکرا بێجگە لەوەی کە (کلوکیر)ی ئاڵمانی زەند ئاڤێستاکەی دوپێرۆنی وەرگێڕایە سەر زمانی ئاڵمانی و ساڵی ١٧٧٦تا ٧٧ لە (ڕیگا)دا بڵاوی کردەوە[٥١] ئاڤێستاناسی بەهۆی (ئۆژن بۆرنۆف)ەوە گەیشتە قۆناغێکی پتەوی زانستییانە. ئەم ڕۆژهەڵاتناسە فەرەنسییە هەروەک زۆربەی زانایانی سەدەی نۆزدەهەم دەرکی بەوە کرد کە زمانی سانسکریت خزمایەتییەکی نزیکی لەگەڵ زمانی ئاڤێستاییدا هەیە و پێویستە

بۆ ڕزگاربوون لە چوارچێوەی بەرتەسکی گێڕانەوە و ڕیوایەتە خۆماڵییەکانی ئایینی کۆنی ئێرانی (کە بناغەیەکی پتەویشیان نییە) ڕوو بکەینە کتێبی مێژینەی هیندووەکان (ڤیدا) و دیکەی دەقە سانسکریتەکان. بۆرنۆف ساڵی **١٨٣٣** هاتی یەکەمی یەسنای بەلەسەر نووسینێکی زۆرەوە بڵاوکردەوە و دواتریش لە ساڵەکانی ١٨٤٠ تا **١٨٤٦** هاتی نۆیەمی یەسنای بڵاو کردەوە کە بۆ ئەم کارەیشی لە وەرگێڕدراوی سانسکریتی ئاڤێستا بەرهەمی (نەریوسەنگ)ی کوڕی (دهاول)ی مۆبەدی پارسییەکانی هیندی کۆتایی سەدەی دوازدەهەم کەڵکی زۆری وەرگرت. بۆرنۆف پاش تۆژینەوە لەسەر وەرگێڕانە سانسکریتەکەی نەریوسەنگ کە دۆپێرۆن لە هیندەوە لەگەڵ خۆی هێنابوویە فەرەنسا، گەیشتە ئەو ئەنجامەی کە بڵێت ئەو وەرگێڕانە هیچ بنەمایەکی زانستییی نییە چونکە لەڕووی تەرجەمەیەکی لاوەکیی ئاڤێستای پالەوییەوە ئەنجام دراوە و هەرواش تەرجەمەی ئاڤێستاکەی خودی دۆپێرۆنیش هیچ نییە بێجگە شتێکی وەکو ئەو تەرجەمە لاوەکییە و هەرواش گێڕانەوەکانی دەستوور داراب و دیکەی مۆبەدەکانی (سۆرات). پاش کۆچی دوایی بۆرنۆف لە ساڵی **١٨٥٢** دا دەستەیەکی زۆر لە پسپۆڕان دەستیان دایە ناسینی زمانەکانی ئاڤێستا و پالەوی و سانسکریت و هەر کام بەش بەحاڵی خۆیان لەم بوارەدا هەوڵێکی پڕ بایەخیان دا کە لێرەدا بۆمان ناکرێت باسی کار و چالاکییەکانی هەموویان بکەین هەر بۆیە بەکورتی ئاماژە دەکەینە سەر گرینگترین و بەنرخترینیان:

(j,Darmesteter) لە ساڵی ١٨٨٦ تاوەکو **١٨٨٧** لە هیندستاندا ژیا و لەگەڵ هەندێ لە مۆبەد و دەستوور و پیاوماقوڵانی پارسییەکاندا ئاشنابوو و دواتر لە ساڵەکانی **٩٣-٨٩٢**دا کتێبێکی لە سێ بەرگدا بەناونیشانی (زەندی ئاڤێستا) بڵاوکردەوە. لەم کارەیدا هەموو دەقە ئاسانەکانی ئاڤێستایی کردوونەتە فەرەنسی و دەقە دژوارەکانیشی هەر بەشێوەی «زەند» (شیکردنەوەی پالەوی ئاڤێستا) هێناونەتەوە.

(meillet) زمانزانی ناودار و قوتابی -دارمستەتەر- دەنووسێت «وەرگێرانەکەی دارمستەتەر کە لە ڕووی لێکۆڵینەوە پالەوییەکەوە کردوویەتی ڕاست نییە چونکە ئەو لێکۆڵینەوەیە بۆخۆی دروست نییە»[٥٢] بەرهەمە پڕ بایەخەکانی «بارتولمە» کە گرینگترینیان بریتین لە «پێشینەی زمانە ئێرانییەکان لە سەردەمی پێش مێژوودا» و «زمانە ئاڤێستایی و پارسییە مێژینەکان» و «ڕۆشنبیریی کۆنی ئێران»، بوونە هۆی وەرچەرخانێکی نوێ لە تۆژینەوەکانی ئاڤێستا ناسیدا و هەنووکەش بەگرینگترین سەرچاوەی ئەم بوارە دەژمێردرێن. هەروەها دەبێ ئاماژەیش بکەینە سەر تۆژینەوە بەنرخەکانی زانایانی وەک «دۆهارلە» و «مەنان»ی فەرەنسی و «وێست»ی بەریتانی و «هۆگ»ی ئەڵمانی و «جەکسۆن»ی ئەمریکی کە هەر کامە و هەوڵێکی بەرچاویان داوە لە بواری ئاڤێستا ناسیی زانستی و ئەکادیمیدا. لە سەدەی بیستەمیشدا هەر لێکۆڵینەوەی ئاڤێستا ناسی لە زۆربەی وڵاتانی جیهاندا بەشێوەیەکی بەرچاو درێژەی پێ دراوە و زۆر زانا و پسپۆڕ لە بوارە جیاجیاکانی زمان و ئەدەبیاتی ئاڤێستایی و ئایینی کۆنی ئێرانیدا کۆڵیویانەتەوە و خۆیان ماندوو کردووە و بەرهەمی ڕۆشنگەرانە و بەپێزیان ئەفراندووە کە دەتوانین ئاماژە بەچەند ناوێک بکەین وەک سەرکەوتووترین و زانستییانەترینی ئەو هەوڵ و کۆشش و

بەرهەمانە: «یۆنکەر» و «هەرتێل» و «هۆمباخ» لە ئەڵماندا، «بنۆنیست» و «دۆمێزیل» لە فەرەنسادا، «هەنینگ» و «بەیلی» و «گەرشویچ» لە بەریتانیا، «کۆریلوبچ» لە لەهستان، «مۆرگەنشتیرن» و«کریستەن سەن» و«بار» و«نیبەرگ» لە وڵاتەکانی ئەسکەندیناڤی، «ئەنکلماساریا» و «تاوادیا» و «تاراپوروالا» و «بەد» و «کانگا» و «دهابێر» و «مەدی» و... لە هیندستان، «ئەسمیت» لە ئەمریکا، «فریمان» و «ئەبایۆف» و «بێرتێلس» لە سۆڤیەت و دەیان زانا و پسپۆڕی دیکە لە بوارە جۆربەجۆرەکانی ئاڤێستا ناسیدا[٥٣]، هەر لەم پێوەندیەدا ئاوڕێک لە ئێران دەدەینەوە و دەڵێین: لە ئێراندا، تا پێش بڵاوبوونەوەی دەورەکانی «ڕاپۆرتی ئاڤێستا»ی مامۆستا (ئیبراهیم پووورداود)، هیچ کارێک لە بواری ئاڤێستا ناسی و تۆژینەوەی زانستی لەسەر ئایین و ڕۆشنبیریی دێرینی ئێرانی کۆن نەکرابوو، ئێرانیەکان هێندە لەگەڵ ئەم سامانەی پێشینیانی خۆیاندا نامۆ بوون کە دەتگوت ئەم سامانە مێژینەیە بەو ناوبانگە جیهانییەیەوە هی ئەوان و سەر زەویەکەیان نییە! بەڵام پووورداود ئەو دیواری نامۆیییەی تێکشکاند و بوو بەسەر قافڵەی زانستی ئاڤێستاناسی لە ئێراندا. مامۆستا ئیبراهیمی پورداوود بەر لە دەست پێکردنی شەڕی یەکەمی جیهانی، وەک قوتابی زانکۆ و بۆ درێژەدان بەخوێندن لە بەشی قانوندا ڕۆیشتە پاریس و پاش ماوەیەک سەردانێکی ئەڵمانیای کرد بەڵام بەهۆی هەلومەرجی سەرەتای شەڕەوە ڤیزەی چوونە دەرەوە لە ئەڵمانیایان پێ نەدا و ناچارکرا بۆ ماوەیەکی دوور و درێژ لەو وڵاتەدا بمێنێتەوە. هەر ئەم مانەوەی بەناچارییە بووە خێر و پووورداود زۆر سەرچاوەی تۆژینەوەی ئاڤێستا ناسیی لە ئەڵماندا ناسی و هەر ئەو ناسینەش هانی دا کە لێکۆڵینەوەیەکی درێژخایەن لەسەر زمان و ئایین و شارستانییەتی ئێرانی کۆن دەست پێ بکات و بۆ ئەم کارەش ئاڤێستای کردە خاڵی سەرەکی و بنەڕەتیی تۆژینەوەکانی لەوەودوای خۆی.

دواتر لە ساڵی **١٩٢٥**ز لەسەر داوای پارسییەکانی هیند سەردانی ئەو وڵاتەی کرد و لەگەڵ سەرچاوەی زۆرتری خۆماڵی لەسەر ئایینی کۆنی ئێرانی ئاشنا بوو و پاش وتوویژ و بیروڕا گۆڕینەوە لەگەڵ زانایان و ئاڤێستاناسە پارسییەکاندا تۆژینەوەکانی خۆی کە لە ئەوروپادا دەستی پێ کردبوو گەیاندە قۆناغی تەواو بوون و بەشێک لە دەورەکانی ئاڤێستای خۆی بەناونیشانی - ئەدەبیاتی مەزد یەسنا - هەر لە هیندا چاپ و بڵاوکردەوە.

پورداوود لە ساڵی **١٩٢٨**دا گەڕایەوە ئەوروپا و لێکۆڵینەوەکانی خۆی وردتر و بەربڵاوتر لە جاران درێژە پێ دا و بەشەکانی دیکەی - ئەدەبیاتی مەزدیەسنا-ی لەچەند ساڵێکدا بڵاوکردنەوە. لە ساڵی **١٩٣٢**دا لەسەر داوای «رابیندرانات تاگۆر» و بەمەبەستی وانەوتنەوە لەسەر «ڕۆشنبیری دێرینی ئێران» لە زانکۆی «شانتی نیکیتان»دا دیسانەوە ڕووی لە هیندستان کرد و ماوەی ساڵێک لەو وڵاتەدا مایەوە و هەر لەم ساڵەشدا بوو کە پارسییەکان داوایان لێ کرد کە لە ڕەسم و یاسای «یەزێشنە»دا بەشداری بکات[٥٤]. پورداوود لە ساڵی **١٩٣٤** لە بەمبەیەوە گەڕایەوە ئەڵمانیا و کەوتە شوێن کارەکەی و تا ساڵی **١٩٣٧**لێکۆڵینەوەکانی درێژە پێ دا بەڵام لەو کاتەدا گەرچی کارەکەی نیوە کارە مابووەوە ناچار گەڕایەوە تاران و ئیدی تا ساڵی **١٩٦٨** هەر مامۆستای زانکۆی تاران بوو بۆ وتنەوەی وانەی زانستی

زمان و ئەدەب و شارستانییەتی ئێرانی کۆن و هەر خەریکی خوێندنەوە و بەدواداچوون و لێکۆڵینەوە و بڵاوکردنەوەی بابەت و کتێب و بەرهەمی زۆر و زەوەند و بەنرخ بوو لەم بوارەدا. لەگەڵ ئەوەشدا جاروبار لەسەر داوای زانکۆ جۆربەجۆرەکانی جیهان بۆ بەشداری لە کۆڕ و کۆنگرەکانی لەمەڕ ئێران ناسی سەردانی وڵاتانی دیکەی کرد. پوورداود لە - ڕاپۆرتی ئاڤێستا-دا هیچ کات بەزانیاریی کەم و ئاسایی قەناعەتی نەکردووە و ئەوپەڕی هەوڵی خۆی داوە کە وردتر و چڕوپڕتر لەو مەودایەدا بکۆڵێتەوە و لەسەری بنووسێت و سووچ و قوژبنەکانی بگەڕێت و لایەنە شاردراوەکان بدۆزێتەوە و بیانخاتە ڕوو. یەکێک لە لایەنە بەسوودەکانی لێکۆڵینەوەکەی پوورداود سەرنجی وردە لە بوار و بەشە جیاجیاکانی کارەکە، ئەو هەر تەنیا بەوەوە نەوەستاوە کە لە چوارچێوەی بەڵگەکانی پێش ئیسلامدا بکۆڵێتەوە و گورج بەسەریاندا تێپەڕێت بەڵکو لە دەیان و سەدان دیوانی شیعر و کتێب و نووسراوی جۆربەجۆری مێژوویی و کۆمەڵایەتیی پاش ئیسلامیش چ عەرەبی و چ فارسی و...دا گەڕاوە بەدوای شوێنەوار و شوێن پێی شتەکەدا و وردبینانە دۆزیویەتیەوە و توانیویەتی سەرە داوی شاراوەی پێوەندیی فکریی زانایان و پسپۆڕانی ئەم بوارە لە سەدەکانی پێش و پاش ئیسلامیشدا ئاشکرا بکات. هەر ئەمەشە کە وامان لێ دەکات کە بڵێین ڕاپۆرتی ئاڤێستای پووداود بێجگە لەوەی وەرگێڕانێکی ڕێکوپێک و تەڕوپاراوی ئاڤێستایە، هەرواش قامووسێکی دەوڵەمەندی مێژوو و هزر و ڕۆشنبیری و شارستانییەتی ئێرانی دێرینە و گەرچی هەندێ بابەت هەنە کە پاش کارەکەی ئەو گۆڕانیان بەسەردا هاتووە و ڕاست کراونەتەوە، بەڵام ئەمەش هیچ لە نرخ و بایەخی ئەو تۆژینەوەیە کەم ناکاتەوە و هەروا دەتوانێت ڕێ پیشاندەرێکی زۆر جوان و ڕێکوپێک بێت لەبەردەم ئەوانەی دەکەونە ڕێبازی لێکۆڵینەوە. پێویستە بڵێم کە مامۆستا ئیبراهیم-ی پووداود مانگی دوازدەی ساڵی ١٨٨٥ لە شاری (ڕەشت)دا هاتۆتە دنیا و لە مانگی دەی ساڵی ١٩٦٨دا لە تاران کۆچی دوایی کردووە، یادی پیرۆز و ڕێگای پڕ ڕێبوار بێت.

ئەمە لە زمان و کتێبخانەکانی ئێران و جیهانیش، ئەی کتێبخانەی کوردی چێ؟ ئەی کورد بۆ ئەم لایەنە لە مێژووی دێرینی خۆی چیی کردووە؟ ئایا توانیویەتی بەش بەحاڵی خۆی و بەپێی توانا و بڕستی ڕۆشنبیر و مێژوونووسەکانی هەوڵ بدات بۆ ئاشکراکردنی لایەنە شاردراوەکانی مێژووی لە مێژینەی خۆی و هەوڵی داوە نەوەکانی بەبنەما کلتووری و کەلەپوورییە دێرینەکەی خۆی ئاشنا بکات و بسەلمێنێت کە ئەمیش وەک میللەتێک خاوەنی مێژوویەکی ڕووناک و شارستانەتێکی درەوشاوەی دێرینە و یەکێکە لە نەتەوە هەرە کۆن و دەوڵەمەندەکانی ناو جەرگەی مرۆڤایەتی؟! ئایا کورد توانیویەتی لەو خەرمانە بەپیتەی کەلەپووری دێرینی خۆی کەڵک وەربگرێ بۆ ناسین و ناساندنی ڕەسەنایەتی و سەرفرازی و...ی خۆی؟! زۆر بەداخەوە گەلی کورد بەشێوەیەکی ترسێنەر و تا ڕادەیەکیش ڕووخێنەر لەگەڵ ئەو کەلەپوورە هەرە مێژینەیەی خۆیدا نامۆ ماوەتەوە و لە ژێر کاریگەرێتیی هەندێ هەوڵی ناحەزانەی چەواشەکاراندا لەو سامانەی خۆی دابڕاوە و هەر دەڵێی ئاوەها شتێک لە مێژووی پڕ هەوراز و نشێوی هەبوونیدا نەبووە و ڕووی نەداوە، ئەمەش لە حاڵێکدایە کە بەسەدان و هەزاران بەڵگە و فاکتەری هەرە زیندووی مێژوویی دەرکەوتووە کە کورد خاوەنی ڕاستەقینەی ئەو سامانەیە و ئێستاشی لە گەڵدا بێت زۆرتر لە هەموو شوێن

و نەتەوەیەکیش ئاسەوار و شوێنەوارەکانی لە ناخی خۆی و چوارچێوەی ژیانیدا پاراستوون و هێشتوونیەتەوە، لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا دەبینین کتێبخانەی کوردی لەم بەڵگە هەرە مەزن و پیرۆزە و شارستانیەتی دێرینی خۆی بێ بەشە و بۆشاییەکی ترسێنەر بەدی دەکرێت و کەلێنێکی هیوابڕ بەرچاو دەکەوێت. هیچ نابێتە خۆ هەڵکێشان و خۆ فریودان گەر بڵێم: ئەم بەرهەمەی لەبەر دەستدایە کامڵترین و ڕێکوپێکترین و گشتگیرترین بەرهەمێکە کە تا ئێستا بەزمانی کوردی هاتۆتە کتێبخانەکەمانەوە، بەرهەمێک کە بتوانێت وەکو ئاوێنەیەکی باڵانوێن بەتەواوەتی ئاڤێستا و دیرۆکی ئایینی پیرۆزی ئەشوو زەردەشتی مەزن لە خۆیدا بنوێنێ. کە دەڵێم هەوڵ نەدراوە، مەبەستم ئەوە نییە کە هەر هیچ کارێک نەکراوە و هیچ هەنگاوێک نەنراوە بەڵکو لێرە و لەوێ چەند هەوڵێک دراون و چەند بەرهەمێک و چەند باس و بابەتی دیکە وەک وتار بڵاوکراونەتەوە بەڵام دەتوانم بڵێم کە گشتگیر و چڕوپڕ و پوخت و پاراو نین و نەیانتوانیوە وڵامی نیازی کتێبخانەی کوردی بدەنەوە. هیوادارم وەچەی ڕۆشنبیری ئەمڕۆ و سبەینێ گوڕ و تینێک بدەنە خۆیان و ئاوڕێکی دڵسۆزانە لەم لایەنە بدەنەوە(٥٥). و لە ئاییندەدا کتێب و لێکۆڵینەوەی زۆرترمان بکەوێتە بەردەست لەمەڕ ئایینی پیرۆزی باپیرانمان و دیرۆکی لە مێژینەی کەلەپوور و ڕۆشنبیری و شارستانییەتی هەرە پێشکەوتووی پێشینانمان.

ئاڤێستا-یەسنا

گاتاکان

دەفتەری یەکەم -سروودی یەکەم

ئەهنەوەدگات: برتییە لە ٧ هات، واتە (هات)ەکانی ٢٨ تا ٣٤ لە یەسنادا، سەرجەم ١٠٠ کۆپلەیە، هەر کۆپلەیەک دەبێتە ٣ دێڕی ١٦ بڕگەیی.

یەسنا هاتی ٢٨

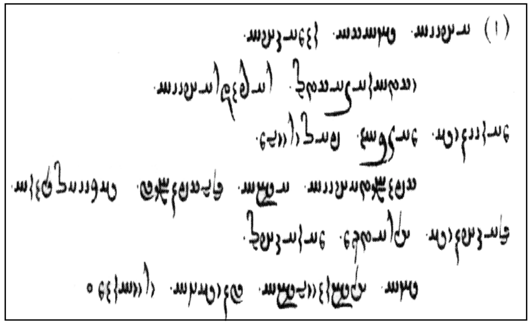

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا (دین دەبیرە):

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەهیا ٢- یاسا ٣- نەمەنگها ٤- ئوستانە ٥- زەستوو ٦- ڕەفەدرەهیا ٧- مەئینیەئووش ٨- مەزدا ٩- پەئورڤیم ١٠- سپەنتەهیا ١١- ئەشا ١٢- ویسپەنگ ١٣- شیەئوتەنا ١٤- ڤەنگهەئوش ١٥- خرەتووم ١٦- مەنەنگهو ١٧- یا ١٨- خشنەویشا ١٩- گەئوش چا ٢٠- ئوورڤانەم.

واتای وشە بەوشە:

١- ئێستە ٢- دەخوازم ٣- دەپەرستم ٤- کراوە ٥- دەستەکان ٦- بەختیاری ٧- نادیار ٨- زانای مەزن ٩- پێش هەموو شت ١٠- چاکە پارێز ١١- ڕاست و دروست ١٢- هەمووی ١٣- کارەکان ١٤- پاک ١٥- ئاوەز ١٦- ئەندێشە ١٧- بەم جۆرە ١٨- شاد بکەم ١٩- خیلقەت ٢٠- گیان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەی سپەند مینوو ئێستا هەردوو دەستم بەنیازی یاریدەی تۆ بۆ لات درێژکردووە، بەختیاری و هێمنی و زانابیم لە تۆ دەوێت هیوادارم بەکردەی چاک و بیری ڕووناک (ئەشە)، «گووش ئوروەن»(٥٦) شاد و ڕازی بکەم.

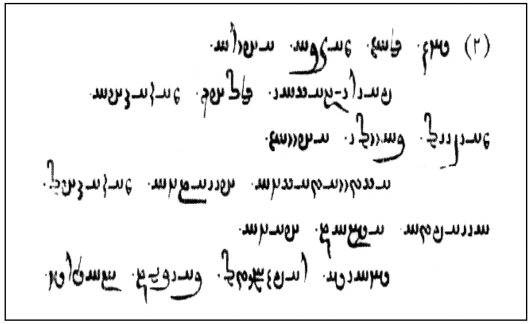

کۆپلەی دووەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنوسی کوردی:

١- یا ٢- ڤاوو ٣- مەزدا ٤- ئەهوورا ٥- پەئیری ٦- جەسایی ٧- ڤەهوو ٨- مەنەنگها ٩- مەئیبیو ١٠- داڤوبی ١١- ئەهوائو ١٢- ئەستووەتەس ١٣- چا ١٤- هەیت ١٥- چا ١٦- مەنەنگهو ١٧- ئایەپتا ١٨- ئەشاتە ١٩- هەچا ٢٠- یائیش ٢١- ڕەپەنتوو ٢٢- دەئیدیت ٢٣- خواترە.

واتای وشە بەوشە: ١- وا ٢- بۆ تۆ ٣- زانای مەزن ٤- ژیانبەخش ٥- نزیک ٦- دەبمەوە ٧- پاک ٨- بەبیر ٩- بۆمن ١٠ - ببەخشرێ ١١- هەردوو جیهان ١٢- دینای مادی ١٣- هەم ١٤- جیهان ١٥- ئەو ١٦- مەعنەوی ١٧- پاداشت ١٨- ڕاستی - لە ٢٠- بەو جۆرە ٢١- بڕواداران ٢٢ ڕابەری ٢٣- خۆشبەختی.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا، بەئەندێشەی چاکەوە ڕووت لێ دەکەم تا بەهۆی یاسای (ئەشا)وە خۆم بناسم و باری مادی و مەعنەویی خۆم بدۆزمەوە تاوەکو بتوانم ڕێگای بەختیاری و بەختەوەری پیشانی مرۆڤ بدەم.

کۆپلەی سێیەم

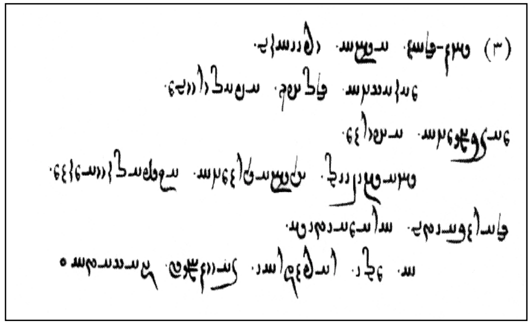

بەڕێنووسی ئاڤێستا (دین دەبیرە):

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- یە ٢- ڤائوو ٣- ئەشا ٤- ئوفیانی ٥- مەنەس ٦- چا ٧- ڤەهوو ٨- ئەپەئورڤیم ٩- مەزدامە ١٠- چا ١١- ئەهوورەمە ١٢- یائی بیو ١٣- خشەترەم(٥٧) ١٤- چا ١٥- ئەغجە ئونڤەمنەم ١٦- ڤەردەیتی ١٧- ئا ١٨- موویی ١٩- ڕەفەزرانی ٢٠- زەوەنگ ٢١- جەستا.

واتای وشە بەوشە: ١- من ٢- بۆتۆ ٣- ئەی ڕاستی ٤- دەڵێم ٥- بۆ ٦- و ٧- پاک ٨- کەس نەیگوتووە ٩- مەزدا ١٠- هەروایش ١١- ئەهوورا ١٢- بەهۆی تۆوە ١٣- مینوی نەمر ١٤- هەم ١٥- هەمیشەزیندوو ١٦- زیاد بکا ١٧- بۆ لامان ١٨- وەرن ١٩- بەختەوەری تەواو ٢٠- بەدوای ئێمە ٢١- لە ئێمەدا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا ئەم سرووده نوێیەم بۆ تۆ و ئەشە و ئەندێشەی پاکە بۆ ئەوەی (ئارمەیتی)(٥٨) و مەعنەوییەت لە جیهاندا بدرۆشێتەوە ئێستاکە بەم ستایشەوە بانگت دەکەم، ڕووم تێکە و کامەران و بەختەوەرم بکە.

کۆپلەی چوارەم

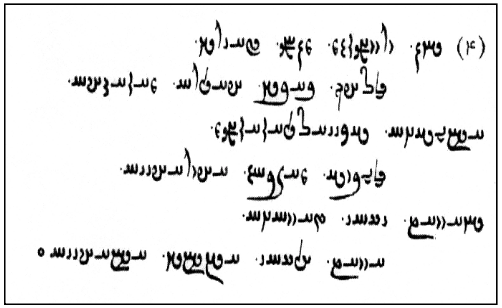

بەرێنووسی ئاڤێستا (دین دەبیرە):

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- یە ٢- ئوروانەم ٣- من ٤- گەئیرە ٥- ڤەهوو ٦- دەد ٧- هەترا ٨- مەنەنگها ٩- ئەشیش ١٠- چا ١١- شیەئوتنەنام ١٢- ڤیدوەش ١٣- مەزدائو ١٤- ئەهورەهیا ١٥- ئەوەت ١٦- ئیسائی ١٧- تەڤا ١٨- چا ١٩- ئەوەت ٢٠- خەسائی ٢١- ئائەش ٢٢- ئەشەهیا.

واتای وشە بەوشە: ١- من ٢- گیانم ٣- جێگا ٤- بەرزترین ٥- چاک ٦- دەدەم ٧- جێی ٨- ئەندێشە ٩- پاداشت ١٠- هەم ١١- ئەوکارانە ١٢- لە ١٣- مەزدا ١٤- ئەهوورا ١٥- تائەوکاتە ١٦- خواست ١٧- هێز ١٨- و ١٩- هەبێت ٢٠- کەبۆ ٢١- هەوڵ ٢٢- بۆ ئەشا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، من گیانی خۆم بەهۆی ئەندێشەی چاکەوە دەگەیەنمە بەرزترین جێگا چونکە ئاگاداری ئەو پاداشتەم کە تۆ (ئەهوورا) بەپیاو چاکانی دەبەخشی ئامادەیشم تا توانا و برستم مابێت خەڵک فێری ئەشە و ڕێگای ڕاست بکەم.

کۆپلەی پێنجەم

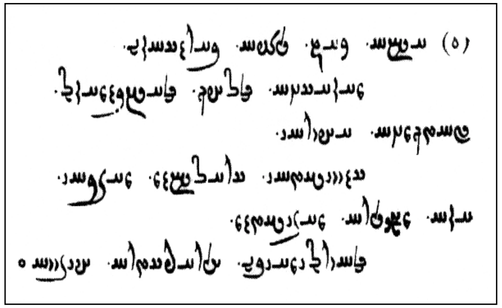

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەشا ٢- کەت ٣- تەڤا ٤- دەرەسانی ٥- مەنەس ٦- چا ٧- ڤەهوو ٨- ڤەدیمنو ٩- گاتوم ١٠- چا ١١- ئەهوورائی ١٢- سەویشتائی ١٣- سەرەئوشەم ١٤- مەزدائی ١٥- ئانە ١٦- مانتەرە١٧- مەزیشتەمە ١٨- ڤائەورڤەئی ١٩- مەئیدیە ٢٠- خرەفستەرە٢١- هیەزڤە.

واتای وشە بەوشە: ١- ڕاستی ٢- کەی ٣- تۆ ٤- دەبینم ٥- بۆ ٦- هەم ٧- پاک ٨- وەدەستهێنان ٩- ڕێگە ١٠- هەم ١١- ئەهوورای ١٢- بەتوانا ١٣- بەگوێکردن ١٤- لەمەزدایە ١٥- بەم ١٦- قسەپیروزە١٧- باشترین ڕێ ١٨- ڕابەری دەکەم ١٩- گومڕایەکان ٢٠- بەزمانی ٢١- خۆم.

واتای گشتی: ئەی ئەشە! کەی بێ بتبینم و ببمە خاوەنی ئەندێشەی چاک؟

کەی بێ بگەمە بارەگای مەزنت و شیرینترین قسەکانت بەگوێی گیانم ببیسم؟
تا بەهۆی ئەو قسە شیرینانەوە بەزمانی خۆم گومڕاکان بۆ ڕێی ڕاستی و چاکە ڕێنوێنی بکەم.

کۆپلەی شەشەم

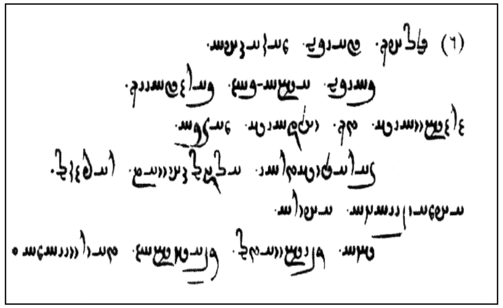

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ڤەهوو ٢- گەئیدی ٣- مەنەنگها ٤- دەئیدی ٥- ئەشا ٦- دائو ٧- دەرەگایوو ٨- ئەرەشڤائیش ٩- تەڤە ١٠- ئوخزائیش ١١- مەزدا ١٢- زەرەتەتشترائی ١٣- ئەئوجونگهڤەت ١٤- ڕەفەنو١٥- ئەهمەئیبیا ١٦- چا ١٧- ئەهورا ١٨- یا ١٩- دای بیشڤەتو ٢٠- دەبەئەشائو ٢١- ئەئورڤەیاما.

واتای وشە بەوشە: ١- پاک ٢- لەپەنای ٣- ئەندێشە ٤- بدەن ٥- ڕاستی ٦- بەخشش ٧- ژیانی هەتایی ٨- ڕاستەقینە ٩- تۆ ١٠- گوتەکانت١١- مەزدا ١٢- بەزەردەشت١٣- مەعنەوی ١٤- شادی ١٥- بۆ هەموومان ١٦- هەم ١٧- ئەی ژیانبەخش ١٨- هەتا ١٩- دوژمنان ٢٠- نەفرەت ٢١- سەرکەوین.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا! بە(ئەشە)وە ڕوویان لێکە و بەگوتە ڕاستەکانی خۆت من و هەمووانیش بەژیانێکی نەمر و بەختیار ئومێدەوار بکە هێزی شادمانی و مینووییمان پێ ببەخشە تا بەسەر شەڕ و قین و ئازاردا سەرکەوین.

کۆپلەی حەوتەم

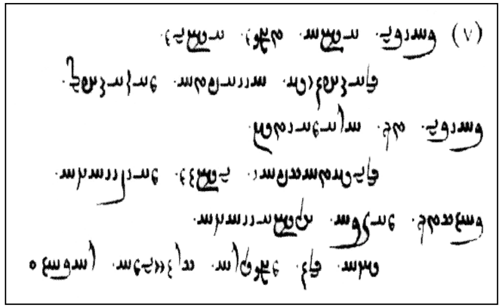

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- دائیدی ٢- ئەشا ٣- تەم ٤- ئەشێم ٥- ڤەنگهەئوش ٦- ئایەپتا ٧- مەنەنگهو ٨- دەئیدی ٩- تەڤە ١٠- ئارمەئیت ١١- ڤەشتاسپائی ١٢- ئیشەم١٣- مائی بیا ١٤- چا١٥- داوەس ١٦- تەڤە ١٧- مەزدا ١٨- خەشیا ١٩- چا ٢٠- یا٢١- ڤە ٢٢- مانتەرە ٢٣- سرەڤیما ٢٤- ڕادائو.

واتای وشە بەوشە: ١- بدە ٢- ئەی ئەشا ٣- ئەوە ٤- بەخشراو ٥- پاکە ٦- بەرهەم ٧- ئەندێشە ٨- بدەن ٩- تۆ ١٠- ئارمەیتی ١١- گشتاسپ ١٢- ئاوات ١٣- پێڕەوان ١٤- هەم ١٥- ببەخشە

١٦- تۆ١٧- مەزدا ١٨- هێز ١٩- هەم ٢٠- هەتا٢١- تۆ ٢٢- قسەی پیرۆز ٢٣- فێر بکەم ٢٤- ستایشکاران.

واتای گشتی: ئەی ئەشە! پاداشتی ئەندێشەی چاکمان خەڵات بکە. ئەی ئارمەیتی! ئاواتی من و «گشتاسپ»[٥٩] و یاوەرەکانم بەجێ بهێنە. ئەی مەزدا! یاریدەی ستایشگەرانی خۆت بدە تاکو بتوانن خەڵک فێری «مەنسەرە»[٦٠] کەت بکەن.

کۆپلەی هەشتەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

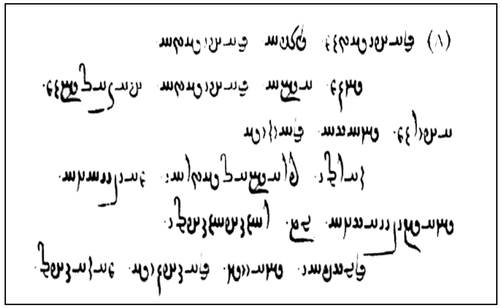

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ڤەهیشتەم ٢- تەڤا٣- ڤەهیشتا ٤- یەم ٥- ئەشا ٦- ڤەهیشتا ٧- هەزەئووشەم ٨- ئەهوورەم ٩- یاسا ١٠- ڤائونووس ١١- نەرووئی ١٢- فرەشەئوشترائی ١٣- مائی بیا ١٤- چا ١٥- یائی بیەس ١٦- چا ١٧- ئیت ١٨- ڕاوەنگ هەنگهۆی ١٩- ڤیسپایی ٢٠- یەڤە ٢١- ڤەنگەهیوش ٢٢- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- بەهەشت ٢- تۆ ٣- لە هەموو چاکتر ٤- لە تۆ ٥- ڕاستی ٦- چاکترین ٧- هاوئیرادە ٨- ئەی ئەهوورا ٩- دەمەوێ ١٠- بەمشتاقی ١١- ناودار ١٢- بۆ فەرشوشتەر ١٣- پیرەوان ١٤- هەم ١٥- ئەوانەی کە ١٦- هەم ١٧- بێگومان ١٨- دەبەخشیت ١٩- بۆ هەمووان ٢٠- کات ٢١- چاک ٢٢- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورەی هاودەمی باشترین ئەشە! بەئاواتەوەم کە ژیانێکی بەختەوەرانە ببەخشێ بە«فەرەشووشتەر»[٦١]ی دلێر و دیکەی یاوەرەکانم ئەوانەی کە دڵنیام بۆ تا هەتایە ئەندێشەی چاکت پێ بەخشیون.

کۆپلەی نۆیەم

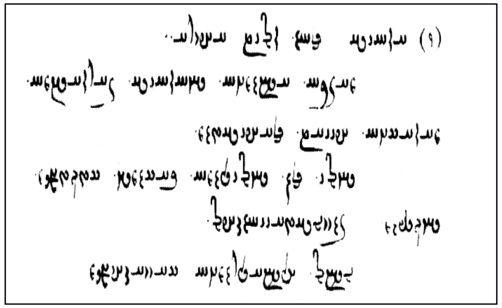

بەرێنووسی ئاڤێستا: بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەنائیش ٢- ڤائۆ ٣- نوئیت ٤- ئەهورا ٥- مەزدا ٦- ئەشیم ٧- چا ٨- یانائیش ٩- زەرەنەئەما ١٠- مەنەس ١١- چا ١٢- هیەت ١٣- ڤەهیشتەم ١٤- یووئی ١٥- ڤەیوتێما ١٦- دەسەم ١٧- ستووتەم ١٨- یوژەم ١٩- زەڤیشتایەڤەنگهۆ ٢٠- ئیشۆ ٢١- خشەترەم ٢٢- چا ٢٣-

سەرڤەنگهام.

واتای وشە بەوشە: ١- بەم بەخشینە ٢- تۆ ٣- قەد ٤- وە ٥- ئەی پەروەردگار ٦- ڕاستی ٧- وە ٨- بەخشین ٩- نارەنجێنن ١٠- بیرێک ١١- وە ١٢- کە ١٣- باشترین ١٤- ئێمە ١٥- بۆتان دەکۆشین ١٦- نیازمان بێت ١٧- ستایش ١٨- ئێوە ١٩- شایستەی ستایشن ٢٠- توانا ٢١- مینووی نەمر ٢٢- وە ٢٣- ڕاز و نیاز.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا! لە بەرانبەری ئەو بەخشینەدا هەرگیز تۆ و ئەشە و ئەندێشەی چاک نارەنجێنم هەردەم هەوڵ دەدەم ستایشی تۆ بکەم چونکە تۆ و هێزی مینوویی شایستەی ستایشن.

کۆپلەی دەیەم

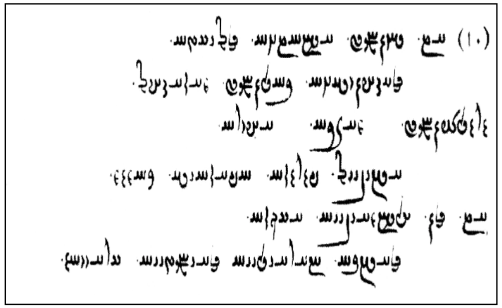

بەرێنووسی ئاڤێستا: بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- یەنگ ٣- ئەشا ئەت ٤- چا ٥- ڤوئیستا ٦- ڤەنگەهیوش ٧- چا ٨- داتەنگ ٩- مەنەنگهو ١٠- ئەرەتڤەنگ ١١- مەزدا١٢- ئەهورا ١٣- ئائا ئەی بیو ١٤- پەرەنە ١٥- ئاپەنائیش ١٦- کامەم ١٧- ئەت ١٨- ڤە ١٩- خشمەئی بیا ٢٠- ئەسوونا ٢١- ڤەئێدا ٢٢- خەڤەرایتیا ٢٣- ڤەین تیا ٢٤- سەرڤائۆ.

واتای وشە بەوشە: ١- بەڕاستی ٢- کەسانێک ٣- لە ڕووی ڕاستییەوە ٤- وە ٥- دەناسی ٦- پاک ٧- وە ٨- ڕۆشن بین ٩- ئەندێشە ١٠- دروست کارن ١١وە ١٢- ئەی خاوەند ١٣- ئەوان ١٤- بەجێ بێنە١٥- بەچاکی ١٦- ئاوات ١٧- چونکە ١٨- بەڕاستی ١٩- لە لای تۆ ٢٠- بێ وڵام ٢١- دەزانم ٢٢- بەنیەتی پاک ٢٣- بەپاکی ٢٤- ستایشەکان.

واتای گشتی: ئەی یەزدان! ئەو مرۆڤە شەریفانە بەختەوەر بکە کە دەزانی شوێنکەوتووی ئەشەن چونکە ئاگادارم لەوەی کە کرداری چاک و ئارەزوی دڵ لە لایەن تۆوە بێ وڵام و پاداشت نامێننەوە.

کۆپلەی یازدەهەم

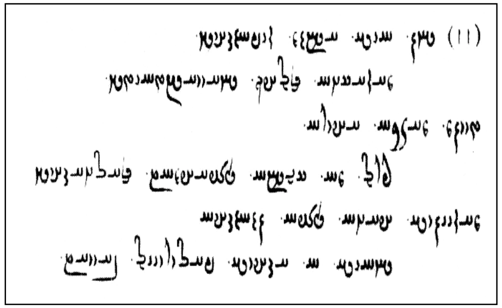

بەرێنووسی ئاڤێستا: بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- یە ٢- ئائیش

٣- ئەشێم ٤- نیپاڤەنگهە ٥- مەنەس ٦- چا ٧- ڤەهوو ٨- یەڤاتائیت ٩- تڤەم ١٠- مەزدا ١١- ئەهوورا ١٢- فرڤوو ١٣- مە ١٤- سیەشا ١٥- تەڤەهمەئەت ١٦- ڤەئوچەنگهە ١٧- مەنی ئڤەش ١٨- هەچا ١٩- تەڤە ٢٠- ئائائەڤەنگها ٢١- یائیش ٢٢- ئا ٢٣- ئەنگهووش ٢٤- پەئورۆیۆ ٢٥- بەڤەت.

واتای وشە بەوشە: ١- وا ٢- بەم نزایە ٣- ڕاستی ٤- بهێڵێت ٥- ئەندێشە ٦- وە ٧- پاک ٨- تا هەتایە ٩- تۆ ئەی ١٠- وە ١١- یەزدان ١٢- فێرم بکە ١٣- من ١٤- خۆت ١٥- بەمەبەستی ١٦- ئاشکرا کردن ١٧- ئاوەز ١٨- بەهۆی ١٩- خۆتەوە ٢٠- هەردەم ٢١- چۆن ٢٢- وەدی ٢٣- خیلقەت ٢٤- ڕۆژی ئەزەل ٢٥- هات.

واتای گشتی: ئەی یەزدان! بەم ڕاز و نیازەوە هەردەم پارێزەرەی ئەشەو ئەندێشەی چاکم لەتۆم دەوێ بەهۆی (مینوویی) خۆتەوە پیشانم بدەیت کە (بوون) لە سەرەتادا چۆن وەدی هات؟(٦٢).

یەسنە هاتی ٢٩

کۆپلەی یەکەم

بەرپێنووسی ئاڤێستا:

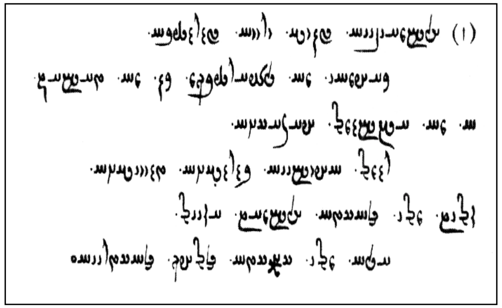

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- خشمەئی بیا ٢- گەئووشە ٣- ئوروا ٤- گەرەژدا ٥- کەهمائی ٦- مە ٧- تڤەرۆژدووم ٨- کا ٩- مە ١٠- تەشەت ١١- ئا ١٢- مە ١٣- ئەئەشمەوو ١٤- هەزەس ١٥- چا ١٦- ڕەمەوو١٧- ئاهیشایا ١٨- دەرەش ١٩- چا ٢٠- تەڤیش٢١- چا ٢٢- نوئیت ٢٣- موئی ٢٤- ڤاستا ٢٥- خشمەت ٢٦- ئەنیۆ ٢٧- ئەتا ٢٨- موئی ٢٩- سانسەتا ٣٠- ڤەهوو ٣١- واسترەیا.

واتای وشە بەوشە: ١- لە تۆ ٢- خیلقەت ٣- گیان ٤- گلەیی ٥- بۆچی ٦- من ٧- هێنایە دی ٨- کە ٩- من ١٠- وەدی هێنا ١١- کێ ١٢- من ١٣- قین ١٤- غارەت ١٥- وە ١٦- ستەم ١٧- دەوری داوە ١٨- بێ حەیایی ١٩- وە ٢٠- دەسدرێژی ٢١- وە ٢٢- نییە ٢٣- بۆ من ٢٤- پشتیوان ٢٥- جگەلەتۆ ٢٦- هیتر ٢٧- بۆیە ٢٨- لەمن ٢٩- پیشان بدە ٣٠- شایستە ٣١- ڕزگاریدەر.

واتای گشتی: ئەی مەزدا! گیانی خیلقەت گلەیی لە تۆ دەکات: کە بۆ چی منت داهێنا، کێ منی وەدی هێنا؟ کینە و غارەت و بێ حەیایی چوار دەوری تەنیوم بێجگە لە تۆ پشتیوانێکی دیکەم نییە ڕزگاریدەرێکی شایستەم بۆ بنێرە(٦٣).

کۆپلەی دووەم:

بەرپێنووسی ئاڤێستا:

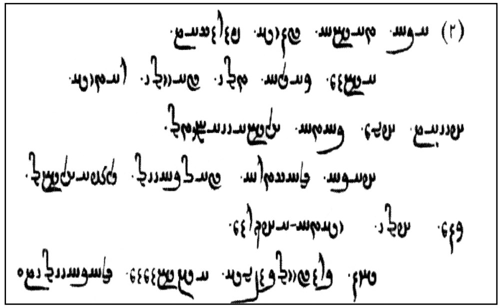

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەدا ٢- تەشا ٣- گەئوشە ٤- پەرەسەت ٥- ئەشم ٦- کەتا ٧- تەڤەئی ٨- گەڤوئی ٩- ڕەتووش ١٠- هیەت ١١- هیم ١٢- داتا ١٣- خەشەیەنتوو ١٤- هەدا ١٥- واسترا ١٦- گەئودایوو ١٧- توەخشوو ١٨- کەمە ١٩- هەوئی ٢٠- ئوشتا ٢١- ئەهوورەم ٢٢- یەدرەگوود ٢٣- بیش ٢٤- ئەئەشمەم ٢٥- وادایوئیت.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوکاتە ٢- خالق ٣- خیلقەت ٤- پرسیی ٥- لە ڕاستیدا ٦- کێیە ٧- بۆتۆ ٨- بۆ جیهان ٩- پێشەوای ڕاستی ١٠- لە تۆ ١١- بۆ ئەو ١٢- بدرێت ١٣- تا بکرێ ١٤- لەگەڵ ١٥- پشتیوانی ١٦- گەشەی جیهان ١٧- خیرەت ١٨- کێ ١٩- ئەو بێت ٢٠- حەز دەکەیت ٢١- سەروەر ٢٢- کە بتوانێت ٢٣- دەربکات ٢٤- خوازیارانی ٢٥- قین و درۆ.

واتای گشتی: ئەنجا پەروەردگار لە ئەشای پرسی: کێ بەشایستەی سەروەری و ڕابەری جیهان دەزانی تا من بتوانم ڕابەریی هێزی چاکسازیی پێ ببەخشم حەزدەکەی کێ ڕابەری جیهان بێت تا خوازیارانی دێو و کینە و درۆ لە ناو بەرێت؟

کۆپلەی سێیەم

بەرپێنووسی ئاڤێستا:

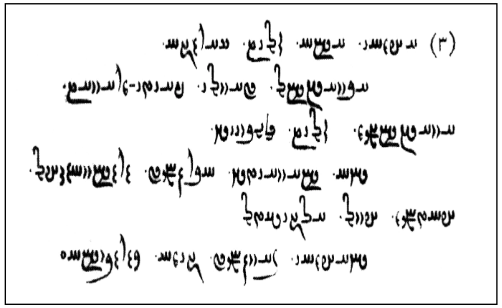

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەهمائی ٢- ئەشا٣- نوئیت ٤- سەرەجا ٥- ئەدڤائەشو ٦- گەڤوئی ٧- پەئیتی ٨- مرەڤەت ٩- ئەڤەئەشەم ١٠- نوئیت ١١- ڤیدۆئی ١٢- یا ١٣- شەڤائیت ١٤- ئا ١٥- درەنگ ١٦- ئەرەشڤائەنگهو ١٧- هەڤوو ١٨- ئەئوجیشتو ١٩- هاتەم ٢٠- یەهمائی ٢١- زەڤەنگ ٢٢- جیما ٢٣- کەرەدووشا.

واتای وشە بەوشە: ١- بەو ٢- ئەشا ٣- نییە ٤- زاڵم ٥- بێ زیانە ٦- بۆ جیهان ٧- ڕابەر ٨- گوتی ٩- لە ناو ئەوان ١٠- نییە ١١- دەناسم ١٢- کە ١٣- ڕیز بەستن ١٤- لە ١٥- بەدکاران ١٦- پیاو چاکان ١٧- ئەو ١٨- بەتواناتر ١٩- لەواندا ٢٠- یارمەتی ٢١- داواکاری ٢٢- هۆی ٢٣- بۆ بکەین.

واتای گشتی: ئەشا لە وڵامدا گوتی، دەبێ مرۆڤێکی چاک و خێرخواز بێت نەک ستەمکار و چەوسێنەر، لە ناو ئەوانەدا کەس ناناسم کە بتوانێ چاکە خوازان لە بەرامبەر بەدکاراندا بپارێزێت، دەبێ بەتواناترین کەس بێت لە ناو خەڵکدا تا بتوانێ بانگی من بکات و منیش یاریدەی بدەم(٦٤).

کۆپلەی چوارەم

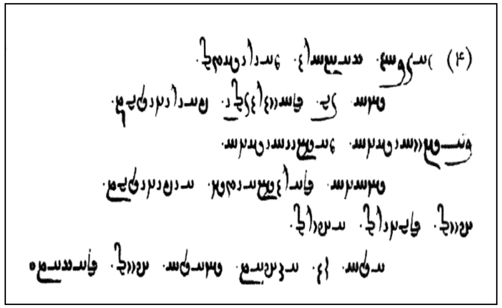

بەرێنوسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- مەزدائو ٢- سەخارە ٣- مەئیریشتو ٤- یا ٥- زی ٦- ڤاڤەرەزوئی ٧- پەئیری ٨- چیت ٩- ئیت ١٠- دەیڤائیش١١- چا ١٢- مەشیائیش ١٣- چا ١٤- یا ١٥- چا ١٦- ڤەرەشەئیت ١٧- ئەئەی پی چیت ئیت ١٨- هەڤو ١٩- ڤیچیرۆ ٢٠- ئەهوورو ٢١- ئەتا ٢٢- نە٢٣- ئەنگهەت ٢٤- یەتا ٢٥- هەڤوو ٢٦- ڤەسەت.

واتای وشە بەوشە: ١- مەزدا ٢- ئەو کارانە ٣- باشتری لە یادە ٤- کە ٥- بێ شک ٦- کراون ٧- پێشتر ٨- دوور ٩- تەنانەت ١٠- دێوەکان١١- وە ١٢- خەڵک ١٣- وە ١٤- کە ١٥- هەم ١٦- دەکرێت ١٧- لە داهاتوویەکی دوور ١٨- تەنیا ١٩- داوەر ٢٠- ئەهوورا ٢١- پاشان ٢٢- بۆمان ٢٣- بێتە پێش ٢٤- ئەوەی ٢٥- ئەوە ٢٦- ئیرادە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، بێ شک لەوە ئاگاداری کە دێوان و پێڕەوانی درۆ لە ڕابردوودا چیبیان کردووە و دەشزانی کە لە داهاتووشدا دەیانەوێ چی بکەن، تۆ (ئەهوورا) تاقانە دادپەروەری جیهانی هەربۆیەش خواست و ئیرادەی تۆ بۆ ڕزگارکردنی جیهان لە سەر هەر کەسێک بێت من پێی ڕازی و خۆشحاڵ دەبم.

کۆپلەی پێنجەم

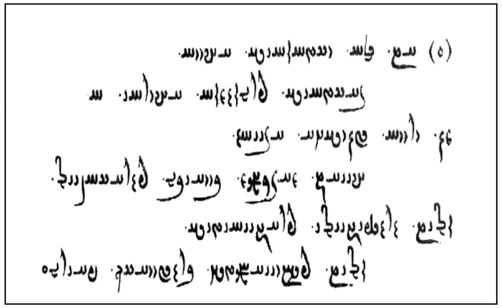

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- ڤا ٣- ئوستانائیش ٤- ئەهووا ٥- زەستائیش ٦- فری نەمنا ٧- ئەهورەهیا ٨- مە ٩- ئورڤا ١٠- گەئوشە ١١- چا ١٢- ئەزیائو ١٣- هیت ١٤- مەزدام ١٥- دەڤەئیدی ١٦- فەرەسابیو١٧- نوئی ١٨- ئەرەزی جیوئی ١٩- فرەجیا ئیتیش ٢٠- نوئیت ٢١- فشئیەنت ٢٢- درەگڤەسو ٢٣- پەئیری.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- ئێمە ٣- ئاوەڵا ٤- هەردووکمان ٥- دوودەست ٦- ستایش دەکەین ٧- ئەهوورا ٨- من ٩- گیان ١٠- جیهان ١١- وە ١٢- بەر دار ١٣- ئاوا ١٤- لە مەزدا ١٥- دەخوازین ١٦- داخوازیمان ١٧- قەد ١٨- بەپیاو چاکان ١٩- زەرەرو زیان ٢٠- قەد ٢١- خاوەنەکانیان ٢٢- بەد کاران ٢٣- لەلایەن.

واتای گشتی: من و گیانی خیلقەتی پڕ سەمەر بەرێزەوە دەستەکانمان بەرز دەکەینەوە و ستایشی ئەهوورا مەزدا دەکەین و لێی دەخوازین قەد زەرەر و زیانێک نەگاتە پیاوچاکان و مەخلوقاتی چاک هەمیشە دووربن لە زەرەروزیانی دوژمنان و بەدکاران.

کۆپلەی شەشەم

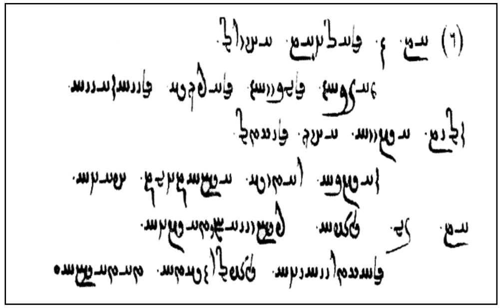

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- ئا ٣- ئێڤەچەت ٤- ئەهورو ٥- مەزدائو ٦- ڤیدوائو ٧- وەفووش ٨- ڤیانەیا ٩- نوئیت ١٠- ئەئێڤا ١١- ئەهڤو ١٢- ڤیستو ١٣- نەئێدا ١٤- ڕەتووش ١٥- ئەشەئەت ١٦- چیت ١٧- هەچا ١٨- ئەت ١٩- زی ٢٠- تەڤا ٢١- فشڤیەنتەئا ٢٢- چا ٢٣- ڤاستریائی ٢٤- چا ٢٥- توورەشتا ٢٦- تەتەشا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- ئەو ٣- گوتی ٤وە ٥- ئەهورا مەزدای ٦- زانا ٧- ژیان ٨- بەزانایی ٩- نا ١٠- یەک کەس ١١- سەردار ١٢- دەناسی ١٣- نەش ١٤- ڕۆحانییەک ١٥- لە چاکە ١٦- پڕبێت ١٧- کە ١٨- بۆ ١٩- بەڕاستی ٢٠- کەتۆ ٢١- وەکو شوان ٢٢- وە ٢٣- پارێزەر ٢٤- وە ٢٥- بەدیهێنەر ٢٦- هەڵبژارد.

واتای گشتی: ئەنجا ئەهوورا مەزدای زانا کە بەزانایی خۆی ژیان و هێز دەبەخشێت گوتی ئایا تۆ کەسێک (سەروەرێ یا ڕۆحانییەک) دەناسی کە دڵی پڕبێت لە ڕاستی و چاکەخوازی؟

ئایا خواوەند تۆی هەڵنەبژاردووە بۆ ڕابەری و پاراستنی جیهان و خیلقەت؟.

کۆپلەی حەوتەم

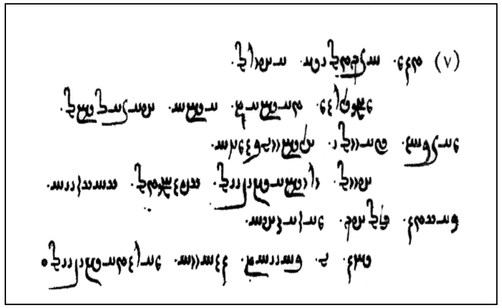

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەم ٢- ئازوتوئیش ٣- ئەهورو ٤-

مەنتەرەم ٥- تەشەت ٦- ئەشا ٧- هەزەئوشوو ٨- مەزدائو ٩- گەڤوئی ١٠- خش ڤیدەم ١١- چا ١٢- هەڤوو ١٣- ئوروش ئەئێبیو ١٤- سپەنتو ١٥- ساسنیا ١٦- کەس ١٧- ئەت ١٨- ڤەهو ١٩- مەنەنگها ٢٠- یە٢١- ئی ٢٢- دایات ٢٣- ئەئێ ئەڤا ٢٤- مەرەتەئە ئەیبیو.

واتای وشە بەوشە: ١- تۆ ٢- بەختەوەربی ٣- ئەهوورا ٤- قسەی پیرۆز ٥- بەدیهێنا ٦- ڕاستی ٧- یەک ئیرادە ٨- مەزدای ٩- جیهان ١٠- بۆ چاککردنی ١١- وە ١٢- خۆی ١٣- بۆ دروستکاران ١٤- پیرۆز ١٥- فێری کرد ١٦- کێیە ١٧- لەتۆ ١٨- ڤەهوومەن ١٩- ئەندێشە ٢٠- لە٢١- ئەی ٢٢- بدات ٢٣- یاریدە ٢٤- بەخەڵکان.

واتای گشتی: ئەهوورای هاو ئیرادەی ئەشە ئەو کەلامە پیرۆزەی ئەفراند و هەر مەزدای مەزنیش دروستکارانی فێر کرد بۆ چاککردنی بارودۆخی ژیانیان، ئەی ئەندێشەی پاک، ئەی ڤەهوومەن[٦٥] کێیە لەگەڵ تۆدایە و بەڕاستی یاریدەی خەڵک دەدات؟.

کۆپلەی هەشتەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

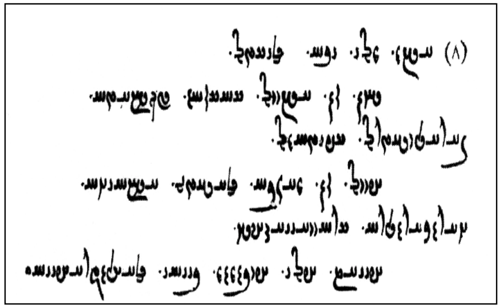

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەئێم ٢- مووئی ٣- ئێدا ٤- ڤیستو ٥- یە ٦- نە ٧- ئەئێڤو ٨- ساسنائو ٩- گۆشەتا ١٠- زەرەتوتشترو ١١- سپیتامو ١٢- هەڤو ١٣- نە ١٤- مەزدا ١٥- ڤەشتی ١٦- ئەشائی ١٧- چا ١٨- چەرێکە ڕێترا ١٩- سراڤەیەنگهە ٢٠- هیەت ٢١- هەڤوئی ٢٢- هودەمەم ٢٣- دیائی ٢٤- ڤەخێزرەهیا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو کەسەی ٢- بۆ من ٣- لێرەدا ٤- ناسراوە ٥- کە ٦- بە٧- تەنیا کەسێک ٨- بەئەمری ٩- گوێ دەدات ١٠- زەردەشتی ١١- سپیتمانە ١٢- خۆی ١٣- بە١٤- مەزدا ١٥- حەزدەکا ١٦- ئەشا ١٧- وە ١٨- بەسروودی ستایش ١٩- دەربخات ٢٠- بۆیە٢١- بۆئەو ٢٢- شیرینی ٢٣- دراوە ٢٤- بەیان - ئاخاوتن.

واتای گشتی: تەنیا کەسێک کە من دەیناسم و ڕاهێنانەکانی منی گرتۆتە گوێ هەر زەردەشتی سپیتمانە[٦٦] هەر ئەویش ئامادەیە سروودی ستایشی مەزدا و ئەشە بەخەڵک ڕابگەیەنێت هەر بۆیەش زمان و گفت و ئاخاوتنی ئەومان شیرین و خۆش و دڵگیر کردووە.

کۆپلەی نۆیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

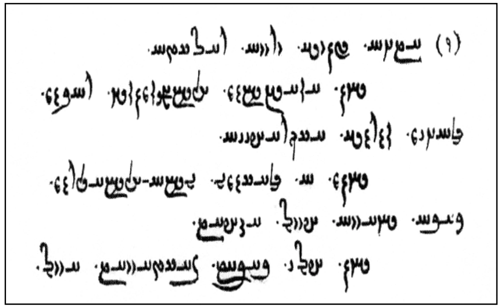

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- چا ٣- گەئوشە ٤- ئوروا ٥- ڕەئوستا ٦- یە ٧- ئەن ئەئێشێم ٨- خشان مەنە ٩- ڕادەم ١٠- واچیم ١١- نەرەش ١٢- ئەسوورەهیا ١٣- یەم ١٤- ئا ١٥- وەسێمی ١٦- ئیشا ١٧- خشەترەم ١٨- کەدا ١٩- یەوا ٢٠- هەڤوو ٢١- ئەنگهەت ٢٢- یا ٢٣- هەوئی ٢٤- دەدەت ٢٥- زەستەوەت ٢٦- ئەڤوو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- بەڵام ٣- خیلقەت ٤- گیان ٥- گوڕڕاندی ٦- کە ٧- بێ ئیرادەیەک ٨- پەسند بکەم ٩- پشتیوانی ١٠- قسەی ١١- پیاوێکی ١٢- لاواز ١٣- لەحاڵێکدا ١٤- بەڕاستی ١٥- ئاواتم بوو ١٦- توانایەک ١٧- سەروەر ١٨- کەی ١٩- کات ٢٠- ئاواکەسێک ٢١- بیەوێ ٢٢- کە ٢٣- من ٢٤- بدات ٢٥- بەهێزی ٢٦- یارمەتی.

واتای گشتی: ئەنجا گیانی خیلقەت هاواری کرد: ئایا دەبێ من چاو ببڕمە پشتیوانیی پیاوێکی لاواز و ناتەوان و بەگوێی ئەو بکەم؟ من لە ڕاستیدا چاوەنواڕی پشتیوانێکی بەهێزم دەکرد. کەی دەبێ یاوەر و پشتیوانێکی بەهێز ڕووم لێی بکات و بمپارێزێت.

کۆپلەی دەیەم:

بەرێنوووسی ئاڤێستا:

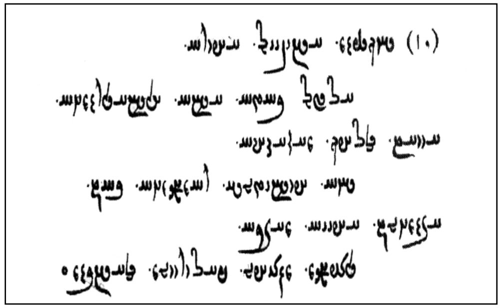

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- یووژەم ٢- ئەئائەیبیوو ٣- ئەهوورا ٤- ئەئوگو ٥- داتا ٦- ئەشا ٧- خشەترەم ٨- چا ٩- ئەوەت ١٠- ڤەهوو ١١- مەنەنگها ١٢- یا ١٣- هوشێتیش ١٤- ڕامەم ١٥- چا ١٦- دات ١٧- ئەزەم ١٨- چیت ١٩- ئەهیا ٢٠- مەزدا ٢١- تەوام ٢٢- مەنگهی ٢٣- پەئو ئورویم ٢٤- ڤەئێدیم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئێرە ٢- ئەمانە ٣- ئەهوورا ٤- هێزی ڕۆح ٥- بدە ٦- ئەشا ٧- توانا ٨- وە ٩- ئەوە ١٠- ئەی ١١- ڤەهوومەن ١٢- کە ١٣- هێمنی ١٤- ئاسایش ١٥- وە ١٦- ببەخشێت ١٧- ئێمە ١٨- هەموو ١٩- ئەو ٢٠- مەزدا ٢١- تۆ ٢٢- دەناسین ٢٣- باشترین ٢٤- خیلقەت.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا، ئەی ئەشە، هێز و بڕستی مینوویی بەوان (زەردەشت و پیڕەوانی) ببەخشن. ئەی ئەندێشەی چاک، تۆش هۆش و بیری ڕووناکیان پێ ببەخشە تا ببنە هۆی هێمنی و ئاسایشی جیهان. ئەی مەزدا، ئێمەیش هەر ئەو بەچاکترین مەخلوقی تۆ دەزانین.

کۆپلەی یازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

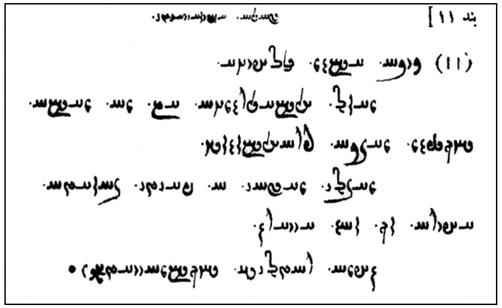

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- کوودا ٢- ئەشم ٣- ڤەهوو ٤- چا ٥- مەنو ٦- خشەترەم ٧- چا ٨- ئەت ٩- ما ١٠- مەشا ١١- یووژەم ١٢- مەزدا ١٣- فرەخشەنێنە ١٤- مەزوئی ١٥- مەگائی ١٦- ئا ١٧- پەئیتی ١٨- زانەتا ١٩- ئەهورا ٢٠- نوو٢١- نائوو ٢٢- ئەڤەرە ٢٣- ئەهما ٢٤- ڕاتوویش ٢٥- یووشماوەتام.

واتای وشە بەوشە: ١- کەی ٢- ئەشا ٣- ڤەهوومەن ٤- وە ٥- بۆمان ٦- توانا ٧- وە ٨- ئێستە ٩- من ١٠- دێن ١١- ئێوە ١٢- مەزدا ١٣- ئاییینی ١٤- مەزنی ١٥- مەگە ١٦- بەڕاست ١٧- ڕابەر ١٨- وەرگرن ١٩- ئەهوورا ٢٠- نووکە ٢١- بۆئێمە ٢٢- یاوەرێک ٢٣- بۆمان ٢٤- خزمەتکاری ٢٥- ئێوەین.

واتای گشتی: کەی ئەشە و ئەندێشەی چاک و هێزی مینوویی ڕوومان لێ دەکەن؟ من داواتان لێ دەکەم وانە و ڕاهێنانەکانی (مەگە)ی مەزن وەربگرن(٦٧) ئەی مەزدا، ئێستە کە پشتیوانێک بۆ ئێمە هاتووە ئێمەیش ئامادەی خزمەت کردنین.

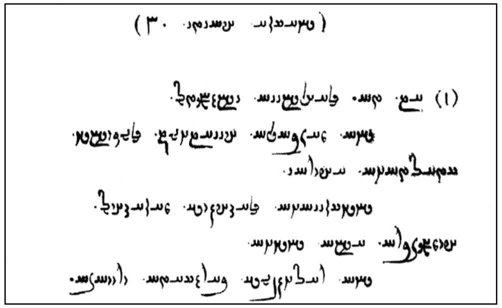

یەسنا، هاتی-٣٠

کۆپلەی یەکەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- تا ٣- ڤەخشیا ٤- ئیشەنتو ٥- یا ٦- مەزداتا ٧- هیەت ٨- چیەت ٩- ڤیدوشە ١٠- ستەئۆتا١١- چا ١٢- ئەهوورا ١٣- یەسنیا ١٤- چا ١٥- ڤەنگهەئووش ١٦- مەنەنگهو١٧- هوومانزەدرا ١٨- ئەشائی ١٩- چا ٢٠- یا ٢١- ڕەئوچەبیش ٢٢- دەریسەتا ٢٣- ئووروازا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئێستە ٢- لەم ٣- قسەدەکەم ٤- خوازیاران ٥- کە ٦- دوودیاردەی مەزن ٧- بەڕاستی ٨- هەموو ٩- پیاوی زانا ١٠- ستایش ١١- وە ١٢- ئەهوورا ١٣- نیایش ١٤- وە ١٥- بۆ ڤەهومەن ١٦- ئەندێشە ١٧- زانیاری پیرۆز ١٨- بەهۆی ڕاستی ١٩- وە ٢٠- کە ٢١- بگاتە بارەگا ٢٢- دەرک پێکردن ٢٣- کامل.

واتای گشتی: ئێستا لە مەڕ ئەو دوو دیاردە مەزنە بۆ خوازیارانی ئەهوورە و ئەشا قسە دەکەم، ئەی خاوەنەکانی ئەندێشەی چاک، بەبیری ورد و هێزی دەرک پێکردن لەم قسەیە ڕامێنن، تا بەهۆی ئاوەز و ئەندێشەوە بگەنە ڕووناکیی ڕاستی و جیهانی بەختەوەری(٦٨).

کۆپلەی دووەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

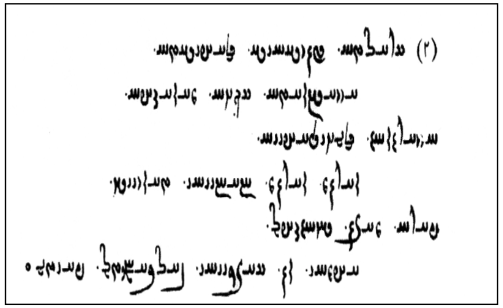

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- سرەئوتا ٢- گەئوش ئەئائیش ٣- ڤەهیشتا ٤- ئەڤەئەنەتا ٥- سووچا ٦- مەنەنگها ٧- ئاڤەرەنائو ٨- ڤیچی تەهیا ٩- نەرێم نەرێم ١٠- خڤەخیائی ١١- تەنوئی ١٢- پەدا ١٣- مەزە ١٤- یەڤەنگەهڤو ١٥- ئەهمائی ١٦- نە ١٧- سەزدیائی ١٨- بەئوودەنتو ١٩- پەئیتی.

واتای وشە بەوشە: ١- گوێ بدەن ٢- بەگوێیەکانتان ٣- باشترین ٤- سەیر بکەن ٥- تیژبین ٦- ئەندێشە ٧- دووڕێگا ٨- هەڵبژێرن ٩- هەریەک (ژن و پیاو) ١٠- بۆ خۆی ١١- خۆی ١٢- بەرلە ١٣- مەزن ١٤- ڕووداو ١٥- ئەم پەیامە ١٦- بەڕاستی ١٧- پەرەپێبدەن ١٨- ڕاچەنن ١٩- ڕابەری.

واتای گشتی: خەڵکینە، بەگوێی خۆتان قسەی ڕاست ببیسن و بەچاوی خۆتان ڕاستییەکان ببینن هەر کام لە ئێوە (ژن و پیاو) پێش ئەوەی کات لە دەست بچێت، لەم دوو ڕێبازە یەکێکیان بەخواستی خۆتان هەڵبژێرن. دیترانیش ڕابەری بکەن بۆ پێڕەوی لە بیر و ئەندێشەی چاک تاکو هەموان بەختەوەر بن.

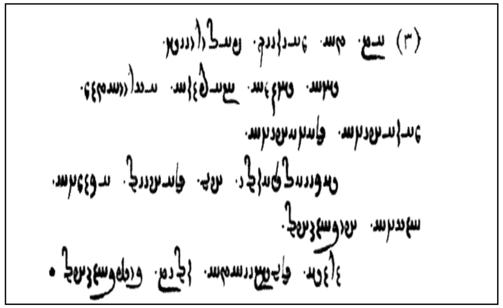

کۆپلەی سێیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- تا ٣- مەئینیو ٤- پەئوئەئورڤی

٥- یا ٦- یەما ٧- خڤەفەنا ٨- ئەسرەڤاتەم ٩- مەنەهی ١٠- چا ١١- ڤەچهی ١٢- چا ١٣- شیڤەتنەڤەئی ١٤- هی ١٥- ڤەهیو ١٦- ئەکەم ١٧- چا ١٨- ئاڤش ١٩- چا ٢٠- هڤودەڤەنگەهو ٢١- ئەرەش ٢٢- ڤشیاتا ٢٣- نوئیت ٢٤- دوژدەڤەنگەهو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئێستە ٢- ئەو ٣- دووگەوهەر ٤- لە سەرەتادا ٥- کە ٦- دووانە٧- خەیاڵ ٨- بەدیهاتن ٩- لە ئەندێشە ١٠- وە ١١- گفتە ١٢- وە ١٣- کردە١٤- ئەوان ١٥- چاکە ١٦- خراپە ١٧- وە ١٨- لەوان ١٩- وە ٢٠- زانا ٢١- ڕاستی ٢٢- هەڵدەبژێرن ٢٣- نەوەکو ٢٤- نەزان.

واتای گشتی: ئەو دوو گەوهەرە دووانەیە کە سەرەتا لە دونیای خەیاڵدا وەدی هاتن یەکیان چاکەیە و ئەوی تریان خراپەیە لە ئەندێشە و گفتە و کردەوەدا. لەو نێوانەدا مرۆڤی زانا چاکەکەیان هەڵدەبژێرێت و نەزانیش خراپەکەیان(٦٩).

کۆپلەی چوارەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

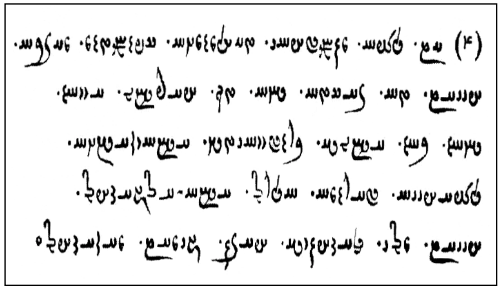

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- چا ٣- هیەت ٤- تا ٥- هەم ٦- مەئینیو ٧- جەسەئەتێم ٨- پەئوئەئورڤیم ٩- دەزدە ١٠- گەئێم ١١- چا ١٢- ئەجیا ئێتەم ١٣- چا ١٤- یەتا ١٥- چا ١٦- ئەنگهەت ١٧- ئەپەمێم ١٨- ئەنگهوش ١٩- ئەچیشتو ٢٠- درەگڤەتام ٢١- ئەت ٢٢- ئەشەئونە ٢٣- ڤەهیشتەم ٢٤- مەنو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- وە ٣- کاتێ ٤- ئەم ٥- پێک ٦- دووگەوهەر٧- گەیشتن ٨- سەرەتا ٩- بەدیهێنا ١٠- ژیان ١١- وە ١٢- مەرگ ١٣- وە ١٤- ئاوەها ١٥- وە ١٦- ببێت ١٧- کۆتایی ١٨- ژیان ١٩- خراپترین ٢٠- درۆ بازان ٢١- بەڵام ٢٢- بۆ چاکە خوازان ٢٣- باشترین ٢٤- کەسایەتی.

واتای گشتی: ئەوکاتەش کە ئەم دوو گەوهەرە پێک گەیشتن (سەرەتای مان و نەمان) «ژیان» و«مەرگ»یان بەدی هێنا. تا ژیانیش هەبێت ئەم دۆخە هەر دەبێت و چاکەخوازان باشترین وەزع و خراپەکارانیش خراپترین ئاکام و ئەنجامیان دەبێت.

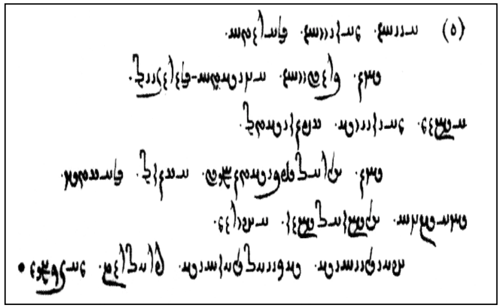

کۆپلەی پێنجەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەیائو ٢- مەنی ڤائو ٣- وەرەتا ٤- یە ٥- درەگوائو ٦- ئەچیشتا ٧- وەرەزیو ٨- ئەشم ٩- مەئینیۆ ١٠- سپەنیشتوو ١١- یە ١٢- خرەئود ژیدیش تەنگ ١٣- ئەسێنو١٤- وەستە ١٥- یەئەچا ١٦- خشنەئوشەن ١٧- ئەهورەم ١٨- هەئەیتیائیش ١٩- شیڤەتنەئیش ٢٠- فرەئورەت ٢١- مەزدام.

واتای وشە بەوشە: ١- لەم ٢- دووگەوهەرە ٣- هەڵبژارد ٤- ئەوەی ٥- درۆباز ٦- خراپترین ٧- کردار ٨- ڕاستی ٩- ڕۆح ١٠- پاکترین ١١- ئەوەی ١٢- نەمر ١٣- بەنووری ١٤- ڕازاوەتەوە ١٥- کەسێکە ١٦- خۆشحاڵ دەکات ١٧- ئەهوورا ١٨- دروست ١٩- کردار ٢٠- بەبڕوای تەواو ٢١- مەزدا.

واتای گشتی: لەو دوو گەوهەرەدا خوازیاری درۆ خراپەکاری هەڵبژارد و خوازیاری ڕاستی چاکەی هەڵبژارد کە بەپاکترین شێوە و کردار ڕازاوەتەوە. ئەوانەی کە بەسەربەستی و بیری پاک ئەهوورا خۆشحاڵ دەکەن، ئەشە هەڵدەبژێرن.

کۆپلەی شەشەم:

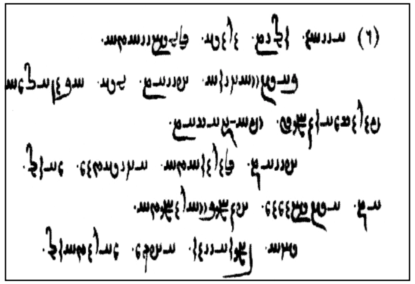

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەیائوو ٢- نوئیت ٣- ئەرەشە ٤- ویشیاتا ٥- دەئیڤاچینا ٦- هیەت ٧- ئەئیش ٨- ئا دەبەئووما ٩- پەرەس مەنێنگ ١٠- ئوپا١١- جەسەت ١٢- هیەت ١٣- ڤەرەناتا ١٤- ئەچیشتەم ١٥- مەنوو ١٦- ئەت ١٧- ئەئەشمێم ١٨- هەن ١٩- دڤەئارەنتا ٢٠- یا ٢١- بەن نەیەن ٢٢- ئەهووم ٢٣- مەرەتانوو.

واتای وشە بەوشە: ١- لەم دووە ٢- نەکرد ٣- ڕاستی ٤- هەڵبژاردن ٥- درۆخوازان ٦- چونکە ٧- بۆئەوان ٨- فریوخواردن ٩- لەشک و گوماندا بوون ١٠- سەریان ١١- هات ١٢- بۆیە ١٣- شوێن کەوتن ١٤- خراپترین شێوە ١٥- سرشت ١٦- ئەبێ ١٧- بەرە و تووڕەیی ١٨- پێکەوە ١٩- ڕۆیشتن ٢٠- تاکوو ٢١- لەنێوبەران ٢٢- بوون ٢٣- خەڵک.

واتای گشتی: خوازیارانی درۆ چونکە فریویان خوارد، لەناو ئەو دووانەدا خراپەکەیان هەڵبژارد و بوونە خێوی خراپترین سرشت و کەسایەتی پاشان پێکەوە ڕوویان لە ڤین و تووڕەیی کرد بۆ لەنێوبردنی ژیانی خەڵک.

کۆپلەی حەوتەم:

بەرپێنووسی ئاڤێستا:

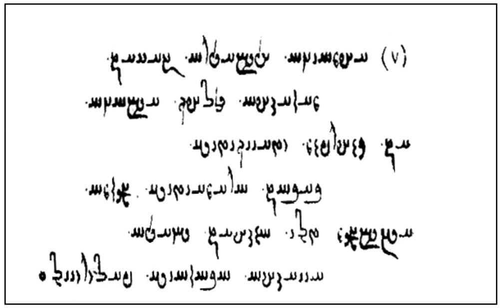

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەهمـائی ٢- چا ٣- خـشـەترا ٤- جەسەت ٥- مەنەنگها ٦- ڤەهوو ٧- ئەشا ٨- چا ٩- ئـەت ١٠- کـــەهرەپەم ١١- ئوتەیووئی تیش ١٢- دەدەئەت ١٣- ئارمە ئیتیش ١٤- ئەمئا ١٥- ئەئەشام ١٦- تووئی ١٧- ئەڤ ئەنگهەت ١٨- یەتا ١٩- ئەیەنگها ٢٠- ئادانائیش ٢١- پەئو ئوریوو.

واتای وشە بەوشە: ١- بۆئەو ٢- وە ٣- هێزی ٤- دەگات ٥- ئەندێشە ٦- چاک ٧- ڕاستی ٨- وە ٩- ئەنجا ١٠- لاشە١١- خۆڕاگری ١٢- دەبەخشێت ١٣- ئارمەیتی ١٤- بەقا ١٥- ئەوان ١٦- هیی تۆ ١٧- لەڕاستیدا ١٨- وەک ١٩- دەرهاتوون ٢٠- لە تاقیکردنەوە ٢١- سەرکەوتوو.

واتای گشتی: هێزی هەتایی و سرشتی چاک و ڕاستی دەگاتە لای پێڕەوانی ئەشا، ئارمەیتی خۆڕاگری و توانا دەخاتە لەشیـانەوە، بێ شک ئەوان لە تاقیـکردنەوەکـەدا سـەربڵند دەردەچن و لای تۆ بەرێز و خۆشەویستن.

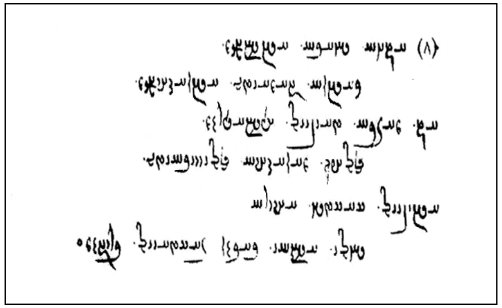

کۆپلەی هەشتەم:

بەرپێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- چا ٣- یەدەئا ٤- ئەئەشام ٥- کەئێنا ٦- جەمەئەیتی ٧- ئەئێنەنگهام ٨- ئەت ٩- مـەزدا ١٠- تەئائەی بیـو ١١- خشەترەم ١٢- ڤەهوو ١٣- مەنەنگها ١٤- ڤوئی ڤیدەئەیتی ١٥- ئائەی بیوو ١٦- سەستە ١٧- ئەهوورا ١٨- یەڤەئی ١٩- ئەشائی ٢٠- دەدەن ٢١- زەستەیوو ٢٢- دورڤەجەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوکـاتە ٢- وە ٣- چوون ٤- بۆ ئەوان ٥- سـزا ٦- بێـتـە بەرەوە ٧- تاوانەکانیان ٨- ئەنجا ٩- ئەی مەزدا ١٠- خواستی تۆ ١١- هێز ١٢- بەهۆی ١٣- ڤەهوومەن ١٤- ئاشکرا دەبێت ١٥- بەوان ١٦- دەوترێتـەوە ١٧- ئەی ئەهوورا ١٨- هەتاکـوو ١٩- ڕاسـتی ٢٠- بسپێرن ٢١- دەستی ئەوان ٢٢- درۆیەکان.

واتای گشتی: ئەو کاتەی کە تاوانباران گەیشتنە پادافرە(٧٠) لە ئەنجامی تاوانەکانیاندا هێز و سەروەریی تاهەتایی تۆ لەبەر تیشکی ئەندێشەی چاکدا ئاشکرا دەبێت و ئەوان فێردەبن چۆن تێبکۆشن بۆ نەهێشتنی درۆ و سەرخستنی ڕاستی و پاکی.

کۆپلەی نۆیەم:

بەرپێنووووسی ئاڤێستا:

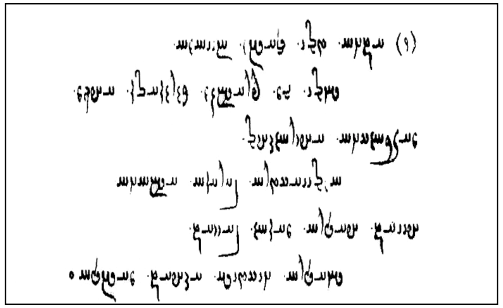

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنوسی کوردی:
١- ئەت ٢- چا ٣- توئی ٤- ڤـەئەم ٥- خیاما ٦- یوئی ٧- ئەیەم ٨- فرەشەم ٩- کـەرەنەئون ١٠- ئەهووم ١١- مـەزدائوس ١٢- چا ١٣- ئەهورائەڤـانگهـو ١٤- ئا ١٥- مـویەسـتـرا ١٦- بەرەنا ١٧- ئەشـا ١٨- چا ١٩- هیـەت ٢٠- هەترا ٢١- مـەنەئو ٢٢- یەڤـەت ٢٣- یەترا ٢٤- چیس تیش ٢٥- ئەنگەهەت ٢٦- مەئەتا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- وە ٣- هی تۆ ٤- ئێمە ٥- هەبین ٦- ئەو کەسانە ٧- کە ٨- لە نوێ ٩- بنیات بنێن ١٠- جیهان ١١- ئەی خودای زانست ١٢- وە ١٣- ئەی ژیان بەخش ١٤- بۆ ١٥- یارمەتی ١٦- بگەیەنەرێی ١٧- ئەشا ١٨- وە ١٩- هەتا ٢٠- نزیک ٢١- فکرمان ٢٢- ببێ ٢٣- کاتێکە ٢٤- ئەقڵ لە شک ٢٥- ببێت ٢٦- گومان.

واتای گشتی: ئێمە دەمانەوێ هی ڕێبازی تۆ و لە زومرەی ئەو ئەهوورایییانە بین کە ژیان نوێ دەکەنەوە، تۆش لەبەر تیشکی ڕاستی و زانیاریدا یاریدەمـان بدە بۆ ئەوەی کاتێ ئاوەزمان تووشی شک و گومان بوو، فکر و ئەندێشەمان لێک نزیک بن.

کۆپلەی دەیەم:

بەرپێنووسی ئاڤێستا:

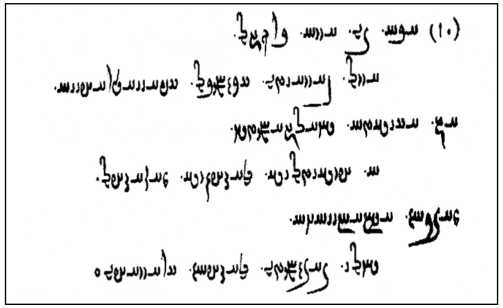

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەدا ٢- زی ٣ - ئەڤا ٤- دورڤەجو ٥- ئەڤـو ٦- بەڤـایتی ٧- سکەندوو ٨- سپـەیەت ڕەهیا ٩- ئەت ١٠- ئەسیش تا ١١- یەئوجـەنتـە ١٢- ئا ١٣- هووشی توئیش ١٤- ڤـەنگهەئووش ١٥- مـەنەنگهو ١٦- مـەزدائو ١٧- ئەشەخیا ١٨- چا ١٩- یوئی ٢٠- زەزەنتی ٢١- ڤەنگهائو ٢٢- سرە ڤەهی.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوکات ٢- چونکە ٣- وەک ٤- درۆ ٥- هات ٦- خوار ٧- شکست ٨- نابوودی ٩- ئێستە ١٠- ئاواتەکان ١١- بناسن ١٢- بە١٣- شوێنی چاک ١٤- پاک و خاوێن ١٥- ئەندێشە ١٦- مەزدا ١٧- ڕاستەقینە ١٨- وە ١٩- ئەوانە ٢٠- ناسراون ٢١- بەخۆش ٢٢- ناو بوون.

واتای گشتی: ئەو کاتەی کە درۆ تووشی شکست و نابوودی هات ئەوانەی کە بەناوی چاک ناسراون دەگەنە ئاوات و ئارەزووەکانی خۆیان و دەگەنە جێ و شوێنی چاک لە لای مەزدا و جیهانی ئەشە.

کۆپلەی یازدەهەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

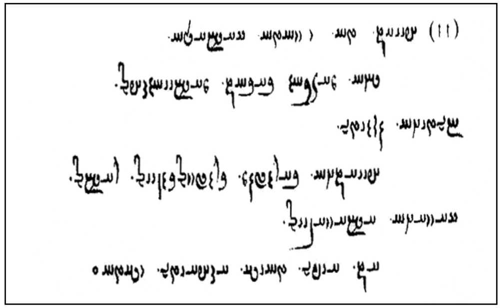

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنوسی کوردی:
١- هیەت ٢- تا ٣- ئوورڤاتا ٤- سەشەتا ٥- یا ٦- مەزدائو ٧- دەدەئەت ٨- مەشیائو ئەنگهو ٩- خڤیتی ١٠- چا ١١- ئەنەئیتی ١٢- هەئەیت ١٣- چا ١٤- دەرگەم ١٥- دەرەگڤەئودبیو ١٦- ڕەشوو ١٧- سەڤە ١٨- چا ١٩- ئەشەڤەبیو ٢٠- ئەت ٢١- ئائیپی ٢٢- تائیش ٢٣- ئەنگهەئەیتی ٢٤- ئووشتا.

واتای وشە بەوشە: ١- هەرکات ٢- ئەم ٣- ئایینە ٤- بناسن ٥- کە ٦- مەزدا ٧- هێنانە دی ٨- ئەی خەڵکینە ٩- شادی ١٠- وە١١- ڕەنج ١٢- واتە ١٣- وە ١٤- هەتایی ١٥- بۆ شوێنکەوتوانی درۆ ١٦- سزا ١٧- سوود ١٨- وە ١٩- بۆ شوێنکەوتوانی ڕاستی ٢٠- ئەنجا ٢١- بەڕاستی ٢٢- لە سایەیدا ٢٣- دەگەنە ڕاستەقینە ٢٤- شادمانی.

واتای گشتی: ئەی خەڵکینە، هەرکات فەلسەفەی شادی و ڕەنجتان ناسی کە لە ئایینی ئاهوورادا هاتووە و زانیتان کە بەدکاران سزا دەدرێن و چاکە خوازان ڕزگار و بەختیار دەبن بێشک لە سایەی ئەم ناسینەدا دەگەنە سەربەستی و بەختیاری.

یەسنا، هاتی ٣١

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

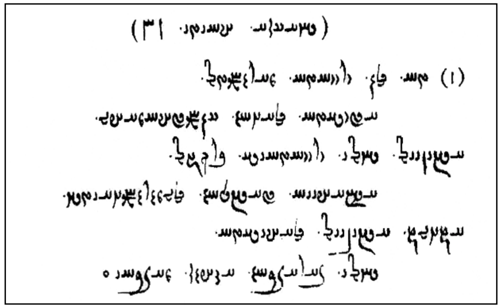

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- تا ٢- ڤە ٣- ئورڤاتا ٤- مەرەنتو ٥- ئەگوشتا ٦- ڤەچئو ٧- سەنگها مەهی ٨- ئەئا ئەیبیو ٩- پوئی ١٠- ئورڤاتائیش١١- دروجۆ ١٢- ئەشەهیا ١٣- گەئیێتائۆ ١٤- ڤی مەرەنچئەیت ١٥- ئەت ١٦- چیەت ١٧- ئائەئەیبیو ١٨- ڤەهیشتا ١٩- یوئی ٢٠- زەرەزدائۆ ٢١- ئەنگهەن ٢٢- مەزدائی.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەم ٢- بە ٣- ڕاهێنانە ٤- زانیاریخوازان ٥- نەبیستراو ٦- قسەی ٧- ئاشکرا دەکەم ٨- لەبۆ ٩- ئەوانەی ١٠- بەهۆی ڕاهێنانەکان ١١- درۆ ١٢- ڕاستی ١٣- جیهان ١٤- وێران بکەن ١٥- بەڵام ١٦- بێشک ١٧- بۆ ئەوان ١٨- باشترین ١٩- کە ٢٠- دڵدار ٢١- هەنە ٢٢- مەزدا.

واتای گشتی: ئەی خوازیارانی زانست، وانە و قسەیەکتان پێ دەڵێم کە پێشتر نەبیستراوە، بێ شک ئەم ڕاهێنانە بۆ شوێنکەوتوانی درۆ کە جیهان وێران دەکەن ناخۆشە و بۆ ئەویندارانی مەزداش خۆش و شیرینە.

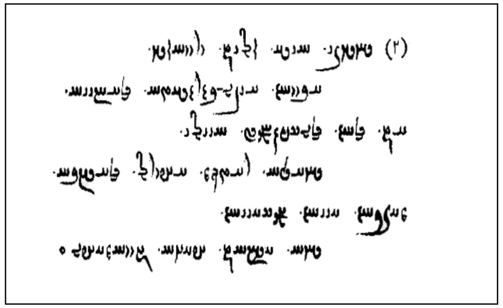

کۆپلەی دووەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یەزی ٢- ئائیش ٣- نەڤەئیت ٤- ئورڤان ٥- ئەدڤائۆ ٦- ئەئیبی ٧- دەرەشتا ٨- ڤەخیائو ٩- ئەت ١٠- ڤائۆ١١- ڤەیەسپەنگە ١٢- ئایوئی ١٣- یەتا ١٤- ڕەتووم ١٥- ئەهورو ١٦- ڤەئێدا ١٧- مەزدائۆ ١٨- ئەیائۆ ١٩- ئانسیائۆ ٢٠- یا ٢١- ئەشەئەت ٢٢- هەچا ٢٣- جڤامەهی.

واتای وشە بەوشە: ١- چونکە ٢- بۆئەم ئاڵۆزییانە ٣- نییە ٤- هەڵبژاردن ٥- ڕێگای ٦- بەدی ٧- ناکرێ ٨- باشتر ٩- بۆیە ١٠- ئێوە ١١- دێم بۆ ١٢- لاتان ١٣- چوون ١٤- مامۆستایەک ١٥- ئەهوورا ١٦- ناردوویەتی ١٧- مەزدا ١٨- بۆ هەردوو ١٩- دەستە ٢٠- تا ٢١- ڕاستی ٢٢- لە ڕووی ٢٣- بژین.

واتای گشتی: لەبەر ئەوەی بەهۆی درۆبازانەوە ڕێگای چاکتر بۆ هەڵبژاردن بەدی ناکرێت من وەک پێشەوایەک کە ئەهوورا دیاریی کردووە بۆ هەردوو دەستەکە بەرەو لاتان دێم تا پێکەوە فێر ببین بەپەیڕەوی لە ئەشە بژین و دیترانیش فێر بکەین.

کۆپلەی سێیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

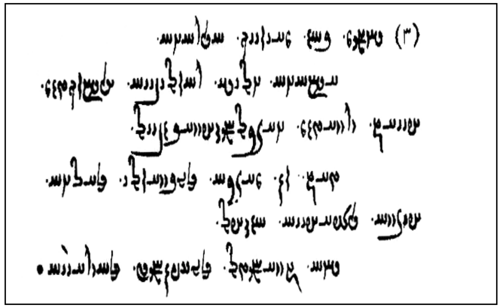

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- یام ٢- دائۆ ٣- مەئینیو ٤- ئاتەراچا ٥- ئەشا ٦- چا ٧- چوئیش ٨- ڕانویی بیا ٩- خشنە ئوتەم ١٠- هیەت ١١- ئورڤەتەم ١٢- چزدڤەنگهوەدەبیو ١٣- تەت ١٤- نە ١٥- مەزدا ١٦- ڤیدوەنوئی ١٧- ڤەئوچا ١٨- هیەزوا ١٩- تەڤەهیا ٢٠- ئائوئەنگهو ٢١- یا ٢٢- جڤەنتو ٢٣- ڤەیەسپەنگ ٢٤- ڤائورەیا.

واتای وشە بەوشە: ١- چی ٢- دەبەخشی ٣- ڕۆحی ٤- ئاگر ٥- ئەشا ٦- وە ٧- بەڵێنت داوە ٨- بەهەردوودەستە ٩- خۆشبەختییەک ١٠- کامە١١- یاسا ١٢- بۆ زانایان ١٣- ئەوە ١٤- من ١٥- مەزدا ١٦- بۆ زانایی ١٧- دەربخە ١٨- بەقسە ١٩- خۆت ٢٠- دەم و زمان ٢١- تا ٢٢- زیندوان ٢٣- هەموو بۆ لای ڕاست ٢٤- ڕابکێشم.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، بەقسەی خۆت و زمانی خۆت ئاگام بکەوە کە چی دەبەخشی بەهەر کام لەو دوو دەستەیە؟ ئەو یاسایەی بۆ زانایان دانراوە چییە؟ پێم بڵێ، تا منیش بتوانم هەموو خەڵکی بەرەو ئایینی تۆ ڕێنموونی بکەم.

کۆپلەی چوارەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

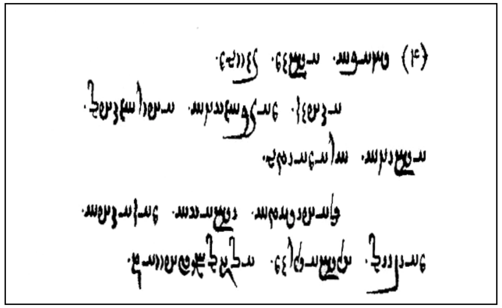

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- یەدا ٢- ئەشێم ٣- زەڤیم ٤- ئەنگهەن ٥- مەزدا ٦- ڤەسەچا ٧- ئەهورا ئوئەنگەهو ٨- ئەشی ٩- چا ١٠- ئارمەئیتی ١١- ڤەهیشتا ١٢- ئیشەسا ١٣- مەنەنگها ١٤- مەئاییو ١٥- خشەترەم ١٦- ئەئوجڤەنگهەڤەت ١٧- یەهیا ١٨- ڤەرێدا ١٩- ڤەنەئێما ٢٠- درووجەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو کاتە ٢- لە سای ئەشا ٣- داواکاری ٤- بتانەوێ ٥- مەزدا ٦- ئەی ٧- ئەهورای مەزن و فریشتەکان ٨- پاک ٩- وە ١٠- ئارمەیتی ١١- باشترین ١٢- ئارەزوو ١٣- ئەندێشە ١٤- بۆ خۆمان ١٥- هێز ١٦- خاوەن دەسەڵات ١٧- تاوەکو ١٨- زۆر ١٩- سەرکەوین ٢٠- بەسەر درۆدا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەی ئەهوورابییان، ئەگەر وڵامی خواستمان بدەنەوە دەخوازین لە سایەی ئەشە و ئارمەیتی و سرشتی چاک و سەروەریی ڕاستەقینەدا بژین تا بەگەشەی ئەوانەوە سەرکەوین بەسەر درۆخوازاندا.

کۆپلەی پێنجەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

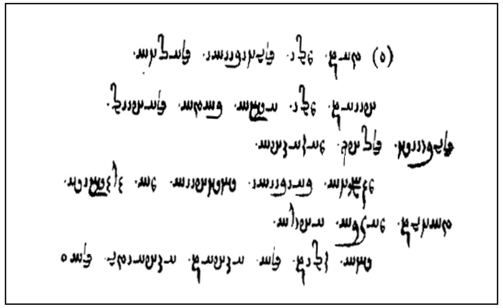

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- موئی ٣- ڤیچی دیایی ٤- ڤەئوچا ٥- هیەت ٦- مووئی ٧- ئەشا ٨- داتا ٩- ڤەهیو ١٠- ڤیدۆی ١١- ڤەهوو ١٢- مەنەنگها ١٣- مەنە ١٤- چا ١٥- دەئیدیائی ١٦- یەهیا ١٧- ما ١٨- ئەرەشیش ١٩- تاچیت ٢٠- مەزدا ٢١- ئەهوورا ٢٢- یا ٢٣- نوئیت ٢٤- ڤەتا ٢٥- ئەنگهەت ٢٦- ئەنگهەئەیتی ٢٧- ڤەئا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەیدوون[٧١] ٢- من ٣- تا هەڵبژێرم ٤- پێم بڵێ ٥- ئەوەی ٦- بۆمن ٧- ڕاستی ٨- لە ئایینی ٩- باشتر ١٠- تابزانم ١١- بەهۆی ١٢- ئەندێشە ١٣- شادی ١٤- وە ١٥- بکەم ١٦- لەوەی ١٧- من ١٨- پاداشت ١٩- لەمانە هەمووی ٢٠وە ٢١- ئەی مەزدا ئەهورا ٢٢- تا ٢٣- ناکرێ ٢٤- تەنانەت ٢٥- ببێ ٢٦- دەبێت ٢٧- یانخود.

واتای گشتی: من ئاگا بکەرەوە لەوەی رووی داوە یا ڕوودەدات تا لە سایەی یاسای ئەشەدا باشترین ڕێگا هەڵبژێرم و وابێت کە بەو پاداشتەش کە پێم دەبەخشی شاد و بەختیار ببم.

کۆپلەی شەشەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

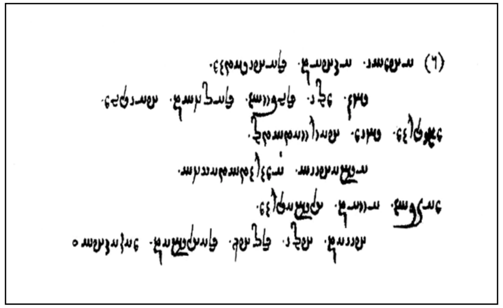

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- ئەهمایی ٢- ئەنگهەت ٣- ڤەهیشتەم ٤- یە ٥- مووئی ٦- ڤیدڤائۆ ٧- ڤەئوچەت ٨- هەئیتیم ٩- مانترەم ١٠- یەیەم ١١- هەئورڤەتائو ١٢- ئەشەهیا ١٣- ئەمەرەتاتەس ١٤- چا ١٥- مەزدائو ١٦- ئەڤەت ١٧- خشەترەم ١٨- هیەت ١٩- هەڤەئی ٢٠- ڤەهوو ٢١- ڤەخشەت ٢٢- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- بۆتۆ ٢- دەبێ ٣- باشترین ٤- ئەوە ٥- بەمن ٦- زانایی ٧- ئاشکرا

بکات ٨- ئایینی ڕاست ٩- کەلامی پیرۆز ١٠- کە ١١- کامڵ بوون ١٢- پاکی ١٣- جاویدانی ١٤- وە ١٥- مەزدا ١٦- ئاوا ١٧- هێزی ١٨- ئەو ١٩- لەودا ٢٠- پاک ٢١- زیاد بوون ٢٢- ئەندێشە.

واتای گشتی: باشترین پاداشت بۆ زانایەکە کە مەنسەرە (کەلامی پیرۆز)و ئایینی ڕاستی پەرە پێ بدات و خەڵک لە سایەی ئەشەدا ڕێنموونی بکات بۆ کامڵبوون و جاویدانی. بێشک ئاوا کەسێک لە هێزی ئاهوورایی بەهرە دەبات کە هەردەم لە زیادبووندایە.

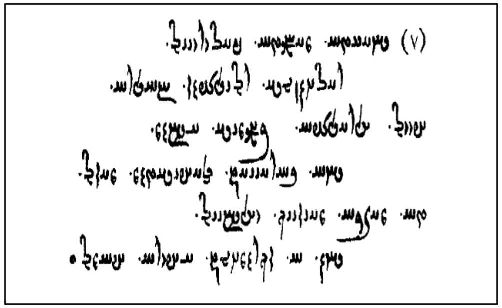

کۆپلەی حەوتەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- یەسنا ٢- مەنتا ٣- پەئوئورڤەیو ٤- ڕەئوچەبیش ٥- ڕوئیتڤەن ٦- خڤاترا ٧- هەڤوو ٨- خەرەتڤا ٩- دامیش ١٠- ئەشێم ١١- یا ١٢- دارەیەت ١٣- ڤەهیشتەم ١٤- مەنوو ١٥- تا ١٦- مەزدا ١٧- مەئینیو ١٨- ئوخەشیو ١٩- یە ٢٠- ئا ٢١- نوورەم ٢٢- چیت ٢٣- ئەهوورا ٢٤- هاموو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوەیکە ٢- بیرمەند ٣- یەکەمین ٤- بەهۆی ڕووناکی ٥- دەدرۆشێت ٦- ڕووناکیی ٧- خۆی ٨- بەخیرەت ٩- خولقێنەر ١٠- یاسا ١١- بەو ١٢- پشتیوان ١٣- باشترین ١٤- فکر ١٥- ئەو ١٦- مەزدا ١٧- بەهێزی مینوویی ١٨- لەسەرووی ١٩- کە ٢٠- تا ٢١- ئێستە ٢٢- هەروا ٢٣- ئەی ئەهوورا ٢٤- وەک یەکە.

واتای گشتی: ئەو(مەزدا) یەکەم کەسی بیرمەندە کە جیهان بەنووری ئەو درەوشایەوە، ئەوە کە بەزانایی خۆی ئەشەی داهێنا تا پشتیوانی باشترین ئەندێشە بێت. ئەی ئەهوورا، تۆ هەر ئەوەی کە پێشتریش بوویت، بەڕۆحی خۆت ئەو ڕووناکییە زۆرتر بکە.

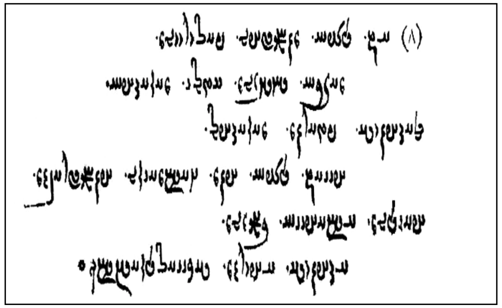

کۆپلەی هەشتەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- ئەڤەتا ٣- مەنگهی ٤- پەئو ئورڤیم ٥- مەزدا ٦- یەزوم ٧- ستوئی

٨- مەنەنگها ٩- ڤەنگهەئوش ١٠- پەتەرێم ١١- مەنەنگهو ١٢- هیەت ١٣- تەڤەئتا ١٤- هەمە١٥- چەشمەئینی ١٦- هەن ١٧- گرەبەم ١٨- هەئەیتیم ١٩- ئەشەهیا ٢٠- دەئەنەمێم ٢١- ئەنگهەئووش ٢٢- ئەهوورەم ٢٣- شیەئوتنە ئەشوو.

واتای وشە بەوشە: ١- کاتێ ٢- تۆم ٣- ناسی ٤- یەکەمین ٥- ئەی مەزدا ٦- دوایین ٧- کەسیت ٨- لە ئەندێشەدا ٩- پاک ١٠- باوک ١١- ئەندێشە ١٢- ئەنجا ١٣- تۆ ١٤- خود ١٥- لە چاواندا ١٦- زانیم ١٧- کەتۆی ١٨- ڕاستەقینە ١٩- ئەشا ٢٠- بەدیهێنەر ٢١- جیهانییان ٢٢- داوەر ٢٣- کرداری چاک.

واتای گشتی: ئەوکاتەی کە لە ئەندێشەی خۆمدا تۆم وەک سەرەتا و سەرەنجامی (بوون) ناسی بەچاوی دڵ دیتم کە هەرتۆی سەرچاوەی سرشتی چاک و تۆی کە ئەشەت بەدی هێناوە و داوەری دادپەروەری کردارەکانی مرۆڤیت.

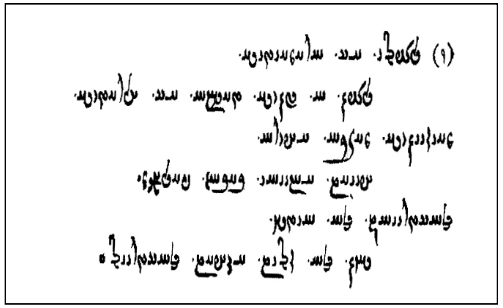

کۆپلەی نۆیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنوسی کوردی:

١- تەڤەڤائی ٢- ئەس ٣- ئارمەئەیتیش ٤- تەڤە ٥- ئا ٦- گەئووش ٧- تەشا ٨- ئەس ٩- خەرەتووش ١٠- مەئینیئووش ١١- مەزدا ١٢- ئەهوورا ١٣- هیەت ١٤- ئەخیائی ١٥- دەدائو ١٦- پەتام ١٧ات ڤاسترەیات ١٨- ڤا ١٩- ئائەیت ٢٠- یە ٢١- ڤا ٢٢- نوئیت ٢٣- ئەنگهەت ٢٤- ڤاسترەیوو.

واتای وشە بەوشە: ١- هیی تۆ ٢- بوو ٣- ئارمەیتی ٤- هی تۆ ٥- هەم ٦- جیهان ٧- سڵاو ٨- بوو ٩- خیرەت ١٠- مینوویی ١١-وە ١٢- ئەی مەزدائەهوورا ١٣- چونکە ١٤- بەو ١٥- داوەتە ١٦- ڕێگا ١٧- لە پێشەوا ١٨- هەتا ١٩- دووربێ ٢٠- کە ٢١- یا ٢٢- هیچ کات ٢٣- نەبووە ٢٤- ڕابەر.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئارمەیتی و پاشایەتی تا هەتایی هەر هی تۆیە تۆ سەربەستیت بەخشی بەمرۆڤ لە هەڵبژاردنی ڕێگادا کە بەخواستی خۆی ڕێبازی ڕابەری ڕاستەقینە بگرێتەبەر یانخود هی ڕابەری درۆزن.

کۆپلەی دەیەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

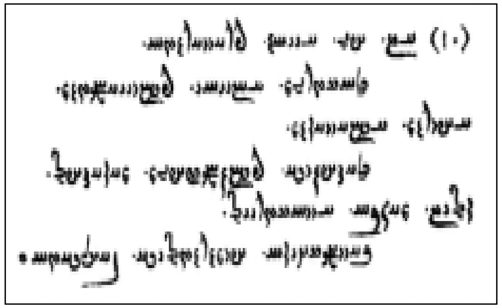

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- هی ٣- ئەیائو ٤- فرەوەرێتا ٥- واسترەیەم ٦- ئەخیائی ٧- فشویەنتەم ٨- ئەهورەم ٩- ئەشەڤەنەم ١٠- وەنگهەئووش ١١- فشەنگ هیم ١٢- مەنەنگهو ١٣- نوئیت ١٤- مەزدا ١٥- ئەڤاستریو ١٦- دڤانس ١٧- چینا ١٨- هومەرەتوئیش ١٩- بەخشتا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- ئەو ٣- لە نێوانیاندا ٤- هەڵی بژارد ٥- یەساوڵ ٦- شوان ٧- بۆ خۆیشی ٨- سەروەرێکی ٩- دروستکار ١٠- پاک ١١- گەشە دەر ١٢- ئەندێشە ١٣- هیچ کات ١٤- مەزدا ١٥- رابەری درۆیین ١٦- پاکی نواندن ١٧- لەگەڵ ١٨- لە بیرەوەریی چاک ١٩- بەهرەی نەبوو.

واتای گشتی: مرۆڤ دەبێ لە نێوان ئەو دووانەدا رابەرێکی پاک و راستکردار هەڵبژێرێت کە ئەندێشەی چاک گەشە پێ بدات و پشتیوانێکی راستەقینە بێت رابەری فریودەر کە خۆی پاک بنوێنێ هەرگیز ناتوانێ نوێنەری تۆ بێت.

کۆپلەی یازدەهەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

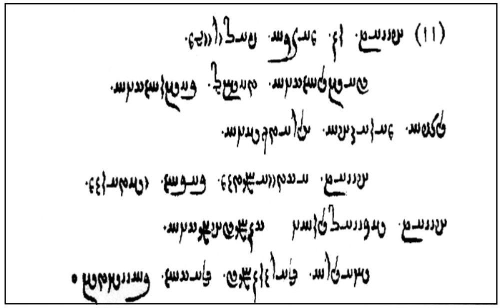

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی: ١- هیەت ٢- نە ٣- مەزدا ٤- پەئوئورڤیم ٥- گەئێتاوس ٦- چا ٧- تەشوو ٨- دەئێنائووس ٩- چا ١٠- تەڤا ١١- مەنەنگها ١٢- خرەتووش ١٣- چا ١٤- چا ١٥- هیەت ١٦- ئەستووەنتەم ١٧- دەدائو ١٨- ئوشتەنەم ١٩- هیەت ٢٠- شیەئوتەنا ٢١- چا ٢٢- سەنگهانس ٢٣- چا ٢٤- یەترا ٢٥- ڤەرەنەنگ ٢٦- ڤەسائو ٢٧- دایەتە.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوکاتەی ٢- بۆمان ٣- ئەی مەزدا ٤- لە سەرەتادا ٥- لاشەکان ٦- وە ٧- ئەفراندن ٨- رۆحەکان ٩- وە ١٠- خۆت ١١- ئەندێشە ١٢- ئاوەز ١٣- وە ١٤- ئەوکاتە ١٥- بۆلەش ١٦- بەخشیت ١٧- گیان ١٨- ئەوکاتە ١٩- هێزی کار ٢٠- وە ٢١- کەلامی رێپیشاندەر ٢٢- وە ٢٣- تاهەرکەس ٢٤- ئایینی ٢٥- دڵخواز ٢٦- پەسند بکات.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کاتێ کە لە سەرەتا رۆح و لاشەی ئێمەت بەدی هێنا و لەسای ئەندێشەی خۆت ئاوەزت پێ بەخشین و هێزی کار و زمانی رابەریت پێ داین فێرت کردین تا هەرکەس بەسەربەستی ئایین و بیروبڕوای دڵخوازی خۆمان هەڵبژێرین(٧٢).

کۆپلەی دوازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

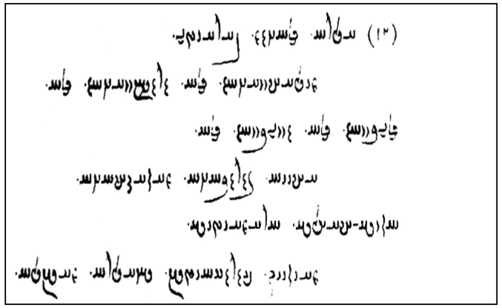

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی: ١- ئەترا ٢- ڤاچەم ٣- بەرەئەیتی ٤- میتە ٥- ڤەچائو ٦- ڤە ٧- ئەرەش ٨- ڤەچائو ٩- ڤە ١٠- ویدڤەئو ١١- ڤە ١٢- ئەویدڤەئو ١٣- ڤە ١٤- ئەهیا ١٥- زەرەدا ١٦- چا ١٧- مەنەنگها ١٨- چا ١٩- ئانووش ٢٠- هەخشە ٢١- ئارمەئەیتی ٢٢- مەئینیو ٢٣- پەرەسائەیت ٢٤- یەترا ٢٥- مەئەتا.

واتای وشە بەوشە: ١- لەوکاتەدا ٢- دەنگ ٣- هەڵدەبڕی ٤- درۆ ٥- بێژ ٦- چ ٧- راست ٨- بێژ ٩- چ ١٠- زانا ١١- چ ١٢- نەزان ١٣- چ ١٤- هەرکام ١٥- بەدڵ ١٦- وە ١٧- ئەندێشە ١٨- وە ١٩- لەپاڵ ٢٠- وەستاوە ٢١- ئارمەیتی ٢٢- رۆح ٢٣- دەپرسێت ٢٤- هەرکوێ ٢٥- شک هەبێت.

واتای گشتی: لەو کاتەدا چ درۆباز و چ راستگۆ، چ زانا و چ نەزان، هەر کەس هەر بڕوایەکی هەبێت دەری دەبڕێ، هەر کاتێکیش شک و گومان هاتەپێش، ئارمەیتی رێگای رۆح و ئاوەز روون دەکاتەوە و رێنوێنی دەکات.

کۆپلەی سێزدەهەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

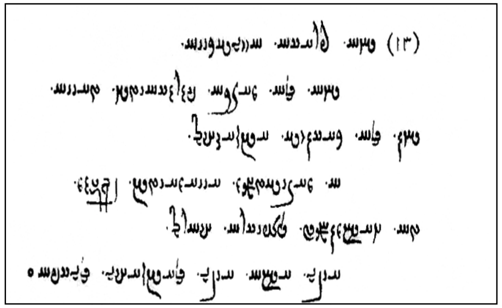

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی: ١- یا ٢- فرەسا ٣- ئاڤیشیا ٤- یا ٥- ڤە ٦- مەزد ٧- پەرەسائەیت ٨- تەیا ٩- یە ١٠- ڤە ١١- کەسەئوش ١٢- ئەئێنەنگەهو ١٣- ئا ١٤- مەزیەشتام ١٥- ئایەمەئیت ١٦- یووجەم ١٧- تەئا ١٨- چەشمەنگ ١٩- توویەسرا ٢٠- هارو ٢١- ئەئیبی ٢٢- ئەشا ٢٣- ئەئیبی ٢٤- ڤەئێنەهی ٢٥- ڤیسپا.

واتای وشە بەوشە: ١- کە ٢- پرسیارێک ٣- ئاشکرا ٤- کە ٥- یا ٦- مەزدا ٧- بپرسێت ٨- شاراوە ٩- کە ١٠- یا١١- بچووک ١٢- بۆ تاوانێک ١٣-ـە ١٤ - گەورەتر ١٥- هەڵبگرێت ١٦- سزای ١٧- ئەوە ١٨- بەچاو ١٩- تیژبین ٢٠- چاودێری ٢١- بەهۆی ٢٢- ئەشا ٢٣- بەدروستی ٢٤- دەبینی ٢٥- هەمووان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، تۆ ئاگاداری فیکر و کردەوەی ئاشکرا و شاراوەیت. لەو کەسەش ئاگاداری کە بۆ تاوانێکی بچووک سزای دیوە و دەزانی کە تاوانەکەی پاک بۆتەوە. تۆ بەچاوی تیژبین هەمووان دەبینی و بەپێی یاسای ئەشە چاودێریی هەمووان دەکەیت.

کۆپلەی چواردەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

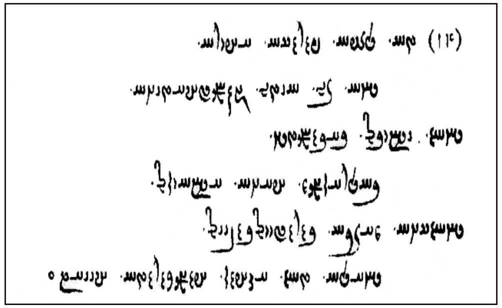

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- تا ٢- تەڤا ٣- پەرەسا ٤- ئەهوورا ٥- یا ٦- زی ٧- ئەئەیتی ٨- چنگهـەتی ٩- چا ١٠- یائو ١١- ئیشوودۆ ١٢- دەدەنتە ١٣- داترەنام ١٤- هەچا ١٥- ئەشائونو ١٦- یائوش ١٧- چا ١٨- مەزدا ١٩- درەگڤودەبیو ٢٠- یەتا ٢١- تائو ٢٢- ئەنگهەن ٢٣- هەن کەرەتا ٢٤- هیەت.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمانە ٢- لەتۆ ٣- دەپرسم ٤- ئەهوورا ٥- چۆن ٦- بەدروستی ٧- بووە ٨- دەبێت ٩- وە ١٠- چی ١١- پاداشت ١٢- دەدرێ ١٣- لەدەفتەری ژیان ١٤- لە ١٥- پیاوچاکان ١٦- چی ١٧- وە ١٨- مەزدا ١٩- درۆبازان ٢٠- چۆن ٢١- ئەمانە ٢٢- دەکرێ ٢٣- دەبەسترێت ٢٤- کاتێک.

واتای گشتی: ئەمانە لە تۆ دەپرسم ئەی مەزدا، پێم بڵێ چی ڕووی داوە و چی ڕوودەدات لە نامەی تەمەنی چاکەخوازان و درۆبازاندا، چ پاداشت و سزایەک دیاری کراوە، هەموو ئەمانە لە دواڕۆژدا چۆن و بەچی دەبن؟.

کۆپلەی پازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

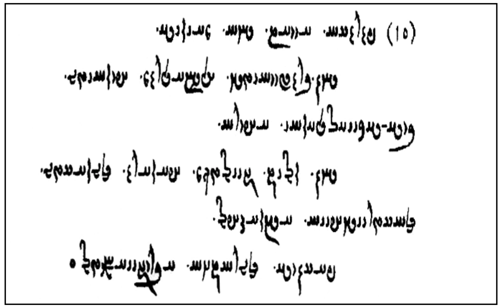

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- پەرەسا ٢- ئەڤەت ٣- یا ٤- مەئینیش ٥- یە ٦- درەگڤەئەیت ٧- خشەترەم ٨-

هونائەیتی ٩- دەڤەش ١٠- شیڤەتنائی ١١- ئەهوورائی ١٢- نەڤەئەیت ١٣- ژیۆتووم ١٤- هەنەرە ١٥- ڤینەستی ١٦- ڤاستریەهیا ١٧- ئەئێنەنگەهو ١٨- پەسەئووش ١٩- ڤیرائەت ٢٠- چا ٢١- ئەدروج یەنتوو.

واتای وشە بەوشە: ١- دەپرسم ٢- لەمە ٣- چییە ٤- سزا ٥- کەسێک ٦- درۆزنی ٧- هێزی ٨- زۆر بکات ٩- بەدکار ١٠- کردەوەی ١١- ئەهوورا - کە ١٢- هیچ ١٣- لە ژیاندا١٤- هونەرێک ١٥- نادۆزێتەوە ١٦- شوان ١٧- جیاکردنەوە ١٨- لە ڕان ١٩- جەماوەر ٢٠- وە ٢١- دروستکار.

واتای گشتی: ئەوەش لە تۆ دەپرسم، سزای کەسێک کە یارمەتیی درۆبازان بدات چییە؟ ئەو کەسەی کە لە ژیانیدا هیچ هونەرێکی نییە جگە لە جیاکردنەوە و لێک دابڕینی جەماوەر لەگەڵ پێشەواکەیدا.

کۆپلەی شازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

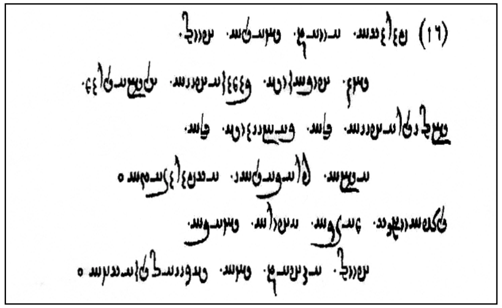

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- پەرەسا ٢- ئەڤەت ٣- یەتا ٤- هەڤوو ٥- یە ٦- هوودانووش ٧- دەمانەهیا ٨- خشەترەم ٩- شوئیت ڕەهیا ١٠- ڤە ١١- دەخی ئەئووش ١٢- ڤە ١٣- ئەشا ١٤- فرەدەتائی ١٥- ئەسپەرەزەتا ١٦- تڤائەنس ١٧- مەزدائەهوورا ١٨- یەدەتا ١٩- هەڤوو ٢٠- ئەنگهەت ٢١- یا ٢٢- شیڤەتنەس ٢٣- چا.

واتای وشە بەوشە: ١- دەپرسم ٢- ئەمە ٣- هەرکات ٤- کەسێک ٥- کە ٦- بیرچاک ٧- ماڵ ٨- هێزی ٩- یان شار ١٠- یا ١١- وڵات ١٢- یا ١٣- ڕاستی ١٤- پێشکەوت ١٥- هەوڵ بدات ١٦- بەتۆگەیشتن ١٧- ئەی مەزدائەهوورا ١٨- چ کات ١٩- ئاوا ٢٠- دەکرێت ٢١- کام ٢٢- کردەوە ٢٣- وە.

واتای گشتی: ئەی یەزدان، لێت دەپرسم ئایا ئەگەر کەسێکی چاکەخواز و ڕۆشنبیر، بەئاگایی هەوڵ بدات بۆ گەشەونەشەی ماڵ و شار و وڵات بەوەسڵی تۆ شاد دەبێت؟
ئاوا کەسێک چ کات و بەچ شێوەیەک بەتۆ دەگات؟.

کۆپلەی حەڤدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

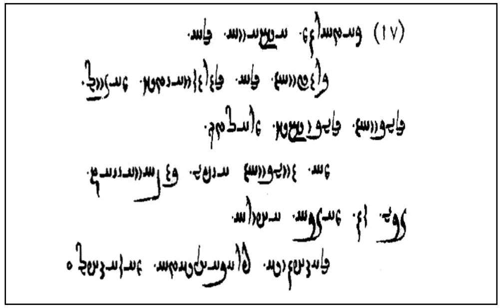

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- کەتارەم ٢- ئەشەڤا ٣- ڤە ٤- درەگڤائۆ ٥- ڤە ٦- ڤەرەنەڤەئیت ٧- مەزیو ٨- ڤیدڤائۆ ٩- ڤیدۆش ١٠- مەرەئوتو ١١- ما ١٢- ئەویدڤائۆ ١٣- ئەئیبی ١٤- دەباڤەیەت ١٥- زدی ١٦- نە ١٧- مەزدا ئەهوورا ١٨- ڤەنگهەئوش ١٩- فرەدەخشتا ٢٠- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- کامەیان ٢- دروستکار ٣- یا ٤- بەدکار ٥- یا ٦- هەڵدەبژێرێت ٧- باشترین ٨- زانا ٩- بەئاوەز ١٠- ئاگادار بکاتەوە ١١- نەوەک ١٢- نەزان ١٣- گومڕا ١٤- بکات ١٥- ببێ ١٦- بۆ ١٧- ئەی مەزدائەهوورا ١٨- پاک ١٩- دەربخات ٢٠- ئەندێشە.

واتای گشتی: کام لەو دوو کەسە (دروستکار یا بەدکار) باشترین ڕێگای گرتۆتە بەر؟ زانا دەبێ نەزانەکان ئاگادار بکاتەوە نەوەک نەزانێک دەست بکاتە فریودان. ئەی مەزدا، دەبا ئەندێشەی چاک ئاشکرا ببێت و ڕێگامان پیشان بدات.

کۆپلەی هەژدەیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

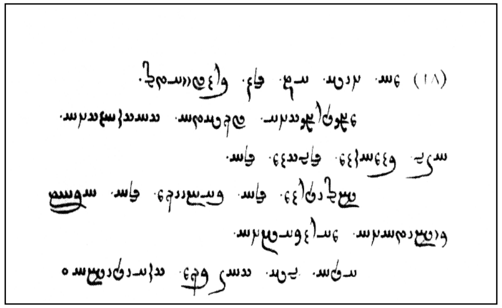

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ما ٢- چیش ٣- ئەت ٤- ڤە ٥- درەگڤەتۆ ٦- مانترانس ٧- چا ٨- گۆشەتا ٩- ساسنائوس ١٠- چا ١١- ئازی ١٢- دەمانەم ١٣- ڤیسەم ١٤- ڤا ١٥- شەڤەئیترەم ١٦- ڤا ١٧- دەخیڤەم ١٨- ڤا ١٩- ئادات ٢٠- دوشیتا ٢١- چا ٢٢- مەرەکە ٢٣- ئەچا ٢٤- ئەتا ٢٥- ئیش ٢٦- سازدووم ٢٧- سنەئەیتێشا.

واتای وشە بەوشە: ١- هیچ ٢- کەس ٣- پاش ٤- ئێوە ٥- درۆباز ٦- بەقسەی ٧- وە ٨- گوێ بدات ٩- ڕاهێنانەکان ١٠- وە ١١- چونکە ١٢- بۆ ماڵ ١٣- گوند ١٤- وە ١٥- شار ١٦- وە ١٧- وڵات ١٨- وە ١٩- دەدات ٢٠- وێرانی ٢١- وە ٢٢- مەرگ ٢٣- تەنانەت ٢٤- پاش ٢٥- لە بەرامبەردا ٢٦- بوەستێت ٢٧- بەچەکی ڕاستی.

واتای گشتی: نابێ هیچ کەس گوێ بداتە قسەی بەدکاری درۆباز کە گوند و شار و وڵات وێران دەکات و مەرگ دەبارێنێ. دەبێ هەموومان بەچەکی زانست و ڕاستی لەگەڵ بەدکاراندا بەربەرەکانێ بکەین.

کۆپلەی نۆزدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

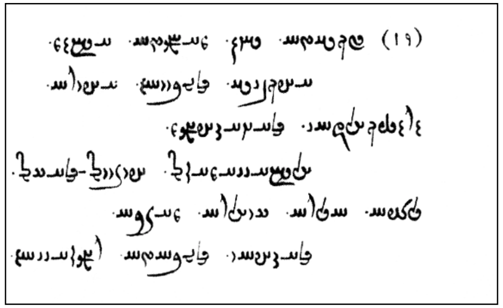

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- گەڤەشتا ٢- یە ٣- مەنتا ٤- ئەشیێم ٥- ئەهووم ٦- بیش ٧- ڤیدڤائۆ ٨- ئەهوورا ٩- ئەرەژوخزائی ١٠- ڤەچەنگهام ١١- خشەیەمنو ١٢- هیزڤو ١٣- ڤەسوو ١٤- تەڤا ١٥- ئاترا ١٦- سوخرا ١٧- مەزدا ١٨- ڤەنگهائۆ ١٩- ڤیداتە ٢٠- ڕان نەیائۆ.

واتای وشە بەوشە: ١- گوێ بگرن ٢- بەوەی ٣- بیردەکاتەوە ٤- ڕاستی ٥- چیان ٦- دەرمان ٧- زانایەک ٨- ئەهوورا ٩- ڕاستەقینە ١٠- لە قسەدا ١١- بەتوانا ١٢- کەلامی ١٣- ڕۆشن ١٤- تۆ ١٥- ئاگر ١٦- ڕووناک ١٧- مەزدا ١٨- چارەنووس ١٩- دیاری ٢٠- هەردوو دەستە.

واتای گشتی: گوێ بۆ کەسێک ڕادێرن کە بەڕاستی و پاکی بیر بکاتەوە، ئەو زانایەی کە قسەکانی چارەسازی ژیانن و لە قسەکردندا بەتوانایە. ئەی مەزدا، لە سایەی ئەشەدا جێگای هەردوو گرووپ دیاری بکە.

کۆپلەی بیستەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

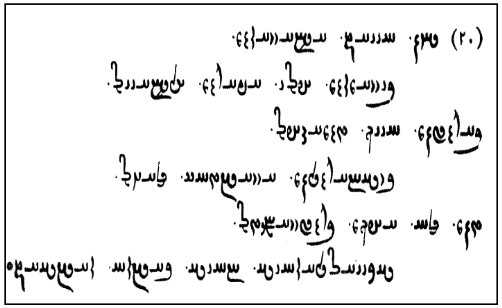

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- یە ٢- ئایەت ٣- ئەشەڤەنەم ٤- دیڤەمەنەم ٥- هەڤوئی ٦- ئەپەرەم ٧- خشەیوو ٨- درەگەم ٩- ئایوو ١٠- تەمەنگهوو ١١- دووش ١٢- خڤەرەتەم ١٣- ئەڤەئێتاس ١٤- ڤەچڤە ١٥- تەمە ١٦- ڤا ١٧- ئەهووەم ١٨- درەگڤەتوو ١٩- شیڤەتنائیش ٢٠- خڤائیش ٢١- دەئێنا ٢٢- نەئێشەت.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوەی ٢- دێت ٣- بەرەوپاکی ٤- ڕووناکی ٥- ئەو ٦- لە ئایندەدا ٧- شوێنی ٨- بەرز ٩- هەتایی ١٠- تاریکی ١١- شاراوە ١٢- ڕۆشنایی ١٣- داخ - ئەفسووس ١٤- گوتن ١٥- ئاوا ١٦- بەڕاستی ١٧- ژیان ١٨- بەدکار ١٩- بەرەوکردەوە ٢٠- خۆیان ٢١- ویژدان ٢٢- دەکێشن.

واتای گشتی: شوێنی ئەو کەسەی کە بەرەو پاکی و ڕاستی دێت، ڕووناک و خۆش دەبێت و ئەوەش

دەکەوێتە دوای درۆ، لە تاریکاییدا بەهاوار و دریغ و ئەفسووسەوە دەژی. ئەوە سەرەنجامی بەدکارانە و درۆ و خراپەکارییەکەیان دەیانگەیەنێتە ئەو ئاکامە.

کۆپلەی بیست و یەکەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

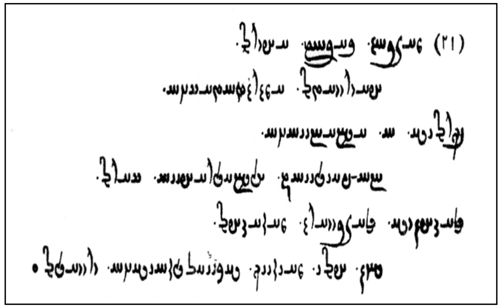

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- مەزدائو ٢- دەدەئەت ٣- ئەهوورو ٤- هەئورڤەتو ٥- ئەمەرەتاتس ٦- چا ٧- پورڤەئیش ٨- ئا ٩- ئەشەخیا ١٠- چا ١١- خڤاپەئیتیات ١٢- خشەترەهیا ١٣- سەرڤو ١٤- ڤەنگهەئووش ١٥- وەزدڤەرە ١٦- مەنەنگهو ١٧- یە ١٨- هەڤوئی ١٩- مەئینیو ٢٠- شیڤەتنەئیش ٢١- چا ٢٢- ئورڤەتۆ.

واتای وشە بەوشە: ١- مەزدا ٢- دەدات ٣- ئەهوورا ٤- تەواو ٥- تا هەتایی ٦- وە ٧- کامڵبوون ٨- بە ٩- ئەشا ١٠- وە ١١- خۆی هێز ١٢- توانایی ١٣- ئیلهام١٤- ڤەهوومەن ١٥- پشتیوانی ١٦- ئەندێشە ١٧- بەوەی ١٨- بۆ ئەو ١٩- مینوو ٢٠- کردەوە ٢١- وە ٢٢- وەفادارە.

واتای گشتی: ئەهوورامەزدا لە ڕووی ئەقڵ و زانیاری و بەهێزی ئیلهام بەخشەوە توانایی و هێز و پاکی و ڕاستی و ئەندێشەی چاک بەو کەسانە دەبەخشێت کە لە ئەندێشە و کرداردا وەفادارن.

کۆپلەی بیست و دووەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

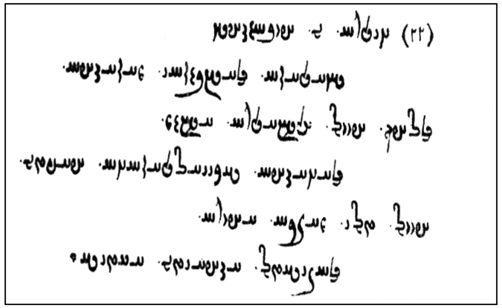

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- چیترا ٢- ئی ٣- هوودەڤەنگهە ٤- یەتەنا ٥- ڤەئێدەم نائی ٦- مەنەنگها ٧- ڤەهوو ٨- هەڤوو ٩- خشەترا ١٠- ئەشم ١١- ڤەچەنگها ١٢- شێڤەتنە ١٣- چا ١٤- هەپتی ١٥- هەڤوو ١٦- تەڤەئی ١٧- مەزدا ١٨- ئەهوورا ١٩- ڤازیشتوو ٢٠- ئەنگهەئەیتی ٢١- ئەستیش.

واتای وشە بەوشە: ١- دیارە ٢- ئەمانە ٣- بەکەسێکی زانا ٤- هەروا ٥- بەکەسێک ٦- ئەندێشە ٧- خواوەندی ٨- ئەوە ٩- هێز ١٠- ئەشا ١١- لە قسەدا ١٢- کردەوە ١٣- وە ١٤- پشتگری ١٥- ئەوە ١٦- بۆتۆ ١٧- ئەی مەزدا ١٨- ئەهوورا ١٩- شایستەترین ٢٠- دەبێت ٢١- پشتیوان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەو کەسەی کە وشیار و زانایە و بەزانایی خۆی ڕاستەقینە دەناسێتەوە ئاگاداری یاسای ئەشایە و بەهێزی مینوویی پشتگری لە ڕاستی و پاکی دەکات. ئاوا کەسێک شایستەترین و وەفادارترینە بۆتۆ و دڵسۆزترینیشە بۆ خەڵک.

یەسنە هاتی ٣٢

کۆپلەی یەکەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

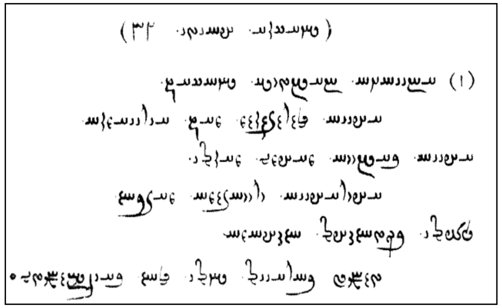

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەخیا ٢- چا ٣- خڤائەتووش ٤- یاسەت ٥- ئەهیا ٦- ڤەرەزێنەم ٧- مەتە ٨- ئەئیریەمەنا ٩- ئەهیا ١٠- دەئەڤا ١١- ما ١٢- هەموویی ١٣- مەنوویی ١٤- ئەهووروهیا ١٥- ئوورڤازەما ١٦- مەزدا ١٧- تەڤوئی ١٨- دوتاڤەنگهوو ١٩- ئاڤەئەنگها ما ٢٠- تەنەک ٢١- دارەیوو ٢٢- یەڤەئی ٢٣- ڤائودەئی ٢٤- بیشەنتی.

واتای وشە بەوشە: ١- بەئەو ٢- وە ٣- خۆمان ٤- سوپاس ٥- بۆئەو ٦- هاوکار ٧- لەگەڵ ٨- دۆستان ٩- لەگەڵ ١٠- دێوەکان ١١- هەر ١٢- بەو ١٣- شێوە ١٤- بۆ ئەهوورا ١٥- گەورەترین ١٦- مەزدا ١٧- تۆ ١٨- وابیێ ١٩- هەبین ٢٠- ئەوان ٢١- بەرگری ٢٢- کەپێت ٢٣- دۆستایەتی ٢٤- دەکەن.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، خۆیش و دۆست و یارانم ڕوو لە تۆ دەکەن بۆ وەدەستهێنانی بەختیاری. ئەی دێوەکان، ئێوەش ڕوو لە ئەهوورا بکەن و لێی نزیک ببنەوە، ئێمە دەمانەوێ پەیامنێری تۆ بین و ناحەزەکانت لە خۆمان دووربکەینەوە و پێشیان پێ بگرین.

کۆپلەی دووەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

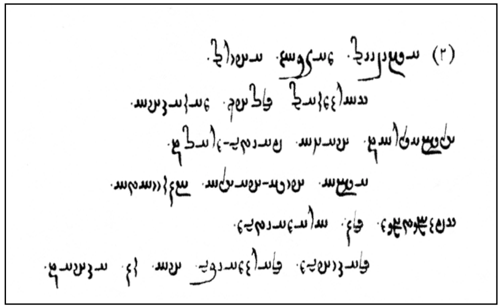

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئائەی بیوو ٢- مەزدا ئوئەهورو ٣- سارەمنو ٤- ڤەهوو ٥- مەنەنگها ٦- خشەترەئەت ٧- هەچا ٨- پەئیتی ٩- مرەئۆت ١٠- ئەشا١١- هوشە ١٢- هەخا ١٣- خڤەنڤاتا ١٤- سپەنتام ١٥- ڤە

١٦- ئارمەئەیتیم ١٧- ڤەنگڤەهیم ١٨- ڤەرەمەئەیدی ١٩- ها ٢٠- نە ٢١- ئەنگهەت.

واتای وشە بەوشە: ١- بەمانە ٢- مەزدا ئەهوورا ٣- سەروەری ٤- چاک ٥- ئەندێشە ٦- هێز ٧- لەبەر ٨- وڵام ٩- دایەوە ١٠- ئەشا١١- باش ١٢- دۆست ١٣- ڕووناک ١٤- پیرۆزە١٥- ـە ١٦- ئارمەیتی ١٧- پاک و ڕاست ١٨- هەڵمان بژارد ١٩- با ٢٠- هی ئێمە ٢١- بێت.

واتای گشتی: ئەهوورا مەزدای خاوەن ئەندێشەی چاک وڵامی دانەوە: ئارمەیتیی پرشنگدار و دۆستی ئەشام بۆ ئێوە هەڵبژاردووە هەوڵ بدەن کە هەمیشە هی خۆتان بێت و لە دەستی نەدەن.

کۆپلەی سێیەم:

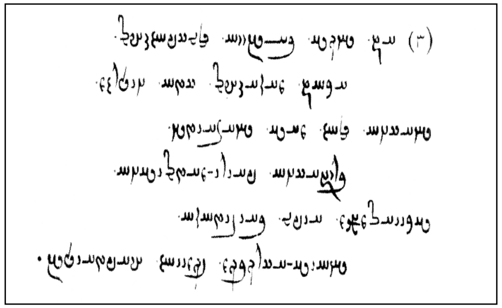

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- یووش ٣- دەڤەئا[٧٣] ٤- ویسپائوئەنگەهوو ٥- ئەکات ٦- مەنەنگهو ٧- سەتا ٨- چیترەم ٩- یەسە ١٠- چا ١١- ڤائۆ ١٢- مەش ١٣- یەزەئەیت ١٤- دورڤەجەس ١٥- چا ١٦- پەئیری ١٧- مەتوئیش ١٨- چا ١٩- شیە ئومام ٢٠- ئەئەیپی ٢١- دەئای بی تانا ٢٢- یائیش ٢٣- ئەسرוודۆم ٢٤- بۆمیائۆ ٢٥- هەپتەئەیتە.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوا ٢- ئێوە ٣- دێوەکان ٤- هەمووتان ٥- هەنە ٦- ئەندێشە ٧- ناحەز ٨- هۆزی ٩- ئەوەی ١٠- وە ١١- ئێوەی ١٢- زۆر ١٣- ستایش دەکات ١٤- لەدرۆ ١٥- وە ١٦- خۆ ١٧- زل زانی ١٨- وە ١٩- کردەوە ٢٠- تەنانەت ٢١- فێل بازانە ٢٢- بۆیە ٢٣- بەخراپە ناسراون ٢٤- وڵات ٢٥- حەوت.

واتای گشتی: ئەی دێو و درۆبازان ئێوە هەمووتان سەر بەهۆزی خراپەن. ئەوەش کە زۆر بەسەرتاندا هەڵدەڵێت هەرلە ئێوەیە و بەدکار و دڵ ڕەشە، هەر بەو کردەوە ناحەزانەشتانە کە لە حەوت وڵاتدا ناوتان بەخراپە زڕاوە[٧٤].

کۆپلەی چوارەم:

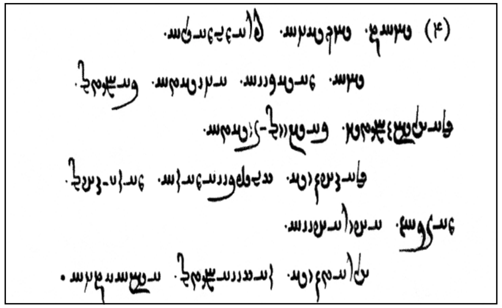

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- پات ٢- یووش ٣- تا ٤- فرەمی مەتا ٥- یا ٦- مەشیا ٧- ئەچیش تا ٨- دەنتو

٩- ڤەخشەنتە ١٠- دەئێڤۆ ١١- زووشتا ١٢- ڤەنگهەئوش ١٣- سیژدیەمنا ١٤- مەنەنگهو ١٥- مەزدائو ئەهورەهیا ١٦- خرەتەئوش ١٧- نەسیەنتو ١٨- ئەشائەت ١٩- چا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوا ٢- ئێوە ٣- ئەمانە ٤- ئاڵۆزکرد ٥- هەتا ٦- پیاوێک ٧- خراپترین کار ٨- بکات ٩- بناسرێن ١٠- دێوەکان ١١- دۆست ١٢- پاک ١٣- دوور بن ١٤- ئەندێشە ١٥- ئەهوورا مەزدایی ١٦- ئیرادەی ١٧- هەڵبێن ١٨- ڕاستی و پاکی ١٩- وە.

واتای گشتی: ئەی دێو و درۆ پەرستەکان، ئێوە فکری خەڵکتان وا ئاڵۆز کردووە کە تووشی خراپترین کردەوەبن، لە ئەندێشەی پاک و ڕاستی دوور بکەونەوە و لە یاسای ئەهوورایی و ئەشە هەڵبێن و سەرەنجام لە دۆستان و سەر بەهۆزی درۆپەرستان بژمێردرێن.

کۆپلەی پێنجەم:

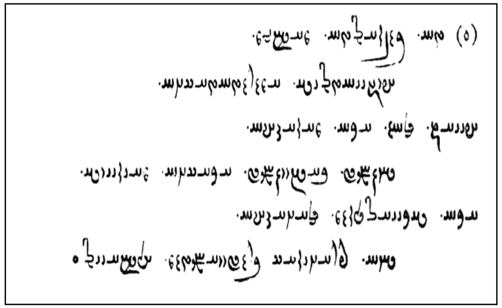

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- تا ٢- دەنبە ئوتا ٣- مەشیم ٤- هوجیاتوئیش ٥- ئەمەرەتاتەس ٦- چا ٧- هیەت ٨- ڤائو ٩- ئەکا ١٠- مەنەنگها١١- یەنگ ١٢- دەئویەنگ ١٣- ئەکەس ١٤- چا ١٥- مەئینیوش ١٦- ئەکا ١٧- شیڤەتنەم ١٨- ڤەچەنگها ١٩- یا ٢٠- فرەچینەس ٢١- درەگڤەنتەم ٢٢- خشەیوو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوا ٢- فریوتان دان ٣- خەڵک ٤- ژیانی باش ٥- نەمری ٦- وە٧- هەروا ٨- ئێوە ٩- ناحەز ١٠- ئەندێشە ١١- بۆتان ١٢- دێوەکان ١٣- ئەهریمەن ١٤- وە ١٥- ڕابەرەکان ١٦- ناحەز ١٧- کردار ١٨- گفتە ١٩- کاتێ ٢٠- بەڵێن ٢١- بەدرۆ ٢٢- سەروەری.

واتای گشتی: ئەی دێوینە، هەر وا کە ئەهریمەنی دزێو بەبیری ڕەشی خۆی ئێوەی هەڵخەڵەتاند و بەدرۆ بەڵێنی ژیانی خۆش و سەروەریی دانێ و لە خشتەی بردن ئێوەش بەو چەشنە خەڵکتان فریو دا و هەمووانتان لە ژیانی خۆش و نەمری بێ بەش کردن.

کۆپلەی شەشەم:

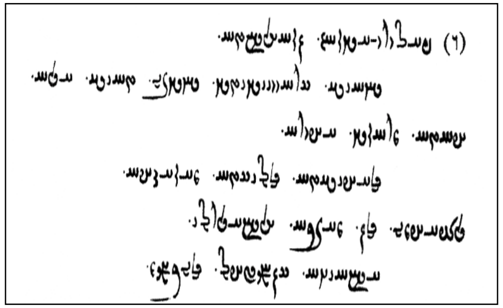

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- پەئوئورڤو ٢- ئەئێنائۆ ٣- ئەناخشەتا

٤- یائیش ٥- سەراڤەیەئیتە ٦- یەزی ٧- تائیش ٨- ئەتا ٩- هاتا ١٠- مەرانە١١- ئەهورا ١٢- ڤەهیشتا ١٣- ڤەئویەستا ١٤- مەنەنگها ١٥- تەڤەهەمیە ١٦- ڤە ١٧- مەزدا ١٨- خشەترەئی ١٩- ئەشائی ٢٠- چا ٢١- سەنگهو ٢٢- ڤیدەم.

واتای وشە بەوشە: ١- کەس-ی ٢- تاوانبار ٣- کامەران ٤- بۆیە ٥- ناوبانگ ٦- گەر٧- بەمجۆرە ٨- ئەوەندە ٩- هەموو ١٠- دەزانی ١١- ئەهوورا ١٢- باشترین ١٣- ئاگایی ١٤- ئەندێشە ١٥- لەتۆوە ١٦- بەڕاست ١٧- مەزدا ١٨- سەروەری ١٩- نەمری ٢٠- وە٢١- فرمان ٢٢- حاکم.

واتای گشتی: لەوانەیە تاوانبارێک بەکردەوەی ناپەسەند بۆ ماوەیەک خەڵک فریو بدات و ناوبانگ دەربکات بەڵام تۆ ئەی ئەهوورا بەزانستی خۆت لە هەموو شت ئاگاداریت و بەپێی ئەندێشە داوەری دەکەیت. سەرەنجامیش بەهۆی سەروەریی تۆوە ژیانی نەمری و ڕاستی و زانست لە جیهاندا پەرە دەستێنێت.

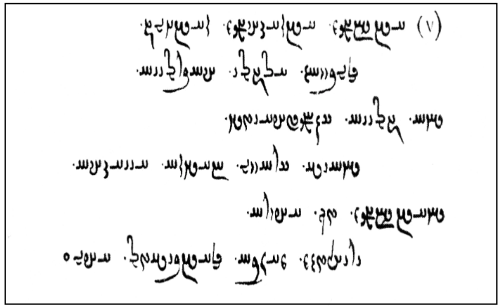

کۆپلەی حەوتەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەئەشام ٢- ئەئێنەنگهام ٣- نەئەچیت ٤- ڤەیەدڤائو ٥- ئەئوجو ٦- هادرۆیا٧- یا ٨- جۆیا ٩- سنگهەئەیت ١٠- یائیش ١١- سراوی ١٢- خڤەئەنا ١٣ ئەیەنگها ١٤- یەئەشام ١٥- تەڤە ١٦- ئەهوورا ١٧- ئیریختەم ١٨- مەزدا ١٩- ڤەئەدیشتو ٢٠- ئەهی.

واتای وشە بەوشە: ١- لەم ٢- تاوانبارانە ٣- هیچ کام ٤- تێناگەن ٥- پێشکەوت ٦- بەتەقەلا ٧- ئاوا ٨- ژیان ٩- فێر بووە ١٠- بەچەشنێک ١١- گوتراوە ١٢- بەتاقی ١٣- کردنەوە ١٤- ئەوانە ١٥- تۆی ١٦- ئەهوورا ١٧- ئاکام ١٨- مەزدا ١٩- باشتربزانین ٢٠- هەیت.

واتای گشتی: [illegible] تەقەلایەوەیە و لە تاقیکاریی ئاسنگەران و کاری ئاسن و ئاگر بێ ئاگان. ئەی مەزدا، تۆ خۆت باشتر لە سەرەنجامی تاوانباران ئاگاداریت و داوەری دەکەیت.

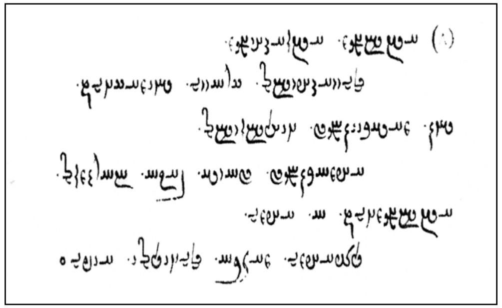

کۆپلەی هەشتەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەئەشام ٢- ئەئەنەنگەهام ٣- ڤیڤەنگهوشو ٤- سراڤی ٥- ئیمەس ٦- چیەت ٧- یە ٨- مەشیەنگ ٩- چیخشنوشو ١٠- ئەهماکەنگ ١١- گائووش ١٢- بەگا ١٣- خڤارەمنو ١٤- ئەئەشام ١٥- چیەت ئا ١٦- ئەهمی ١٧- تڤەهمی ١٨- مەزدا ١٩- ڤیچیتوئی ٢٠- ئەئیپی.

واتای وشە بەوشە: ١- لەوانە ٢- تاوانباران ٣- ڤیڤەنگەهان ٤- ناسراو ٥- جەمشید ٦- تەنانەت ٧- کە ٨- خەڵک ٩- شادی ١٠- خۆیان ١١- گیان ١٢- خودا ١٣- سووکایەتی ١٤- ئەوانە ١٥- سەبارەت بە١٦- من ١٧- تۆ ١٨- مەزدا ١٩- داوەری ٢٠- کۆتایی.

واتای گشتی: جەمشیدی کوڕی (ڤەیڤەنگەهان)یش(٧٥) کە بۆ حەزی خەڵک و کەیفی خۆی سووکایەتیی بەپەروەردگار کرد بەیەکێک لەو تاوانبارانە ناسراوە(٧٦) ئەی مەزدا، من لە داوەریی دواڕۆژی تۆ لە مەڕ هەموو ئەوانە هیچ گومانێکم نییە.

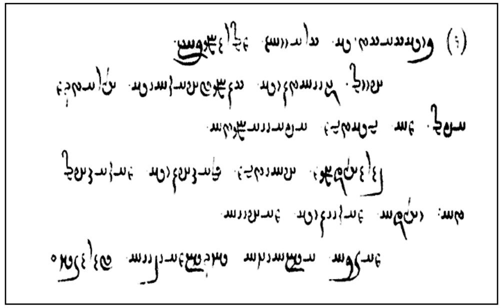

کۆپلەی نۆیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- دووش ٢- سەستیش ٣- سرەڤائۆ ٤- مورەندەت ٥- هەڤوو ٦- جیاتەئوش ٧- سەنگهەنائیش ٨- خرەتووم ٩- ئەپوو ١٠- ما ١١- ئیشتیم ١٢- ئەپەیەنتا ١٣- بەرەخدام ١٤- هائیتیم ١٥- ڤەنگهەئووش ١٦- مەنەنگهو١٧- تا ١٨- ئوخدا ١٩- مەنیەئوش ٢٠- مەهیا ٢١- مەزدا ٢٢- ئەشائی ٢٣- چا ٢٤- یووشمەئەی بیا ٢٥- گەرەزە.

واتای وشە بەوشە: ١- خراپ ٢- ئامۆژگار ٣- کتێب ٤- دەستێوەردان ٥- ئەو ٦- ژیان ٧- ئامۆژگاری ٨- خۆی ٩- دوور ١٠- بەڕاستی ١١- میرات ١٢- مەنع دەکات ١٣- پڕ بایەخ ١٤- ڕاستەقینە ١٥- چاک ١٦- ئەندێشە ١٧- بەم ١٨- قسانە ١٩- لە ڕۆحی ٢٠- من ٢١- مەزدا ٢٢- ئەشا ٢٣- وە ٢٤- لەلاتان ٢٥- گازندە.

واتای گشتی: ئامۆژگاریکەری خراپ بەقسە چەوتەکانی وانە یەزدانییەکان هەڵدەگەڕێنێتەوە و ئەندێشەی ژیان دەمرێنێ. لە ڕاستیدا ئەو، جەماوەر لە ئەندێشەی چاک و ڕاستەقینە دوور دەخاتەوە.ئەی مەزدا، من بەم زمانەوە کە لە هزری تۆوە سەرچاوە دەگرێ گلەیی و گازندە دێنمە لات.

کۆپلەی دەیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

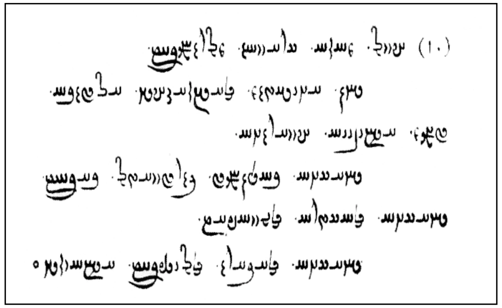

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- هەڤوو ٢- ماتا ٣- سرەڤائو ٤- مورەندەت ٥- یە ٦- ئەچیشتەم ٧- ڤەئەنەنگهە ٨- ئەئوگەدا ٩- گەم ١٠- ئەشێبیا ١١- هڤەرە ١٢- چا ١٣- یەسە ١٤- چا ١٥- داتەنگ ١٦- درەگڤەتو ١٧- دەدات ١٨- یەسە ١٩- چا ٢٠- ڤاسترا ٢١- ویڤاچەت ٢٢- یەسە ٢٣- چا ٢٤- ڤەدەرە ٢٥- ڤەئوئیێژدەت ٢٦- ئەشائون.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- بەڕاستی کەسێکە ٣- ئامۆژگاری ٤- دەست کاری ٥- کاتێ ٦- خراپترین ٧- دیتن ٨- دەڵێت ٩- زەوی ١٠- بەدووچاو ١١- خۆر ١٢- وە ١٣- ئەو ١٤- وە ١٥- چاک ١٦- درۆبازان ١٧- دەگۆڕێت ١٨- ئەو ١٩- وە ٢٠- سەوزاییەکان ٢١- وێران ٢٢- ئەو ٢٣- وە ٢٤- چەک ٢٥- بەرز دەکاتەوە ٢٦- دژی پاکەکان.

واتای گشتی: لە ڕاستیدا ئەوەی کە سەیرکردنی زەوی و خۆر بەخراپ دەزانێت، کەسێکە کە ئامۆژگاریی پیرۆز دەستکاری دەکات(٧٧)، هەر ئەویش ڕاستگۆیەکان گومڕا دەکات و بەلای درۆدا ڕایان دەکێشێت، هەر ئەویشە کێڵگەکان وێران دەکات و چەک دەکێشێتە سەر ڕاستگۆ و پاکەکان.

کۆپلەی یازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

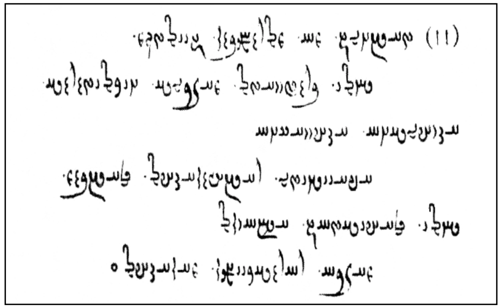

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەتا ٢- چیەت ٣- ما ٤- مورەندەنە ٥- جیوتوم ٦- یەڤەئی ٧- درەگڤەتو ٨- مەزی بیش ٩- چیکوئی تەرەش ١٠- ئەنگوهیش ١١- چا ١٢- ئەنگهڤەن ١٣- چا ١٤- ئەپەیەئیتی ١٥- ڕەئەخەنەنگو ١٦- ڤەئێدەم ١٧- یەوەئی ١٨- ڤەهیشتات ١٩- ئەشائونو ٢٠- مەزدا ٢١- ڕارەشیەن ٢٢- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوان ٢- هەن ٣- بەڕاستی ٤- وێران دەکەن ٥- ژیان ٦- ئەوان ٧- بەدکاران ٨- گەورە ٩- دەکەنەوە ١٠- ژنان ١١- وە ١٢- پیاوان ١٣- وە ١٤- مەنع دەکەن ١٥- بەخشین ١٦- گەیشتن ١٧- ئەوان ١٨- لە چاکترین ١٩- ڕاستگۆیان ٢٠- مەزدا ٢١- گومڕا دەکەن

٢٢- ئەندێشە.

واتای گشتی: لە ڕاستیدا ئەوان (درۆبازان) ژیان تێک دەدەن و بەدکاران گەورە دەکەنەوە، ژن و پیاوی ڕاستگۆ لە گەیشتن بەئەندێشەی مەزدایی بێ بەهرە دەکەن، ئەوان ڕاستی و چاکەخوازان گومڕا دەکەن و لە ئەندێشەی چاک دووریان دەخەنەوە.

کۆپلەی دوازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

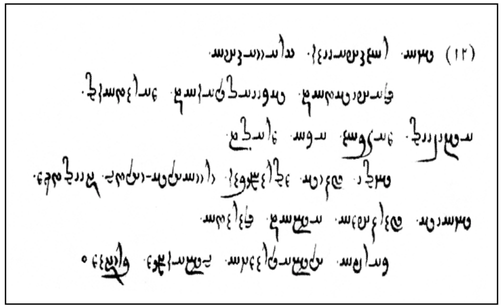

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یا ٢- ڕائەڤەنگهەیەن ٣- سرڤەنگها ٤- ڤەهیشتات ٥- شیڤەتنەئەت ٦- مەرتانۆ ٧- ئائەئەیبیو ٨- مەزدائۆ ٩- ئەکا ١٠- مەرەئوت ١١- یەڤەئی ١٢- گەئووش ١٣- مورەندەن ١٤- ئورڤەخشە ١٥- ئووختی ١٦- جیوتوم ١٧- یائیش ١٨- گرەهما ١٩- ئەشەئەت ٢٠- ڤەرەتا ٢١- کەرەپا ٢٢- خشەترەم ٢٣- چا ٢٤- ئیشەنام ٢٥- دورڤەجەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوان ٢- هەڵدەگەڕێننەوە ٣- بەقسەکانیان ٤- چاکترین ٥- کردەوە ٦- خەڵک ٧- بۆئەوان ٨- مەزدا ٩- سزا ١٠- دادەنێت ١١- ئەوانەی ١٢- جیهان ١٣- دەشێوێنن ١٤- لەخشتەبەر ١٥- بەقسەی ١٦- ژیان ١٧- هەتاکو ١٨- گرەهمە ١٩- پاکەکان ٢٠- هەڵبژاردن ٢١- کەرەپنە ٢٢- هێز ٢٣- وە ٢٤- خوازیاران ٢٥- درۆ.

واتای گشتی: ئەوان بەقسەی چەوت خەڵک لە کردەوەی چاک دوور دەخەنەوە و ژیانی جیهان دەشێوێنن. ئەوان درۆخوازان و (گرەهمە) و (کەرەپنە) بەسەر پاکاندا هەڵدەبژێرن.(٧٨) مەزدا سزای بۆ ئەوان دیاری کردووە.

کۆپلەی سێزدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

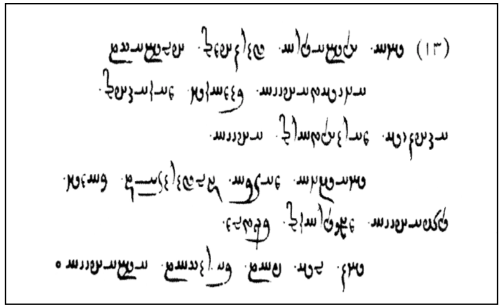

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یا ٢- خشەترا ٣- گرەهمو ٤- هی شەسەت ٥- ئەچیش تەهیا ٦- دەمانە ٧- مەنەنگهو ٨- ئەنگهەئوش ٩- مەرەختارۆ ١٠- ئەهیا ١١- یە ئەچا ١٢- مەزدا ١٣- جێگەرەزەت ١٤- کامە ١٥- تەڤەهیا ١٦- مانترانۆ ١٧- دووتیم ١٨- یە ١٩- ئیش ٢٠- پات ٢١- دەرەسات ٢٢- ئەشەهیا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوەی ٢- هێز ٣- گرەهمە ٤- ئاواتی بەدەست هێنان ٥- خراپترین ٦- لەماڵ ٧- ئەندێشە ٨- ژیان ٩- لەنێو بەرێت ١٠- ئەو ١١- ئەوان و ١٢- مەزدا ١٣- بەئاواتی زۆرەوە ١٤- خوازیار ١٥- ئەتۆن ١٦- پەیغامی ١٧- تۆین ١٨- کە ١٩- ئەو ٢٠- دەیپارێزێت ٢١- هەرەشەکردن ٢٢- لە ئەشا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، هەرچەندیش گرەهمە بیەوێت لە پەنای ئەندێشەی خراپدا بەهێز بیێت، سەرەنجام هەر ژیانی خۆی نابووت دەکات. ئەو کاتەش ئەوان ئاوات دەخوازن بۆ پەیامی تۆ و پەیام هێنەری تۆ کە لە بەرامبەری ترس و هەرەشەی ئەودا پارێزگاری ئەشە بێت.

کۆپلەی چواردەهەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

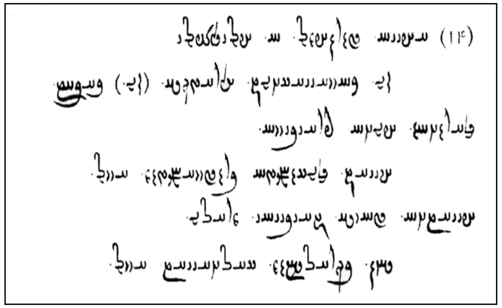

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- ئەهیا ٢- گرەهمو ٣- ئا ٤- هوئیتویی ٥- نی ٦- کاڤەیەسن ٧- چیت ٨- خرەتووش ٩- دودوت ١٠- ڤەرەچاهی ١١- چا ١٢- فرەئیدیڤا ١٣- هیەت ١٤- ڤیسەنتا ١٥- درگڤەنتەم ١٦- ئەڤوو ١٧- هیەت ١٨- چا ١٩- گائووش ٢٠- جەئیدیانی ٢١- مرەوئی ٢٢- یە ٢٣- دوورەئووشەم ٢٤- سەئوچەیەت ٢٥- ئەڤوو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- گرەهمە ٣- بۆ ٤- خستنەداو ٥- سەرنج ٦- کەویەکان ٧- هەروا ٨- ئەندێشە ٩- کردووە ١٠- هێزی خۆی ١١- وە ١٢- لەمێژە ١٣- هەم ئەوان ١٤- هەست کردن ١٥- درۆخوازان ١٦- یاری ١٧- چونکە ١٨- وە ١٩- ژیانی ٢٠- مەحکووم ٢١- مەرگ ٢٢- بۆئەوەی ٢٣- شکست ٢٤- سەرهەڵبدا ٢٥- یاری.

واتای گشتی: کەوی و گرەهمە لەمێژە بۆ زەردەشت هەوڵ دەدەن ئەوان لە خوازیارانی درۆوە یاری دەدرێن و دەڵێن ژیان دەبێت تێک بدرێت تاوەکو دوورخەرەوەی مەرگیش(٧٩) یارمەتیان بدات.

کۆپلەی پازدەهەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

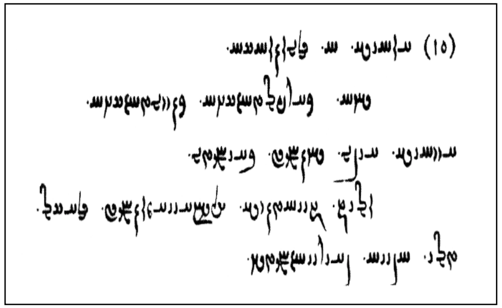

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:

١- ئەنائیش ٢- ئا ٣- ڤینەناسا٤- یا ٥- کەرەپوتەئوس ٦- چا ٧- کەوی ٨- تەئوس ٩- چا ١٠- تەڤائیش١١- ئەئیبی ١٢- یەنگ ١٣- دەیەنتی ١٤- نەڤەئیت ١٥- جیائەئوش ١٦- خشەیەم نەنگ ١٧- ڤەسو ١٨- تەڤەئی ١٩- ئابیا ٢٠- بەئیریاوەنتە ٢١- ڤەنگهەئووش ٢٢- ئا ٢٣- دەمانە ٢٤- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- بەمجۆرە ٢- بەراستی ٣- گومڕادەبن ٤- ئەم ٥- کەرپەن ٦- وە ٧- کەوی ٨- یانە ٩- وە ١٠- بەهۆی ١١- کات ١٢- کەئەوان ١٣- رەوایان ١٤- نەدەبینی ١٥- لەژێاندا ١٦- حکوومەت بکەن ١٧- بەئازادی ١٨- ئەمانە ١٩- هەردوو ٢٠- دەبن ٢١- ژیانی ٢٢- بەراستی ٢٣- لەماڵ ٢٤- ئەندێشەی چاک.

واتای گشتی: بەم چەشنە کەرپەن و کەویەکان بەدەستی ئەوانە شکست دەخۆن کە سەربەستییان لێ زەوت کرابوو. هەرئەوانەش کە ئازادییان لێ سنرابوویەوە لە ژێر سایەی بەخششی ئیزەدیدا دەگەنە کەماڵ و ژیانی تاهەتایی و لە شوێنی خۆش و ئاسوودەدا دەژین.

کۆپلەی شازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

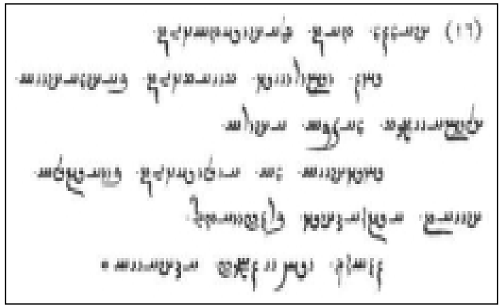

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- هەمەم ٢- تەت ٣- ڤەهیشتات ٤- چیت ٥- یە ٦- ئووش ئوروویی ٧- سیەس ٨- چیت ٩- دەهمەهیا ١٠- خشەیانس ١١- مەزدا ئەهورا ١٢- یەهیا ١٣- ما ١٤- ئەئەیتیش ١٥- چیت ١٦- دڤەئەتا ١٧- هیەت ١٨- ئەئەنەنگهە ١٩- درەگڤەتو ٢٠- ئەئێئانو ٢١- ئیش یەنگ ٢٢- ئەنگ هەیا.

واتای وشە بەوشە: ١- لە هەموو ٢- شتێ ٣- باشترین ٤- بەراستی ٥- کە ٦- ئاوەز پەسند ٧- فێرکاری ٨- راستەقینە ٩- پیا و چاک ١٠- توانایییە١١- ئەی ئەهورامەزدا ١٢- بۆئەوانەی ١٣- من ١٤- بەپیلانی ١٥- دەکەن ١٦- هەرەشە ١٧- بۆیە ١٨- رق و قین ١٩- درۆبازان ٢٠- سەبارەت بە٢١- دڵخوازانی تۆ ٢٢- بەرگری بکەن.

واتای گشتی: باشترین شت ئامۆژگاریی چاکی پیاوی دیندار و خاوەن بیر و بڕوایە. ئەی مەزدا ئەهوورا، تۆ گەورەتری لەوانەی کە ئازاری من دەدەن و هەرەشەم لێ دەکەن هەر بەم پێیەش لە بەرامبەری دوژمنکاریی درۆبازاندا پارێزگاری لە دۆستانی تۆ دەکەم.

یەسنە هاتی ٣٣

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

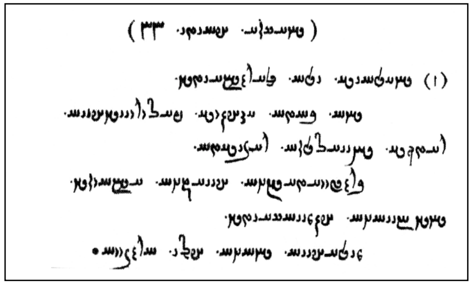

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- یەتائیش ٢- ئیتا ٣- وەرەش ئیت ٤- یا ٥- داتا ٦- ئەنگهەئوش ٧- پەئورویەهیا ٨- ڕەتووش ٩- شیەئوتەنا ١٠- ڕەزیشتا ١١- درەگڤەتئە ١٢- چا ١٣- هیەت ١٤- چا ١٥- ئەشائون ١٦- یەخیا ١٧- چا ١٨- هەمیا سەئیت ١٩- می تەهیا ٢٠- یا ٢١- چا ٢٢- هەڤوئی ٢٣- ئارەژڤا.

واتای وشە بەوشە: ١- هەرکەس ٢- لێرە ٣- دەجووڵێتەوە ٤- بەم ٥- یاسا ٦- ژیانە ٧- ئەزەلی ٨- پێشەوا ٩- کردار ١٠- بەدروستترین ١١- شوێن کەوتووی درۆ ١٢- وە ١٣- ئەوەی ١٤- وە١٥- ڕاستیخواز ١٦- ناحەز ١٧- وە ١٨- کردەی چاک ١٩- هەروەها ٢٠- کە ٢١- وە ٢٢- ئەوان ٢٣- تێکەڵبووە.

واتای گشتی: لەم جیهانەدا هەموو کەس دەبێ بەپێی یاسای ئەزەلیی ئەشە بجووڵێتەوە کە بناغەی ژیانە. دەبێ پێشەوای ئایینی لەگەڵ خوازیاری درۆ و شوێنکەوتووی ڕاستی بەبێ لایەنی و بەپێی دروستترین شێواز بجووڵێتەوە.

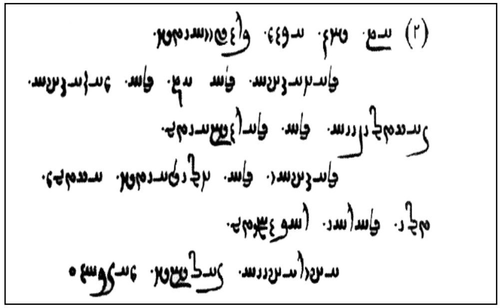

کۆپلەی دووەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- یە٣- ئەگەم ٤- درەگڤائەیت ٥- ڤەچەنگها ٦- ڤا ٧- ئەت ٨- ڤا ٩- مەنەنگها ١٠- زەستووئی بیا١١- ڤا ١٢- ڤەرەشەئیتی ١٣- ڤەنگهائۆ ١٤- ڤا ١٥- چوئیت ئیت ١٦- ئەستیم ١٧- تووئی ١٨- ڤارائی ١٩- ڕادەنتی ٢٠- ئەهوورەهیا ٢١- زەئووش ٢٢- مەزدا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- ئەوەی ٣- خراپە٤- درۆخوازان ٥- بەقسە ٦- چ ٧- ئەوەی ٨- چ ٩- بەفکر ١٠- بەدەستی خۆی ١١- چ ١٢- بەکاروکۆشش ١٣- ڕێگای چاک ١٤- چ ١٥- فێر بکات ١٦- هاوڕێیان ١٧- ئەمانە ١٨- کردن ١٩- خواست ٢٠- ئەهوورایی ٢١- لەڕووی

خۆشەویستی ٢٢- مەزدا.

واتای گشتی: هەر کەسێک چ بەفکر و چ بەقسە و کەلام و چ بەدەست هەوڵ بدات لەگەڵ درۆبازاندا بەربەرەکانێ بکات یا شوێنکەوتووانی درۆ ڕێنموونی بکات دۆستی ئەهوورا مەزدایە و خواستی ئەوی بەجێ گەیاندووە.

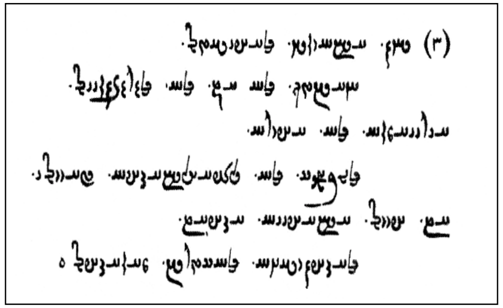

کۆپلەی سێیەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- یە ٢- ئەشائونە ٣- ڤەهیشتو ٤- خڤەئەتو ٥- ڤا ٦- ئەت ٧- ڤا ٨- ڤەرەزێنەیوو ٩- ئەئیریامنە ١٠- ڤا ١١- ئەهوورا ١٢- ڤیدەنس ١٣- ڤا ١٤- تڤەخشەنگها ١٥- گەڤوئی ١٦- ئەت١٧- هەڤو ١٨- ئەشەهیا ١٩- ئەنگهەت ٢٠- ڤەنگهەئوش ٢١- چا ٢٢- ڤاسترە ٢٣- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوەی ٢- بەڕاستگۆیان ٣- باشترین ٤- خۆماڵی ٥- چ ٦- ئەو کەسە ٧- چ ٨- هاوکار ٩- دۆست ١٠- چ ١١- ئەهوورا ١٢- پەرستاری ١٣- چ ١٤- هەوڵ و کۆشش ١٥- مەخلۆقات ١٦- ئاوا ١٧- کەسێک ١٨- لەگەڵ ئەشا ١٩- دەژی ٢٠- ڤەهوومەن ٢١- وە ٢٢- جێگای ٢٣- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، کەسێک کە لەگەڵ چاکان و ڕاستگۆیاندا چ خزم چ هاوکار و چ پشتیوان بەباشترین شێوە ڕەفتار بکات و کەسێک کە هەوڵ بدات مەخلوقات بپارێزێت لەگەڵ ئەشەو خۆشەویستیدا و لە جێگای ئەندێشەی چاکدا ژیان دەباتە سەر.

کۆپلەی چوارەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

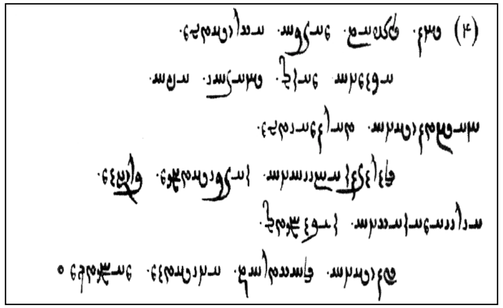

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- یە ٢- تەڤەت ٣- مەزدا ٤- ئەسرووشتیم ٥- ئەکەم ٦- چا ٧- مەنو ٨- یەزائی ٩- ئەپا ١٠- خڤەئەتئوش ١١- چا ١٢- ترەمەیتی ١٣- ڤەرەزنەخیا ١٤- چا ١٥- نەزدیەشتام ١٦- دروجەم ١٧- ئەئیرێمەنەس ١٨- چا ١٩- نەدەنتو ٢٠- گەئوش ٢١- چا ٢٢- ڤاسترەئەت ٢٣- ئەچیشتەم ٢٤-

مەنتوم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- لەتۆ ٣- مەزدا ٤- بێ بڕوایان ٥- خراپە ٦- وە٧- خەیاڵی ٨- پەرستش ٩- دووری ١٠- لەخۆمان ١١- وە ١٢- خۆش خەیاڵی ١٣- هاوکاران ١٤- وە ١٥- نزیکترین ١٦- فریو ١٧- لە دۆستان ١٨- وە ١٩- سەرزەنشت ٢٠- جیهان ٢١- وە ٢٢- لەکێڵگە ٢٣- خراپترین ٢٤- ڕێبەر.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، من ستایشی تۆ دەکەم و لێت دەخوازم کە بێ بڕوایی و ئەندێشەی خراپ لە نێو بچێت، خزمان لە لاساری و هاوکاران لە فریوخواردن و نزیکەکانیشم لە سەرزەنشت ڕزگاریان بێت و جیهان لە دەستی ڕێبەرانی خراپ و چەتوون ئاسوودە ببێت.

کۆپلەی پێنجەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

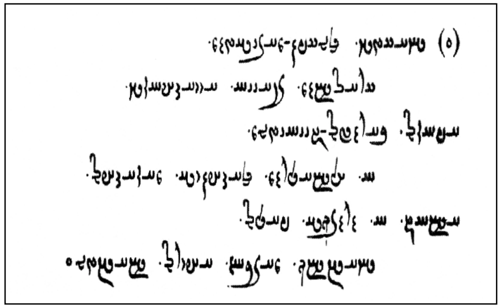

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یەسە ٢- تە ٣- ویسپە ٤- مەزیشتەم ٥- سرەئوشەم ٦- زبەیا ٧- ئەڤەنگهانە ٨- ئەپانوو ٩- درەگۆ ١٠- جیائیتیم ١١- ئا خشەترەم ١٢- ڤەنگهەئوش ١٣- مەنەنگهو ١٤- ئەشەئەت ١٥- ئا ١٦- ئەرەزووش ١٧- پەتا ١٨- یەئەشو ١٩- مەزدائۆ ئەهوورو ٢٠- شەئەتی.

واتای وشە بەوشە: ١- دوایی ٢- تۆ ٣- هەموو ٤- گەورەترین ٥- سرووش ٦- داوادەکەم ٧- بەئارەزوو ٨- بخەمە دەست ٩- درێژ ١٠- ژیانی ١١- لە وڵاتدا ١٢- پاک ١٣- ئەندێشە ١٤- بەهۆی ڕاستی ١٥- لە ١٦- هەنگاو ١٧- ڕێگا ١٨- ڕاست ١٩- مەزدا ئەهوورا ٢٠- حکوومەت دەکات.

واتای گشتی: من بۆ گەیشتن بەبەرزترین ئاوات و ژیانی تاهەتایی لە(سرووش)ی(٨٠) گەورەی تۆ داوای یارمەتی دەکەم تا ڕێبازی ڕاستی بگرمەبەر و بگەمە ئەو جێگایەی کە ئەهوورا مەزدا حکوومەت دەکات.

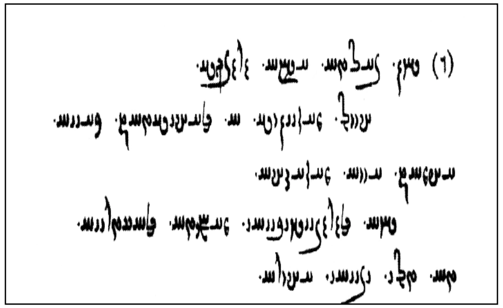

کۆپلەی شەشەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- یە ٢- زەئوتا ٣- ئەشا ٤- ئەرەزووش ٥- هەڤوو ٦- مەنیەئوش ٧- ئا ٨- ڤەهیشتات ٩- کیا ١٠- ئەهمەئەت ١١- ئەڤا ١٢- مەنەنگها ١٣- یا ١٤- ڤەرەزەئیدیائی ١٥- مەنتا ١٦- ڤاسترەیا ١٧- تا ١٨- تەڤەئی ١٩- ئیزیائی ٢٠- ئەهوورا مەزدا ٢١- دەرەشتوئیش ٢٢- چا ٢٣- هەم ٢٤- پەرەشتووئیش ٢٥- چا.

واتای وشە بەوشە: ١- چونکە ٢- ستایشکار ٣- ڕاستی ٤- پتەو ٥- خۆم ٦- ڕۆح ٧- لە ٨- باشترین ٩- داوا ١٠- خۆشەویستانە ١١- ئەو ١٢- ئەندێشە ١٣- ئەوەی ١٤- ئەنجام بدەن ١٥- خواست ١٦- ڕێبەرایەتی ١٧- لە ١٨- تۆ ١٩- ئاواتمە ٢٠- ئەی ئەهوورا مەزدا ٢١- دیدار ٢٢- وە ٢٣- تۆ ٢٤- پرس و ڕا ٢٥- وە.

واتای گشتی: من ئەو ستایشگەرەی تۆم کە لە پێڕەویکردنی ئەشەدا بەتوانا و خۆڕاگرم، لە ناخمەوە و خۆشەویستانە لە ئەندێشەی چاک دەخوازم ڕێبەرایەتیی خواستی تۆم پیشان بدات.
ئەی مەزدا، ئاواتی من ئەوەیە لەگەڵ تۆدا دیدار و پرس و ڕاوێژ بکەم.

کۆپلەی حەوتەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

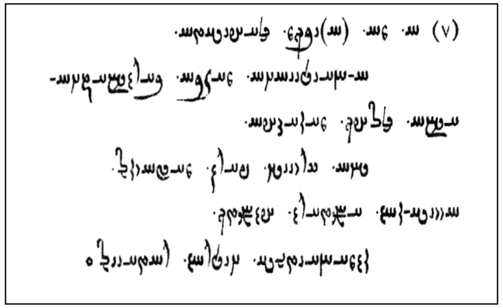

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئا- ٢- ما ٣- ئائیدوم ٤- ڤەهیشتا ٥- خڤەئیتیا ٦- چا ٧- مەزدا ٨- دەرەشتە ٩- چا ١٠- ئەشا ١١- ڤەهوو ١٢- مەنەنگها ١٣- یا ١٤- سەروڤی ١٥- پەرە ١٦- مەگائوونۆ ١٧- ئاویش ١٨- نائو ١٩- ئەنتەرە ٢٠- هەنتو ٢١- تەمەخڤائیش ٢٢- چیترائو ٢٣- ڕاتەیوو.

واتای وشە بەوشە: ١- بەرەو لای ٢- من ٣- وەرن ٤- باشترین ٥- خۆتان ٦- وە ٧- مەزدا ٨- ئاشکرا بکەن ٩- وە ١٠- ڕاستی ١١- پاک ١٢- ئەندێشە ١٣- ئەوەی ١٤- بەقسەکانم ١٥- دەر ١٦- کۆڕی موغان ١٧- بکرێت ١٨- ئێمە ١٩- لە نێوان ٢٠- ببێت ٢١- ستایشی چاک ٢٢- بەئاشکرا ٢٣- ڕایەکان.

واتای گشتی: بەرەو ڕووی من وەرە و لێم بەدیار بکەوە تا لە سایەی ڕاستی و ئەندێشەی چاکدا سەرەڕای کۆڕی موغەکان، دیترانیش گوێ لە قسەکانم بگرن. با ئەوەی بۆ ئێمە باشە و ئەو ستایشەی کە شایستەی تۆیە لە ناوماندا ئاشکرا ببێت.

کۆپلەی هەشتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

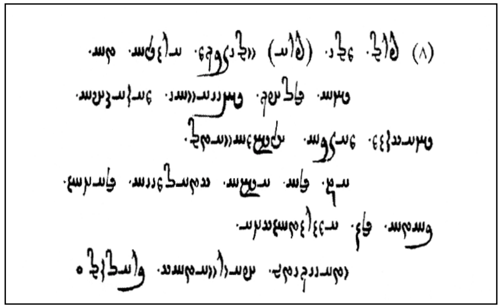

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- فرو ٢- موئی ٣- فرەڤوئیزدۆم ٤- ئەرەتا تایا ٥- ڤەهوو ٦- شیەڤائی ٧- مەنەنگها ٨- یەسنەم ٩- مەزدا ١٠- خشماڤەتوو ١١- ئەت ١٢- ڤا ١٣- ئەشا ١٤- ستەئومیا ١٥- ڤەچائو ١٦- داتا ١٧- ڤە ١٨- ئەمەرەتاتس چا ١٩- ئوتەیوئیتی ٢٠- هەئورڤەتاس ٢١- درەئوونۆ.

واتای وشە بەوشە: ١- بەچاکی ٢- من ٣- بناسێنە ٤- دوایین ٥- پاک ٦- درێژەبدەم ٧- ئەندێشە ٨- ستایش ٩- مەزدا ١٠- هەروەکو١١- هەروا ١٢- بەڕاستی ١٣- ئەشا ١٤- ستایشکار ١٥- بەقسە ١٦- بدا ١٧- بەمن ١٨- نەمری و ١٩- هەتایی ٢٠- کەماڵ ٢١- بەخشین.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، دوایین ئامانجەکانم پێ بنوێنە تا بەئەندێشەی چاکەوە ڕووی تێ کەم و ستایشی تۆ بکەم. ستایشی من کە لە دڵێکی پاک و لە ڕووی ڕاستییەوە هەڵدەقوڵێ پەسەند بکە. کەماڵ و نەمری ببەخشە بەقسەکانم کە لە ڕووی ڕاستییەوە سەرچاوە دەگرن.

کۆپلەی نۆیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

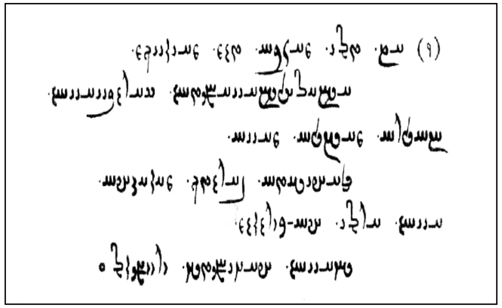

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- تەڤەئی ٣- مەزدا ٤- تەمە٥- مەئینیوم ٦- ئەش٧- ئەئوخشیەن تائو ٨- سەرەدیەیائو ٩- خڤاترا ١٠- مەئەتا ١١- مەیا ١٢- ڤەهیشتا ١٣- بەرەتوو ١٤- مەنەنگها ١٥- ئەیائو ١٦- ئەرونی ١٧- هاکۆرەنەم ١٨- یەیائو ١٩- هەچیننتە ٢٠- ئورڤائو.

واتای وشە بەوشە: ١- بەڕاستی ٢- لەتۆوەیە ٣- مەزدا ٤- ئەم دوانە ٥- توانای ٦- پاکی ٧- زیادکەر ٨- مەزن ٩- بەنووری ١٠- وەدەست هێنان ١١- زانست ١٢- باشترین ١٣- بهێنی ١٤- ئەندێشە ١٥- ئەوانە ١٦- لەدوورەوە ١٧- یاریدەی تۆ ١٨- وەک یەک ١٩- تاقانەیە ٢٠- ڕۆحیان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەم دوو هێزە مەزنەی پەرەپێدەری ڕاستی کە لە تۆبوون، تەنیا بەهۆی نووری

زانست و ئاوەزەوە وەدەست دێن، با چاکترین ئەندێشە لەلایەن ئەو دوو هێزە یەکسانەوە ڕۆحی پاک و ئاوەزی چاک بەئێمە ببەخشێت.

کۆپلەی دەیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

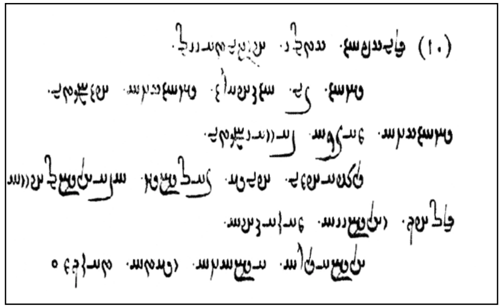

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ڤیسپاوس ٢- تووئی ٣- هوجی تەیو ٤- یاڤ ٥- زی ئەو ئەنگهەرە ٦- یاڤس ٧- چە ٨- هەنتی ٩- یاڤس ١٠- چە ١١- مەزدا ١٢- بەڤەئینتی ١٣- تەڤەهمی ١٤- هیش ١٥- زەئووش ١٦- ئابەخشو هڤا ١٧- ڤەهوو ١٨- ئووخشیا ١٩- مەنەنگها ٢٠- خشەترا ٢١- ئەشا چا ٢٢- ئوشتا ٢٣- تەنووم.

واتای وشە بەوشە: ١- هەرهەموو ٢- لە تۆوەیە ٣- خۆشییەکانی ژیان ٤- ئەوشتەی ٥- گشتیان ٦- هەبووە ٧- ئەوەی ٨- هەیە ٩- هەبووە ١٠- کە ١١- مەزدا ١٢- دەبێ ١٣- خۆت ١٤- ئەوانە ١٥- لە خۆشەویستی ١٦- پێمان ببەخشە ١٧- پاک ١٨- زیاد بکە ١٩- ئەندێشە ٢٠- هێز ٢١- ڕاستی ٢٢- بەختەوەری ٢٣- بۆ لەش.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، هەموو خۆشییەکانی ژیان کە لە تۆوە هەبوون و هەن و دەشبن بەبەخشەندەیی و دلۆڤانیی خۆت بەئێمەیان ببەخشە. بەیاریدەی ئەندێشەی چاک و هێزی چاکە و ڕاستی، خۆشی و لەشساغی هەتاییمان بدەیە.

کۆپلەی یازدەهەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

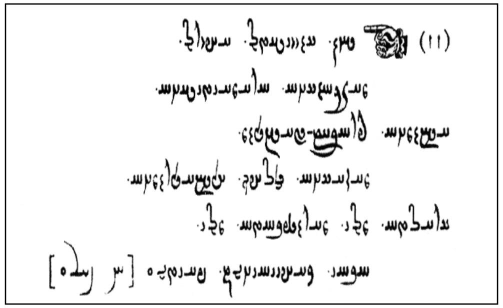

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یە٢- سەویشتوو٣- ئەهوورو٤- مەزدائۆس چا ٥- ئارمەئەیتیش چا ٦- ئەشێم چا ٧- فرادەت ٨- گەئەتەم ٩- مەنەس چا ١٠- ڤەهوو ١١- خشەترەم چا ١٢- سرەئوتا ١٣- موئی ١٤- مەرەژداتا ١٥- یوئی ١٦- ئادائی ١٧- کەهیائی ١٨- چیەت ١٩- پەئیتی.

واتای وشە بەوشە: ١- تۆ ٢- تواناترین ٣- ئەهوورا ٤- مەزدا و ٥- ئارمەیتی و ٦- ئەشای و٧- سەروەر ٨- گێتی ٩- سرشت و ١٠- پاکی ١١- هێز و ١٢- گوێ ١٣- بەمن ١٤- ببەخشە ١٥-

پێم ١٦- پاداشت ١٧- بەهەر ١٨- کامە ١٩- ئەوکاتە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورەی لە هەمووان بەتواناتر، بەهۆی ئارمەیتی و ئەشەی جیهانگیر و ئەندێشەی پاک و بەهۆی هێزی سەروەریی چاکە لە جیهاندا گوێم لێ بگرە و ئەوکاتەی کە پاداشتی دیتران دەدەنەوە منیش ببەخشە.

کۆپلەی دوازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

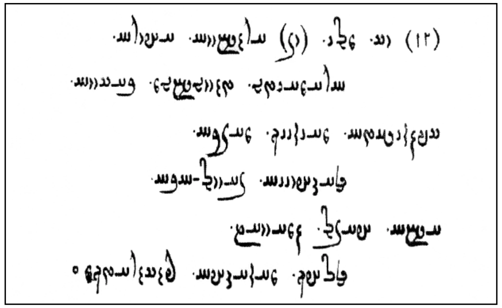

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:

١- ئووس ٢- مووئی ٣- ئوزارەشقە ٤- ئەهوورا ٥- ئارمەئیتی ٦- تەڤیشیم ٧- دەسەڤا ٨- سپەنتیشتا ٩- مەئینیو ١٠- مەزدا ١١- ڤەنگە هویا ١٢- زەڤوو ١٣- ئادا ١٤- ئەشا ١٥- هەزوو ١٦- ئەمەڤەت ١٧- ڤەهوو ١٨- مەنەنگها ١٩- فەسەرەتووم.

واتای وشە بەوشە: ١- خۆت ٢- بەمن ٣- ئاشکرا بکە ٤- ئەهوورا ٥- ئارمەیتی ٦- توانایی ٧- مەعنەوی ٨- پاکترین ٩- ڕۆح ١٠- مەزدا ١١- چاکە ببەخشە ١٢- نزای من ١٣- پاداشت ١٤- ڕاستی ١٥- تەواو ١٦- هێز و توانا ١٧- پاک ١٨- ئەندێشە ١٩- سەروەری.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، خۆتم پێ بنوێنە و لە سایەی ئارمەیتیدا هێز و توانام پێ ببەخشە. لە پاداشتی ستایشەکانمدا لە سایەی (سپەندارمەز)دا چاکە و لە سایەی ئەشەدا هێزی زۆر و لە سایەی ئەندێشەی چاکیشدا برستی ڕابەری و سەروەریم پێ ببەخشە.

کۆپلەی سێزدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

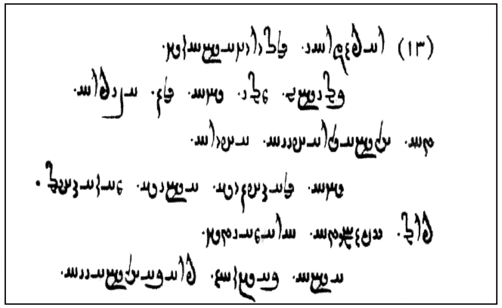

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:

١- ڕەفەزرائی ٢- ڤوورئوچەشانە ٣- دووئیشی ٤- مووئی ٥- یا ٦- ڤە ٧- ئەبیفرا ٨- تا ٩- خشەترەهیا ١٠- ئەهوورا ١١- یا ١٢- ڤەنگهەئووش ١٣- ئەشیش ١٤- مەنەنگهو ١٥- فروو ١٦- سپەنتا ١٧- ئارمەئیت ١٨- ئەشا ١٩- دەئێنائۆ ٢٠- فرەدەخشەیا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەی ئایندەبین ٢- بۆ شادمانیم ٣- ئاشکرابکە ٤- بۆمن ٥- ئەو ٦- خۆت

٧- بێ وێنە ٨- ئەوان ٩- لە هێزی مینویی ١٠- ئەهوورا ١١- ئەو ١٢- ڤەهوومەن ١٣- ئەشایی ١٤- ئەندێشە ١٥- ڕووناک ١٦- ئەی سپەنتا ١٧- ئارمەیتی ١٨- ڕاستی ١٩- ویژدان ٢٠- دەرک پێکردن.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورەی تیژبین، بۆ شادمانی و ئاسوودەییم دادوەریی بێ وێنەی خۆتم پێ بنوێنە کە لە ئەندێشەی چاک و سەروەریی مینوویییەوەیە. ئەی سپەندارمەز ئایینی من بەیارمەتیی ئەشە ڕۆشن بکەرەوە و ڕای بهێنە.

کۆپلەی چواردەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

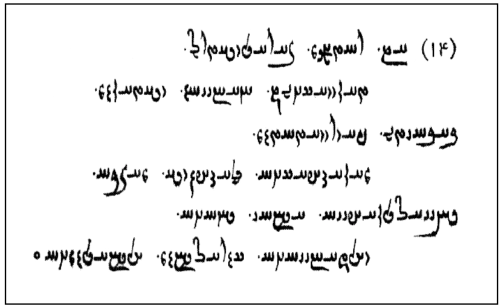

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:

١- ئات ٢- ڕاتام ٣- زەرەتوشتەرۆ ٤- تەنووس ٥- چیەت ٦- خڤەخیاڤ ٧- ئووشتەنەم ٨- دەدائەیتی ٩- پەئوورڤەتاتەم ١٠- مەنەنگهەس چا ١١- ڤەنگهەئوش ١٢- مەزدا ١٣- شیڤەتنەهیا ١٤- ئەشائی ١٥- یاچا ١٦- ئوخدە ١٧- خیاچا ١٨- سرەئووشەم ١٩- خشەترەم ٢٠- چا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوا ٢- نیاز ٣- زەردەشت ٤- لەش ٥- هەموو ٦- خۆی ٧- گیان ٨- پێشکەشدەکا ٩- هەڵبژاردە ١٠- ئەندێشەی و ١١- پاکی خۆی ١٢- مەزدا ١٣- کردار ١٤- ئەشایی ١٥- هەرواش ١٦- کەلامی ١٧- چاک و ١٨- فرمانبەری ١٩- هێز ٢٠- وە.

واتای گشتی: بەم چەشنە زەردەشت هەموو لاشە و گیان و هەڵبژێردراوترین ئەندێشەی چاکی خۆی وەکو نیازێک پێشکەشی ئەهوورا مەزدا دەکات[٨١] و گفتە و کردە و زانیاریی خۆی وەکو دیارییەک دەباتە لای ئەشە.

یەسنە هاتی ٣٤

کۆپلەی یەکەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

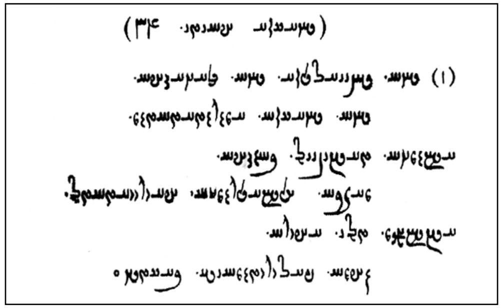

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:

١- یا ٢- شیڤەتنا ٣- یا ٤- ڤەچەنگها ٥- یا ٦- یەسنا ٧- ئوورڤەتاتەم ٨- ئەشم ٩- چا ١٠- تەئەی بیو ١١- دائوئەنگەها ١٢- مەزدا ١٣- خشەترەم ١٤- چا ١٥- هەئورڤەتاتو

١٦- ئەئەشام ١٧- تەڤەئی ١٨- ئەهورا ١٩- ئەهما ٢٠- پەئووروتەمائیش ٢١- دەستە.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- کردار ٣- ئەو ٤- قسە ٥- ئەو ٦- ستایش ٧- جاویدانی ٨- ڕاستی ٩- وە ١٠- بۆخەڵک ١١- دەبەخشێ ١٢- مەزدا ١٣- هێز ١٤- وە ١٥- کەماڵ ١٦- ڕاستی ١٧- بەتۆ ١٨- ئەهورا ١٩- ئێمە ٢٠- سەرەتا ٢١- دەدین.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهورا، گفتە و کردە و ستایشێک کە لە سایەیاندا خەڵک دەگاتە ڕاستی و هێزی مەعنەوی و بەخشینی تاهەتایی، لە سەرەتاوە هەر هەموویان ئاراستەی تۆ دەکەم.

کۆپلەی دووەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

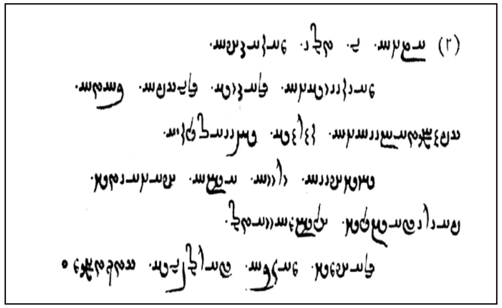

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- چا ٣- ئی ٤- تەڤەئی ٥- مەنەنگها ٦- مەئینیووش ٧- چا ٨- ڤەنگهەئووش ٩- ویسپا ١٠- داتا ١١- سپەنتە ١٢- خیاچا ١٣- نەرەش ١٤- شیڤەتنا ١٥- یەهیا ١٦- ئورڤا ١٧- ئەشا ١٨- هەچەئیت ١٩- پەئیری گەئەتە ٢٠- خشماڤەتو ٢١- ڤەهمە ٢٢- مەزدا ٢٣- گەروبیش ٢٤- ستوتام.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوا ٢- وە ٣- بەڕاستی ٤- بۆ تۆ٥- ئەندێشە ٦- چاک ٧- وە ٨- ئەندێشە ٩- گشت ١٠- دەدات١١- پیرۆز ١٢- پاک و ١٣- چاک ١٤- کردەوە ١٥- ئەوان ١٦- ڕۆح ١٧- ڕاستی ١٨- پەیوەندە ١٩- نزیک کەوتنەوە ٢٠- بەئێوە ٢١- بەنزا ٢٢- مەزدا ٢٣- سروود ٢٤- ستایش.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، مرۆڤی چاک و پاک و خاوەن ئەندێشەی چاک کە گیانی ئاوێتەی ڕاستییە هەموو ئەندێشە و کرداری خۆی ئاراستەی تۆ دەکات، با ستایشکاران و نزا گێڕان نزیکی تۆ ببینەوە.

کۆپلەی سێیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

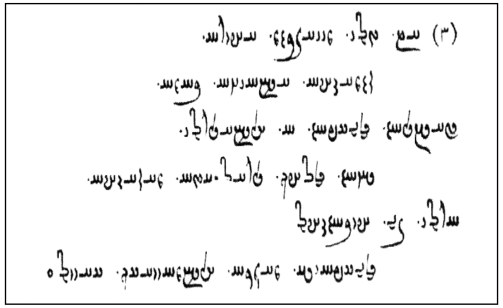

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- تەڤەئی ٣- مییەژدەم ٤- ئەهورا ٥- نەمەنگهە ٦- ئەشائی چا ٧- ڕاما ٨- گەئتائو ٩- ویسپائو ١٠- ئا ١١- خشەتروئی ١٢- یائو ١٣- ڤەهوو ١٤- ترەئوشتا ١٥- مەنەنگها ١٦- ئارووئی ١٧- زی ١٨- هەداڤەنگهو ١٩- ویسپائیش ٢٠- مەزدا ٢١- خشماڤەسوو ٢٢- سەڤوو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوەها ٢- تۆ ٣- شایستە ٤- ئەهورا ٥- بەنزا ٦- ئەشا و ٧- دەکەین ٨- جیهانیان ٩- هەموومان ١٠- لە١١- وڵاتدا ١٢- ئەوان ١٣- پاک ١٤- کەماڵ ١٥- ئەندێشە ١٦- بەهرە١٧- بەڕاستی ١٨- پیاوی زانا ١٩- هەمیشەیی ٢٠- مەزدا٢١- وەکو ئێوە٢٢- هێزی مەعنەوی.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەو شتانە بەجێ دێنین کە شایستەی تۆ و ئەشەن، تا هەموو مرۆڤ بەئەندێشەی چاکەوە لە سایەی سەروەریی تۆدا بگەنە کەماڵ. بەڕاستی کە مرۆڤی زانا و بیرمەند لە داد و بەخششی تۆ بەهرەمەند دەبێت.

کۆپلەی چوارەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

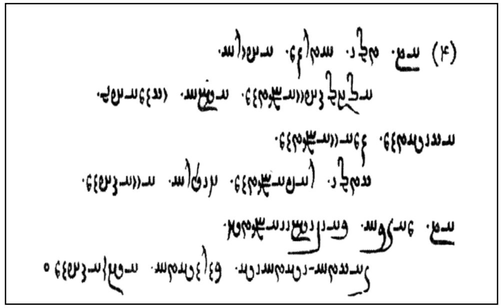

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- تەڤەئی ٣- ئاترەم ٤- ئەهورا ٥- ئەئوجونگ هڤەنتەم ٦- ئەشا ٧- ئوسەمەهی ٨- ئەسیشتەم ٩- ئەمەڤەنتەم ١٠- ستوئی ١١- ڕەپەنتەم ١٢- چیترا ١٣- ئەڤەنگهەم ١٤- ئەت ١٥- مەزدا ١٦- دەئی بیش یەنتە ١٧- زەستا ١٨- ئیشتائیش ١٩- دەرەشتا ٢٠- ئەئەنەنگهەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- تۆ ٣- ئازەر ٤- ئەهورا ٥- بەهێز و توانا ٦- ئەشا ٧- دەمانەوێ ٨- بەردەوام ٩- بڵێسەی بەرز ١٠- هەمیشە ١١- ڕاستی خوازان ١٢- ئاشکرا ١٣- ئارام بەخش ١٤- ئەنجا ١٥- مەزدا ١٦- بەدکاران ١٧- دەست ١٨- لە ئانێکدا ١٩- دەبینێ ٢٠- تاوان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، لە سایەی ئەشەدا (ئازەر)ی[٨٢] تۆمان دەوێ کە هەتایی و بەگڕە و دۆستان و چاکە خوازان بەئاشکرا یاریدە دەدات و تاوان و خراپەی بەدکاران لە چاوتروکانێکدا ئاشکرا دەکات.

کۆپلەی پێنجەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

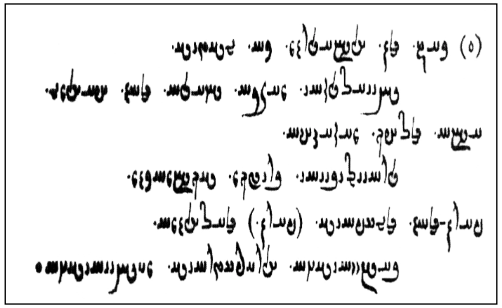

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- کەت ٢- ڤە ٣- خشەترەم ٤- کا ٥- ئیش تیش ٦- شیە ئوتنائی ٧- مەزدا ٨- یەتا ٩- ڤائو ١٠- هەخمی ١١- ئەشا ١٢- ڤەهوو ١٣- مەنەنگها ١٤- ترایوئیدیائی ١٥- دریگۆم ١٦- یەڤەشمەئەکم ١٧- پەرە ١٨- ڤائو ١٩- ڤیسپائیش ٢٠- پەرە ٢١- ڤەئوخەما ٢٢- دەئێڤائیش ٢٣- چا ٢٤- خرەفسترائیش ٢٥- مەشائیش ٢٦- چا.

واتای وشە بەوشە: ١- چەندە ٢- تۆ ٣- هێز ٤- چەند ٥- ئاوات ٦- بۆ خزمەت ٧- مەزدا ٨- هەتاکوو ٩- بوتۆ ١٠- بگرم ١١- ئەشا ١٢- پاکی ١٣- ئەندێشە ١٤- بۆدەستگرۆیی ١٥- پاکان ١٦- ئێوەمان ١٧- بەرزتر ١٨- بۆ ١٩- لە هەمووان ٢٠- دوور ٢١- دەخوێنین ٢٢- لەدێوەکان ٢٣- وە ٢٤- پیاوەکانی ٢٥- ئازاردەر ٢٦- وە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، چەندە هێزی مەعنەویی تۆ مەزنە، چەندە ئارەزوو دەکەم بگەمە تۆ و لە سایەی ڕاستی و پاکی و ئەندێشەی چاکدا خەڵکەکەت بپارێزم. تۆ لە هەمووان بەرزتر دەزانم و خۆم لەدێوی درۆ و پیاوی چەتوون و ئازاردەر بەدوور دەگرم.

کۆپلەی شەشەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

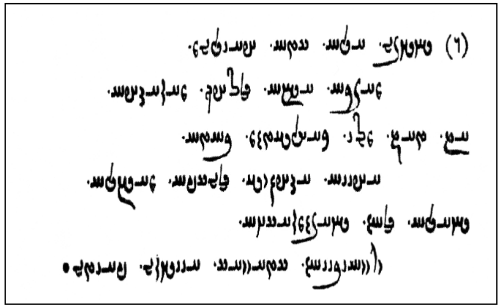

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- یەزی ٢- ئەتا ٣- ستا ٤- هەئیتیم ٥- مەزدا ٦- ئەشا ٧- ڤەهوو ٨- مەنەنگها ٩- ئەت ١٠- تەت١١- موئی ١٢- دەخشتەم ١٣- داتا ١٤- ئەهیا ١٥- ئەنگهەئوش ١٦- ڤیسپا ١٧- مەئەتا ١٨- یەتا ١٩- ڤائۆ ٢٠- یەزمەنەس چا ٢١- ئورڤا ٢٢- ئیدیائو ٢٣- سەتووس ٢٤- ئەیەنی ٢٥- پەئیتی.

واتای وشە بەوشە: ١- چونکە ٢- ئاوا ٣- ئێوەن ٤- بەڕاستی ٥- مەزدا ٦- ئەشا ٧- پاکی ٨- ئەندێشە ٩- بۆیە ١٠- ئەوجۆرە ١١- بەمن ١٢- ڕێنوێنی ١٣- یاسا ١٤- ئەم ١٥- چیان ١٦- سەرتاسەر١٧- ئاڵوگۆڕ ١٨- هەتا ١٩- تۆ ٢٠- بەستایش و ٢١- نزا ٢٢- لە ناخی دڵەوە ٢٣- بەرەولات ٢٤- دیسان ٢٥- بێمەوە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، چونکە تۆم ئاوا بەرز و مەزنتر لە هەمووان زانیوە بۆیە ئاوات دەخوازم کە لە هەموو ئاڵوگۆڕەکانی ئەم ژیانەدا بەشێوەیەک ڕێگام پیشان بدەیت کە بەستایش و نزا و پاڕانەوە لە ناخی دڵمەوە بەرەو لات بگەڕێمەوە.

کۆپلەی حەوتەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

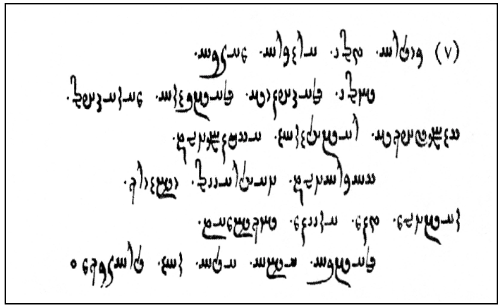

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- کووترا ٢- تووئی ٣- ئەرەدرا ٤- مەزدا ٥- یووئی ٦- ڤەنگهەئووش ٧- ڤەئیدینا ٨- مەنەنگهو ٩- سەنگهەئووش ١٠- ڕەئەخەنائۆ ١١- ئەسپەن چیت ١٢- سادرا ١٣- چیەت ١٤- چەخرەیوو ١٥- ئووشە ئوورڤو ١٦- نەئەچیم ١٧- تەمە ١٨- ئەن یەم ١٩- یووشمەت ٢٠- ڤەئێدا ٢١- ئەشا ٢٢- ئەتا ٢٣- نائۆ ٢٤- ترازدووم.

واتای وشە بەوشە: ١- لەکوێن ٢- ئەوان ٣- پیاوچاکان ٤- مەزدا ٥- کە ٦- پاک ٧- بەئاگان ٨- ئەندێشە ٩- ڕاهێنان ١٠- گرانبایی ١١- چارەڕەش ١٢- تەنانەت ١٣- هەم ١٤- بەکار دێنن ١٥- بەهۆشمەندی ١٦- هیچ کەس ١٧- کەس ١٨- ئەوی تر ١٩- بێجگە لەتۆ ٢٠- ناناسم ٢١- ئەشا ٢٢- ئاوا ٢٣- ئێمە ٢٤- پەنا بدە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەو مرۆڤە چاکانە لەکوێن کە ڕاهێنانە پیرۆزەکەی تۆیان بەبیری چاک ناسیوە و سەرەڕای هەموو کۆسپێک بەهۆشمەندییەوە بەکاری دێنن؟ من بێجگە لە تۆ کەسی تر شک نابەم، کەوابوو لە سایەی ڕاستیدا بمانپارێزە.

کۆپلەی هەشتەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

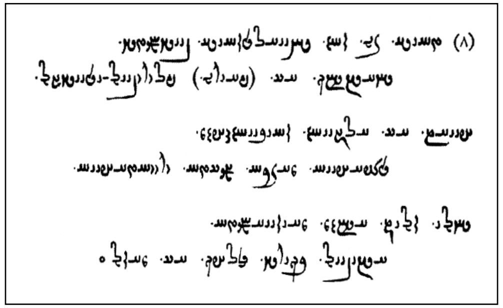

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- تائیش ٢- زی ٣- نائۆ ٤- شیەئوتنائیش ٥- بیەنتە ٦- یائیش ٧-

ئەسی ٨- پەئیری ٩- پڤائوروبیو ١٠- ئیت یەجو ١١- هیەت ١٢- ئەسی ١٣- ئەئوجائۆ ١٤- نائیدیا ڤەنگهەم ١٥- تەڤەهیا ١٦- مەزدا ١٧- ئائونەستا ١٨- ئورڤاتەهیا ١٩- یووئی ٢٠- نەڤەئیت ٢١- ئەشێم ٢٢- مەئین یەنتا ٢٣- ئائەئەیبیو ٢٤- دوئیر ٢٥- ڤەهوو ٢٦- ئەس ٢٧- مەنوو.

واتای وشە بەوشە: ١- بەم ٢- بەڕاستی ٣- ئێمە ٤- کردەوانە ٥- دەترسێن ٦- لەوان ٧- هەیە ٨- چونکە ٩- بۆ زۆربەی ١٠- وێرانی ١١- چی ١٢- هەیە ١٣- بەهێز ١٤- ستەم لێکراو ١٥- تۆ ١٦- مەزدا ١٧- دژایەتی بکات ١٨- ئایینی پیرۆز ١٩- هیی تۆ

٢٠- هیچ کات ٢١- بەڕاستی ٢٢- بیر نەکاتەوە ٢٣- لەوانە ٢٤- دوور ٢٥- پاک ٢٦- هەیە ٢٧- کەسایەتی.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، درۆبازان بەکردارەکانیان دەمانترسێنن چونکە دەسەڵاتدارەکانیان بۆ ستەم لێکراوان وێرانی بەبار دێنن و دژایەتی یاسای تۆ دەکەن، ئەوانە هیچ کات بیر لە ڕاستی ناکەنەوە و لە کەسایەتیی چاکە ڕوو وەردەگێڕن.

کۆپلەی نۆیەم:

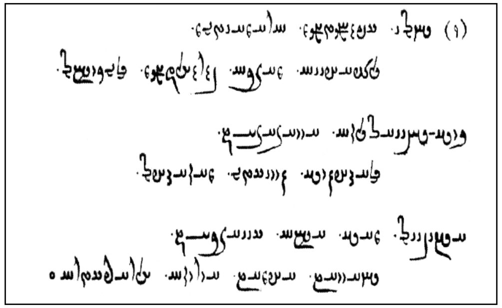

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یوئی ٢- سپەنتام ٣- ئارمەئەیتیم ٤- تەڤەهیا ٥- مەزدا ٦- بەرەخزام ٧- ڤیدووشو ٨- دووش ٩- شیە ئیوتنا ١٠- ئەڤەزەزەت ١١- ڤەنگهەئووش ١٢- ئەڤیستی ١٣- مەنەنگهو ١٤- ئەئەی بیو١٥- مەش ١٦- ئەشا ١٧- سەیەزدەت ١٨- یەڤەت ١٩- ئەهەمتە ٢٠- ئەئوروونا ٢١- خرەفسترا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوانەی ٢- زانیاری ٣- ئارمەیتی ٤- هیی تۆ٥- مەزدا ٦- بەرێزە٧- لای زانا ٨- لەگەڵ ٩- کرداری ١٠- سووک دەکەن١١- سرشتی پاک ١٢- لە ڕووی ١٣- ئەندێشە ١٤- لەوانە ١٥- زۆر ١٦- ئەشا ١٧- دوور ماوە ١٨- هێندە ١٩- لە ئێمە ٢٠- دڕندە ٢١- بەدکاران.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەو بەدکارانە بەنەزانی سووکایەتی دەکەن بەسرشتی چاک و سپەندارمەزد کە لە لای زانایان بەڕێز و بایەخدارە. ئەوان لە ڕاستی بێ بەشن وەک چۆن بەدکاران لە ئێمە دوورن.

کۆپلەی دەیەم

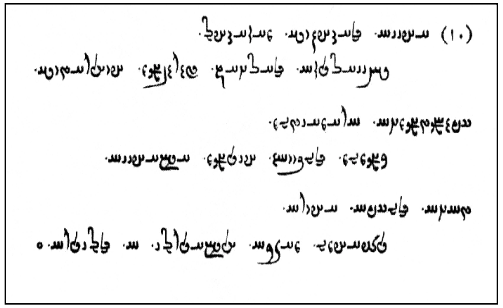

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەهیا ٢- ڤەنگهەئووش ٣- مەنەنگهو ٤- شیەئوتنا ٥- ڤەئوچەت ٦- گەرەبام ٧- هوخرەتووش ٨- سپەنتام ٩- چە ١٠- ئارمەئەیتیم ١١- دانیم ١٢- ڤیدڤائو ١٣- هەئیتیام ١٤- ئەشەهیا ١٥- تا ١٦- چا ١٧- ڤیسپا ١٨- ئەهوورا ١٩- تەڤەهمی ٢٠- مەزدا ٢١- خشەتروئی ٢٢- ئا ٢٣- ڤوویەترا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوان ٢- سرشتی پاک ٣- ئەندێشە ٤- کردار ٥- گوتن ٦- فێربوون ٧- بەخێرەت ٨- سپەنتا ٩- وە ١٠- ئارمەیتی ١١- سەرچاوە ١٢- بەزانایی ١٣- ڕاستەقینە ١٤- ئەشایە ١٥- هەموو ١٦- وە ١٧- ئەمانە ١٨- ئەهوورا ١٩- هی تۆ ٢٠- مەزدا ٢١- وڵات ٢٢- بە٢٣- بەزانیاری.

واتای گشتی: زانا و بیرمەند ئامۆژگاریی ئەوان دەکات کە سرشتیان پاک بێت و بزانن سپەندارمەز سەرچاوەی هەموو ڕاستییەکەیە. ئەی مەزدا ئەهوورا، گەر ئەوانەش ئامۆژگاریی تۆ دەرک بکەن بێشک ڕوو لە جیهانی ڕاستیی تۆ دەکەن.

کۆپلەی یازدەهەم:

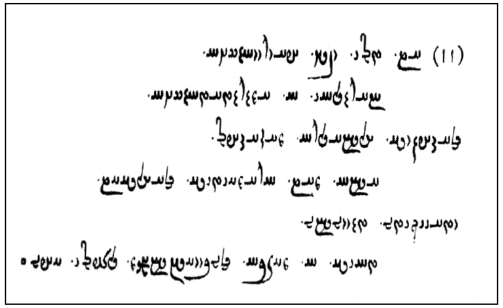

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنوسی کوردی:
١- ئەت ٢- تووئی ٣- ئووبە ٤- هەئوورڤائوس ٥- چا ٦- خڤەرتائی ٧- ئا ٨- ئەمەرەتاتس ٩- چا ١٠- ڤەنگهەئووش١١- خشەترا ١٢- مەنەنگهو ١٣- ئەشا ١٤- مەت ١٥- ئارمەئەیتیش ١٦- ڤەخشەت ١٧- ئووتەیوو ئیتیش ١٨- تەڤیشی ١٩- تائیش ٢٠- ئا ٢١- مەزدا ٢٢- ڤیدوەئەشام ٢٣- تەڤووئی ٢٤- ئەهی.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوا ٢- ئەوان ٣- دوو ٤- نیشانی ئیزەدی ٥- وە ٦- ڕووناکی ٧- بۆ ٨- نەمری ٩- وە ١٠- سرشتی پاک ١١- هێز ١٢- ئەندێشە ١٣- ئەشا ١٤- لەگەڵ ١٥- ئارمەیتی ١٦- زیاد بکات ١٧- ژیانی هەتایی ١٨- مەعنەوی ١٩- لەگەڵیان ٢٠- بۆ ٢١- مەزدا ٢٢- لە دوژمنان ٢٣- سەرکەوتن ٢٤- دەبێت.

واتای گشتی: بەم چەشنە گەشە و نەمری کە دوو نیشانەی تۆن خەڵک بەرەو ڕووناکی ڕادەکێشن(٨٣) ئەشە و ئارمەئەیتی سرشتی چاک و ژیانی تاهەتایی دەبەخشن و هێزی مەعنەوی زیاد دەکەن. ئەی مەزدا، تۆ بەو نیشانەگەلە دوژمنەکانت شکست دەدەیت و پێڕەوانی خۆت سەرکەوتوو دەکەیت.

کۆپلەی دوازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

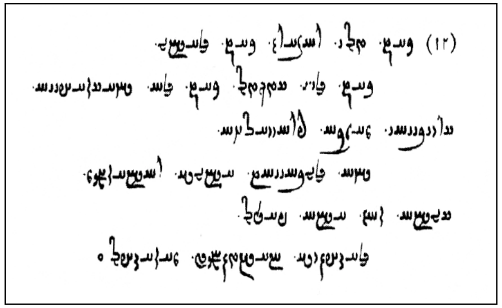

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- کەت ٢- تووئی ٣- ڕازەرە٤- کەت ٥- ڤەشی ٦- کەت ٧- ڤا ٨- ستووتو ٩- کەت ١٠- ڤا ١١- یەسنەهیا١٢- سروئیدیائی ١٣- مەزدا ١٤- فرەئوو ئووچا ١٥- یا ١٦- ڤیدایات١٧- ئەشیش ١٨- ڕاشەنام ١٩- سیشا ٢٠- نائو٢١- ئەشا ٢٣- پەتوو ٢٤- ڤەنگهە ئووش ٢٤- خڤەئتەنگ ٢٥- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- کامە ٢- تۆ ٣- ئایین ٤- کام ٥- خواست ٦- کام ٧- یا ٨- نزا ٩- کام ١٠- یا ١١- پەرەستش ١٢- بۆبیستن ١٣- مەزدا ١٤- بیلێرەوە ١٥- تا ١٦- بەهرە ١٧- پاداشت ١٨- فرمانەکانت ١٩- فێربکە ٢٠- ئێمە٢١- ئەشا ٢٢- ڕێگا ٢٣- سرشتی پاک ٢٤- خۆناسین ٢٥- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کامەیە ئایینی تۆ، خواستی تۆ کامەیە، کامە نزا و پەرستن بەشایستە دەزانی بیلێ تا خەڵکان ببیسن و پاداشتی پێڕەوی لە یاساکانی تۆیان بەنسیب بێت.

لە سایەی ئەشەدا فێرمان بکە کە ڕێبازی سرشتی چاک چۆنە و کامەیە.

کۆپلەی سێزدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

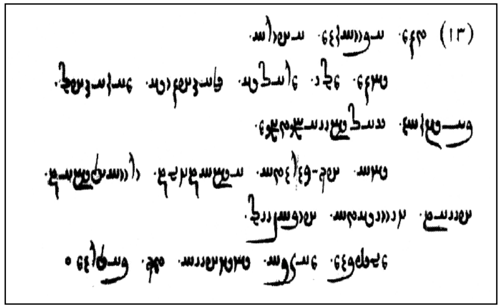

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- تەمە ٢- ئەدڤانەم ٣- ئەهوورا ٤- یەمە ٥- موئی ٦- مرەئووش ٧- ڤەنگهەئووش ٨- مەنەنگهو ٩- داتائو ١٠- سەئوشیەنتام ١١- یا ١٢- هوکەرەتا ١٣- ئەشەئەت ١٤- چیت ١٥- ئورڤەخشەت ١٦- هیەت ١٧- چی ویشتا ١٨- هوودا ئوبیو ١٩- میەژدەم ٢٠- مەزدا ٢١- یەهیا ٢٢- تەڤە ٢٣- دەترەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- ڕێگا ٣- ئەهوورا ٤- کە ٥- من ٦- نواندن ٧- سرشتی پاک ٨- ئەندێشە ٩- یاسا ١٠- سوشیانسەکان١١- کە ١٢- کاری چاک ١٣- لەڕاستیدا ١٤- لە سایەی ١٥- شادی بهێنێ ١٦- کە١٧- دیاری کراوە ١٨- بۆ زانایان ١٩- بەپاداشت ٢٠- مەزدا ٢١- ئەوە ٢٢- کەتۆ ٢٣- ئارمان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەو ڕێگەیەی کە پێشانی منت داوە ڕێبازی سرشتی چاکە لەسەر یاسای سوشیانسەکان(٨٤) کە دەڵێن تەنیا کردەوەی چاک لە سایەی ئەشەدا دەبێتە هۆی شادمانی، ئەو ڕێبازەیە کە چاکەخوازانت پێ ئاشنا کردووە.

کۆپلەی چواردەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

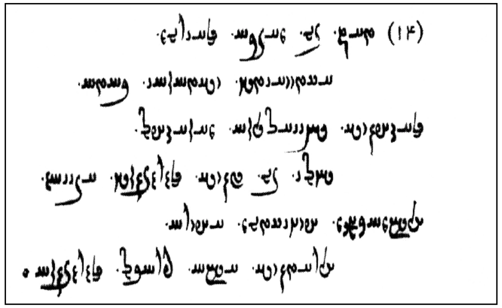

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- زی ٣- مەزدا ٤- ڤەئیریم ٥- ئەستڤەئیت ٦- ئوشتانائی ٧- داتا ٨- ڤەنگهەئووش ٩- شیەئوتەنا ١٠- مەنەنگهو ١١- یووئی ١٢- زی ١٣- گەئووش ١٤- ڤەرەزێنە ١٥- ئەزیائۆ ١٦- خشماکام ١٧- هەڤوو ١٨- چیستیم ١٩- ئەهوورا ٢٠- خرەتەئووش ٢١- ئەشا ٢٢- فرادۆ ٢٣- ڤەرەزەنا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- بەڕاستی ٣- مەزدا ٤- مژدەدراو ٥- ئەوگیانەی لە ٦- زیندانی لەشدایە ٧- یاسا ٨- سرشتی پاک ٩- کردەوە ١٠- ئەندێشە ١١- ئەوان ١٢- بەڕاستی ١٣- خیلقەت ١٤- هەوڵدان ١٥- بۆ گەشە ١٦- بۆ ئێوە ١٧- پیرۆز ١٨- گەلاڵە ١٩- ئەهوورا ٢٠- خواستی ئیزەدی ٢١- ئەشا ٢٢- پێشکەوت ٢٣- هەوڵ بدەن.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، بێ شک ئەو پاداشتە مژدەدراوەیە بەکەسانێک دەبەخشیت کە کاری چاک دەکەن و لە سایەی ئەشەدا یاسای تۆ بەجوانی بەرەو پێش دەبەن و خواستی تۆ بەراورد دەکەن و بۆ گەشەی جیهان تێدەکۆشن.

کۆپلەی پازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

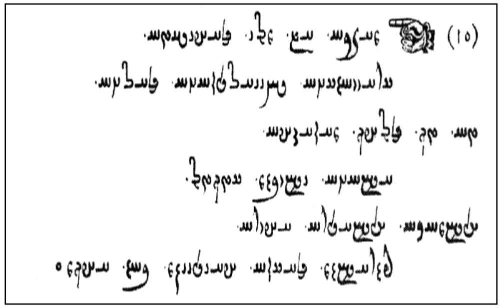

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- مەزدا ٢- ئەت ٣- مووئی ٤- ڤەهیشتا ٥- سرەڤائۆس ٦- چا ٧-

شیەئوتنا ٨- چا ٩- ڤەئوچا ١٠- تا ١١- تەڤە ١٢- ڤەهوو ١٣- مەنەنگها ١٤- ئەشا ١٥- چا ١٦- ئیشوودەم ١٧- سەتووتوو ١٨- خشاکما ١٩- خشەترا ٢٠- ئەهوورا ٢١- فەرەشەم ٢٢- ڤەسنا ٢٣- هەئیتیەم ٢٤- دائۆ ٢٥- ئەهووەم.

واتای وشە بەوشە: ١- مەزدا ٢- بۆیە ٣- من ٤- باشترین ٥- گفتە ٦- وە ٧- کردەوە ٨- وە ٩- بلێ ١٠- لە ١١- ئەوان ١٢- پاک ١٣- ئەندێشە ١٤- ئەشا ١٥- وە ١٦- ئاواتی دڵ ١٧- ستایشی تۆ ١٨- خۆت ١٩- هێز ٢٠- ئەهوورا ٢١- نوێ ٢٢- ئیرادە ٢٣- پڕاوپڕ ٢٤- بماندەرێ ٢٥- زیندەگی.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، من لە باشترین گفتە و کردەوە ئاگا بکەرەوە تا لە سایەی ئەشەدا بەئازادی و سرشتی چاک ستایشی تۆ بکەم، ئەی ئەهوورا، بەهێز و ئیرادەی مەعنەویی خۆت ژیانی نوێ و پڕ لە ڕاستیمان پێ ببەخشە.

***

دەفتەری یەکەم

سروودی دووهەم

ئوشتەوەد گات

ئوشتەوەد گات بریتییە لە چوار هات: واتە هاتەکانی ٤٣ تا ٤٦ لە یەسنادا، سەرجەم ٦٦ کۆپلەیە، هەر کۆپلەیەک دەبێتە ٥ دێڕی ١١ بڕگەیی.

***

یەسنە هاتی ٤٣

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

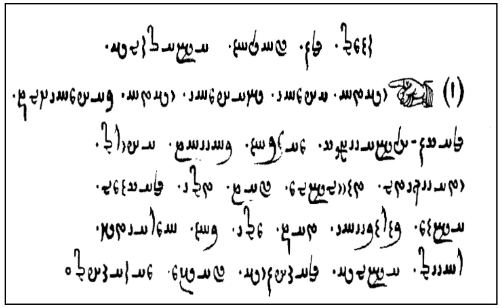

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئووشتا ٢- ئەهمائی ٣- یەهمائی ٤- ئووشتا ٥- کەهمائی ٦- چیت ٧- ڤەسەخشەیانس ٨- مەزدائۆ ٩- دایات ١٠- ئەهوورو ١١- ئووتەیووئیتی ١٢- تەڤیشیم ١٣- گەت ١٤- تەڤەئی ١٥- ڤەسمی ١٦- ئەشێم ١٧- دەرەدیائی ١٨- تەت ١٩- مووئی ٢٠- داڤە٢١- ئارمەئەیت ٢٢- ڕایوو ٢٣- ئەشیش ٢٤- ڤەنگهەئووش ٢٥- گەئەم ٢٦- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- بەختیاری ٢- بۆئەوە ٣- لەلایەن ئەو ٤- بەختیاری ٥- دیتران ٦- دەگات ٧- بەئیرادەی خۆی ٨- مەزدا ٩- دایناوە ١٠- ئەهوورا ١١- پایەدار ١٢- توانایی ١٣- بەڕاستی ١٤- لەتۆوە ١٥- دەمەوێت ١٦- بەئەشا ١٧- بۆ خۆڕاگری ١٨- ئەوە ١٩- بۆمن ٢٠- ببەخشە٢١- ئارمەیتی ٢٢- ئەونوورە ٢٣- پاداشت ٢٤- چاکە ٢٥- ژیان ٢٦- ئەندێشە.

واتای گشتی: مەزدا ئەهوورای دانا و توانا وای داناوە: بەختیاری بۆ کەسێک دەبێت کە دیتران بەختەوەر بکات. ئەی مەزدا، هێز و خۆڕاگریم لە ڕاستیدا لە تۆ دەوێت. ئەی ئارمەیتی، بۆ پارێزگاری لە ئەشە ئەو فەڕ و شکۆیەم پێ ببەخشە، کە پاداشتی ژیانە لە سایەی ئەندێشە و سرشتی چاکدا.

کۆپلەی دووەم:

بەرپێنووسی ئاڤێستا:

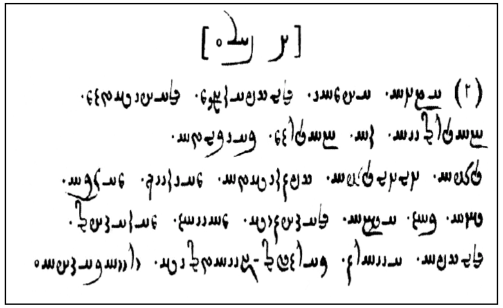

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- چا ٣- ئەهمائی ٤- ویسپەنامە ٥- ڤەهشتەم ٦- خڤاترۆیا ٧- نا ٨- خڤاترەم ٩- دەئی دیتا ١٠- تەڤا ١١- چێچی تەڤا ١٢- سپەنیشتا ١٣- مەئینیو ١٤- مەزدا ١٥- یاداڤ ١٦- ئەشا ١٧- ڤەنگهەئووش ١٨- مایا ١٩- مەنەنگهو ٢٠- ڤیسپا ٢١- ئەیارە ٢٢- دەرەگو ٢٣- جیاتووئیش ٢٤- ئوورڤە دەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- هەروا ٢- وە ٣- بۆئەو ٤- هەموو٥- باشترین ٦- ڕووناکی خواز ٧- ئەو کەسە ٨- ڕووناکی ٩- پێی دەدرێت ١٠- لەتۆوە ١١- بەئاگا ١٢- پیرۆزی ١٣- سرشت ١٤- مەزدا ١٥- بماندەرێ ١٦- ئەشا ١٧- چاکە ١٨- زانیاری ١٩- ئەندێشە ٢٠- تاهەموو ٢١- ڕۆژێک ٢٢- درێژ ٢٣- زیندوویێتی ٢٤- شادمانی.

واتای گشتی: هەرواش باشترین پاداشت هەر بۆ ئەو دەبێت ئەی مەزدا، کەسێک کە ڕووناکیی بۆ دیتران دەوێت ڕووناکیش بەخۆی دەگات. لە سایەی پاکترین سرشت و ئەشەدا زانایی چاکمان پێ ببەخشە تا بەدرێژایی تەمەنمان هەموو ڕۆژێک لە ژیانماندا شادمان بین.

کۆپلەی سێیەم

بەرپێنووسی ئاڤێستا:

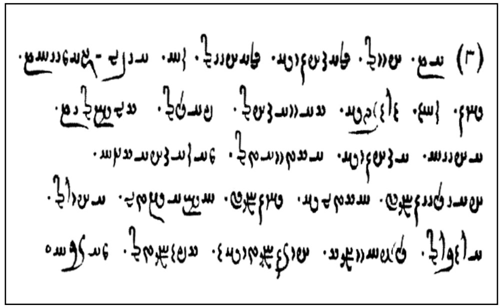

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- هەڤو ٣- ڤەنگهەئووش ٤- ڤەهیو ٥- ئەئیبی ٦- جەمیات ٧- یە ٨- نا ٩- ئەرەزووش ١٠- سەڤەنگهو١١- پەتوو ١٢- سیشەت ١٣- ئەهیا ١٤- ئەنگهە ئووش ١٥- ئەستڤەتو ١٦- مەنەنگهەس ١٧- چا ١٨- هەئیت یەنگ ١٩- ئەستیش ٢٠- یەنگ ٢١- ئا ٢٢- شەئیتی ٢٣- ئەهوورو ٢٤- ئەرەدروو ٢٥- تڤاڤانس ٢٦- هوزەنتووش ٢٧- سپەنتو ٢٨- مەزدا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- بەڕاستی ٣- باشترین ٤- چاکە٥- دەگات ٦- نزیک ٧- کە ٨- کەسێک ٩- دروست ١٠- بەختیاری ١١- ڕێگا ١٢- فێربکات ١٣- لەم ١٤- جیهان ١٥- مادی ١٦- مەعنەوی ١٧- وە ١٨- ڕاستی ١٩- دنیا ٢٠- ئەوێ ٢١- کە ٢٢- جێگای ٢٣- ئەهوورا

٢٤- خوازیارانی تۆ ٢٥- تێکەڵ دەبن ٢٦- بەزانیاری ٢٧- پاکی ٢٨- مەزدا.

واتای گشتی: لە ڕاستیدا باشترین خێر و چاکە بەو کەسە دەگات کە لە ژیانی مادی و مەعنەویدا ئێمە ڕێنوێنی بکات بۆ ڕێگای بەختیاری واتە جیهانی ڕێگای ڕاستی کە دەبێتە جێگای ئەهوورامەزدا.

ئەی مەزدا، خوازیارانی تۆ لە سایەی زانستی چاک و پاکیدا پێک دەگەن و ئاوێتەت دەبن.

کۆپلەی چوارەم:

بەرپێنووسی ئاڤێستا:

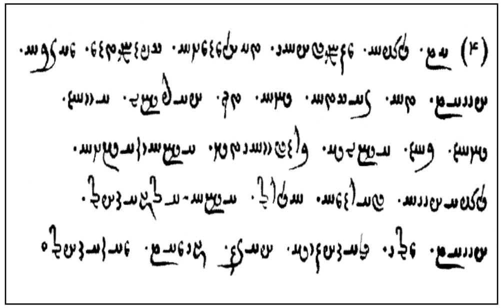

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- تەڤا ٣- مەنگهەئی ٤- تەخمەم ٥- چا ٦- سپەنتەم ٧- مەزدا ٨- هیەت ٩- تا ١٠- زەستا ١١- یاتو ١٢- هەفشی ١٣- ئەڤاو ١٤- یاڤ ١٥- داڤ ١٦- ئەشیش١٧- درەگڤەئەیت ١٨- ئەشائونا ١٩- چا ٢٠- تەڤەهیا٢١- گرەما ٢٢- ئاترو ٢٣- ئەشا ٢٤- ئەئوجەنگەهو ٢٥- هیەت ٢٦- مووئی ٢٧- ڤەنگهەئووش ٢٨- هەزە ٢٩- جیمەت ٣٠- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوکاتە ٢- تۆ ٣- ناسیم ٤- بەتوانا ٥- وە ٦- پیرۆز ٧- مەزدا ٨- ئەوکات ٩- کە ١٠- دەست١١- تۆ ١٢- بەجێ بهێنێ ١٣- خواستەکان ١٤- ئەنجا ١٥- دەبەخشی ١٦- پاداشت ١٧- درۆخوازان ١٨- ڕاستی خوازان ١٩- وە ٢٠- هیی تۆ ٢١- گەرمیی ٢٢- ئاگر٢٣- ڕاستی ٢٤- بەهێزە ٢٥- ئەوکات ٢٦- من ٢٧- پاک ٢٨- هێزی ٢٩- ڕوولێکردن ٣٠- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، تۆم پاک و بەتوانا ناسی ئەو کاتەی کە زانیم لە سایەی هێز و توانای تۆدا ئاواتەکانمان بەدی دێن، ئەو کاتەی کە زانیم دروستکاران پاداشت دەکەیت و درۆبازانیش سزادەدیت، کە هەستم کرد لە سایەی گەرمیی نووری تۆدا کە هەموو هێز و گوڕ و تینی لە ڕاستی و پاکیدایە هێزی سرشت و ئەندێشەی چاک ڕووم لێ دەکات.

کۆپلەی پێنجەم:

بەرپێنووسی ئاڤێستا:

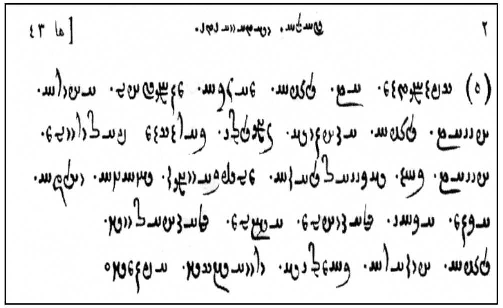

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- سپەنتەم ٢- ئەت ٣- تەڤا ٤- مەزدا ٥- مەنگهی ٦- ئەهورا ٧- هیەت ٨- تەڤا

٩- ئەنگهەئووش ١٠- زانتوئی ١١- دەرەسەم ١٢- پەئوئورڤیم ١٣- هیەت ١٤- داڤ ١٥- شیەئوتنا ١٦- میژدەڤان ١٧- یا ١٨- چا ١٩- ئوخزا ٢٠- ئەکم ٢١- ئەکائی ٢٢- ڤەنگڤەهیم ٢٣- ئەشیم ٢٤- ڤەنگهەئوو ٢٥- تەڤا ٢٦- هوونەرا ٢٧- داموئیش ٢٨- ئوورڤەئسە ٢٩- ئەپەمە.

واتای وشە بەوشە: ١- پیرۆز ٢- ئەوکات ٣- تۆ ٤- مەزدا ٥- ناسیم ٦- ئەهوورا ٧- ئەوکات ٨- تۆ ٩- ژیان ١٠- ڕۆژی لەدایکبوون ١١- زانیم ١٢- یەکەمین ١٣- ئەوکات ١٤- دیاریت کرد ١٥- کردەوە ١٦- پاداشت ١٧- هەموو ١٨- وە ١٩- گوتراوەکان ٢٠- خراپە ٢١- بۆخراپەکان ٢٢- سزا ٢٣- چاکان ٢٤- چاک ٢٥- تۆ ٢٦- لە سایەی ٢٧- ئەفراندن ٢٨- مەخسەد ٢٩- تا کۆتایی.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورەی پیرۆز، تۆم بەپاکی ناسی ئەو کاتەی کە لە سەرەتای خیلقەتدا دەرکم کرد و زانیم کە لە سایەی ئەندێشە و دانشی خۆتدا سزا و پاداشتت دیاری کردووە: سزای خراپ بۆ خراپەکارەکان و پاداشتی چاک بۆ چاکەخوازان، ئەم یاسایەش تا دواکاتی سووڕی دەوران و ژیانی جیهان هەر دەمێنێت.

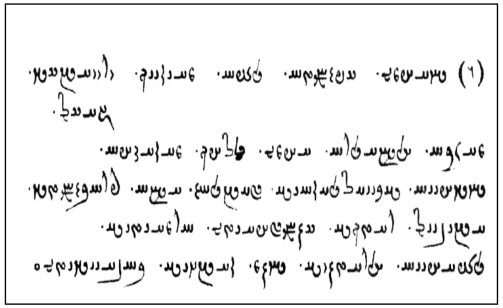

کۆپلەی شەشەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یەهمی ٢- سپەنتا ٣- تەڤا ٤- مەئینیو ٥- ئورڤەسە ٦- جەسو ٧- مەزدا ٨- خشەترا ٩- ئەهمی ١٠- ڤەهوو ١١- مەنەنگها ١٢- یەهیا ١٣- شیە ئوتنائیش ١٤- ئەشا ١٥- فرادەنتە ١٦- ئائەئەی بیو ١٧- ڕەتووش ١٨- سەنگهەئیتی ١٩- ئارمەئەیتیش ٢٠- تەڤەهیا ٢١- خرەتەئووش ٢٢- یەم ٢٣- نەئچیش ٢٤- دابەیەئیتی.

واتای وشە بەوشە: ١- لەو ٢- پیرۆز ٣- تۆ ٤- سرشت ٥- زەمان ٦- دەردەکەوێ ٧- مەزدا ٨- هێز ٩- ئەوکاتە ١٠- ڤەهوومەن١١- ئەندێشە ١٢- کە١٣- کردارەکان ١٤- جیهان - هەبوون - ١٥- ڕاستی ١٦- پێش دەکەوێت ١٧- ئەمانە ١٨- پیاوچاکن ١٩- ڕێبەرایەتی ٢٠- ئارمەیتی ٢١- هی تۆ ٢٢- ئاوەز ٢٣- کە ٢٤- هیچ کەس ٢٥- فریودان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەو کاتەی کە زانیاریی پیرۆزی تۆ ڕووبکاتە ئێمە، جیهانداریی پاک و ڕەوشتی چاک دنیا بەرەو ڕووناکایی ڕاستی دەبەن و ئارمەیتیش بەپیاوچاکان زانیاری و ڕۆشنبینی دەبەخشێت کە هیی تۆیە و فریونادرێت و چەواشە ناکرێت.

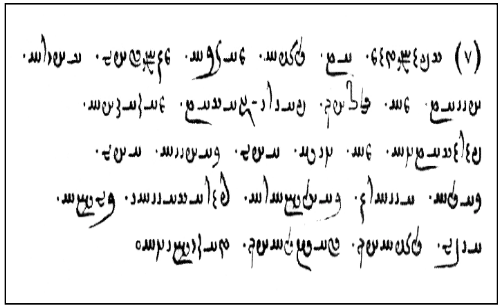

کۆپلەی حەوتەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- سپەنتەم ٢- ئەت ٣- تەڤا ٤- مەزدا ٥- مەنگەهی ٦- ئەهوورا ٧- هیەت ٨- ما ٩- ڤەهوو ١٠- پەئیری ١١- جەستە ١٢- مەنەنگها ١٣- پەرسەت ١٤- چا ١٥- ما ١٦- چیش ١٧- ئەهی ١٨- کەهیا ١٩- ئەهی ٢٠- کەتا ٢١- ئەیارە ٢٢- دەخشارا ٢٣- فەرەسایەئی ٢٤- دیشا ٢٥- ئەئیبی ٢٦- تەڤاهوو ٢٧- گەئتاهوو ٢٨- تەنووشی ٢٩- چا.

واتای وشە بەوشە: ١- پاک ٢- بەڕاستی ٣- تۆ ٤- مەزدا ٥- ناسیم ٦- ئەهوورا ٧- کاتێکە ٨- من ٩- پاک ١٠- بەرەولای ١١- هات ١٢- ئەندێشە ١٣- پرسیی ١٤- وە ١٥- من ١٦- کێ ١٧- ژیان ١٨- کامە بنەماڵە ١٩- ژیان ٢٠- چی ٢١- ڕۆژانە ٢٢- ڕێگا ٢٣- شک و گومان ٢٤- پیشاندان ٢٥- لە نێوان ٢٦- خۆت ٢٧- جیهان ٢٨- نەفسی خۆم ٢٩- وە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا، ئەوکاتە تۆم پاک و پیرۆز ناسی کە ئەندێشەی پاک ڕووی تێ کردم و لێی پرسیم: تۆ کێیت و لە کامە نەتەوەیت و لە ناو شک و گوماندا کامە ڕێگا هەڵدەبژێری، ئەو ڕێگایەی کە بەقازانجی برادەران و نزیکەکانتە یان ئەوەی کە بەقازانجی خۆتە؟.

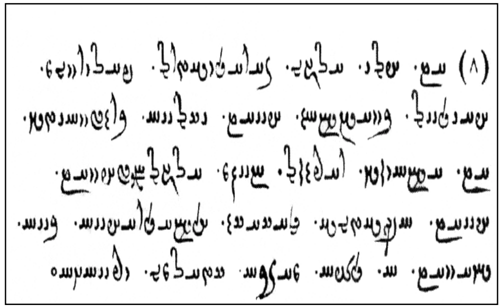

کۆپلەی هەشتەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- هووئی ٣- ئەئوچی ٤- زەرەتوشتەرۆ ٥- پەئو ئورویم ٦- هەئەیتەیوو ٧- دڤائەشائۆ ٨- هیەت ٩- ئیسۆیا ١٠- درەگڤەئەیت ١١- ئەت ١٢- ئەشائوونە ١٣- ڕەفەنۆ ١٤- خیەم ١٥- ئەئۆجونگهڤەت ١٦- هیەت ١٧- ئەبووش تیش ١٨- ڤەسەس ١٩- خشەترەهیا ٢٠- دیا ٢١- یەڤەت ٢٢- ئا ٢٣- تەڤا ٢٤- مەزدا ٢٥- ستوومی ٢٦- ئوفیاچا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوکاتە ٢- بەئەو ٣- گوتم ٤- زەردەشت ٥- منم ٦- ڕاستەقینە ٧- دوژمن ٨- تا جێیەک ٩- دەتوانین ١٠- درۆبازان ١١- بەڵام ١٢- دروستکاران ١٣- پەنا ١٤- دەبم ١٥- بەهێز ١٦- وابێت ١٧- بۆ تاهەتایە ١٨- بێ پایان ١٩- هێز ٢٠- بەهرەمەند بم ٢١- تاکاتێ

٢٢- کە ٢٣- ستایشگەر ٢٤- مەزدا ٢٥- ستایش ٢٦- دەنێرم.

واتای گشتی: ئەنجا وڵامم دایەوە: من (زەردەشت) دوژمنی درۆ و درۆبازانم و تا دەتوانم لەگەڵیان دەجەنگم بەڵام بەهەمبوو هێزمەوە یار و پشتیوانی چاکەکان و دروستکارانم. ئەی مەزدا، با لە هێزی بێ پایانی مەعنەویت بەهرەمەند بم و هەمیشە ستایشگەری تۆ بم.

کۆپلەی نۆیەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

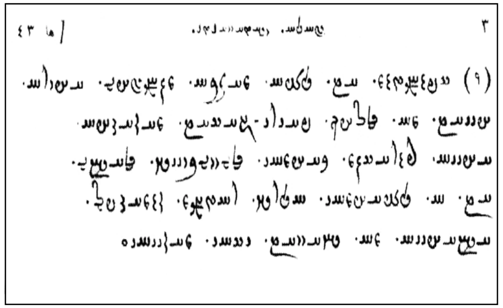

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- سپەنتەم ٢- ئەت ٣- تەڤا ٤- مەزدا ٥- مەنگەهی ٦- ئەهوورا ٧- هیەت ٨- ما ٩- ڤەهوو ١٠- پەئیری ١١- جەستە ١٢- مەنەنگها ١٣- ئەهیا ١٤- فەرەسەم ١٥- کەهمائی ١٦- ڤەیڤی دویا ١٧- ڤەشی ١٨- ئەت ١٩- ئا ٢٠- تەڤەهمائی ٢١- ئاترا ٢٢- ڕاتام ٢٣- نەمەنگهو ٢٤- ئەشەهیا ٢٥- ما ٢٦- یەڤەت ٢٧- ئیسائی ٢٨- مەن یائی.

واتای وشە بەوشە: ١- پاک ٢- بەڕاستی ٣- تۆ ٤- مەزدا ٥- ناسیم ٦- ئەهوورا ٧- کە ٨- من ٩- پاک ١٠- بۆ لای ١١- هات ١٢- ئەندێشە ١٣- لەو ١٤- پرسیم ١٥- بۆ کێ ١٦- نوێژ دەکەم ١٧- دەتەوێ ١٨- ئەنجا ١٩- نیاز ٢٠- تۆ ٢١- ئازەر ٢٢- دەکەم ٢٣- نوێژ ٢٤- ڕاستی ٢٥- من ٢٦- تا ئەوکاتەی ٢٧- توانام هەیە ٢٨- ڕێز لێدەنێم.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورەی مەزن، ئەوکاتە تۆم بەپاکی ناسی کە سرشتی پاک و پیرۆز ڕووی تێ کردم و نووری ڕاستی و زانست ڕژایە ناو دڵمەوە، پرسیم دەتەوێ کێ زۆرتر لە هەمووان ستایش بکرێت، هەر خۆم وڵامم دایەوە کە تا ئەوکاتەی کە برست و توانام هەبێ ڕێز لە نووری ڕاستی و مەعنەویی تۆ دەگرم.

کۆپلەی دەیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

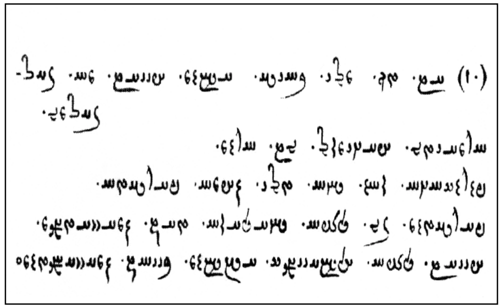

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- تەڤە ٣- مووئی ٤- دائیش ٥- ئەشێم ٦- هیەت ٧- ما ٨- زەئووزەئومی ٩- ئارمەئەیتی ١٠- هەچیمنۆ ١١- ئەیەت ١٢- ئارەم ١٣-

پەرەسا ١٤- چا ١٥- ناڤ ١٦- یا ١٧- تەڤەئی ١٨- ئەهما ١٩- پەرشتا ٢٠- پەرەشتەم ٢١- زی ٢٢- تەڤا ٢٣- یەتە نا ٢٤- تەت ٢٥- ئەمەڤەتام ٢٦- هیەت ٢٧- تەڤا ٢٨- خشەیانس ٢٩- ئەئەشێم ٣٠- دات ٣١- ئەمەڤەنتەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- تۆ ٣- بۆمن ٤- ڕێنوێنی ٥- ڕاستی ٦- بۆ ئەو٧- من ٨- ئاواتم بووە ٩- ئارمەیتی ١٠- پێڕەوی ١١- ئەوە ١٢- بەدەست بهێنم ١٣- بپرسم ١٤- وە ١٥- ئەوەی ١٦- تا ١٧- تۆ ١٨- لەئێمە ١٩- پرسیار ٢٠- تاقیکاری ٢١- بەڕاستی ٢٢- تۆ ٢٣- ئاوەهایە ٢٤- لە تۆ٢٥- بەهێزی ٢٦- چونکە ٢٧- بەهۆی تۆوە ٢٨- پێشەوایان ٢٩- توانایی ٣٠- دەدرێت ٣١- بەهێزبوون.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ڕێنوێنیم بکە بەرەو ڕاستی و پاکی تا لە سایەی ئارمەیتیدا بگەمە کەماڵ. تاقیمان بکەرەوە تا بڕوای خۆمان بسەلمێنین، تاقیکارییەکانی تۆ هێزی مەعنەویمان دەدەنێ. ئەو پێشەوایانەی لە لایەن تۆوە دەنێردرێن ڕێ پیشانی خەڵک دەدەن و خواستی تۆ ئەنجام دەدەن.

کۆپلەی یازدەیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

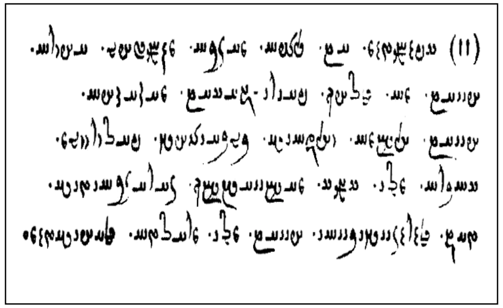

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- سپەنتەم ٢- ئەت ٣- تەڤا ٤- مەزدا ٥- مەنگهی ٦- ئەهوورا ٧- هیەت ٨- ما ٩- ڤەهوو ١٠- پەئیری ١١- جەستە ١٢- مەنەنگها ١٣- هیەت ١٤- خشەما ١٥- ئوخزائیش ١٦- دی داینگە ١٧- پەئوئورڤیم ١٨- سادرا ١٩- مووئی ٢٠- سانس ٢١- مەشیەئەشو ٢٢- زەرەزدا ئیتیش ٢٣- تەت ٢٤- وەرەزی ئیدیائی ٢٥- هیەت ٢٦- مووئی ٢٧- مرەئووتا ٢٨- ڤەهیشتەم.

واتای وشە بەوشە: ١- پاک ٢- ئەوکاتە ٣- تۆ ٤- مەزدا ٥- ناسیم ٦- ئەهوورا ٧- کاتێ ٨- من ٩- پاک ١٠- بۆلای ١١- هات ١٢- ئەندێشە ١٣- ئەنجا ١٤- ئێوە ١٥- لە سایەی قسەکان ١٦- فێربووم ١٧- سەرەتا ١٨- مەینەت ١٩- من ٢٠- ڕات هێنام ٢١- مرۆڤی ڕاستگۆ ٢٢- بڕوا ٢٣- ئەوە ٢٤- بەجێ دێنم ٢٥- چونکە ٢٦- بۆ من ٢٧- گوتووتە ٢٨- باشترینە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا، ئەو کاتە تۆم پاک و پیرۆز ناسی کە ئەندێشەی پاک ڕووی تێ کردم. گەرچی دەزانم بڕوا خستنە دڵی هەمووان زۆر ئاستەمە بەڵام ئەی پەروەردگاری مەزن من ئەو کارەی کە لەلای تۆ باشترین کارە بەهەوڵ و کۆششی خۆم بەجێ دەگەیەنم.

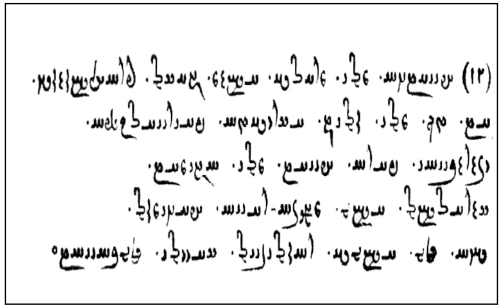

کۆپلەی دوازدەیەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- هیـــەت ٢- چا ٣- مـــووئی ٤- مـەرەئووش ٥- ئەشـێم ٦- جـەسـوو ٧- فراخش نەنە ٨- ئەت ٩- تەڤە ١٠- مووئی ١١- تەڤـەئیت ١٢- ئەسـروشـتـا ١٣- پەئیریە ئوغ ژا ١٤- ئوزەرەدیائی ١٥- پەرا ١٦- هیەت ١٧- مووئی ١٨- ئا جەیەمەت ١٩- سرەئوشو ٢٠- ئەشی ٢١- مان زاریا ٢٢- هەچیمنو ٢٣- یا ٢٤- ڤی ٢٥- ئەشیش ٢٦- ڕانۆ ئی بیو ٢٧- سەڤوئی ٢٨- ڤیدایات.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- وە ٣- من ٤- فەرمووت ٥- ڕاستی ٦- وەرە ٧- فێرکاری ٨- ئەوکاتە ٩- تۆ ١٠- من ١١- هەرگیز ١٢- نەبیستراوە ١٣- ئەنجا فەرمووت ١٤- هەستمەوە ١٥- هەتاکوو ١٦- ئەوەی ١٧- من ١٨- هەستێتەوە ١٩- سرووش ٢٠- پاداشت بەخشین ٢١- نووری ئیزەدی ٢٢- لەگەڵ ٢٣- تا ٢٤- کاتێ ٢٥- ئەشا ٢٦- بۆ هەردوو لا ٢٧- سزا ٢٨- دەبەخشێت.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا مەزدا، ئەوکاتەی کە پێت فەرمووم: بەزانایی تەواوەوە پێڕەویی ڕاستی بکەم، شتێکت گوت کە خواستی دڵی من بوو. من هەوڵ دەدەم تا فریشتەی ویژدان لە ناخمدا بدۆزمەوە و دڵم بەتیشکی ئیزەدی ڕووناک بکەمەوە و بگەمە ئەو قەناعەتەی کە هەر کەس چ چاک و چ خراپ سزا و پاداشتی خۆی وەردەگرێت.

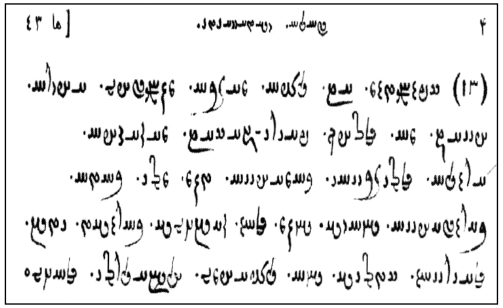

کۆپلەی سێزدەیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- سپەنتەم ٢- ئەت ٣- تەڤا ٤- مەزدا ٥- مەنگهی ٦- ئەهوورا ٧- هیەت ٨- ما ٩- ڤەهوو ١٠- پەئیری ١١- جەستە ١٢- مەنەنگها ١٣- ئەرەتا ١٤- ڤوئیزدیائی ١٥- کامەهیا ١٦- تەم ١٧- مووئی ١٨- دەئەتا ١٩- دەرەگەهیا ٢٠- یائووش ٢١- یەمە ٢٢- ڤەئو ٢٣- ناچیش ٢٤- دارەشت ٢٥- ئیت ٢٦- ڤەئیریائو ٢٧- ستووئیش ٢٨- یا ٢٩- تەڤەهمی ٣٠- خشەترووئی ٣١- ڤاچی.

واتای وشە بەوشە: ١- پاک ٢- ئەوکاتە ٣- تۆ ٤- مەزدا ٥- ناسیم ٦- ئەهوورا ٧- کاتێک ٨- من ٩- پاک ١٠- بۆلای ١١- هات ١٢- ئەندێشە ١٣- نیشانە ١٤- گەیشتن بە١٥- ئاواتەکان ١٦- ئەوە١٧- من ١٨- ببەخشە ١٩- درێژ ٢٠- ژیان٢١- کە ٢٢- تۆ ٢٣- هیچ کەس ٢٤- نییەتی ٢٥- جگە ٢٦- ئاوات خواستن ٢٧- ئەو ژیانە ٢٨- کە ٢٩- لە تۆ ٣٠- هێز ٣١- گوتراوە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەوکاتە تۆم پاک و پیرۆز ناسی کە ئەندێشەی پاک ڕووی تێ کردم. بۆ گەیشتن بەئاواتەکانم ژیانێکی درێژم پێ ببەخشە، ئەو شتەی کە جگە لە تۆ کەس ناتوانێ بیبەخشێت، ئەو ژیانە بەئاوات خوازراوەی کە پڕە لە هەستی خزمەت بەهاونەوع و بەستراوە بەهێز و توانای تۆوە.

کۆپلەی چواردەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

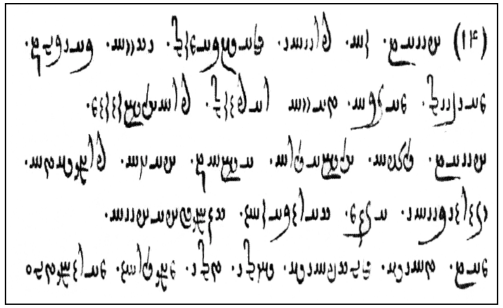

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- هیەت ٢- تا ٣- فریائی ٤- ڤادەمنۆ ٥- ئیسڤا ٦- دەئەیدیت ٧- مەئیبیبۆ ٨- مـــەزدا ٩- تەڤـــا ١٠- ڕەفـــەنۆ ١١- فراخشنەنەم ١٢- هیەت ١٣- تەڤا ١٤- خشەترا ١٥- ئەشەئەت ١٦- هەچا ١٧- فرانشتا ١٨- ئوزەئەرەدیائی ١٩- ئەزەم ٢٠- سەرەدناڤە ٢١- سەنگەهیا ٢٢- مەت ٢٣- تا ئیش ٢٤- ڤیسپائیش ٢٥- یووئی ٢٦- تەڤەئی ٢٧- مانترائو ٢٨- مەرەنتی.

واتای وشە بەوشە: ١- بەجۆرێک ٢- دلێر ٣- دۆست ٤- زانا ٥- بەهێز ٦- دەبەخشێت ٧- پێڕەوانم ٨- مەزدا ٩- خۆت ١٠- شادی ١١- ناسراو، ببەخشە ١٢- ئەوە ١٣- تۆ ١٤- هێز ١٥- ڕاستی ١٦- لە ١٧- دەگات ١٨- هەڵدەستمەوە ١٩- خۆم ٢٠- پشتگری بکەم ٢١- ڕاهێنانی تۆ ٢٢- وێڕای ٢٣- ئەوان ٢٤- هەموویان ٢٥- کە ٢٦- تۆ ٢٧- کەلامی پیرۆز ٢٨- دەهۆننەوە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، وەک چۆن مرۆڤی جوامێر دڵی دۆستی خۆی شاد دەکات تۆش شادی ببەخشە بەپێڕەوەکانی من، ئەو شادییەی کە لە سایەی ڕاستیدا بەدەست دێت و لە توانای تۆدایە. من پشتگری دەکەم لە ئایینی ڕاستی و هەموو ئەوانەی کە کەلامی پیرۆزی تۆ دەهۆننەوە.

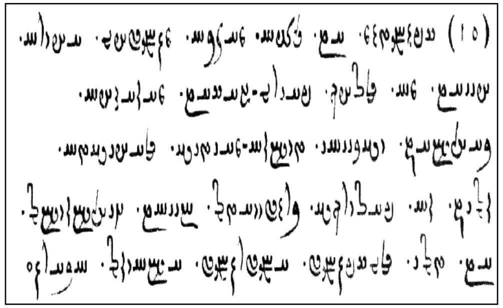

کۆپلەی پازدەهەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- سپەنتەم ٢- ئەت ٣- تەڤا ٤- مەزدا ٥- مەنگهی ٦- ئەهوورا ٧- هیەت ٨- ما

٩- ڤەهوو ١٠- پەئیری ١١- جەستە ١٢- مەنەنگها ١٣- دەخشەت ١٤- ئووشیائی ١٥- تووشنا مەئیتیش ١٦- ڤەهیشتا ١٧- نەڤەئیت ١٨- نا ١٩- پەئوئوروش ٢٠- درەگڤەتۆ ٢١- خیات ٢٢- چیـخش نووشوو ٢٣- ئەت ٢٤- تووئی ٢٥- ڤیـسپـەنگ ٢٦- ئەنگرەنگ ٢٧- ئەشائونوو ٢٨- ئادەرە.

واتای وشە بەوشە: ١- پاک ٢- ئەنجا ٣- تۆ ٤- مەزدا ٥- ناسیم ٦- ئەهوورا ٧- ئەوکاتە ٨- من ٩- پاک ١٠- بۆلای ١١- هات ١٢- ئەندێشە ١٣- پێشان دا ١٤- ڕاستیییە ١٥- بیری ئارام ١٦- باشترین ١٧- هەرگیز ١٨- نابێ ١٩- ڕێبەر ٢٠- درۆ بازان ٢١- بکات ٢٢- خۆشحاڵ ٢٣- کە ٢٤- ئەوان ٢٥- هەمیشە ٢٦- دوژمن ٢٧- ڕاستی پەرستان ٢٨- بزانن.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەوکاتە تۆم بەپاک و پیرۆز ناسی کە ئەندێشەی چاک ڕووی تێ کردم و نووری ڕاستی دڵی ڕووناک کردمەوە، ئەنجا تێگەیشتم کە بیری قووڵ و ورد باشترین شتە بۆ زانست و زانینی مەعنەوی و هیچ ڕێبەرێک نابێ لەگەڵ درۆبازاندا پێک بێت چونکە ئەوان دوژمنی هەمیشەیی دروستکاران و ڕاستی پەرستانن.

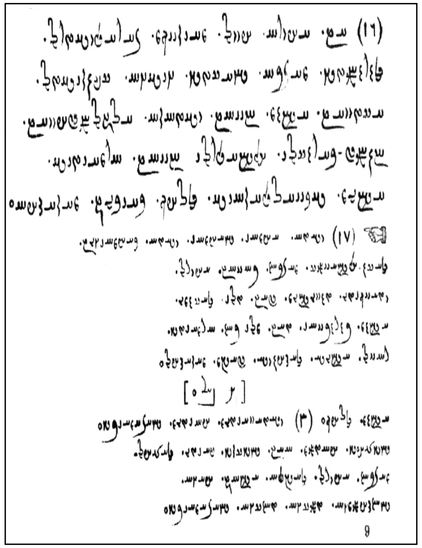

کۆپلەی شازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- ئەهوورا ٣- هەڤوو ٤- مەئینیوم ٥- زەرەتوشتەرۆ ٦- ڤەرەنتە ٧- مەزدا ٨- یەسە ٩- تە ١٠- چیـەش ١١- چا ١٢- سپەنیشتوو ١٣- ئەستڤەت ١٤- ئەشێم ١٥- خڤەیات ١٦- ئووشتانا ١٧- ئەئوجەڤەنگهەڤەت ١٨- خڤەنگ ١٩- دەرەسووئی ٢٠- خشەترووئی٢١- خڤەیات ٢٢- ئارمەئیتیش ٢٣- ئەشیم ٢٤- شیڤەتنائیش ٢٥- ڤەهوو ٢٦- دەئەیدیت ٢٧- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- ئەهوورا ٣- خۆی ٤- ڕۆح ٥- زەردەشت ٦- هەڵبژارد ٧- مەزدا ٨- کە ٩- تۆ ١٠- بەڕاستی ١١- وە ١٢- هەیە ١٣- لاشەیەک ١٤- ڕاستی ١٥- بکات ١٦- ژیان ١٧- بەهێز ١٨- وەک خۆر١٩- درەوشاوە ٢٠- بەو توانایەوە٢١- بژی ٢٢- ئارمەیتی ٢٣- پاداشت ٢٤- کردار ٢٥- پاک ٢٦- دەبەخشێت ٢٧- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، زەردەشت بۆ خۆی پاکترین زانستی بۆ ڕێنوێنی هەڵبژارد، با ڕاستی و

دروستی ژیانی دنیاییمان پێش بخات و نووری بڕوا و خۆشەویستی وەک تیشکی خۆر دڵەکانمان ڕووناک بکاتەوە. ئەی مەزدا، پاداشتی ئەو کەسانە بدەوە کە لە سایەی سرشتی پاک و ئەندێشەی چاکدا کارەکانیان بەئەنجام دەگەیەنن.

یەسنە هاتی ٤٤

کۆپلەی یەکەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

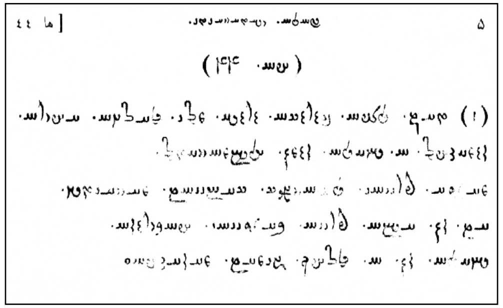

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرەسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- نەمەنگهو ٩- ئا ١٠- یەتا ١١- نەمە ١٢- خشماڤەتۆ ١٣- مەزدا ١٤- فرەیائی ١٥- تەڤاڤانس ١٦- سەخیات ١٧- مەوەئیت ١٨- ئەت ١٩- نە ٢٠- ئەشا ٢١- فریا ٢٢- دەزدیائی ٢٣- هاکوورەنا ٢٤- یەتا ٢٥- نە ٢٦- ڤەهوو ٢٧- جی مەت ٢٨- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- بەڕاستی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- بەڕێزەوە ٩- لەگەڵ ١٠- چۆن ١١- پەرستن ١٢- خوازیارانت ١٣- مەزدا ١٤- دۆستەکانت ١٥- وەک تۆ ١٦- پێشان ١٧- وەک من ١٨- ئەنجا ١٩- ئێمە ٢٠- ڕاستی ٢١- دۆست ٢٢- ببەخشە ٢٣- یارمەتی ٢٤- تاکوو ٢٥- ئێمە ٢٦- بۆلای ٢٧- پاک ٢٨- بێت.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وەڵامی ڕاستیم بدەرەوە: ستایشی خوازیارانت دەبێ چۆن بێت؟ با کەسێکی وەکو تۆ ئەوە پیشانی دۆستێکی وەکو من بدات. لە سایەی ئەشەی خۆشەویستدا یاریدەمان بدە تا سرشتی چاک ڕوومان لێ بکات.

کۆپلەی دووەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

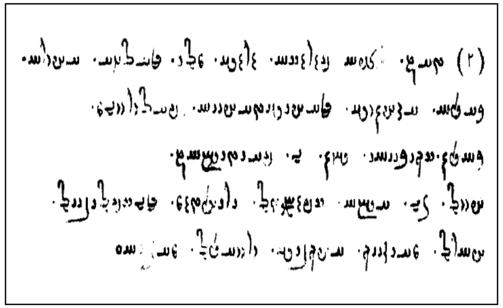

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کەتا

٩- ئەنگهەئوش ١٠- ڤەهیش تەهیا ١١- پەئوئورڤیم ١٢- کاتە ١٣- سووئیدیائی ١٤- یە ١٥- ئی ١٦- پەئیتی شات ١٧- هەڤوو ١٨- زی ١٩- ئەشا ٢٠- سپەنتو ٢١- ئیریختەم ٢٢- ڤیسپوئی ئێبیا ٢٣- هارو ٢٤- مەئین بیو ٢٥- ئەهووبیش ٢٦- ئوورڤەتۆ ٢٧- مەزدا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- بەڕاستی ٥- من ٦- بلێ ٧- ئەهوورا ٨- چییە ٩- ژیان ١٠- باشترین ١١- سەرچاوە ١٢- چی ١٣- پاداشتێک ١٤- کە ١٥- لەڕاستیدا ١٦- دەکۆشێ ١٧- ئەو ١٨- بەڕاستی ١٩- ئەشا ٢٠- پیرۆز ٢١- میرات ٢٢- هەموو ٢٣- یەساوڵ ٢٤- مینوو ٢٥- چارەساز ٢٦- دۆست ٢٧- مەزدا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەوەت لێ دەپرسم وڵامی ڕاستم بدەوە، سەرچاوەی باشترین ژیان چۆنە، ئەو کەسەی چالاکانە بەدوایدا دەگەڕێ چ پاداشتێکی هەیە؟ ئەو کەسە دۆستێکی چاکە و لە سایەی ئەشەدا پارێزەری خەڵک و چارەسازی هەموو دەردەکانی ژیانە.

کۆپلەی سێیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

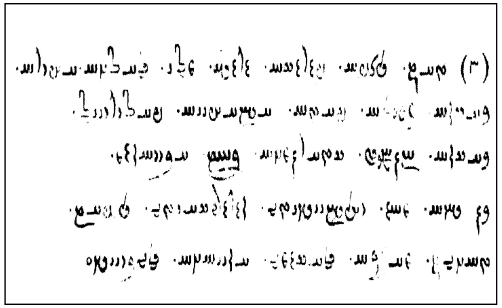

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کەسنا ٩- زان تا ١٠- پەتا ١١- ئەشەهیا ١٢- پەئوئورڤیم ١٣- کەسنا ١٤- خڤەنگ ١٥- ستەرەم ١٦- چا ١٧- داتە ١٨- ئەدڤانەم ١٩- کە ٢٠- یا ٢١- ماڤ ٢٢- ئوخشیەئیتی ٢٣- نەرەفسەئیتی ٢٤- تڤەت ٢٥- تا چیت ٢٦- مەزدا ٢٧- ڤەسەمی ٢٨- ئەنیا ٢٩- چا ٣٠- ڤیدوی.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- بەڕاستی ٥- من ٦- بلێ ٧- ئەهوورا ٨- کێیە ٩- پەروەردگار ١٠- باوک ١١- ڕاستی ١٢- ڕۆژی یەکەم ١٣- کێ ١٤- خۆر ١٥- ئەستێرە ١٦- وە ١٧- دەدات ١٨- ڕێگا ١٩- کێ ٢٠- لەو ٢١- مانگ ٢٢- پەرەپێدان ٢٣- کەمبوونەوە ٢٤- جارجار ٢٥- ئەمانە ٢٦- مەزدا ٢٧- دەخوازم ٢٨- شتی تر ٢٩- وە ٣٠- بزانم.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، ئەوەت لێ دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: کێ لە سەرەتادا داهێنەر و باوکی ڕاستی بووە، کێ سووڕانەوەی خۆر و ئەستێرەی دامەزراندووە و کێ مانگ کەم و زۆر دەکاتەوە؟ من دەمەوێ ئەمانە و شتەکانی تریش بزانم.

کۆپلەی چوارەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

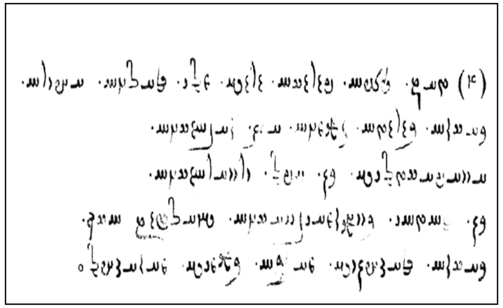

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کەسنا ٩- دەرەتا ١٠- زام ١١- چا ١٢- ئەد ١٣- نباڤس ١٤- چا ١٥- ئەڤەپەس توئیش ١٦- کە ١٧- ئەپۆ ١٨- ئورڤا ئوس ١٩- چا ٢٠- کە ٢١- ڤاتائی ٢٢- دڤان ٢٣- مەئی بیەس ٢٤- چا ٢٥- یەئوگەت ٢٦- ئاسو ٢٧- کەسنا ٢٨- ڤەنگهەئوش ٢٩- مەزدا ٣٠- دامیش ٣١- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- بەڕاستی ٥- من ٦- بلێ ٧- ئەهوورا ٨- کێیە ٩- هەڵسووڕێنەر ١٠- زەمین ١١- وە ١٢- خوار ١٣- ئاسمان ١٤- وە ١٥- بەرەو خوارەوە ١٦- کێ ١٧- ئاو ١٨- گیا ١٩- وە ٢٠- کێ ٢١- بەبا ٢٢- تاریک ٢٣- هەور ٢٤- وە ٢٥- بەخشی ٢٦- تیژی ٢٧- کێیە ٢٨- چاک ٢٩- مەزدا ٣٠- داهێنەر ٣١- سرشت.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: کێ ئاسمانی لەو سەرەوە و زەویی لەم خوارەوە دانا؟ کێ ئاو و گیای داهێنا و توندوتیژیی بەهەور و با بەخشی؟ ئەی مەزدا، داهێنەری سرشتی چاک کێیە؟.

کۆپلەی پێنجەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

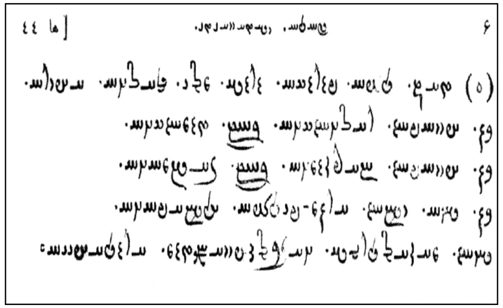

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کە ٩- هڤاپاو ١٠- ڕەئوچەس ١١- چا ١٢- داتە ١٣- تەمەئوس ١٤- چا ١٥- کە ١٦- هڤاپاو ١٧- خوەفنەم ١٨- چا ١٩- داتە ٢٠- زەئەما ٢١- چا ٢٢- کە ٢٣- یا ٢٤- ئوشائۆ ٢٥- ئارەم ٢٦- پیت ڤا ٢٧- خشەپا ٢٨- چا ٢٩- یاڤ ٣٠- مەنەئوتریش ٣١- جەز دونگڤەنتەم ٣٢- ئەرەتەهیا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- بەڕاستی ٥- من ٦- بلێ ٧- ئەهوورا ٨- کێ ٩- بنیاتنەر ١٠- ڕۆشنایی ١١- وە ١٢- داهێنا ١٣- تاریکایی ١٤- وە ١٥- کێ ١٦- بنیاتنەر

١٧- خەو ١٨- وە ١٩- داهێنا ٢٠- بێداری ٢١- وە ٢٢- کێ ٢٣- لەو ٢٤- بەیان ٢٥- وە ٢٦- نیوەڕۆ ٢٧- شەو ٢٨- وە ٢٩- کە ٣٠- بانگ دەکات ٣١- پیاوی زانا ٣٢- ئەنجامدانی ئەرک.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: کێ ڕۆشنایی و تاریکایی داهێنا؟ کێ خەو و بێداریی داهێنا؟ کێ بەیان و نیوەڕۆ و شەوی داهێنا، بۆ ئەوەی ئەنجامدانی ئەرکی ڕۆژانە بخاتەوە بیری مرۆڤی ژیر و زانا؟.

کۆپلەی شەشەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

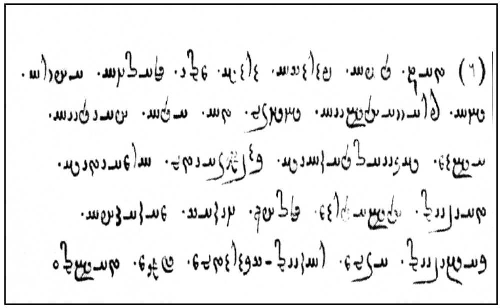

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- یا ٩- فرەوەخشیا ١٠- یەزی ١١- تا ١٢- ئەتا ١٣- هەئیتیا ١٤- ئەشێم ١٥- شیڤەتنائیش ١٦- دیبازائیتی ١٧- ئارمە ئەیتیش ١٨- تەئیبیو ١٩- خشەترەم ٢٠- ڤەهوو ٢١- چینەش ٢٢- مەنەنگها ٢٣- کەئی بیو ٢٤- ئەزیم ٢٥- ڕانیو ٢٦- سکەرەتیم ٢٧- گەئەم ٢٨- تەشوو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- بەڕاستی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- ئەوەی ٩- من دەڵێم ١٠- ئایا ١١- هەموو ١٢- لە ڕاستیدا ١٣- ڕاستە ١٤- ڕاستی ١٥- کردار ١٦- زیاد دەکات ١٧- ئارمەیتی ١٨- ئەمانە ١٩- هێز ٢٠- پاک ٢١- مزگێنی ٢٢- سرشت ٢٣- بۆ کێ ٢٤- بەبەهرە ٢٥- شادی ٢٦- هێنەر ٢٧- جیهان ٢٨- دا هێنا.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: ئایا ئەو شتەی من دەیڵێم ڕاستە؟ ئایا لە سایەی ئەشق و بڕوا بەیەزدان و کردەوەی چاکدا ڕاستی و دروستی زیاد دەبێت؟ ئایا لە سایەی سرشتی چاکدا هێزی ئیزەدی بەدی دێت، ئەی ئەم جیهانە شادی هێنەرەت بۆ کێ داهێناوە؟.

کۆپلەی حەوتەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

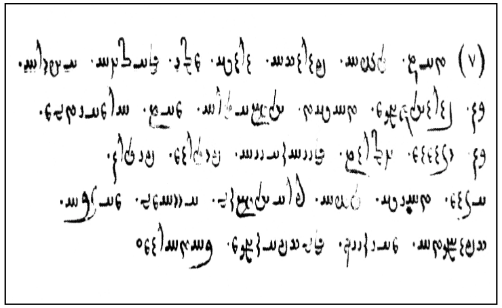

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کە ٩- بەرەخزام ١٠- تاشتە ١١- خشەترا ١٢- مەت ١٣- ئارمەئەیتیم ١٤- کە

١٥- ئوزەمەم ١٦- چۆرەت ١٧- ڤەیانەیا ١٨- پۆترەم ١٩- پیترە ٢٠- ئەزەم ٢١- تائیش ٢٢- تەڤا ٢٣- فەرەخشنی ٢٤- ئەڤامی ٢٥- مەزدا ٢٦- سپەنتا ٢٧- مەئینیو ٢٨- ڤیسپەنام ٢٩- داتارەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- بەڕاستی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- کێ ٩- بەڕێز ١٠- داهێنا ١١- هێز ١٢- لەگەڵ ١٣- ئارمەیتی ١٤- کێ ١٥- خوازیار ١٦- کردی ١٧- بەزانایی ١٨- منداڵ ١٩- باوک ٢٠- من ٢١- هەرکات ٢٢- تۆ ٢٣- بناسم ٢٤- دەکۆشم ٢٥- مەزدا ٢٦- پاک ٢٧- مینو ٢٨- هەمووشت ٢٩- داهێنەر.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: کێ خۆشەویستیی مرۆڤ و هێزی یەزدانیی داهێنا؟ کێ بەزانایی خۆشەویستیی منداڵی خستە دڵی باوکەوە؟ ئەی مەزدا، من هەوڵ دەدەم لە سایەی ئەقڵی چاکدا تۆ بەداهێنەری هەموو شت بزانم.

کۆپلەی هەشتەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

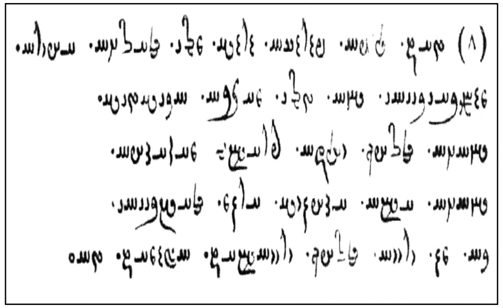

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- مەن دائید یائی ٩- یا ١٠- تەڤەئی ١١- مەزدا ١٢- ئادیش تیش ١٣- یا ١٤- چا ١٥- ڤەهوو ١٦- ئوخزا ١٧- فرەشی ١٨- مەنەنگها ١٩- یا ٢٠- چا ٢١- ئەشا ٢٢- ئەنگهەئوش ٢٣- ئەرەم ٢٤- ڤەئەدیائی ٢٥- کا ٢٦- مە ٢٧- ئورڤا ٢٨- ڤەهوو ٢٩- ئوورڤاشەت ٣٠- ئاگمەت تا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- بەڕاستی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- بیر بکەمەوە ٩- کە ١٠- تۆبە ١١- مەزدا ١٢- ئیلهام ١٣- تۆ ١٤- وە ١٥- پاک ١٦- گفتە ١٧- دەمەوێ ١٨- ئەندێشە ١٩- تۆ ٢٠- وە ٢١- ژیان ٢٣- کەماڵ٢٤- بەدەست بێنم ٢٥- چۆن ٢٦- من ٢٧- ڕۆح ٢٨- پاک ٢٩- هەر ڕۆژ زیاتر ٣٠- دەکات.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: تا بەدروستی بیر لە ڕاهێنانەکانی تۆ بکەمەوە. من دەمەوێ لە سایەی سرشتی چاکدا ڕاهێنانەکانت بناسم و لە سایەی ڕاستی و پاکیدا بگەمە ژیانی هەتایی. ئەی مەزدا، چۆن و بەچ کردەوەیەک ڕۆحم دەگاتە شادی و ئاسایش؟.

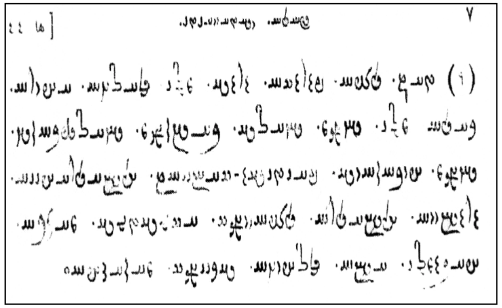

کۆپلەی نۆیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کەتا ٩- مووئی ١٠- یام ١١- یەئووش ١٢- دەئەنام ١٣- یەئووژ ١٤- دانە ١٥- یام ١٦- هوودانووش ١٧- پەئی تیش ١٨- سەخیات ١٩- خشەترەهیا ٢٠- ئەرەش ڤا ٢١- خشەترا٢٢- تەڤا ڤانس ٢٣- ئەسیش تیش ٢٤- مەزدا ٢٥- هەدەمووئی ٢٦- ئەشا ٢٧- ڤەهوو ٢٨- چا ٢٩- شیانس ٣٠- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاستی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- چۆن ٩- خۆم ١٠- ئەم ١١- هەموو ١٢- ویژدان ١٣- بەپاکی ١٤- بدەم ١٥- کە ١٦- پاک و زانا ١٧- یەزدان ١٨- ڕادێنێ ١٩- بەهێزەوە ٢٠- بەڕێز ٢١- هێز٢٢- لای تۆ ٢٣- زۆر ٢٤- مەزدا ٢٥- لە جێی تۆ ٢٦- ڕاستی ٢٧- پاک ٢٨- وە ٢٩- جێدەگرێت ٣٠- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: چۆن خۆم بەتەواوەتی و بۆ کاری چاکە پێشکەشی تۆ بکەم؟ زانستی دین ئەم ڕاستییەم پیشان دەدات، کە ئەوەی بۆ تۆ تێدەکۆشێت و بەهەموو هێزی خۆیەوە لە سایەی ڕاستی و پاکیدا خزمەتی خەڵک دەکات سەرەنجام دەگاتە لای تۆ.

کۆپلەی دەیەم

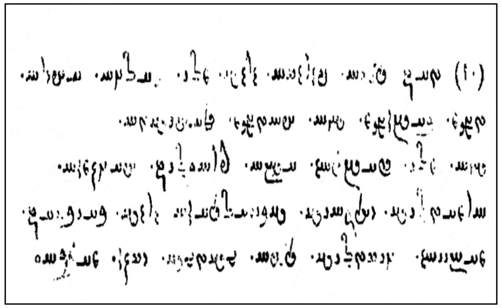

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- تام ٩- دەئەنام ١٠- یا ١١- هاتام ١٢- ڤەهیش تا ١٣- یا ١٤- مووئی ١٥- گەئەتاو ١٦- ئەشا ١٧- فرادوئیت ١٨- هەچەم نا ١٩- ئارمە توئیش ٢٠- ئوخزائیش ٢١- شیڤەتنا ٢٢- ئەرەش ٢٣- دەئیدیات ٢٤- مەخیائو ٢٥- چیستوئیش ٢٦- تەڤا ٢٧- ئیش توئیش ٢٨- ئوسەن ٢٩- مەزدا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاستی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- تۆ ٩- ئیلهامەکان ١٠- کە ١١- بۆ هەمووان ١٢- باشترینە ١٣- ئەو ١٤- من ١٥- جیهانی بوون

١٦- ڕاستی ١٧- زیاد بکات ١٨- لە گەڵ ١٩- خۆشەویستی ٢٠- قسەکان ٢١- کردار ٢٢- ڕاستی ٢٣- ڕێبەری ٢٤- ئێمە ٢٥- زانست ٢٦- تۆ ٢٧- ئاوات ٢٨- حەز و خواست ٢٩- مەزدا.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: ئایینی تۆ کامەیە کە بۆ هەمووان باشترینە و لەگەڵ ئەشەدا هەبوون و ژیان پەرە پێ دەدات؟ کامەیە ئەو ئایینە کە لە پەنای خۆشەویستیدا قسە و کردەوەکانمان بەرەو ڕاستی ڕێنوێنی دەکا؟ ئەی مەزدا، من بەزانست و خواستی خۆمەوە ڕوو لە ئایینی تۆ دەکەم.

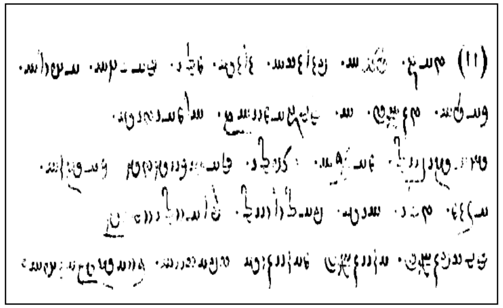

کۆپلەی یازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- موویی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کەتا ٩- تەنگە ١٠- ئا ١١- ڤی جەمیات ١٢- ئارمەئەیتیش ١٣- یا ئە ئیبیو ١٤- مەزدا ١٥- تەڤە ڤائی ١٦- ڤەش یەتە ١٧- داتا ١٨- ئەزەم ١٩- تەڤەئی ٢٠- ئائیش ٢١- پەئو ئوریو ٢٢- فرەڤو ئیڤید ٢٣- ڤیسپەنگ ٢٤- ئەن یەنگ ٢٥- مەنی ئەئوش ٢٦- سپەس یا ٢٧- دەڤا شەنگەها.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاستی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- چۆن ٩- ئەوان ١٠- لە ١١- دێتە ناو ١٢- خۆشەویستی ١٣- بەوانەی ١٤- مەزدا ١٥- تۆ خۆت ١٦- دەگوترێت ١٧- ئایین ١٨- خۆم ١٩- بۆ تۆ ٢٠- ئەم کارە ٢١- یەکەمین ٢٢- ناسراوم ٢٣- هەمووی ٢٤- دیتران ٢٥- لە دڵەوە ٢٦- دەناسم ٢٧- لەگەڵ دوژمن.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: چۆن خۆشەویستی دەچێتە ناو دڵی شوێنکەوتووانتەوە؟ من یەکەمین کەسم کە ناسراوم بۆ ناسینی ئایین، هەموو ئەوانەش کە لەم ئایینە لادەدەن لە ناخی دڵمەوە بەدوژمنی چاکەیان دەزانم.

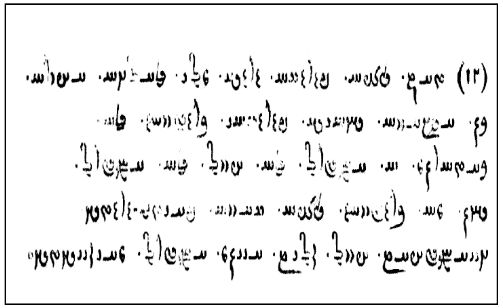

کۆپلەی دوازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کە

٩- ئەشەڤا ١٠- یائیش ١١- پەرەسائی ١٢- درەگڤەئو ١٣- ڤا ١٤- کەتارەم ١٥- ئا ١٦- ئەنگەرو ١٧- ڤا ١٨- هەڤوو ١٩- ڤا ٢٠- ئەنگەرو ٢١- یە ٢٢- ما ٢٣- درەگڤەئو ٢٤- تەڤا ٢٥- سەڤا ٢٦- پەئیتی ٢٧- ئەرەتە ٢٨- چیەنگ هەت ٢٩- هەڤوو ٣٠- نەڤەئیت ٣١- ئەیەم ٣٢- ئەنگەرو ٣٣- مە ئین یەت.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاستی ٥- من ٦- بلێ ٧- ئەهوورا ٨- کام ٩- خوازیاری ڕاستی ١٠- ئەوان ١١- گفتوگۆ ١٢- درۆبازان ١٣- یا ١٤- کام لا ١٥- بێم ١٦- خراپە ١٧- یا ١٨- خەڵک ١٩- یا ٢٠- خراپ ٢١- ئەو ٢٢- ئێمە ٢٣- درۆبازان ٢٤- تۆ ٢٥- بەخشین ٢٦- دژی ٢٧- دادەنێن ٢٨- ئاوەها ٢٩- جەماوەر ٣٠- نییە٣١- ئەمە ٣٢- خراپەکان ٣٣- بیر دەکەنەوە.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: ئەمانە کامەیان ڕاستگۆ و کامەیان درۆبازن؟ ڕوو لە کامیان بکەم، ئەوەی خراپەی لەگەڵ کراوە یان ئەوەیان کە خۆی خراپە؟ ئەو درۆبازە کێیە کە لە بەرامبەری بەخششەکانی تۆدا لەگەڵ من دوژمنایەتی دەکات، ئایا نابێ ئەو کەسە لە زومرەی بەدکارەکان بزانم؟.

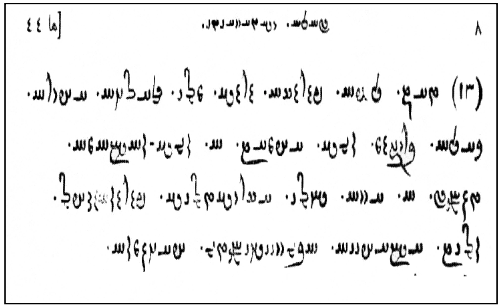

کۆپلەی سێزدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- موویی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کەتا ٩- دروجەم ١٠- نیش ١١- ئەهمەت ١٢- ئا ١٣- نیش ١٤- ناشاما ١٥- تەنگە ١٦- ئا ١٧- ئەڤا ١٨- یووئی ١٩- ئەسرووش تووئیش ٢٠- پەرەنا ڤەنگهۆ ٢١- نووئیت ٢٢- ئەشەهیا ٢٣- ئادیڤیە ئینتی ٢٤- هەچەم نا ٢٥- نووئیت ٢٦- فرەسەسیا ٢٧- ڤەنگهەئوش ٢٨- چاخ نەرە ٢٩- مەنەنگهۆ.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاستی ٥- من ٦- بلێ ٧- ئەهوورا ٨- چۆن ٩- درۆ ١٠- دوور ١١- خۆمان ١٢- لە ١٣- دوور ١٤- بخەینەوە ١٥- ئەوان ١٦- لە ١٧- هێشتن ١٨- کە ١٩- بێ بڕوان ٢٠- پڕ لە ٢١- نا ٢٢- بەڕاستی ٢٣- هەوڵ دان ٢٤- لە سەر یەک ٢٥- نا ٢٦- هاو پرسی ٢٧- چاکە ٢٨- ئاواتی ٢٩- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاستم بدەوە: چۆن دەتوانین دێوی درۆ لە خۆمان دوور بخەینەوە؟ چۆن خۆمان دوور بخەینەوە لەوانەی کە سەرتاپایان نافرمانییە، ئەوانەی کە نە هەوڵ دەدەن بۆ

گەیشتنە ڕاستی و نەش حەز لە هاودەمی و هاوپرسیی ئەندێشەی چاک دەکەن؟.

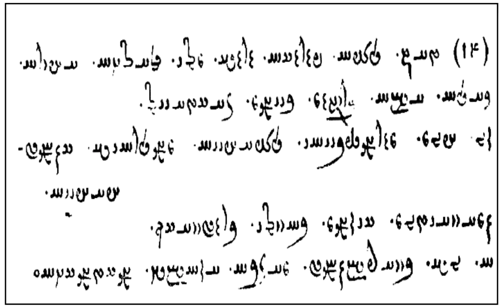

کۆپلەی چواردەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کەتا ٩- ئەشا ١٠- دروجەم ١١- دیام ١٢- زەستەیو ١٣- نی ١٤- هیەم ١٥- مرانژ دیائی ١٦- تەڤەهیا ١٧- مانترا دیش ١٨- سەنگەهیا ١٩- ئەمەڤەئیتیم ٢٠- سی نام ٢١- داڤوئی ٢٢- درەگڤەسو ٢٣- ئا ٢٤- ئیش ٢٥- دوەفشەنگ ٢٦- مەزدا ٢٧- ئەناشە ٢٨- ئانسەتانس ٢٩- چا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاستی ٥- من ٦- بلێ ٧- ئەهوورا ٨- چۆن ٩- ڕاستی ١٠- درۆ ١١- بسپێرم ١٢- دەست ١٣- بۆ ١٤- ئەو ١٥- پاک کردنەوە ١٦- تۆیە ١٧- کەلامی پیرۆز ١٨- ڕاهێنان ١٩- کامڵ ٢٠- شکست ٢١- هاتنە ناوەوە ٢٢- درۆبازان ٢٣- لە ٢٤- ئەوان ٢٥- فریو ٢٦- مەزدا ٢٧- لە ناو بردن ٢٨- ڕق و کینە ٢٩- وە.

واتای گشتی: ئەی یەزدان، پرسیارت لێ دەکەم، وڵامی ڕاستم بدەوە: چۆن درۆزنان بدەینە دەستی ڕاستییەوە تا بەهۆی کەلامی پیرۆزەوە ڕۆحیان پاک بێتەوە؟ ئەی مەزدا، خوازیارانی درۆ بەتەواوەتی شکست دەدەین و فریوکاری و کینەی ئەوان لە نێو دەبەین.

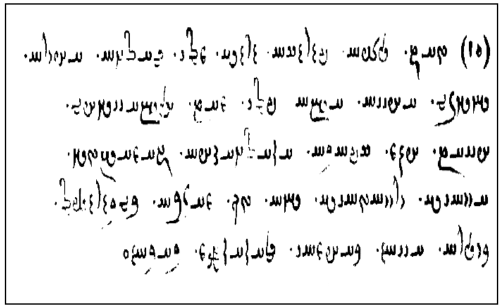

کۆپلەی پازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرەسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- یەزێ ٩- ئەهیا ١٠- ئەشا ١١- پووئی ١٢- مەت ١٣- خشەیەهی ١٤- هیەت ١٥- هەم ١٦- سپادا١٧- ئان ١٨- ئەئوچەنگها جەم ئەت ١٩- ئەڤائیش ٢٠- ئورڤەتائیش ٢١- یا ٢٢- تەڤە ٢٣- مەزدا ٢٤- دی دەرەجۆ ٢٥- کوترا ٢٦- ئەیائو ٢٧- کەهمائی ٢٨- ڤەنەنتام ٢٩- دەدائۆ.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاستی ٥- من ٦- بلێ ٧- ئەهوورا ٨-

چونکە ٩- ئەمـانە ١٠- ڕاسـتی ١١- لا دەدەی ١٢- لە من ١٣- توانایی ١٤- کـاتێ ١٥- بەیەک ١٦- دوو سـوپا ١٧- دژبەیەک ١٨- بگەن بەرامبـەر ١٩- یاسا ٢٠- ئەم یاسایە٢١- کـە ٢٢- تۆ ٢٣- مەزدا ٢٤- لە کوێ ٢٥- لە هەردوو ٢٦- کامە ٢٧- سەرکەوتن ٢٨- ئەوی تر ٢٩- دەبەخشی.

واتای گشتی: ئەی یەزدان، لە تۆ دەپرسم وڵامی ڕاستم بدەوە: چونکە تۆ دەتوانی لە سایەی ئەشەدا من لە زیانی ئەو درۆبازانە لا بدەیت، ئەوکاتە کە دوو سوپا دەگەنە یەک بەپێی ئەو پەیمانەی خۆت سەرکەوتن بەکـامـەیان دەبەخـشـیت و کـامـەیان بەسـەر ئەوی تردا سەر دەخەیت؟.

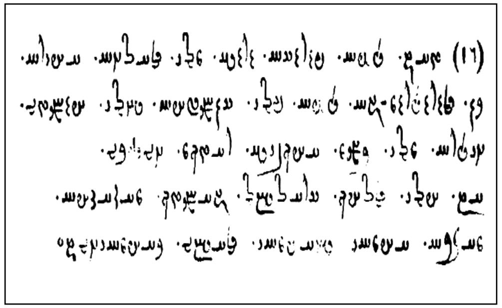

کۆپلەی شازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرەسا ٤- ئەرەش ٥- موویی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کە ٩- ڤـەرەترەم جـا ١٠- تەڤـا ١١- پوویی ١٢- سەنگها ١٣- یوویی ١٤- هەنتی ١٥- چیـترا ١٦- مـوویی ١٧- دام ١٨- ئەهوو ١٩- بیش ٢٠- ڕەتووم ٢١- چیـژدی ٢٢- ئەت ٢٣- هەڤوویی ٢٤- ڤـەهوو ٢٥- سرەئوشو ٢٦- جەن تو ٢٧- مەنەنگها ٢٨- مەزدا ٢٩- ئەهمائی ٣٠- یەهمائی ٣١- ڤەشی ٣٢- کەهما ئەیچیت.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاستی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- کێیە ٩- ئەو سـەرکـەوتووە ١٠- تۆ ١١- پەنا بـدات ١٢- ڕاهێنانەکـانت ١٣- ئەوکـەسـانە ١٤- هەنە ١٥- ئاشکرا ١٦- بۆ من ١٧- زانا ١٨- ژیان ١٩- چارەساز ٢٠- ڕەتوو ٢١- دەربخە ٢٢- بهێڵە ٢٣- بۆ ئەو ٢٤- پاک ٢٥- سرووش ٢٦- ڕووی لێبکات ٢٧- ئەندێشە ٢٨- مەزدا ٢٩- بەوکەسە ٣٠- کە ئەو ٣١- دەتەوێ ٣٢- هەر کەسێک.

واتای گشتی: ئەی یەزدان، ئەمەت لێ دەپرسم وڵامی ڕاستم بدەوە: ئەو سەرکەوتووە کێیە کە لە سایەی ڕاهێنانەکانی تۆدا پەنای ئەوانە دەدات کە هەن؟ ئەی مەزدا، من بەڕاشکاوی ئاگاداری ئەو (ڕەتوو)یە چارەسازە بکەوە[٨٥] و بهێڵە تا سرووش و ئەندێشەی چاک ڕوو بکات لەو و لەو کەسانەش کە تۆ خۆت دەتەوێن.

کۆپلەی حەڤدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

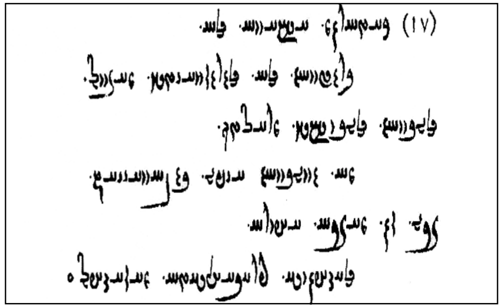

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرەسا ٤- ئەرەش ٥- موویی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کەتا ٩- مـەزدا ١٠- زەرەم ١١- چەرانی ١٢- هەچا ١٣- خەشمەت ١٤- ئاسکەتیم ١٥- خشەماکام ١٦- هیـەت ١٧- چا ١٨- مـوویی ١٩- خیات ٢٠- ڤاخش ٢١- ئەئەشو ٢٢- سـەرووئی ٢٣- بۆژدیائی ٢٤- هەئورڤاتا ٢٥- ئەمـرەتاتا ٢٦- ئەڤا ٢٧- مـانتـرا ٢٨- یە ٢٩- ڕاتەمـۆ ٣٠- ئەشەئەت ٣١- هەچا.

واتای وشە بـەوشـە: ١- ئەمـە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاسـتی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- چۆن٩- مـەزدا ١٠- ئامـانجـەکـەم ١١- دەست بخـەم ١٢- ڕێنوێنی ١٣- تۆ ١٤- پێکگەیشتن ١٥- تەواوی تۆ ١٦- کێ ١٧- وە ١٨- من ١٩- ببێت ٢٠- گوتەکان ٢١- کاریگەر ٢٢- سرووش ٢٣- ئاینده ٢٤- بۆ کامڵبـوون ٢٥- هەتایی ٢٦- بەرامبـەر ٢٧- کەلامی پیـرۆز ٢٨- کە ٢٩- باشـترین ڕێپیشاندەر ٣٠- ئەشا ٣١- لە سایەی.

واتای گشـتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وڵامی ڕاسـتم بدەوە: چۆن بەرێنوێنیی تۆ دەگـەمـە ئامـانج؟ چۆن دەگەمە تۆ و کەی قسەکانم کاریگەر دەبن تا لە سایەی ئەشەدا کە باشترین ڕێپیشاندەرە، جەماوەر بخەمە سەر ڕێی کەماڵ و ژیانی هەتایی؟.

کۆپلەی هەژدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

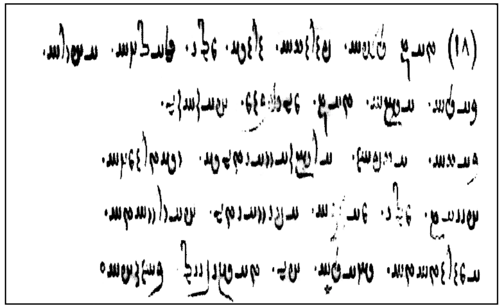

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرەسا ٤- ئەرەش ٥- موویی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- کەتا ٩- ئەشـا ١٠- تەت ١١- مـیـەژدەم ١٢- هەنانی ١٣- دەسـا ١٤- ئەسـپـائو ١٥- ئەرەش نەڤەئەیتیش ١٦- ئووشترەم ١٧- چا ١٨- هیـەت ١٩- موویی ٢٠- مەزدا ٢١- ئەپیڤەئینی ٢٢- هەئورڤەتاتە ٢٣- ئەمرەتاتە ٢٤- یەتا ٢٥- هی ٢٦- تەئەئیبیو ٢٧- داڤەئەنگەها.

واتای وشە بـەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاستی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- چۆن ٩- ڕاسـتی ١٠- ئەوە ١١- پاداشت ١٢- بەدەست هێنان ١٣- دە ١٤- هەست ١٥- کەسێکی بەهێز

١٦- ڕووناکایی ١٧- وە ١٨- تائەوەیکە ١٩- من ٢٠- مەزدا ٢١- دەرک پێبکەم ٢٢- کامڵبوون ٢٣- نەمری ٢٤- پاشان ٢٥- هەردووان ٢٦- خەڵک ٢٧- داوا دەکەم.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وەڵامی ڕاستم بدەوە: ئەو پاداشتە چۆن بەدەست بهێنم؟ کامە هێز هەر دە بڕستەکانی(٨٦) من پەروەردە و ڕێنوێنی دەکات تا بەوجۆرە بگەمە ئاستی کامڵبوون و نەمری و ئەوانەش هەر دووکی ببەخشم بەجەماوەر؟.

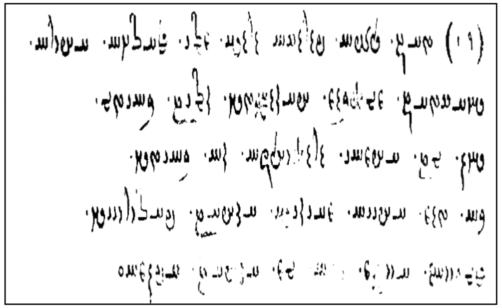

کۆپلەی نۆزدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- تەت ٢- تەڤا ٣- پەرەسا ٤- ئەرەش ٥- مووئی ٦- ڤەئوچا ٧- ئەهوورا ٨- یەس ٩- تەت ١٠- میژدەم ١١- هەنەنتە ١٢- نوئیت ١٣- دائیتی ١٤- یە ١٥- ئەیەت ١٦- ئەهمائی ١٧- ئەرەژووخزا ١٨- نا ١٩- دائیتی ٢٠- کا ٢١- تەم ٢٢- ئەهیا ٢٣- مەئینیش ٢٤- ئەنگهەت ٢٥- پەئوئورڤی ٢٦- ڤیدوائو ٢٧- ئەڤەئەم ٢٨- یا ٢٩- ئەیەم ٣٠- ئەنگهەت ٣١- ئەپەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمە ٢- تۆ ٣- دەپرسم ٤- ڕاستی ٥- من ٦- بڵێ ٧- ئەهوورا ٨- ئەو کەسەی کە ٩- پێویست ١٠- پاداشت ١١- بەنیازمەند ١٢- نا ١٣- بەخشین ١٤- کە ١٥- بەڕاستی ١٦- لای ئەو ١٧- بەقسەی ڕاست ١٨- ئەو ١٩- دەڕوات ٢٠- چوون ٢١- ئەوە ٢٢- ئەمە ٢٣- سزا ٢٤- دەبێت ٢٥- ئێستە ٢٦- من دەزانم ٢٧- لەوەی ٢٨- کە ٢٩- بەو ٣٠- دەگات ٣١- سەرەنجام.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، لێت دەپرسم، وەڵامی ڕاستم بدەوە: کاتێ نیازمەندێکی چاکەخواز ڕوو لە کەسێک دەکات و ئەویش وەڵامی ناشایستی دەداتەوە چ سزایەکی دەبێت؟

من لە سەرەنجامی ئاوەها کەسێک ئاگام ئەی مەزدا.

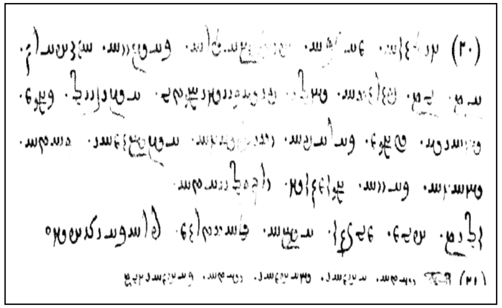

کۆپلەی بیستەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- چی تەنا ٢- مەزدا ٣- هەڤوو ٤- خشەترا ٥- دەئەڤا ٦- ئاڤەئەنگهو ٧- ئەت ٨- ئەیەت ٩- پەرەسا ١٠- یووئی ١١- پیش یەئینتی ١٢- ئائەئەیبیو ١٣- کامە ١٤- یائیش ١٥- گەئەم ١٦- کەرەپا ١٧- ئوسیخش ١٨- چا ١٩- ئەئەشەمائی ٢٠- دەئەتا ٢١- یا ٢٢- چا ٢٣- کەڤا ٢٤- ئائمەنە ٢٥- ئورودویەتا ٢٦- نوئیت ٢٧- هیم ٢٨- می زەن ٢٩- ئەشا ٣٠- ڤاستریم ٣١- فرەدەئینگەهی.

واتای وشە بەوشە: ١- چۆن ٢- مەزدا ٣- چاک ٤- هێز ٥- دێوەکان ٦- بن ٧- ئەمە ٨- هەر٩- دەپرسم ١٠- کەئەوان ١١- دەجەنگێن ١٢- بۆ ئەوان ١٣- حەزەکان ١٤- چونکە ١٥- جیهان ١٦- بەدکاران ١٧- ئووسیخش ١٨- وە ١٩- دەسپێرن ٢٠- ببەخشم ٢١- ئەو ٢٢- وە ٢٣- ناحەزان ٢٤- هەمیشە ٢٥- دەخەنە ناڵەوە ٢٦- هەرگیز ٢٧- ئەو ٢٨- نابەنە پێش ٢٩- ڕاستی ٣٠- پەنای ئەو ٣١- تا زۆرتر بکەن.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورەی زانا، ئەوەشت لێ دەپرسم کە ئایا دێوەکان هەرگیز هێزێکی چاک بوونە؟ ئەوانەی کە بۆ حەزەکان و بۆ قازانجی خۆیان دەجەنگێن و بەهۆی بەدکاران و ناحەزان و ئووسیخش(٨٧)، جیهان دەخەنە بەر ڕق و کینە و هەمووان نیگەران دەکەن، ئایا ئەمانە هیچ کات هەوڵ دەدەن لە سایەی ڕاستی و دروستیدا جیهان پێش بخەن و ئاوەدانی بکەنەوە و ئاشتی و ئاوەدانی پەرە پێ بدەن؟.

یەسنە هاتی ٤٥

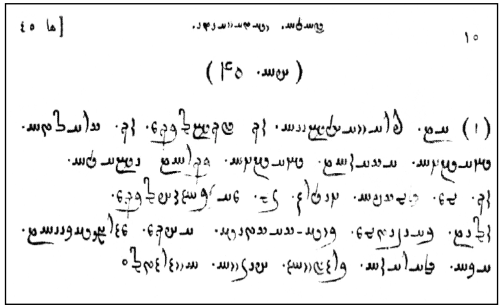

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- فرەڤەخشیا ٣- نوو ٤- گووشۆدووم ٥- نوو ٦- سرەئوتا ٧- یەئا ٨- چا ٩- ئەسەنات ١٠- یەئا ١١- چا ١٢- دوورات ١٣- ئیش تا ١٤- تەنوو١٥- ئیم ١٦- ڤەئیسە ١٧- پاچیترە ١٨- زی ١٩- مەزداڤەنگهودوم ٢٠- نوئیت ٢١- دائیبیتم ٢٢- دووش ٢٣- سەس تیش ٢٤- ئەهووم ٢٥- مەرانشیات ٢٦- ئەکا ٢٧- ڤەرەنا ٢٨- درەگڤائۆ ٢٩- هیزڤا ٣٠- ئاڤەرەتۆ.

واتای وشە بەوشە: ١- وابێت ٢- قسەدەکەم ٣- ئێستە ٤- گوێ بگرن ٥- ئێستە ٦- ببیسن ٧- ئەوانەی ٨- وە ٩- لە نزیکەوە ١٠- ئەوانەی ١١- هەروەها ١٢- لە دوورەو ١٣- خوازیار ١٤- ئێستە ١٥- ئەمانە ١٦- هەمووی ١٧- ئاشکرا ١٨- بەڕاستی ١٩- بەمێشکتان بسپێرن ٢٠- نەوەک ٢١- دیسانەوە ٢٢- خراپ ٢٣- ئامۆژگاریکەر ٢٤- ژیان ٢٥- بشێوێنێت ٢٦- ناڕاست ٢٧- هەڵبژاردن ٢٨- درۆباز ٢٩- بەزمانی ٣٠- گومڕا بکات.

واتای گشتی: ئێستا قسە دەکەم، ئەی ئەوانەی کە لە دوور و نزیکەوە هاتوون و خوازیاری بیستنن، ئێستە هەمووتان گوێ ڕادێرن و قسەی ڕاشکاوانەی من ببیسن و بەمێشکتانی بسپێرن:

کارێک مەکەن کە جارێکی تر ئامۆژگاریکەری خراپ ژیانتان تێک بدات و درۆباز بەدرۆکانییەوە سەرتان لێی بشێوێنێت و گومڕاتان بکات.

کۆپلەی دووەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

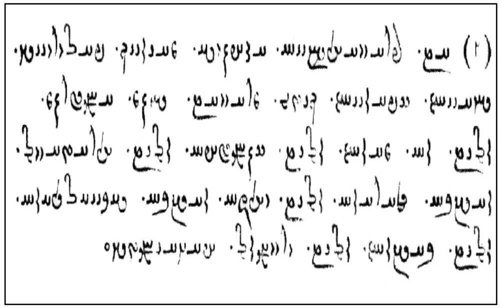

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- فرەڤەخشیا ٣- ئەنگهەئوش ٤- مەئینیو ٥- پەئوئورڤی ٦- یەیائو ٧- سپەن یائو ٨- ئەڤەئەیتی ٩- مرەڤەت ١٠- یەم ١١- ئەنگەرەم ١٢- نوئیت ١٣- نا ١٤- مناڤ ١٥- نوئیت ١٦- سەنگها ١٧- نوئیت ١٨- خرەتڤو ١٩- نەئەدا ٢٠- ڤەرەنا ٢١- نوئیت ٢٢- ئوخزا ٢٣- نادا ٢٤- شیڤەتنا ٢٥- نوئیت ٢٦- دەئەناڤ ٢٧- نوئیت ٢٨- ئورڤەئەن تو ٢٩- هیچ ئەئینتە.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوەها بێت ٢- باس دەکەم ٣- ئەفراندن ٤- مینو ٥- سەرەتا ٦- گەوهەر ٧- پاک ٨- وەها ٩- گوتی ١٠- بەئەو ١١- ناپاک ١٢- نا ١٣- لەم دوانە ١٤- ئەندێشە ١٥- نا ١٦- ڕاهێنان ١٧- نا ١٨- خیرەت ١٩- نا ٢٠- ئایین ٢١- نا ٢٢- گوتار ٢٣- نا ٢٤- کردار ٢٥- نا ٢٦- ویژدان ٢٧- نا ٢٨- ڕۆح ٢٩- پێکهاتن.

واتای گشتی: ئێستە باسی دوو مینوو دەکەم: لە سەرەتای ئەفراندندا سپەند مینو بەئەنگەرەمینووی گوت: نە سرشت و نە ڕاهێنان و نە خیرەت و نە بڕوا و نە کردار و نە گفتە و نە ئایین و نە ڕۆحی ئێمە هیچ کام پێک نایەن.

کۆپلەی سێیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

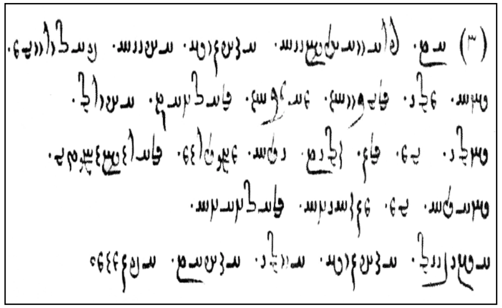

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- فرەڤەخشیا ٣- ئەنگهەئوش ٤- ئەهیا ٥- پەئوئورڤیم ٦- یا ٧- مووئی ٨- ڤیدڤائو ٩- مەزدائو ١٠- ڤەئوچەت ١١- ئەهوورا ١٢- یووئی ١٣- ئەیەم ١٤- ڤە ١٥- نوئیت ١٦- ئیتا ١٧- مانترەم ١٨- ڤەرەشەن تی ١٩- یەتا ٢٠- ئەیەم ٢١- مەنائی

٢٢- چا ٢٣- ڤەئوچ ٢٤- چا ٢٥- ئەئەئەیبیو ٢٦- ئەنگهەئوش ٢٧- ئەڤووئی ٢٨- ئەنگهەت ٢٩- ئەپەمەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوەها ٢- باس دەکەم ٣- ژیان ٤- لەم ٥- ئایین ٦- کە ٧- من ٨- زانا ٩- مەزدا ١٠- ئاشکرای کرد ١١- ئەهوورا ١٢- کە ١٣- ئەم ١٤- نێوانتان١٥- نا ١٦- دروست ١٧- کەلامی پیرۆز ١٨- بەکار ناهێنن ١٩- وەها ٢٠- بەوە٢١- کەمن ٢٢- وە ٢٣- دەڵێم ٢٤- هەروا ٢٥- بۆ ئەوان ٢٦- ژیان ٢٧- ئەفسووس ٢٨- دەبێت ٢٩- ئەنجام.

واتای گشتی: ئێستە باسی بناغەی بوون دەکەم وەها کە یەزدانی زانا فێری کردووم: هەندێک لە ئێوە کە کەلامی پیرۆز بەکار ناهێنن لە ئەنجام و ئاکامی ژیانیاندا تووشی داخ و ئەفسووس دەبن.

کۆپلەی چوارەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

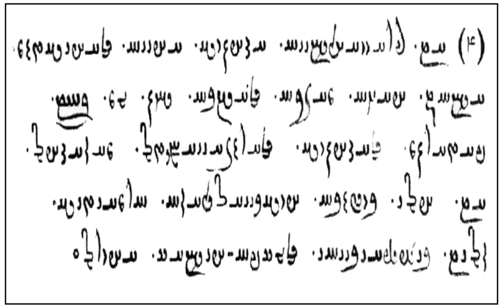

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- فرەڤەخشیا ٣- ئەنگهەئوش ٤- ئەهیا ٥- ڤەهیشتەم ٦- ئەشەئەت ٧- هەچا ٨- مەزدا ٩- ڤەئەدا ١٠- یە ١١- ئەیەم ١٢- داتە ١٣- پەتەرەم ١٤- ڤەنگهەئووش ١٥- ڤەرەزیەنتو ١٦- مەنەنگهو ١٧- ئەت ١٨- ئەهووئی ١٩- دوڤەدا ٢٠- هوشیەئوتەنا ٢١- ئارمەئەیتیش ٢٢- نووئیت ٢٣- دیوژە ئیدیائی ٢٤- ویسپا ٢٥- هی شەس ٢٦- ئەهوورو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوەها ٢- باس دەکەم ٣- ژیان ٤- لەم ٥- باشترین ٦- ڕاستی ٧- لە سایەی ٨- مەزدا ٩- زانیم ١٠- کە١١- ئەوی ١٢- ئەفراند ١٣- باوک ١٤- پاک ١٥- تێکۆشەر ١٦- من ١٧- هەم ١٨- ئەو ١٩- کچ ٢٠- چاکەخواز٢١- ئارمەیتی ٢٢- هەرگیز ٢٣- فریو نادرێ ٢٤- لە هەمووشت ٢٥- بەئاگا ٢٦- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئێستە باسی ئەو شتە دەکەم کە لە ژیاندا لە هەموو شتێک باشترە: من لە سایەی ڕاستیدا فێر بووم کە یەزدان سەرچاوەی سرشتی چاک و تێکۆشەرە و بڕوا و خۆشەویستی بەکچی ئەو دەژمێردرێت، ژیانبەخشی ئاگا بەهەموو شت بۆ کەس فریو نادرێت.

کۆپلەی پێنجەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

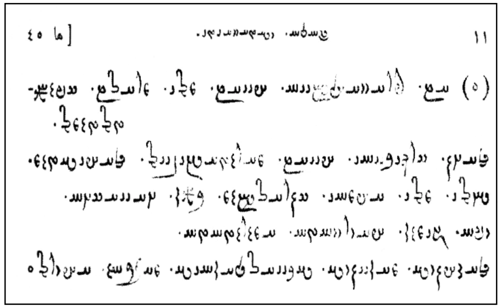

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- فرەڤەخشیا ٣- هیەت ٤- مووئی ٥- مەرەئوت ٦- سپەنتوتەمو ٧- ڤەچ ٨- سروئیدیائی ٩- هیەت ١٠- مەرەتە ئەئیبیو ١١- ڤەهیشتەم ١٢- یوئە ١٣- موئی ١٤- ئەهمائی ١٥- سرەئوشەم ١٦- دان ١٧- چەیەس ١٨- چا ١٩- ئویا ٢٠- جی مەن ٢١- هەئورڤەتاتە ٢٢- ئەمەرەتاتە ٢٣- ڤەنگهەئوش ٢٤- مەن یەئوش ٢٥- شیڤەتنائیش ٢٦- مەزدائو ٢٧- ئەهوورو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوەها ٢- باس دەکەم ٣- لەوەی ٤- بەمن ٥- گوتی ٦- پیرۆزترین٧- قسەیەک کە ٨- بیستنی ٩- ئەو ١٠- بۆ خەڵک ١١- باشترینە ١٢- ئەوانەی کە ١٣- بۆ من ١٤- لەوەوە ١٥- فرمانبەری ١٦- بەجێ بهێنن ١٧- حورمەت ١٨- وە ١٩- نزیک ٢٠- دەگەن ٢١- کامڵبوون ٢٢- نەمری ٢٣- پاک ٢٤- سرشت ٢٥- کردەوە ٢٦- مەزدا ٢٧- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئێستە باسی ئەو شتە دەکەم کە مەزدای پیرۆز پێی گوتم و بیستنی بۆ خەڵک باشترینە: ئەو کەسانەی کە راهێنانەکانی من بەرێوە دەبەن و رێزیان لێ دەگرن، دەگەنە کەماڵ و نەمری و بەپێی کردەوەی سرشتی چاک لەگەڵ ئەهووراشدا پێک دەگەن.

کۆپلەی شەشەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

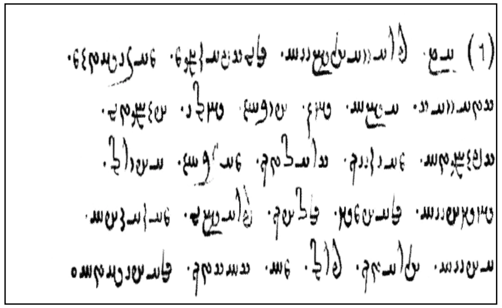

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- فرەڤەخشیا ٣- ویسپەنام ٤- مەزیشتەم ٥- ستەڤەس ٦- ئەشا ٧- یە ٨- هودائو ٩- یوئی ١٠- هەنتی ١١- سپەنتا ١٢- مەئینیو ١٣- سرەئوتو ١٤- مەزدائو ١٥- ئەهوورو ١٦- یەهیا ١٧- ڤەهمە ١٨- ڤەهوو ١٩- فرەشی ٢٠- مەنەنگها ٢١- ئەهیا ٢٢- خرەتو ٢٣- فروو ٢٤- ما ٢٥- ساستو ٢٦- ڤەهیشتا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوەها ٢- باس دەکەم ٣- هەموو ٤- گەورەترین ٥- ستایش کردن ٦- راستی ٧- کە ٨- سەروەر ٩- ئەوانەی ١٠- هەنە ١١- پیرۆز ١٢- مینو ١٣- ببیسێت ١٤- مەزدا

١٥- ئەهووراش ١٦- بەئەو ١٧- بەخۆشەویستی ١٨- پاک ١٩- دەکۆشم ٢٠- ئەندێشە٢١- خود ٢٢- خیرەت ٢٣- وە ٢٥- فێر بکات ٢٤- من ٢٦- لە باشترین شت.

واتای گشتی: ئێستە باسی ئەو زاتە دەکەم کە لە هەمووان گەورەترە: لە سایەی راستیدا ستایشی ئەو دەکەم کە لە هەموو شت بەئاگایە و هەروەها ستایشی ئەوانەی کە لەگەڵ ئەودان، وابێت کە یەزدان بەرۆحی پیرۆزەوە ستایشەکانم ببیسێت، من لە سایەی سرشتی چاکدا هەوڵ دەدەم بگەمە ئەو، با ئەویش بەزانایی خۆی من ئاگا بکاتەوە لە باشترین شت.

کۆپلەی حەوتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

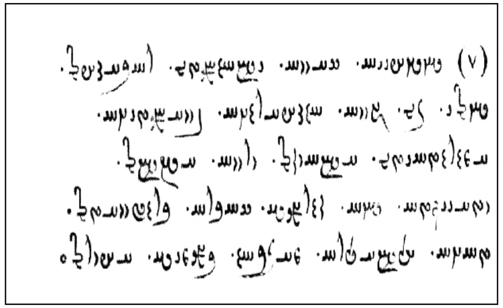

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- یەهیا ٢- سەڤا ٣- ئیشاوەنتی ٤- رادەنگهو ٥- یوئی ٦- زی ٧- جڤا ٨- ئاڤەنگهەرە ٩- چا ١٠- بەڤەنتی ١١- چا ١٢- ئەمەرەتائیتی ١٣- ئەشائونو ١٤- ئورڤا ١٥- ئەئەشو ١٦- ئوتەیوتا ١٧- یا ١٨- نەرانش ١٩- سادرا ٢٠- درەگڤەتو ٢١- تا ٢٢- چا ٢٣- خشەترا ٢٤- مەزدائو ٢٥- دامیش ٢٦- ئەهوورو.

واتای وشە بەوشە: ١- لەوە ٢- رزگاری ٣- بۆ خوازیاران ٤- جۆیای ٥- ئەوانە ٦- هەموو٧- زیندوون ٨- بوون ٩- وە ١٠- دەبن ١١- وە ١٢- نەمری ١٣- راستگۆکان ١٤- رۆح ١٥- بەسەرکەوتوویی ١٦- دووبارە بوونەوە ١٧- بەراستی ١٨- پیاوان ١٩- رەنج ٢٠- درۆباز ٢١- ئەمە ٢٢- وە ٢٣- هێز ٢٤- مەزدا ٢٥- ئەفراندی ٢٦- ئەهوورا.

واتای گشتی: هەمووان رزگاربوونیان لەو دەخوازن چ ئەوانەی مردوون و چ ئەوانەش کە زیندوون. رۆحی مرۆڤی راستگۆ و چاک کامەران دەبێت و لە بەخششی نەمری بەهرە دەبات بەڵام رۆحی خوازیاری درۆ و خراپە دەکەوێتە رەنج و مەینەتێکەوە کە هەردەم دووبارە دەبێتەوە ئەمەش یاسایەکە کە یەزدانی زانا دایناوە.

کۆپلەی هەشتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

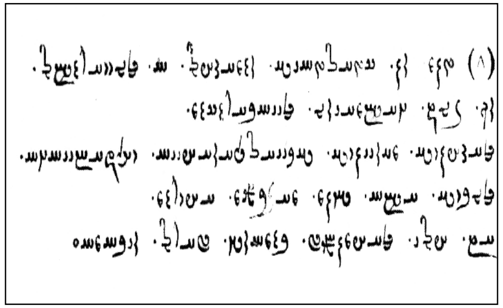

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- تەم ٢- نە ٣- ستەئوتائیش ٤-

نەمەنگهو ٥- ئە ڤی ڤەرەشو ٦- نو٧- زیت ٨- چەشمەئیتی ٩- ڤیا دەرەسەم ١٠- ڤەنگهەئوش ١١- مەن یە ئوش ١٢- شیڤەتنەهیا ١٣- ئەوەخزەخیا ١٤- چا ١٥- ڤیدووش ١٦- ئەشا ١٧- یەم ١٨- مەزدام ١٩- ئەهوورەم ٢٠- ئەت٢١- هەڤوئی ٢٢- ڤەهمەنگ ٢٣- دەمانە ٢٤- گەرو ٢٥- نیداما.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- خۆمان ٣- سروود ٤- ستایش ٥- بەرەولای وەردەگێڕین ٦- ئێستە ٧- بەڕاستی ٨- بەچاوی دڵ ٩- دەبینم ١٠- چاک ١١- سرشت ١٢- کردار ١٣- گفتە١٤- وە ١٥- ناسین ١٦- ئەشا ١٧- خۆم ١٨- مەزدا ١٩- ئەهوورا ٢٠- کە وابوو٢١- ئەو ٢٢- ڕاز و نیاز ٢٣- بارەگا ٢٤- ستایش ٢٥- دابنێین.

واتای گشتی: بەڕازونیازەکانمەوە ڕوو لە یەزدان دەکەم و بەچاوی دڵ دەیبینم، لە سایەی ئەشەدا تێگەیشتم کە ئەهوورا مەزدا ژیان بەخشی زانا و پەروەردگاری تاقانەیە، بۆیە منیش بەئەندێشە و گفتە و کردەی چاک ستایشەکانم ئاراستەی بارەگای ئەو دەکەم.

کۆپلەی نۆیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

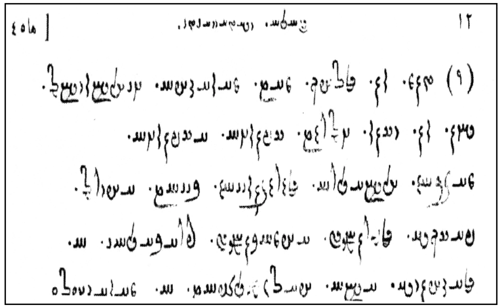

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەمە ٢- نە ٣- ڤەهوو ٤- مەت ٥- مەنەنگها ٦- چیخشەنوشو ٧- یە ٨- نە ٩- ئوسەن ١٠- چورەت ١١- سپەن ١٢- چا ١٣- ئەسپەن ١٤- چا ١٥- مەزدائو ١٦- خشەترا ١٧- ڤەرەزەن یائو ١٨- دیەئەت ١٩- ئەهوورو ٢٠- پەسووش ٢١- ڤیرەنگ ٢٢- ئەهما کەنگ ٢٣- فرەدەتائی ئا ٢٤- ڤەنگهەئوش ٢٥- ئەشا ٢٦- هەئوزان تەڤات ٢٧- ئا ٢٨- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- بۆ ئێمە٣- پاک ٤- لەگەڵ ٥- سرشت ٦- شادکردن٧- کەسێک ٨- بۆمان ٩- خواست ١٠- ئەفراند ١١- شادی ١٢- وە ١٣- ڕەنج ١٤- وە ١٥- مەزدا ١٦- هێز ١٧- کار کردن ١٨- بەخشین ١٩- ئەهوورا ٢٠- گروپی ٢١- خەڵکان ٢٢- خۆمان ٢٣- پێشخستن ٢٤- پاک ٢٥- ئەشا ٢٦- زانستی چاک٢٧- لە ٢٨- ئەندێشە.

واتای گشتی: بەسرشتی پاکی خۆم ئەو(یەزدان) شادمان دەکەم چونکە بەزانایی خۆی ڕێگای بەختەوەری و چارەڕەشیی بۆ دیاری کردووین. با یەزدانی مەزن لە سایەی توانای خۆیدا هێزی کارکردنمان پێ ببەخشێ تاکو بەهۆی ئەندێشە و زانستی چاکەوە جەماوەری خەڵک بەرەو ڕاستی و سەرفرازی پێش بخەین.

کۆپلەی دەیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

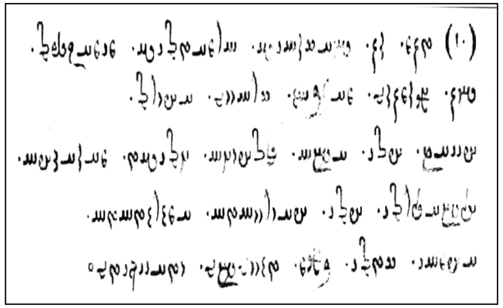

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەمە ٢- نە ٣- یەسنائیش ٤- ئارمەتەئیش ٥- می مەغەژوو ٦- یە ٧- ئەنمەئەنی ٨- مەزدائۆ ٩- سراڤی ١٠- ئەهورو ١١- هیەت ١٢- هەڤوئی ١٣- ئەشا ١٤- ڤەهوو ١٥- چا ١٦- چوئیشت ١٧- مەنەنگها ١٨- خشەتروئی ١٩- هەڤوئی ٢٠- هەئورڤەتاتا٢١- ئەمەرەتاتا ٢٢- ئەهمائی ٢٣- ستوئی ٢٤- دان ٢٥- تەڤیشی ٢٦- ئوتەیوئیتی.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- ئێمە ٣- بەستایش ٤- بڕوا بەئارمەیتی ٥- ڕێزلێنان ٦- ئەوەی ٧- بەهێزی ٨- مەزدا ٩- ناودەبرێ ١٠- ئەهوورا ١١- چونکە ١٢- خۆی ١٣- ئەشا ١٤- پاک ١٥- وە ١٦- مزگێنی ١٧- ئەندێشە ١٨- شەهریاری ١٩- خۆی ٢٠- کامڵبوون ٢١- نەمری ٢٢- ئەو ٢٣- هەمیشە ٢٤- دەدەیت ٢٥- هێزی ڕۆح ٢٦- خۆڕاگریی لەش.

واتای گشتی: بەیاریدەی ئارمەیتی ستایشی ئەو دەکەین کە هەمیشە مەزدا ئەهوورەی ناوە. ئەو کە لە سایەی ئەشە و ئەندێشەی چاکی خۆیدا مزگێنیی داینێ کە لە شەهریاریی مینوویی خۆیدا دەگەینە کەماڵ و نەمری و تەندروستی و هێزمان پێ دەبەخشێت.

کۆپلەی یازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

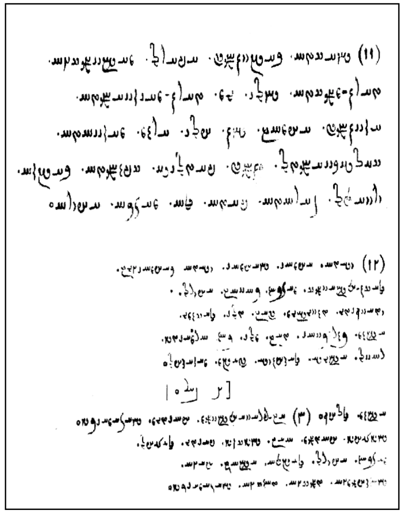

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- یەسە ٢- تا ٣- دەئەڤەنگ ٤- ئەپەرۆ ٥- مەشیانس ٦- چا ٧- تەرە ٨- مانسەتا ٩- یوئی ١٠- ئەیەم ١١- تەرە ١٢- مەئینیەنتا ١٣- ئەنەیەنگ ١٤- ئەهماتە ١٥- یە ١٦- هەڤوئی ١٧- ئەرەم ١٨- مەنەیاتا ١٩- سەئوشیەنتو ٢٠- دەنگ ٢١- پەتوئیش ٢٢- سپەنتا ٢٣- دەئەنا ٢٤- ئورڤەتۆ ٢٥- بەرەتا ٢٦- پەتا ٢٧- ڤا ٢٨- مەزدائەهورا.

واتای وشە بەوشە: ١- کەسێک ٢- ئەنجا ٣- دێوەکان ٤- دوژمنی ٥- خەڵک ٦- وە ٧- سووک ٨- بزانن ٩- ئەوانەی ١٠- ئەو ١١- ناشیرین ١٢- بزانن ١٣- جیاواز ١٤- لەوانە ١٥- کە ١٦- بەو ١٧- چاک ١٨- بیرکردنەوە ١٩- ڕزگاریدەر

٢٠- زانا ٢١- پشتیوان ٢٢- پیرۆز ٢٣- ئایین ٢٤- دۆست ٢٥- برا ٢٦- باوک ٢٧- بەڵکو ٢٨- مەزدا ئەهورا.

واتای گشتی: ئەوانەی کە دوژمنی درۆپەرستان و یاوەرەکانیانن و ئەوانەش کە ناوی یەزدان بەچاکە دەبەن و ڕێز لە سوشیانتە زانایەکان دەگرن لەگەڵ ئەوانەی کە یەزدان بەسووک و ناشیرین دەزانن لەیەک جیان. ئەهورامەزدا دۆست و برا و تەنانەت باوکی ئەو بیرچاکانەیە.

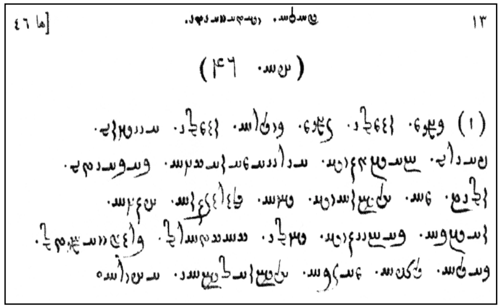

یەسنە هاتی ٤٦

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- کەئەم ٢- نەمووئی ٣- زام ٤- کەڤەترا ٥- نەموئی ٦- ئەئیتی ٧- پەئیری ٨- خڤەئەتەئوش ٩- ئەئیری مەنەس ١٠- چا ١١- دەدەئیتی ١٢- تەڤەئیت ١٣- ما ١٤- خشنا ئوش ١٥- یا ١٦- ڤەرەزەنا ١٧- هەچا ١٨- نەئەدا ١٩- دەخ یەئووش ٢٠- تەڤەئی ٢١- ساستارۆ ٢٢- درەگڤەنتو ٢٣- کەتا ٢٤- تەڤا ٢٥- مەزدا ٢٦- خشنو شائی ٢٧- ئەهوورا.

واتای وشە بەوشە: ١- کام ٢- ڕووبکەم ٣- زەوی ٤- کوێ ٥- ڕوو بکەم ٦- برۆم ٧- دوور کردن ٨- خۆمانە ٩- دۆستان ١٠- وە ١١- دەکەن ١٢- هیچ ١٣- بەمن١٤- خۆشحاڵی ١٥- کە ١٦- هاوکاران ١٧- لەلایەن ١٨- نە ١٩- وڵات ٢٠- تۆیە ٢١- فرمانڕەوا ٢٢- درۆبازان ٢٣- چۆن ٢٤- لەتۆ ٢٥- مەزدا ٢٦- خۆشحاڵ ٢٧- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ڕوو لە کام سەرزەمین بکەم؟ بۆ کوێ برۆم؟ نزیکەکانم لێم تەوەلا بوونە و دۆستەکانم بەجێیان هێشتووم، کەس لە هاوکارەکانم خۆشحاڵم ناکات و حاکمانی وڵاتیش هەموویان ڕوویان کردۆتە درۆ و درۆبازی، ئەی یەزدان، چۆن دەتوانم تۆ شاد و خۆشحاڵ بکەم؟.

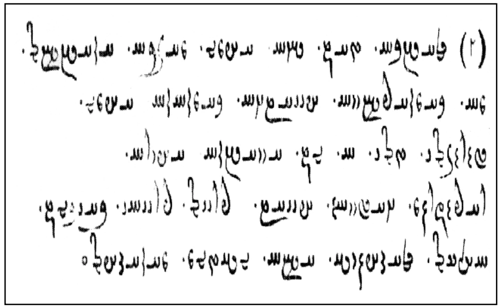

کۆپلەی دووەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ڤەئەدا ٢- تەت ٣- یا ٤- ئەهمی ٥- مەزدا ٦- ئەن ئەئەشو ٧- ما ٨- کەمنە

فشەڤا ٩- هیەت ١٠- چا ١١- کەمەنا ١٢- ئەهمی ١٣- گەرەزوئی ١٤- تەڤەئی ١٥- ئا ١٦- ئەیەت ١٧- ئەڤەئەنا ١٨- ئەهوورا ١٩- ڕەفەزرەم ٢٠- چەگڤائو ٢١- هیەت ٢٢- فرەیو ٢٣- فریائی ٢٤- دەئیدیت ٢٥- ئاخسو ٢٦- ڤەنگهەئوش ٢٧- ئەشا ٢٨- ئیش تیم٢٩- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- دەزانم ٢- بۆچی ٣- کە ٤- من ٥- مەزدا ٦- ناتوانم ٧- کە ٨- خواستی کەم ٩- چونکە ١٠- وە ١١- منیش ١٢- خزمی کەم ١٣- گلەیی ١٤- تۆ ١٥- لەبارەی ١٦- ئەوە ١٧- بنوارە ١٨- ئەهوورا ١٩- بەختەوەری ٢٠- خواستن ٢١- کە ٢٢- دڵبەر ٢٣- دڵدار ٢٤- ببەخشێ ٢٥- فێرکردن ٢٦- چاک ٢٧- ڕاستی ٢٨- لە توانای ٢٩- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، من دەزانم کە بۆچی لاوازم، چونکە خواستم کەمە و خزمەکانیشم هەر کەمن. من لەبەر ئەم لاوازییەم گلەییت لێ دەکەم، تۆ خۆت جوان لێم ورد بەوە، من لە تۆ ئەو یاری و ئارامشەم دەوێ کە دڵبەرێک بەدڵدارەکەی دەبەخشێت. لە سایەی ئەشەدا من لە توانای ئەندێشەی چاک ئاگا بکەرەوە.

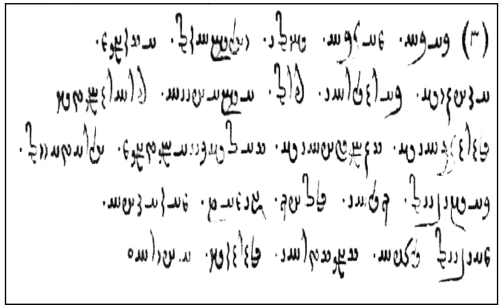

کۆپلەی سێیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- کەدا ٢- مەزدا ٣- یووئی ٤- ئوخشانو ٥- ئەسنام ٦- ئەنگهەئوش ٧- دەرەترائی ٨- فەرو ٩- ئەشەهیا ١٠- فرارەنتە ١١- ڤەرەزدائیش ١٢- سنگها ئیش ١٣- سەئوش یەنتام ١٤- خەرەتڤو ١٥- کە ئە ئەیبیو ١٦- ئوتائی ١٧- ڤەهوو ١٨- جی مەت ١٩- مەنەنگها ٢٠- مە ئیبیو ٢١- تەڤا ٢٢- ساسترائی ٢٣- ڤەرەنە ٢٤- ئەهوورا.

واتای وشە بەوشە: ١- کەی ٢- مەزدە ٣- ئەو ٤- بەیانی ٥- ڕۆژ ٦- جیهان ٧- بۆ پاراستن ٨- بەرەوە ٩- ڕاستی ١٠- دەدرەوشێ ١١- زیادکەر ١٢- ڕاهێنان ١٣- ڕزگاریدەر ١٤- بەخیرەت ١٥- چ کەسێک ١٦- یاریدە ١٧- پاک ١٨- دێت ١٩- ئەندێشە ٢٠- بۆمن ٢١- تۆ ٢٢- وانەکان ٢٣- هەڵبژاردە ٢٤- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کەی سپێدەی بەختەوەری هەڵدێت و خەڵکی جیهان ڕوو لە ڕاستی و پاکی دەکەن؟ ئەوانە کێن کە ئەندێشەی چاک ڕوویان تێ دەکات؟ ئەی ئەهوورا، من تۆم وەک مامۆستا و فێرکاری خۆم هەڵبژاردووە.

کۆپلەی چوارەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

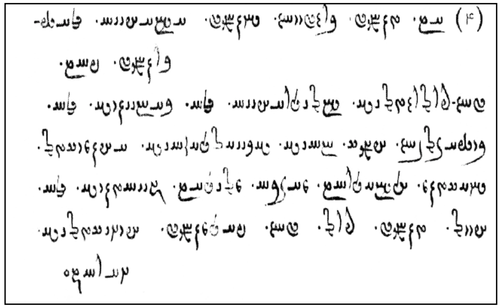

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- تەنگ ٣- درەگـــائۆ ٤- یەنگ ٥- ئەشەهیا ٦- ڤەژدرەنگ ٧- پات ٨- گـائۆ ٩- فـرورەتووئیش ١٠- شـوئیت ڕەهیا ١١- ڤا ١٢- دەخیـەئوش ١٣- ڤا ١٤- دۆژە ١٥- ئەزۆیائۆ ١٦- هانس ١٧- خەڤائیش ١٨- شیڤەتنائیش ١٩- ئەهەمۆستۆ ٢٠- یەستەم ٢١- خشەترەئەت ٢٢- مەزدا ٢٣- موئیتەت ٢٤- جیاتەئوش ٢٥- ڤا ٢٦- هەڤوو ٢٧- تەنگ ٢٨- فەروو ٢٩- گائۆ ٣٠- پەتەنگ ٣١- هوچیس توئیش.

واتای وشە بەوشە: ١- هەروەها ٢- ئەوان ٣- درۆبازان ٤- کە ٥- ڕاستی ٦- پشتیوان ٧- مەنع کردن ٨- ژیان ٩- گەشە ١٠- شار ١١- یا ١٢- وڵات ١٣- یا ١٤- ناشیرینی ١٥- بەناشیرینی ١٦- ئەوە ١٧- خـۆی ١٨- بەکـردەوە ١٩- نا دۆسـتـانە ٢٠- ئەوەی ٢١- هێـز ٢٢- مـەزدا ٢٣- دژایەتی ٢٤- لەگەڵ ژیانی ٢٥- لەگەڵ ئەودا ٢٦- ئاواکەسێک ٢٧- ئەوان ٢٨- پێش ٢٩- جیهان ٣٠- ڕێگا ٣١- ئەقڵ و ئاوەز ٣٢- دەبات.

واتای گشتی: درۆبازی بەدکار هەوڵ دەدات پێڕەوانی ئەشە لە پێشبردنی ژیان لە وڵات و جیهاندا مەنع بکات. ئەی مەزدا، ئەو کەسەی کە بەدڵ و گیان و هەموو هێزییەوە لەگەڵ ئەوانەدا بەشەڕ دێت جەماوەری جیهان بەرەو زانستی چاک ڕێنوێنی دەکات.

کۆپلەی پێنجەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

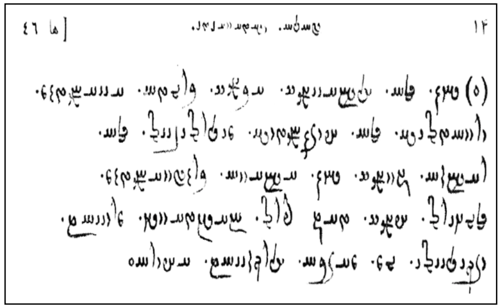

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- یە ٢- ڤـا ٣- خشـەیانس ٤- ئەدانس ٥- دریتـا ٦- ئەیەن تەم ٧- ئورڤـاتوئیش ٨- ڤا ٩- هوزەنتوئیش ١٠- میتروئی بیو ١١- ڤا ١٢- ڕەشنا ١٣- جڤانس ١٤- یە ١٥- ئەشەڤا ١٦- درەگڤەنتەم ١٧- ڤیچیرۆ ١٨- هانس ١٩- تەت ٢٠- فرو ٢١- خڤائەتەڤە ٢٢- مرویات ٢٣- ئوزوئیت یوئی ٢٤- ئەیەم ٢٥- مەزدا ٢٦- خرونیات ٢٧- ئەهوورا.

واتای وشە بـەوشە: ١- ئەوەی ٢- بەڵام ٣- بەهێز بووە ٤- وەربگرێ ٥- بەگەرمی ٦- یاریدە ٧- ئەمری یەزدان ٨- یا ٩- بەخێرەتە ١٠- خۆشەویستانە ١١- یا ١٢- بەدروستی ١٣- دەژی ١٤- کە

١٥- ڕاسـتی خـواز ١٦- درۆ خـواز ١٧- وشـیـار ١٨- دەبێ ١٩- لەو ٢٠- ئاشکرا ٢١- خۆناسین ٢٢- بسازێت ٢٣- ڕزگار بکات ٢٤- ئەو ٢٥- مەزدا ٢٦- لە نەمان ٢٧- ئەهوورا.

واتای گـشـتی: ئەی ئەهوورە مـەزدا، کـاتێ مـرۆڤی زانا و بەهێـز چ بەئەمـری یەزدان و چ بەپێی مرۆڤدۆستیی خۆی یاریدەی ئەوانەی بدات کە داوای لێ دەکەن جا چ لە درۆخوازان و چ لە پێڕەوانی ڕاستیش بن، ئەوە شوێنکەوتووی ئەشایە و ژیانی پڕ دەبێت لە ڕاستی و بەختیاری و بەزانستەوە خەڵک بەئاگا دێنێتەوە.

کۆپلەی شەشەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

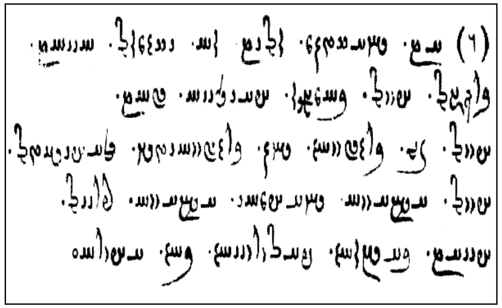

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- یەس ٣- تەمە ٤- نوئیت ٥- نا ٦- ئیسـەمنو ٧- ئایەت ٨- دورڤـەجو ٩- هەڤـوو ١٠- دەئەنان ١١- هەئیت یا ١٢- گـاتە ١٣- هەڤـوو ١٤- زی ١٥- درەگڤائو ١٦- یە ١٧- درەگڤەئەیت ١٨- ڤەهیشتوو ١٩- هەڤوو ٢٠- ئەشەڤا ٢١- یەهمائی ٢٢- ئەشەڤا ٢٣- فەریو ٢٤- هیەت ٢٥- دەئەنائو ٢٦- پەئوئورڤیائو ٢٧- داڤ ٢٨- ئەهوورا.

واتای وشە بـەوشە: ١- کـاتێ ٢- کە ٣- بەرەو ٤- نە ٥- پیـاو ٦- بەهێـز ٧- هاتن ٨- درۆ ٩- ئەو ١٠- فـریو دەر ١١- داو ١٢- دەڕوات ١٣- خـۆی ١٤- دروست ١٥- درۆباز ١٦- ئەوەی ١٧- درۆ خواز ١٨- باشترین ١٩- ئەو ٢٠- پیاوچاک ٢١- کەسێک ٢٢- چاکە کار ٢٣- بەڕێز ٢٤- لەو کاتەوە ٢٥- یاسای ویژدان ٢٦- لە ئەزەل ٢٧- ئەفراند ٢٨- ئەهوورا.

واتای گـشـتی: کـاتێ پیـاوچاک خراپەکـارێک نەخـاتە سـەر ڕێی ڕاست، ئەوە خـۆی دەکـەوێتـە داوی درۆبازانەوە. ئەوەی کە ئاواتی سەرکەوتن بۆ درۆخوازان بخوازێت، خۆیشی بەیەکێک لەوان دەژمێردرێت و ئەوەش کـە ڕێز لە چاکـەخـوازان بگرێ خـۆیشی لە ڕیزی ئەواندا دەبێت، ئەمـەش یاسـایەکی ئەزەلیی ئاهوورایە بۆ مرۆڤ.

کۆپلەی حەوتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

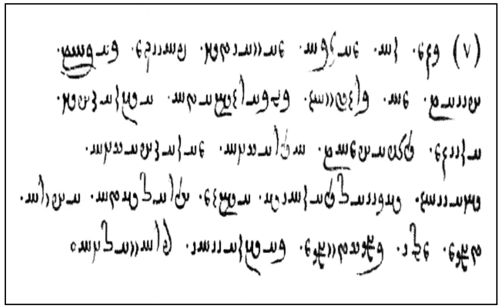

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- کەم ٢- نا ٣- مەزدا ٤- مەڤیتە ٥- پایووم ٦- دەدەئەت ٧- هیـەت ٨- مـا ٩- درەگـــڤـــا ١٠- دیدەرەشـــەتا ١١-

ئەئەنەنگهەهو ١٢- ئەنەیەم ١٣- تەڤەهمات ١٤- ئاترەس ١٥- چا ١٦- مەنەنگهەس ١٧- چا ١٨- یەیائو ١٩- شیڤەتنائیش ٢٠- ئەشێم ٢١- ترەئوشتا ٢٢- ئەهوورا ٢٣- تام ٢٤- مووئی ٢٥- دانستڤەم ٢٦- دانیەئی ٢٧- فرا ٢٨- ڤەئوچا.

واتای وشە بەوشە: ١- کام ٢- کەس ٣- مەزدا ٤- من ٥- پەنا ٦- دەدات ٧- کاتێ ٨- من ٩- درۆباز ١٠- ئامادەبێت١١- بۆ ئازار ١٢- بێجگە ١٣- تۆ ١٤- ئاگر ١٥- وە١٦- ئەندێشە ١٧- وە ١٨- ئەم دوانە ١٩- کردار ٢٠- ڕاستی ٢١- کامڵ دەبێ ٢٢- ئەهوورا ٢٣- ئەوە ٢٤- من ٢٥- ڕاهێنان ٢٦- ویژدان ٢٧- ئاشکرا ٢٨- بلێ.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کاتێ کە درۆباز هەوڵ دەدات بۆ ئازاردانی جیهان، بێجگە لە نوور و ئەندێشەی چاکی تۆ چی دەبێتە پەنامان؟ ڕاستی و دروستی بەکرداری ئەندێشە و ڕووناکیی تۆ گەشە دەکەن. ئەی ئەهوورا، من لەو ڕاهێنانەی خۆت ئاگادار بکەوە.

کۆپلەی هەشتەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

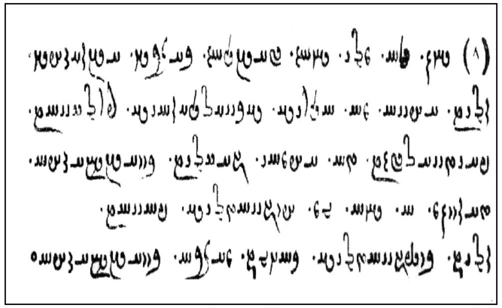

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یە ٢- ڤا ٣- مووئی ٤- یاڤ ٥- گەئەتائو ٦- دەزدە ٧- ئەئەنەنگهە ٨- نوئیت ٩- ئەهیا ١٠- ما ١١- ئاتریش ١٢- شیڤەتنائیش ١٣- فروسیات ١٤- پەئیت ١٥- یەئوگەت ١٦- تا ١٧- ئەهمائی ١٨- جەسوئیت ١٩- دڤەئەشەنگها ٢٠- تەنڤەم ٢١- ئا ٢٢- یا ٢٣- ئیەیم ٢٤- هوجیا ٢٥- توئیش ٢٦- پایات ٢٧- نوئیت ٢٨- دووژ ٢٩- جیاتوئیش ٣٠- کاچیت ٣١- مەزدا ٣٢- دڤەئەشەنگهەها.

واتای وشە بەوشە: ١- کەسێ ٢- بەڕاستی ٣- دەڵێم ٤- بەم ٥- ژیان ٦- لە سەربدا ٧- زیان ٨- ناکات ٩- ئەو ١٠- بەمن ١١- ڕەنج ١٢- کردەوە ١٣- بگات ١٤وە١٥- هەڵ گەڕاوە ١٦- ئەو ١٧- بەئەو ١٨- دەگات ١٩- بەقینەوە ٢٠- خۆی ٢١- دوور ٢٢- کە ٢٣- ئەو ٢٤- چاک ٢٥- لە ژیان ٢٦- دەبێت ٢٧- نا ٢٨- خراپ ٢٩- ژیان ٣٠- هیچ ڕێگایەک ٣١- مەزدا ٣٢- بەهۆی کینەوە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، لە کردەوەی ئەو کەسەدا کە بیر لە ئازاردانی جیهان دەکاتەوە هیچ ڕەنجێک تووشی من نابێت بەڵکو ڕەنج و ئازاری کردەوەکانی ئاوەها کەسێک (درۆ خواز) هەر بۆ خۆی دەگەڕێتەوە بەجۆرێک کە خۆی لە ژیانی چاک دوور دەخاتەوە و هیچ ڕێگایەک بۆ دەربازبوونی لە ژیانی خراپ

ناهێڵێتەوە.

کۆپلەی نۆیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

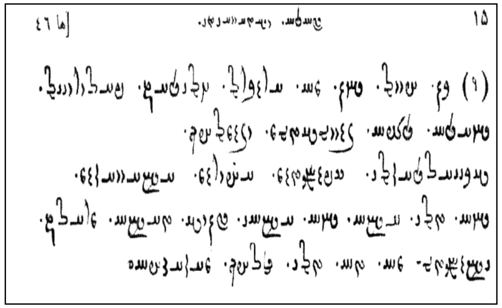

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- کە ٢- هەڤوو ٣- یە ٤- ما ٥- ئەرەدرو ٦- چوئی تەت ٧- پەئوئوریو ٨- یەتا ٩- تەڤا ١٠- زەڤیشتەم ١١- ئوزەموهو ١٢- شیڤەتنوئی ١٣- سپەنتەم ١٤- ئەهوورەم ١٥- ئەشەوەنەم ١٦- یا ١٧- تەڤەئی ١٨- ئەشا ١٩- یا ٢٠- ئەشائی ٢١- گەئوش ٢٢- تەشا ٢٣- مەرەئوت ٢٤- ئیشەنتی ٢٥- ما ٢٦- تا ٢٧- تەڤەئی ٢٨- ڤەهو ٢٩- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- کێ ٢- ئەو ٣- کە ٤- من ٥- بروا ٦- فێردەکات ٧- یەکەمین ٨- چۆن ٩- تۆ ١٠- شایستەتر ١١- بناسین ١٢- کردەوە ١٣- پیرۆز ١٤- داوەر١٥- سەروەری ڕاستی ١٦- ئەوەی ١٧- تۆیە ١٨- ئەشا ١٩- کە ٢٠- ڕاستی ٢١- جیهان ٢٢- داهێنەر ٢٣- ئاشکرای کرد ٢٤- دەخوازین ٢٥- هەمیشە ٢٦- ئەم ٢٧- تۆ ٢٨- پاک ٢٩- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، ئەو پیاوچاکە کێیە کە یەکەمجار من فێری ئەوە بکات کە تۆ بەتاقانە سەروەری ڕاستی و شایستەترینی شایستەی ستایش بزانم؟

ئێمە هەمیشە ئاواتەخوازین کە لە سایەی ئەندێشەی چاک و نووری ڕاستیدا پەی بەرین بەوەی کە تۆ دەربارەی ئەشەوە پێت گوتووین.

کۆپلەی دەیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

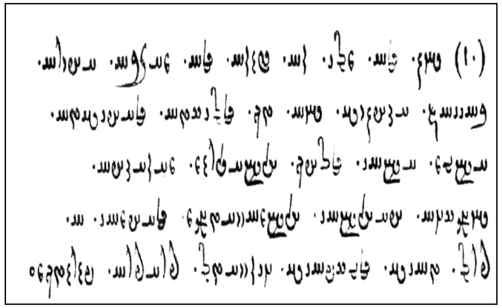

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یە ٢- ڤا ٣- مووئی ٤- نا ٥- گەنا(٨٨) ٦- ڤا ٧- مەزدا ٨- ئەهوورا ٩- دایات ١٠- ئەنگهەئوش١١- یا ١٢- تەڤە ١٣- ڤوئیستا ١٤- ڤەهیشتەم ١٥- ئەشیم ١٦- ئەشائی ١٧- ڤەهوو١٨- خشەترەم ١٩- مەنەنگها ٢٠- یانس ٢١- چا ٢٢- هەخشائی ٢٣- خشماڤەتام٢٤- ڤەهمائی ٢٥- ئا ٢٦- فروو ٢٧- تائیش ٢٨- ڤیسپائیش ٢٩- چین وەتوو ٣٠- فرەفرا ٣١- پەرەتووم.

واتای وشە بەوشە: ١- هەر کەس ٢- دروست ٣- دەڵێم ٤- پیاو ٥- ژن ٦- یا ٧- وە ٨- ئەی مەزدا ئەهوورا ٩- بدات ١٠- لە ژیاندا ١١- ئەوشتە ١٢- تۆ ١٣- دەناسی ١٤- باشترین ١٥- پاداشت ١٦- ئەشا ١٧- پاک ١٨- هێز ١٩- ئەندێشە ٢٠- ئەوانەی ٢١- وە ٢٢- ڕێنوێنی دەکەم ٢٣- ئێوەش ٢٤- پارانەوە ٢٥- کە بۆ ٢٦- ژوورتر ٢٧- ئەوان ٢٨- هەموویان ٢٩- چینوەت ٣٠- تێپەڕین ٣١- پرد.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا، بەڕاستی دەڵێم هەر کەس (چ ژن و چ پیاو) لە ژیانیدا ئەو کارە بکات کە تۆ بەباشترین کارت داناوە لە سایەی ئەندێشەی چاکدا دەبێتە خاوەنی پاداشتی ئەشەو هێزی مەعنەوی. من ئەو جۆرە کەسانە ڕێنوێنی دەکەم بۆ پاڕانەوە لە تۆ و پەڕینەوەیان لە پردی چینوەت[٨٩].

کۆپلەی یازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

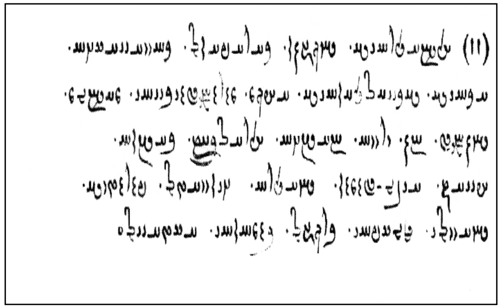

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- خشەترائیش ٢- یووجەن ٣- کەرەپەنو ٤- کاڤەیەس ٥- چا ٦- ئەکائیش ٧- شیڤەتنائیش ٨- ئەهووم ٩- مەرەنگە ئیدیائی ١٠- مەشیم ١١- یەنگ ١٢- خڤو ١٣- ئوورڤا ١٤- خڤاچا ١٥- خرەئودەت ١٦- دەئەنا ١٧- هیەت ١٨- ئەئیبی ١٩- گەمەن ٢٠- یەتەرا٢١- چین ڤەتو ٢٢- پەرەتووئیش ٢٣- یەڤووئی ٢٤- ڤیسپائی ٢٥- دورڤەجو ٢٦- دیانائی ٢٧- ئەستەیوو.

واتای وشە بەوشە: ١- هێزی خۆیان ٢- ڕێکخستن ٣- ناحەزان ٤- حاکمە خراپەکان ٥- وە ٦- ناشیرین ٧- کردار ٨- ژیان ٩- نابوود ١٠- خەڵک ١١- ئەوانە ١٢- خۆیان ١٣- ڕۆح ١٤- خۆیان ١٥- ئازاردان ١٦- ویژدان ١٧- کاتێ ١٨- نزیک ١٩- دەبنەوە ٢٠- ئەو شوێنەی ٢١- چینووەت ٢٢- پردەکەی ٢٣- وەخت ٢٤- بۆ هەموویان ٢٥- درۆ ٢٦- جێگای ٢٧- جێ نشینان.

واتای گشتی: ناحەزان و حاکمە خراپەکان هێزی خۆیان ڕێک خستووە و دەیانەوێ بەکردەوە خراپەکانی خۆیان ژیانی خەڵک نابوود بکەن. بەڵام کاتێ کە نزیکی پردەکەی چینوەت کەوتنەوە لە بەرامبەری ویژدان و ڕۆحی خۆیاندا شەرمەزار دەبن و ڕەنج و ئازار دەکێشن و دەبنە شەریکی هەموو درۆبازان.

کۆپلەی دوازدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

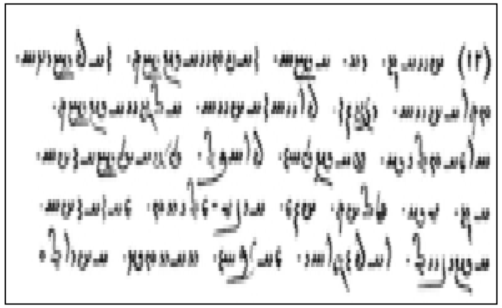

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- هیەت ٢- ئەڤەس ٣- ئەشا ٤- نەپتیەئەشو ٥- نەفەشو ٦- چا ٧- توورەهیا ٨- ئوزجەن ٩- فرەیانەهیا ١٠- ئەئوجیەئەشو ١١- ئارمەتوئیش ١٢- گەئەتاڤو ١٣- فرادو ١٤- تڤەخشەنگها ١٥- ئەت ١٦- ئیش ١٧- ڤەهوو ١٨- هەم ١٩- ئەئیبی ٢٠- مووئیست ٢١- مەنەنگها ٢٢- ئائەیبیو ٢٣- ڕەفەزرائی ٢٤- مەزدائو ٢٥- سەستە ٢٦- ئەهوورو.

واتای وشە بەوشە: ١- کاتێ ٢- ژوور ٣- ئەشا ٤- خزمان ٥- بنەماڵە ٦- وە٧- توورانی ٨- ڕوو لێکردن ٩- فریانە ١٠- بەهێز ١١- خۆشەویستی ١٢- ژیان ١٣- گەشە ١٤- هەوڵدان ١٥- ئەنجا ١٦- ئەوانە ١٧- چاک ١٨- پێکەوە ١٩- پێوەندی٢٠- دەدات ٢١- من ٢٢- ئەوان ٢٣- ڕزگاری ٢٤- مەزدا ٢٥- ئاشکرا ٢٦- ئەهوورا.

واتای گشتی: کاتێ خزم و کەسی فریانەی توورانی[٩٠] هاتنە سەر ڕێگا و ئایینی ڕاستی و بەئەشق و ئیمانەوە بۆ گەشە و پێشکەوتی جیهان هەوڵ بدەن لە سایەی ئەندێشەی چاکدا دەبنە یەک و سەرەنجام ئەهوورە مەزدا ئارامش و ئاسایشتیان پێدەبەخشێت.

کۆپلەی سێزدەهەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

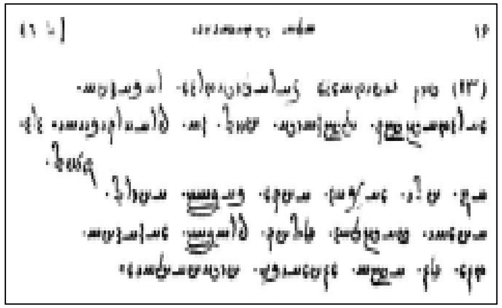

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- یە ٢- سپی تامەم ٣- زەرەتوشتەرەم ٤- ڕادەنگها ٥- مەرەتەئەشو ٦- خشنائوش٧- هەڤوو ٨- نا ٩- فرەسروئیدیائی ١٠- ئەرەزڤوو ١١- ئەت ١٢- هەڤوئی ١٣- مەزدائو١٤- ئەهووم ١٥- دەدەئەت ١٦- ئەهوورو ١٧- ئەهمائی ١٨- گەئەتائو ١٩- ڤەهوو ٢٠- فرادەت ٢١- مەنەنگها ٢٢- تەمە ٢٣- ڤە ٢٤- ئەشا ٢٥- مەهمەئیدی ٢٦- هووش هەخائیم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوەی ٢- سپیتمان ٣- زەردەشت ٤- ئەنجامدان ٥- ناو خەڵک ٦- شادمانکردن ٧- بەڕاستی ٨- پیاو ٩- دەناسرێ ١٠- دروستکار ١١- هەم ١٢- بەو ١٣- مەزدا

١٤- ژیان ١٥- دەبەخشێ ١٦- ئەهوورا ١٧- ئەو ١٨- جیهان ١٩- لە پاکیدا ٢٠- پێشخستن ٢١- من ٢٢- ئەو ٢٣- دروست ٢٤- ئەشا ٢٥- دەناسێن ٢٦- پێکەوەو هەمیشە.

واتای گشتی: ئەوەی کە یاریدەی زەردەشت سپیتمان بدات و شادمانی بکات، بەمرۆڤێکی دروستکار و چاکەخواز دەناسرێت و یەزدانی دانا باشترین ژیانی پێ دەبەخشێت و دەوروبەری پڕ دەکات لە خۆشەویستی و ئەندێشەی چاک. ئەی مەزدا، ئێمەش ئاوەها کەسێک بەهاودەمی ئەشا و هاوبەشی یاسای ڕاستی دەزانین.

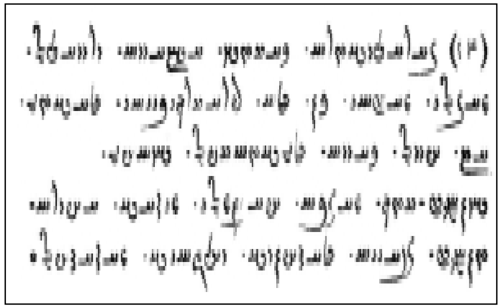

کۆپلەی چواردەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- زەرەتوشترا ٢- کەسە ٣- تە ٤- ئەشەڤا ٥- ئورڤەتو ٦- مەزووئی ٧- مەگائی ٨- کە ٩- ڤا ١٠- فەرەسوئیدیائی ١١- ڤەشتی ١٢- ئەت ١٣- هەڤوو ١٤- کەڤا ١٥- ڤیشتاسپو ١٦- یاهی ١٧- یەنگەس ١٨- تەڤە ١٩- مەزدا ٢٠- هەدەموئی ٢١- مێنەش ٢٢- ئەهوورا ٢٣- تەنگ ٢٤- زبەیا ٢٥- ڤەنگهەئوش ٢٦- ئوخزائیش ٢٧- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- زەردەشت ٢- کێیە ٣- تۆ ٤- خوازیاری ئەشا ٥- دۆست ٦- برای گەورە٧- موغ ٨- کێ ٩- دروست ١٠- ناوی چاک ١١- خوازیار ١٢- بەڕاستی ١٣- ئەوە ١٤- کەی ١٥- ویشاسب ١٦- دلێر ١٧- کەسێکە ١٨- تۆ ١٩- مەزدا ٢٠- لای خۆت ٢١- جێکردنەوە ٢٢- ئەهوورا ٢٣- ئەوانە ٢٤- بانگ کردن ٢٥- بەپاکی ٢٦- بەقسەی ٢٧- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی زەردەشت، کێیە دۆستی دروستکاری تۆ کە خوازیاری ڕاستی بێت؟ کێ بۆ پەرەپێدانی کۆڕی برایی و تەبایی موغ (موغەکان) تێدەکۆشێت؟ بزانە کە ئەو کەسە لە ڕاستیدا هەمان گشتاسب (ویشتاسب)ی پاشای دلێرە. ئەی مەزدا، من پێخامی مەعنەویی تۆ بەخەڵک ڕادەگەیەنم تا شایستەی بەتۆگەیشتن بن.

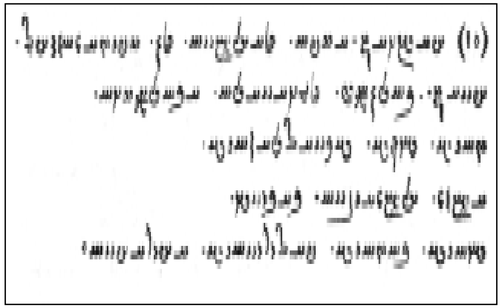

کۆپلەی پازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- هەئەچەت ئەسپا ٢- ڤەخشیا ٣- ڤە ٤- سپیتما ڤەنگهو ٥- ڤیسپا ٦- تا ٧- یا ٨- ڤە ٩- سەروئیدیائی ١٠- ڤەهیشتا

١١- هیەت ١٢- داتەنگ ١٣- ڤیچەیەتا ١٤- ئەداتانس ١٥- چا ١٦- تائیش ١٧- یەڤەش ١٨- شیڤەتنائیش ١٩- ئەشێم ٢٠- خشمەئێبیا ٢١- دەدویە ٢٢- یا ئیش ٢٣- داتائیش ٢٤- پەئوروییائیش ٢٥- ئەهوورەهیا.

واتای وشە بەوشە: ١- مندالانی هیچدەسپ ٢- دەڵێم ٣- پێتان ٤- منالانی سپیتمان ٥- هەموو ٦- ئەوە ٧- کە ٨- ئێوە ٩- بۆ بیستن ١٠- باشترین ١١- تا ١٢- دانا ١٣- بناسن ١٤- نادانیش ١٥- وە ١٦- لەم ١٧- ئێوە ١٨- کردار ١٩- ڕاستی ٢٠- بۆ خۆتان ٢١- دابین دەکەن ٢٢- بەجۆرێک ٢٣- لە یاسای ٢٤- سەرەتایی ٢٥- ئەهوورایە.

واتای گشتی: ئەی منداڵانی هیچدەسپ و ئەسپەنتمان،(٩١) ئێستە شتێکتان پێ دەڵێم کە بیستنی بۆ ئێوە باشترین ئامۆژگارییە و ئێوە لە سایەیدا زانا لە نەزان جیا دەکەنەوە. ئێوە لە سای کردەوەی چاکدا دەگەنە ئەشا کە نموونەی ڕاستییە وەک چۆن ئەهوورا لە یاسای ئەزەلیدا دیاریی کردووە.

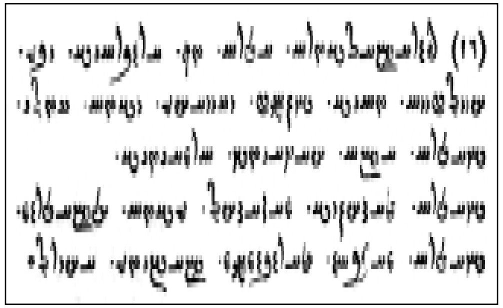

کۆپلەی شازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- فرەشەئوشترا ٢- ئەترا ٣- تەڤە ٤- ئەرەدرائیش ٥- ئیدی ٦- هڤوگڤا ٧- تائیش ٨- یەنگ ٩- ئووس ڤەهی ١٠- ئووشتا ١١- ستووئی ١٢- یەترا ١٣- ئەشا ١٤- هەچەئیت ١٥- ئارمەئەیتیش ١٦- یەترا ١٧- ڤەنگهەئوش ١٨- مەنەنگهو ١٩- ئیشتا ٢٠- خشەترەم ٢١- یەترا ٢٢- مەزدائو ٢٣- ڤەرەدەمام ٢٤- شەئیتی ٢٥- ئەهوورو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەی فەرشوشتەر ٢- بۆئەوێ ٣- تۆ ٤- بەوەفاکان ٥- برۆ ٦- هڤوگڤە ٧- لەگەڵ ئەوان ٨- بۆیان ٩- هەردووکمان خوازیارین ١٠- نوور ١١- هەتایی ١٢- لەوێ ١٣- ئەشا ١٤- پێکەوەن ١٥- خۆشەویستی ١٦- لەوێ ١٧- پاک ١٨- ئەندێشە ١٩- دەسەڵات ٢٠- هێزیش ٢١- لەوێ ٢٢- مەزدا ٢٣- بەشکۆوە ٢٤- جێگایەتی ٢٥- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئەی فەرشوشتەری کوڕی هڤوگڤە،(٩٢) بڕوادارە بەوەفاکان بەرەو کەماڵ و ڕووناکیی هەتایی ڕێنوێنی بکە کە ئێمە هەردووکمان ئەوەمان دەوێت. بۆ ئەو شوێنەی کە ڕاستی و دروستی و بڕوا و خۆشەویستی پێکەوەن و هێز و دەسەڵاتیان هەیە، بەرەو ئەو شوێنەی کە ئەهوورا مەزدا بەفەڕ و شکۆوە تێیدا جێی گرتووە.

کۆپلەی حەڤدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

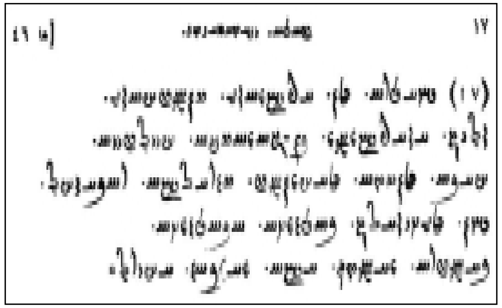

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- یەترا ٢- ڤە ٣- ئەفش مانی ٤- سەنگهانی ٥- نەڤەئیت ٦- ئەنەفش مام ٧- دە ٨- جاماسپە ٩- هڤوگڤە ١٠- هەدا ١١- ڤەستا ١٢- ڤەهمەنگ ١٣- سرەئوشا ١٤- ڕادەنگهو ١٥- یە ١٦- ڤیچیەنەئوت ١٧- داتەم ١٨- چا ١٩- ئەدەئەتەم ٢٠- چا ٢١- دەنگرا ٢٢- مەنتوو ٢٣- ئەشا ٢٤- مەزدائو ٢٥- ئەهوورو.

واتای وشە بەوشە: ١- چونکە ٢- ئێوە ٣- کارو کۆشش ٤- ڕا هێنان ٥- نا ٦- بێکاری و تەمبەڵی ٧- دانا ٨- جاماسپ ٩- هڤەگڤە ١٠- لەگەڵ ١١- لەناختاندا ١٢- پەرستن ١٣- سرووش ١٤- خوازیار ١٥- ئەوەی کە ١٦- دەناسێتەوە ١٧- دانا ١٨- وە ١٩- نەزان ٢٠- وە ٢١- عەجایب ٢٢- یەساوڵ ٢٣- ئەشا ٢٤- مەزدا ٢٥- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئەی جاماسپی دانا لە بنەماڵەی هڤوگڤە، ئەوە بزانە کە کار و چالاکی باشترە لە تەمبەڵی و بێکاری، کەوا بوو بەویژدانێکی زیندوو و بەپێی کار و کۆششی خۆت پەرستشی یەزدان بکە. ئەو داهێنەرە بێ وێنەیەی کە لە سایەی یاسای ئەشەدا دانا و نەزان لێک جیا دەکاتەوە.

کۆپلەی هەژدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

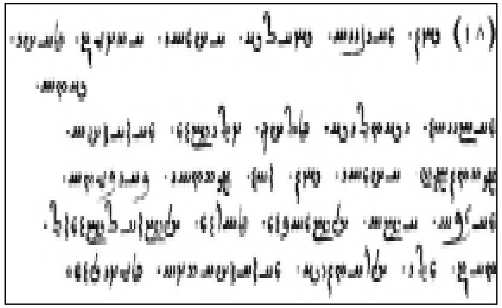

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- یە ٢- مەئیبیو ٣- یەئوش ٤- ئەهمائی ٥- ئەسە ٦- چیەت ٧- ڤەهیشتا ٨- مەخیائو ٩- ئیشتوئیش ١٠- ڤەهوو ١١- چوئیشەم ١٢- مەنەنگها ١٣- ئانس تەنگ ١٤- ئەهمائی ١٥- یە ١٦- نائو ١٧- ئانس تائی ١٨- دەئەیدیتا ١٩- مەزدا ٢٠- ئەشا ٢١- خشماکەم ٢٢- ڤارەم ٢٣- خشمەئوشەمنو ٢٤- تەت ٢٥- مووئی ٢٦- خرەتەئوش ٢٧- مەنەنگهی ٢٨- چا ٢٩- ڤیچی تەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوەی ٢- بۆمن ٣- بەدڵ و گیان ٤- بەئەو ٥- من ٦- بەدروستی ٧- باشترین ٨- خۆم ٩- ئاوات ١٠- چاک ١١- مزگێنیی دەدەمێ ١٢- ئەندێشە ١٣- دژایەتی ١٤- بۆ

ئەو ١٥- کە ١٦- لەگەڵ ئێمە ١٧- دژایەتی ١٨- خۆی دادەنێ ١٩- مەزدا ٢٠- ئەشا ٢١- ئێوە ٢٢- ئیرادە ٢٣- بەجێ هێنان ٢٤- ئاوەهایە ٢٥- من ٢٦- بەپێی ئاوەز ٢٧- ئەندێشە ٢٨- وە ٢٩- هەڵبژاردن.

واتای گشتی: مزگێنیی باشترین شت بەو کەسەی دەدەم کە بەدڵ و گیان لە رێبازی ئایینەکەمدا یاریدەم بدات. بۆ ئاوا کەسێک لە سایەی خۆشەویستیدا ئەشق و بەخشینەکانی خۆم پێشکەش دەکەم. بەڵام لەگەڵ کەسێکدا کە دژایەتیم بکات دژایەتی دەکەم. ئەی مەزدا ئەهوورا، لە سایەی ڕاستی و دروستیدا خواستی تۆ بەجێ دێنم چونکە ئەندێشە و ئاوەز ئاوام پێ دەڵێت.

کۆپلەی نۆزدەهەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

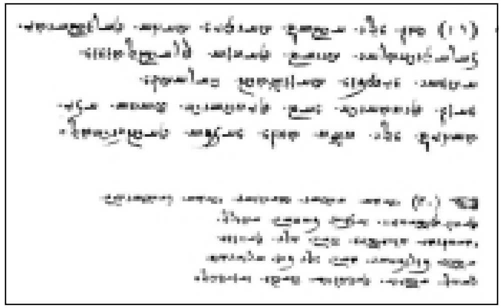

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- یە ٢- مووئی ٣- ئەشەئەت ٤- هەئەی تیم ٥- هەچا ٦- ڤەرەشەئیتی ٧- زەرەتوشتەرائی ٨- هیەت ٩- ڤەسنا ١٠- فەرەشووتەم ١١- ئەهمائی ١٢- میەژدەم ١٣- هەنەنتە١٤- پەراهۆم ١٥- مەنە ١٦- ڤیستائیش ١٧- هەت ١٨- ڤیسپائیش ١٩- گەئەرا ٢٠- ئەزی ٢١- تاچیت ٢٢- مووئی ٢٣- سانس ٢٤- تەڤەم ٢٥- مەزدا ٢٦- ڤادیشتو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوەی ٢- بۆ من ٣- ڕاستی ٤- دروستی ٥- لەرووی ٦- ئەنجامدان ٧- بۆ زەردەشت ٨- ئەو شتەی ٩- ئارەزوو ١٠- سازگار ١١- بەئەو ١٢- پاداشت ١٣- سزاواری ١٤- ژیانی هەتایی ١٥- دڵ ١٦- خواست ١٧- لە گەڵ ١٨- هەموو ١٩- لەم جیهانە ٢٠- سەمەردار ٢١- ئەمانە ٢٢- من ٢٣- ئاشکرا ٢٤- تۆ ٢٥- مەزدا ٢٦- ژیانبەخش.

واتای گشتی: کەسێک کە باشترین خواستی زەردەشت بەڕاستی و دروستی بەجێ بهێنێ کە هەمان بناغەدانانی جیهانێکی نوێیە، سزاواری پاداشتی ژیانێکی هەتاییە و لەم جیهانە پڕ سەمەرەشدا دەگاتە خواستە پیرۆزەکانی. ئەی یەزدانی پیرۆز، تۆ هەموو ئەمانەت بۆ ئاشکرا کردووم.

سروودی سێیەم

سپەندمەد گات

سپەندمەد گات چوار هاتە، واتە یەسنا(هات)ەکانی ٤٧ تا ٥٠، دەبێتە ٤١ بەند یا بەش، هەر بەشێکیش دەبێتە چوار دێڕی یازدە بڕگەیی، وەستان لە نێوان بڕگەکاندا دەکەوێتە دوای چوارەمین بڕگە واتە: (٤+٧).

یەسنە هاتی ٤٧

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

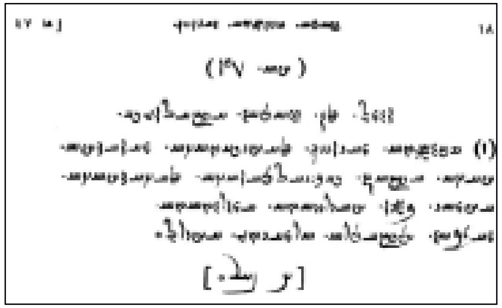

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- سپەنتا ٢- مەئینیو ٣- ڤەهیشتا ٤- چا ٥- مەنەنگها ٦- چا ٧- هەچا ٨- ئەشەئەت ٩- شیڤەتنا ١٠- چا ١١- چەنگها ١٢- چا ١٣- ئەسمائی ١٤- دان ١٥- هەئورڤەتاتە ١٦- ئەمەرەتاتا ١٧- مەزدائو ١٨- خشەترا ١٩- ئارمەئەیتی ٢٠- ئەهوورو.

واتای وشە بەوشە: ١- پیرۆز ٢- مینوو ٣- باشترین ٤- وە ٥- ئەندێشە ٦- وە ٧- تیشک ٨- ڕاستی ٩- کردار ١٠- وە ١١- گفتەی چاک ١٢- وە ١٣- بۆ ئەو ١٤- بدات ١٥- کەماڵ ١٦- نەمری ١٧- مەزدا ١٨- هێز ١٩- خۆشەویستی ٢٠- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئەو کەسەی کە لە سایەی مینووی پیرۆزدا گفتە و کردە و ئەندێشەی چاکی هەبێت، بەهۆی هێز و خۆشەویستیی مەزدا ئەهوورەوە دەگاتە کەماڵ و نەمری.

کۆپلەی دووەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

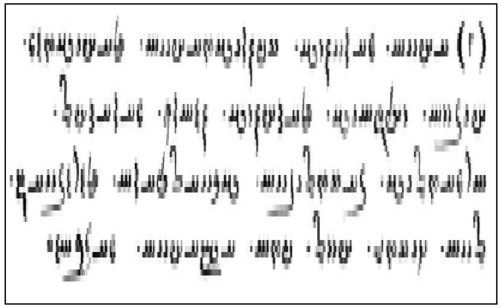

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەهیا ٢- مەن یەئوش ٣- سەنیش تەهیا ٤- ڤەهیشتەم ٥- هیزڤە ٦- ئوخزائیش ٧- ڤەنگهەئوش ٨- ئەئێئانو ٩- مەنەنگهو ١٠- ئارمەتوئیش ١١- زەستوئێبیا ١٢- شیڤەتنا ١٣- ڤەرەزیت ١٤- ئەڤەیا ١٥- چیس تی ١٦- هەڤوو ١٧- یەتا ١٨- ئەشەهیا ١٩- مەزدائو.

واتای وشە بەوشە: ١- لە پاڵ ئەمەدا ٢- مینوو ٣- پیرۆزترین ٤- بەباشترین ٥- زمانی ٦- ئاخاوتن ٧- پاک ٨- بەرامبەر ٩- ئەندێشە ١٠- ئارمەیتی ١١- بەدوو دەستی ١٢- بەکردەوە ١٣- ئەنجامدان ١٤- یەک ١٥- ئیلهام ١٦- ئەو ١٧- تەنها ١٨- ڕاستی ١٩- مەزدا.

واتای گشتی: ئەو کەسەی کە لە سایەی مینووی پیرۆزدا باشترین کرداری هەیە و زمانی بەچاکە دەگەڕێت و دەستەکانی کاری خۆشەویستانە ئەنجام دەدەن، ئەندێشەی تەنیا ڕووبەڕووی یەک شت

دەبێتەوە و ئەویش ئەوەیە کە مەزدا سەرچاوەی ڕاستییە.

کۆپلەی سێیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

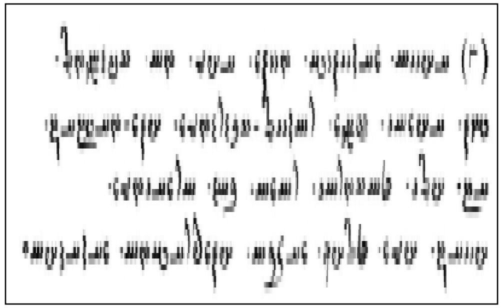

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەهیا ٢- مەن یەئوش ٣- تەڤەم ٤- ئەهی ٥- یەتا ٦- سپەنتو ٧- یە ٨- ئەهمائی ٩- گەم ١٠- ڕان یو ١١- سکەرەتیم ١٢- هەم ١٣- تەشەت ١٤- ئەت ١٥- هەڤوئی ١٦- ڤاسترائی ١٧- ڕاما ١٨- داڤ ١٩- ئارمەئیتیم ٢٠- هیەت ٢١- هەم ٢٢- ڤەهوو ٢٣- مەزدا ٢٤- فرەشتا ٢٥- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەم ٢- ڕۆح ٣- تۆ ٤- بوون ٥- باوک ٦- پیرۆز ٧- دروست ٨- بۆ ئەو ٩- زەوی ١٠- شادی ١١- داهێنەر ١٢-وە ١٣- ئەفراندت ١٤- هەروەها ١٥- ئەو١٦- پشتیوانی ١٧- ئارامش ١٨- بەخشیت ١٩- ئارمەیتی ٢٠- کاتێ ٢١- بە ٢٢- پاک ٢٣- مەزدا ٢٤- ڕاوێژ ٢٥- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، تۆ سەرچاوەی ئاوەزی پیرۆزیت، تۆ ئەم زەوییە شادی هێنەرەت ئەفراندووە و کاتێ کە خەڵک ڕوو لە ئەندێشەی چاک بکەن و ڕاوێژی پێ بکەن، تۆ بڕوا و خۆشەویستی دەنێری بۆ پاڵپشتییان.

کۆپلەی چوارەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

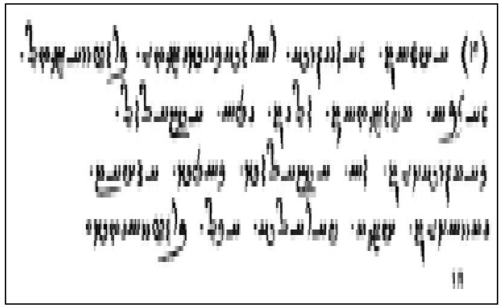

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەهمەت ٢- مەنیەئوش ٣- ڕارەش یەنتی ٤- درەگڤەنتو ٥- مەزدا ٦- سپەنتات ٧- نوئیت ٨- ئیتا ٩- ئەشائوونو ١٠- کەسەئوش١١- چیەت ١٢- نا١٣- ئەشائوون ١٤- کات ١٥- ئەنگهەت ١٦- ئیسڤا ١٧- چیەت ١٨- هانس ١٩- پەرەئووش ٢٠- ئەکو ٢١- درەگڤەئیت.

واتای وشە بەوشە: ١- بۆئەم ٢- ئاوەز ٣- ئازاردران ٤- خوازیارانی درۆ ٥- مەزدا ٦- پیرۆز ٧- نینە ٨- ئاوا ٩- دروستکار ١٠- کەم داهات ١١- ئەگەر ١٢- پیاو ١٣- دروستکار ١٤- دۆست

١٥- هەبێت ١٦- بەتوانا ١٧- ئەگەر ١٨- هەیە ١٩- پڕ داهات ٢٠- خراپەکار ٢١- درۆخواز.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەو بەدکارانەی کە ڕوو لە ئاوەزی پیرۆز وەردەگێڕن تووشی ڕەنج و ئازار دەبن بەڵام دروستکاران شتی وا ناکەن. دەبێ درۆخواز هەرچەند زۆریش دەوڵەمەند و بەتوانا بێت بەچاوی ناحەز سەیر بکرێت بەڵام دروستکار گەرچی کەم دەسەڵات و هەژاریش بێت بەچاوی دۆست و بەڕێزەوە سەیر بکرێت.

کۆپلەی پێنجەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

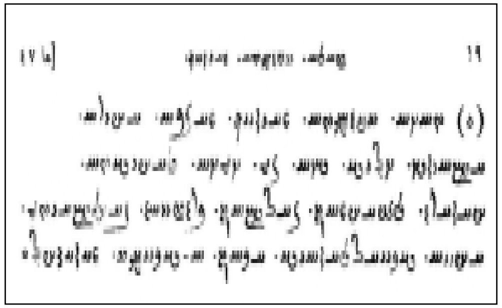

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- تا ٢- چا ٣- سپەنتا ٤- مەئینیو ٥- مەزدا ٦- ئەهوورا ٧- ئەشائوونە ٨- چوئیش ٩- یا ١٠- زی ١١- چی چا ١٢- ڤەهیش تا ١٣- هەنەرە ١٤- تەڤەهمەت ١٥- زەئوشات ١٦- درەگڤائو ١٧- بەخشەئیتی ١٨- ئەهیا ١٩- شیڤەتنا ئیش ٢٠- ئەکات ٢١- ئا ٢٢- شیانس ٢٣- مەنەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- وە ٣- پیرۆز ٤- مینوو ٥- مەزدا ٦- ئەهوورا ٧- ڕاستی خوازان ٨- مزگێنی ٩- کە ١٠- بەڕاستی ١١- هەموو ١٢- باشترینە ١٣- پاداشت ١٤- لە تۆ ١٥- ئەوین ١٦- درۆخوازان ١٧- دەبات ١٨- ئەوەی کە ١٩- بەکردەوە ٢٠- ناشیرین ٢١- خۆی ٢٢- دەبات ٢٣- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا، تۆ لە سایەی ئاوەزی پیرۆزدا مزگێنیی ئەوەت داوەتە ڕاستی خوازان کە باشترین شتە. بەڵام درۆخواز کە لە چاڵی تاریکی بیر و کرداری ناپەسەندی خۆیدا داماوە هیچ بەهرەیەک لە ئەوین و خۆشەویستیی تۆی ناگاتێ.

کۆپلەی شەشەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

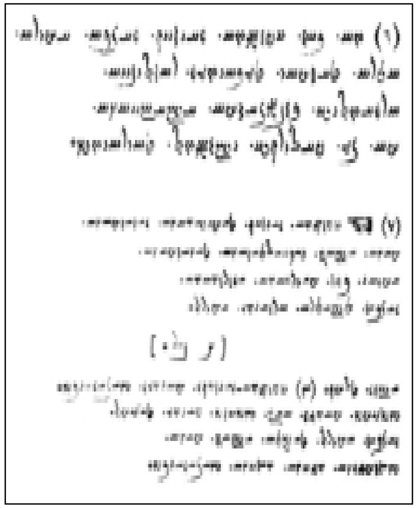

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- تا ٢- دائو ٣- سپەنتا ٤- مەئینیوو ٥- مەزدا ٦- ئەهوورا ٧- ئاتەرا ٨- ڤەنگهائو ٩- ڤیدەئیتیم ١٠- ڕانوئیبیا ١١- ئارمەتوئیش ١٢- دەبانزەنگها ١٣-

ئەشەخڤەیا ١٤- چا ١٥- ها ١٦- زی ١٧- پەئوئوروش ١٨- ئیشەنتو ١٩- ڤەئورائیت.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- ببەخشە ٣- پیرۆز ٤- مینوو ٥- مەزدا ٦- ئەهوورا ٧- ئاگری تۆ ٨- چارەنووس ٩- دیاریکردن ١٠- دوو گروپ ١١- بڕوا ١٢- زۆربوون ١٣- ڕاستی خوازی ١٤- وە ١٥- بەو ١٦- بەدروستی ١٧- زۆربەی ١٨- خوازیاران ١٩- ڕووو لێکردن.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا، تۆ لەبەر تیشکی ئاوەزی پیرۆز و ئاگری ڕووناک و بەیاریدەی ڕاستی و خۆشەویستی، پاداشت و سزای هەردوو گرووپەکە (چاک و خراپ) دیاری دەکەیت. لەڕاستیدا زۆربەی ئەوانەی کە خوازیاری ڕاستین ڕوو لە ئاییینی تۆ دەکەن.

یەسنە هاتی ٤٨

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

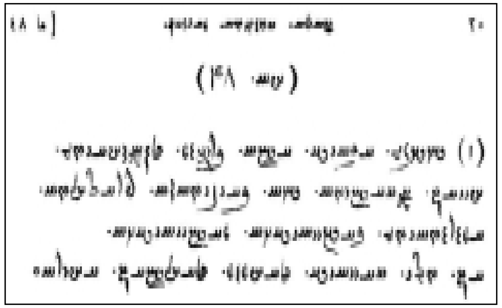

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- یەزی ٢- ئەدائیش ٣- ئەشا ٤- دورووجەم ٥- ڤەنگهەئینی ٦- هیەت ٧- ئانسەشوتا ٨- یا ٩- دەئی بیتانا ١٠- فرەئوختا ١١- ئەمەرەتائیتی ١٢- دەئەڤائیش ١٣- چا ١٤- مەشیائیش ١٥- چا ١٦- ئەت ١٧- تەڤەئی ١٨- سەڤائیش ١٩- ڤەهمەم ٢٠- ڤەخشەت ٢١- ئەهوورا.

واتای وشە بەوشە: ١- کاتێ ٢- ڕۆژی جەزا ٣- ڕاستی ٤- درۆ ٥- سەرکەوتن ٦- کاتێکیش ٧- ئاشکرابوو ٨- ئەوەی کە ٩- لە فریو ١٠- گوتراوە ١١- بۆ هەتایە ١٢- بەهۆی دێوەکان ١٣- وە ١٤- خەڵکان ١٥- وە ١٦- ئەوکاتە ١٧- تۆ ١٨- بەرەکەتەکان ١٩- زیاد دەبن.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا مەزدا، سەرەنجام لە ڕۆژی جەزا و ئەو کاتەی کە ڕاستی بەسەر درۆدا سەرکەوت، پەردە لەسەر فریوکارییەکانی درۆبازان هەڵ دەدرێتەوە و ئەنجا بڕوا و ستایشی تۆ زیاد دەبێت و خۆشەویستی و پاکی گەشە دەکات.

کۆپلەی دووەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

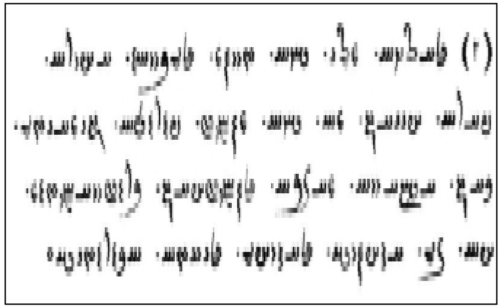

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ڤەئوچا ٢- مووئی ٣- یا ٤- تەڤەم ٥- ڤەیدڤائیو٦- ئەهوورا ٧- پەرا ٨- هیەت ٩- ما ١٠- یا ١١- مەنگ ١٢- پەرەتا ١٣- جیەمەئیتی ١٤- کەت ١٥- ئەشو ١٦- مەزدا ١٧- ڤەنگهەت ١٨- درەگڤەنتەم ١٩- ها ٢٠- زی ٢١- ئەنگهەئوش ٢٢- ڤەنگڤەهی ٢٣- ڤیستا ٢٤- ئاکەرەتیش.

واتای وشە بەوشە: ١- بڵێ ٢- پێم ٣- ئەوەی ٤- تۆ ٥- ئاگایت ٦- ئەهوورا ٧- پێش ٨- کاتێ ٩- دروست ١٠- کاتێ ١١- بیرم ١٢- پەرت و بڵاو ١٣- دەسپێکردن ١٤- ئایا ١٥- پیاوچاک ١٦- مەزدا ١٧- سەردەکەوێت ١٨- درۆخواز ١٩- ئەمە ٢٠- بەڕاست ٢١- ژیان ٢٢- چاکە ٢٣- زانراوە ٢٤- سەرەنجام.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، بەرلەوەی کە بیرم پەرت و بڵاو ببێ ئاگام بکەوە کە ئایا ڕاستیخواز بەسەر درۆخوازدا سەردەکەوێت؟ ئەی ئەهوورا، ئاشکرایە کە ئەم سەرکەوتنە سەرەنجامی چاکی ژیانە.

کۆپلەی سێیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

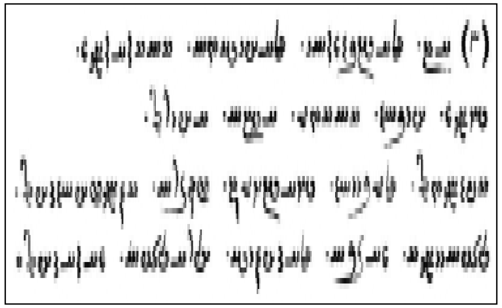

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- ڤەئەدەمنائی ٣- ڤەهیشتا ٤- ساسنەنام ٥- پانەم ٦- هودائو ٧- ساستی ٨- ئەشا ٩- ئەهوورو ١٠- سپەنتو ١١- ڤیدڤائو ١٢- یە ئەچیت ١٣- گوزرا ١٤- سەنگها ڤەنگهو ١٥- تەڤاڤانس ١٦- مەزدا ١٧- ڤەنگهەئوش ١٨- فرەتڤا ١٩- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- خەڵکی زانا ٣- باشترین ٤- ڕاهێنان ٥- ئەوەی کە ٦- چاکسازی ٧- ڕادێنێ ٨- ئەشا ٩- ئەهوورا ١٠- پیرۆزەکان ١١- زانایان ١٢- ئەوانەی ١٣- فەلسەفەی عیرفان ١٤- مامۆستایان ١٥- ئەویندارن ١٦- مەزدا ١٧- پاک ١٨- تیشکی ئاوەز ١٩- ئەندێشە.

واتای گشتی: باشترین ڕاهێنان ئەوەیە کە ئەهوورا مەزدا فێری خەڵکی زانای دەکات، ڕاهێنانێک کە هەموو پاکەکان و شارەزایانی فەلسەفەی عیرفان لێی ئاگان. ئەی یەزدان، کەوابێت لەبەر تیشکی ئەندێشە و ئاوەزی پاکدا دەکرێ ببینە ئەویندارى تۆ.

کۆپلەی چوارەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

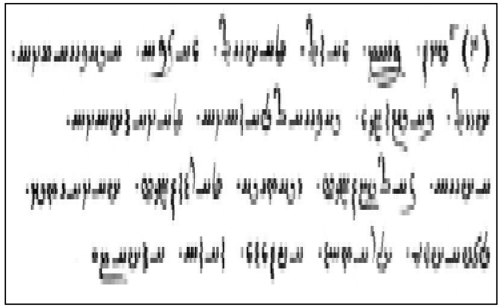

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- یە ٢- داتە ٣- مەنو ٤- ڤەهیو ٥- مەزدا ٦- ئەشیس ٧- چا ٨- هەڤوو ٩- دەئەنام ١٠- شیڤەتنا ١١- چا ١٢- ڤەچەنگها ١٣- چا ١٤- ئەهیا ١٥- زەئوشەنگ ١٦- ئوش تیش ١٧- ڤەرنەنگ ١٨- هەچەئیتە ١٩- تەڤەهمی ٢٠- خرەتائو ٢١- ئەپەمەم ٢٢- نەنا ٢٣- ئەنگهەت.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوەی ٢- دروستکردن ٣- ئەندێشەی ٤- باشتر ٥- مەزدا ٦- خراپتر ٧- وە ٨- ئەو ٩- ویژدان ١٠- کردار ١١- وە ١٢- گفتە ١٣- وە ١٤- خۆی ١٥- دڵخواز ١٦- حەز ١٧- هەڵبژاردن ١٨- پێڕەویکردن ١٩- لای تۆ ٢٠- ئاوەز ٢١- سەرەنجام ٢٢- جیا ٢٣- دەبێتەوە.

واتای گشتی: ئەو کەسەی کە بەچاکە یانخود بەخراپە بیر دەکاتەوە ویژدانیشی هەر بەو ئاراستەیە دەڕوات و حەز و خواستیشی هەر لەو هەڵبژاردنە ئازادانەیەی پێڕەوی دەکات. ئەی مەزدا، سەرەنجام ئاوەز و دانایی تۆیە کە چاکە و خراپە لێک جیا دەکاتەوە.

کۆپلەی پێنجەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

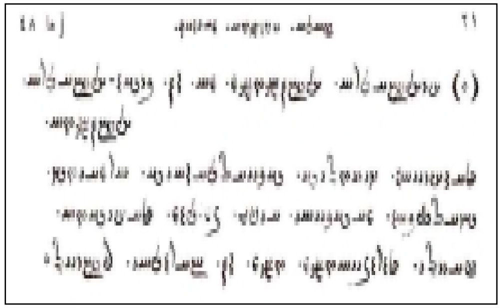

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- هوەخشەترا ٢- خشەنتام ٣- ما ٤- نە ٥- دڤەش ٦- خشەترا ٧- خشەنتا ٨- ڤەنگهویا ٩- چیس توئیش ١٠- شیڤەتنائیش ١١- ئارمەئیت ١٢- یەئوژدائو ١٣- مەشیائی ١٤- ئەئیپی ١٥- زانتەم ١٦- ڤەهیشتا ١٧- گەڤوئی ١٨- وەرەزیاتام ١٩- تام ٢٠- نە ٢١- خڤەرەتائی ٢٢- فشوویو.

واتای وشە بەوشە: ١- شەهریارانی چاک ٢- فرمانڕەوایی ٣- نەوەک ٤- ئێمە ٥- خراپ ٦- هێز ٧- ئەمر کردن ٨- چاک ٩- بەپێی ئاوەز ١٠- کردەوە ١١- ئارمەیتی ١٢- پاک و پوختەیی ١٣- بۆ خەڵک ١٤- لە کاتی ١٥- لەدایکبوون ١٦- باشترینە ١٧- خیلقەت ١٨- کار کردن ١٩- بەدروستی ٢٠- ئەو ٢١- بەرەو ڕووناکی ٢٢- پەرستاری.

واتای گشتی: با شەهریارانی باش و چاکەخواز بەپێی خۆشەویستی حوکممان بکەن نەک فرمانڕەوایانی خراپ ئەمرمان پێ بکەن. پاکبوون هەر لە کاتی لە دایکبوونەوە باشترین کارە بۆ خەڵک. پێویستە هەوڵ بدەین بۆ ئاوەدانیی جیهان و بەدروستی بەرێوەبردنی و پێشخستنی بەرەو ڕووناکیی زانست.

کۆپلەی شەشەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

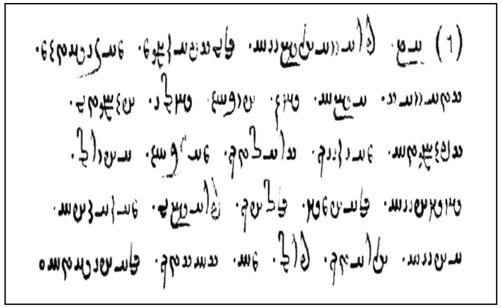

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ها ٢- زی ٣- نە ٤- هووشوئیتەما ٥- ها ٦- نە ٧- ئوتەیوئیتیم ٨- دات ٩- تەڤیشیم ١٠- ڤەنگهەئوش ١١- مەنەنگهو ١٢- بەرەخزە ١٣- ئەت ١٤- ئەخیائی ١٥- ئەشا ١٦- مەزدائو ١٧- ئورڤەرائو ١٨- ڤەخشەت ١٩- ئەهوورو ٢٠- ئەنگهەئوش ٢١- زانتوئی ٢٢- پەئو ئورویەهیا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- بەڕاستی ٣- بۆمان ٤- پەنای چاک ٥- ئەو ٦- ئێمە ٧- خۆڕاگری ٨- داوە ٩- بەهێزی ڕۆح ١٠- پاک ١١- ئەندێشە ١٢- دووبەشی بەڕێز ١٣- هەروا ١٤- ئەویش١٥- ئەشا ١٦- مەزدا ١٧- گیاو سەوزە ١٨- سەوزکردن ١٩- ئەهوورا ٢٠- ژیان ٢١- سەرەتا ٢٢- یەکەمین.

واتای گشتی: بەڕاستی ئەو (ئارمەیتی) پەناگای چاکی ئێمەیە کە خۆڕاگری و توانا، ئەم دوو شتە بەنرخەمان پێ دەبەخشێت. مەزدا ئەهوورە لە سایەی ئەشەدا و بەهۆی ئەوەوە گیا و گوڵی سەوز کرد و ڕواندی.

کۆپلەی حەوتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

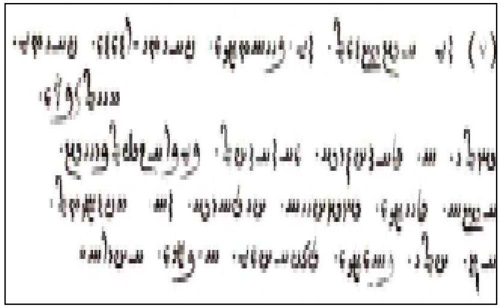

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- نی ٢- ئەئەشمو ٣- نی ٤- دیاتام ٥- هەئیتی ٦- ڕەمەم ٧- پەئیتی ٨- سیوز

دوم ٩- یووئی ١٠- ئا١١- ڤەنگهەئوش ١٢- مەنەنگهو ١٣- دیدرەغژودیە ١٤- ئەشا ١٥- ڤیام ١٦- یەهیا ١٧- هیتائووش ١٨- تا ١٩- سپەنتو ٢٠- ئەت ٢١- هەڤوئی ٢٢- دامام ٢٣- تەڤەهمی ٢٤- ئادام ٢٥- ئەهوورا.

واتای وشە بەوشە: ١- ژێر ٢- ڕق ٣- ژێر ٤- بهێڵنەوە ٥- لەبەرامبەر ٦- تووڕەیی ٧-وە ٨- خۆتان بەهێز بکەن ٩- ئەی ئەوانەی ١٠- سەبارەت ١١- چاک ١٢- ئەندێشە ١٣- حەزتان لێیە ١٤- ئەشا ١٥- بۆ گەشەی ١٦- ئەو ١٧- پێوەند ١٨- پیاو ١٩- پیرۆز ٢٠- ئاوەها ٢١- ئەو ٢٢- پێڕەوان ٢٣- تۆ ٢٤- بارەگا ٢٥- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئەی ئەوانەی کە دڵتان داوەتە ئەندێشەی چاک، ڕق و تووڕەیی لە خۆتان دوور بکەنەوە و خۆتان لە بەرامبەری کینەدا بەهێز بکەن و بۆ پەرەپێدانی ئەشە پاڵ بدەنە پیاوچاکانەوە. ئەی مەزدا، چاک دەزانم کە شوێنکەوتووانی پیاو چاکان دەگەنە بارەگای تۆ.

کۆپلەی هەشتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

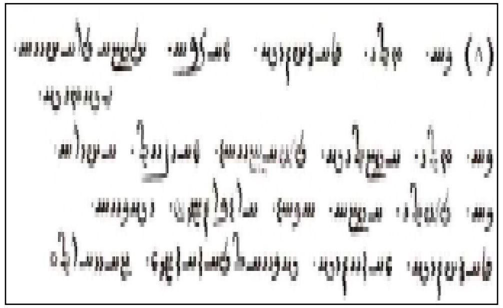

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- کا ٢- تەڤەئی ٣- ڤەنگهەئوش ٤- مەزدا ٥- خشەترەهیا ٦- ئیش تیش ٧- کا ٨- تەڤەئی ٩- ئەشوئیش ١٠- تڤەخیائو ١١- مەئیبیو ١٢- ئەهوورا ١٣- کا ١٤- تەڤەئی ١٥- ئەشا ١٦- ئەکائو ١٧- ئەرەدرەنگ ١٨- ئیشیا ١٩- ڤەنگهەئوش ٢٠- مەن یە ئووش ٢١- شیڤەتنەنام ٢٢- جەڤەرۆ.

واتای وشە بەوشە: ١- زۆرە ٢- تۆ ٣- چاک ٤- مەزدا ٥- توانات ٦- خواست ٧- زۆرە ٨- تۆ ٩- بەرەکەتەکانت ١٠- تۆ ١١- بۆ خزمانم ١٢- ئەهوورا ١٣- زۆرە ١٤- تۆ ١٥- ئەشا ١٦- ئاشکرا ١٧- گیان بازان ١٨- خوازراو ١٩- پاک ٢٠- سرشت ٢١- کردەوە ٢٢- بۆ پێش بردن.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، هێزی مەعنەویی تۆ تا چەند زۆرە؟ بەڵام خواستی من بۆ ئەوەی خزم و کەسەکانم لە بەخششەکانت بەهرەمەند بن زۆرترە. زۆر حەزدەکەم خۆت لە سایەی پاکی و ڕاستیدا بەگیان بازان و خوازیارانی بەوەفات بنوێنیت و بەرەکەتەکانت پیشان بدەیت تا ئەوانیش بەیاریدەی ئەندێشەی چاک هەوڵ بدەن بۆ بەرەو پێشبردنی کارە باشەکان.

کۆپلەی نۆیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

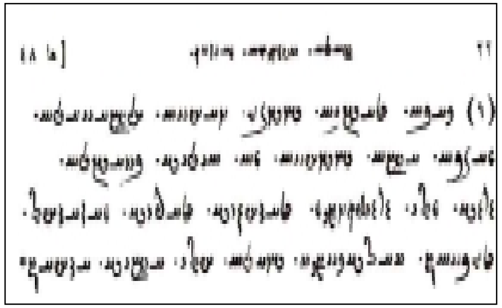

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- کەدا ٢- ڤەئەدا ٣- یەزی ٤- چەهیا ٥- خشەیەتا ٦- مەزدا ٧- ئەشا ٨- یەهیا ٩- ما ١٠- ئائیتیش ١١- دڤئەتا ١٢- ئەرەش ١٣- مووئی ١٤- ئەرەژووچەم ١٥- ڤەنگهەئوش ١٦- ڤەفووش ١٧- مەنەنگهو ١٨- ڤیدیات ١٩- سەئوش یانس ٢٠- یەتا٢١- هەڤووئی ٢٢- ئەشیش ٢٣- ئەنگهەت.

واتای وشە بەوشە: ١- کەی ٢- تێدەگەم ٣- ئەگەر ٤- بۆ هەمووتان ٥- حوکمتان ٦- مەزدا ٧- ئەشا ٩- من ١٠- نییەت ١١- زیان لێدان ١٢- دروست ١٣- من ١٤- بگوترێت ١٥- چاک ١٦- ئەمر ١٧- ئەندێشە ١٨- بزانێت ١٩- ڕزگاریدەر ٢٠- چۆن ٢١- ئەو ٢٢- پاداشت ٢٣- دەبێت.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کەی تێبگەم کە تۆ بەسەر هەمووواندا تەنانەت ئەوانەش کە دەیانەوێ ئازاری من بدەن فرمانڕەوایی دەکەیت؟ ئەی ئەشا، شێوەی بیرکردنەوەی چاک و بەختەوەریم پیشان بدە. من ئاگا بکەوە چونکە ڕزگاریدەر دەبێ بزانێت کە پاداشتی چۆن دەبێت؟.

کۆپلەی دەیەم

بەرێنووسی ئاڤێستا:

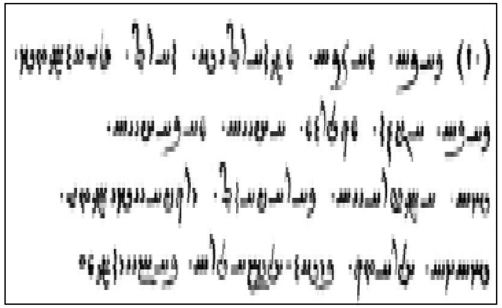

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- کەدا ٢- مەزدا ٣- مان نەروئیش ٤- نەرو ٥- ڤیسەنتە ٦- کەدا ٧- ئەجەن ٨- مۆترەم ٩- ئەهیا ١٠- مەدەهیا ١١- یا ١٢- ئەنگرەیا ١٣- کەرپەنو ١٤- ئورووپەیەئینتی ١٥- یاچا ١٦- خرەتو ١٧- دڤەش ١٨- خشەترا ١٩- دەخیونام.

واتای وشە بەوشە: ١- کەی ٢- مەزدا ٣- بۆ گەشەی دین ٤- پیاوان ٥- دێن ٦- کەی ٧- ڕێکخستن ٨- ناپاکی ٩- ئەم ١٠- شێتی ١١- کە ١٢- بەدکار ١٣- کەرپەن ١٤- فریو دەدات ١٥- هەروا ١٦- نییەت ١٧- ستەمکار ١٨- هێز ١٩- وڵاتەکان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کەی یارانی من دێن بۆ پەرەپێدانی ئایینی ئەهوورایی؟ ناپاکی و درۆ و

چاوچنۆکی کەی لەسەر زەوی دەسڕێتەوە؟ واتە شتێک کە کەرپەنە بەدکارەکان خەڵکی پێ فریو دەدەن و حاکمانی ستەمگەر بەبیری خراپەوە حوکمی شار و وڵاتەکان دەکەن.

کۆپلەی یازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- کەدا ٢- مەزدا ٣- ئەشا ٤- مەت ٥- ئارمەئیتیش ٦- جی مەت ٧- خشەترا ٨- هووشەئیتیش ٩- ڤاسترەڤەئیتی ١٠- کەڤەئی ١١- درەگڤەدەبیش ١٢- خرەڤەرائیش ١٣- ڕامانەم ١٤- داڤەنتە ١٥- کەنگ ١٦- ئا ١٧- ڤەنگهەئوش ١٨- جی مەت ١٩- مەنەنگهو ٢٠- چیس تیش.

واتای وشە بەوشە: ١- کەی ٢- مەزدا ٣- ئەشا ٤- یا ٥- ئارمەیتی ٦- دێن ٧- هێز ٨- ئاشتیخواز ٩- پەنادەر ١٠- کێ ١١- لەبەرامبەری درۆ پەرستاندا ١٢- خوێن مژ ١٣- ئارامش ١٤- دەدەن ١٥- کێ ١٦- لەلای ١٧- پاک ١٨- دێن ١٩- ئەندێشە ٢٠- زانست و زانیاری.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کەی ڕاستی و پاکی لەگەڵ بڕوا و خۆشەویستیدا ڕوومان تێ دەکەن و بەهۆی سەرکەوتنیان بەسەر هەوەسە خراپەکاندا ئاشتی و ئاسایشت لەگەڵ خۆیان دێنن؟ کێن ئەوانەی کە لە بەرامبەری درۆپەرستاندا دەوەستن و کێ لە زانست و زانیاریی چاک بەهرەی پێ دەگات؟.

کۆپلەی دوازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

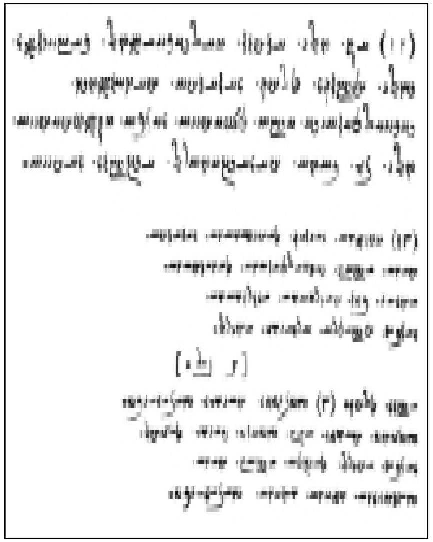

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- تەڤەئی ٣- ئەنگهەن ٤- سەئوش یەنتو ٥- دەخیونام ٦- یووئی ٧- خشەنووم ٨- ڤەهوو ٩- مەنەنگها ١٠- هەچاڤەنتە ١١- شیڤەتنائیش ١٢- ئەشا ١٣- تەڤەهیا١٤- مەزدا ١٥- سەنگەهیا ١٦- تەڤەئی ١٧- زی ١٨- داتا ١٩- هەمەستارۆ ٢٠- ئەئەشێم ٢١- مەهیا.

واتای وشە بەوشە: ١- ببێ ٢- ئاوەها ٣- دەبن ٤- ڕزگاریدەران ٥- وڵاتان ٦- ئەوانەی ٧- ئەرکۆمەند ٨- چاک ٩- ئەندێشە ١٠- پێڕەوی

دەکەن ١١- کردار ١٢- ئەشا ١٣- تۆیە ١٤- مەزدا ١٥- ڕاهێنان ١٦- تۆ ١٧- بەڕاستی ١٨- دانراون ١٩- بۆ تێک شکاندنی ٢٠- ڕق ٢١- کینە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ڕزگاریدەرانی جیهان (سوشیانت)ەکانت خاوەنی زانست و بیری چاکن و ئەرکی سەرشانیان بەپێی ئەندێشەی چاک ئەنجام دەدەن و کرداریان لە ڕووی ئەشەوەیە. لە ڕاستیدا ئەوان ڕق و کینە لە نێو دەبەن و ئاشتی و خۆشەویستی پەرە پێ دەدەن.

یەسنە هاتی ٤٩

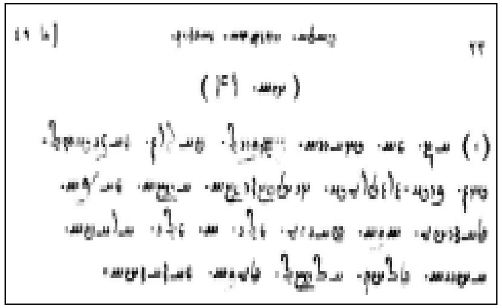

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- ما ٣- یەڤا ٤- بێندڤە ٥- پەفرە ٦- مەزیش تو ٧- یە ٨- دڤەش ٩- ئەرەتریش ١٠- چیخشەنوشا ١١- ئەشا ١٢- مەزدا ١٣- ڤەنگڤەهی ١٤- ئادا ١٥- گەئیدی ١٦- مووئی ١٧- ئا ١٨- مووئی ١٩- ئەرەپا ٢٠- ئەهیا ٢١- ڤەهوو ٢٢- ئەئوشو ٢٣- ڤیدەئا ٢٤- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- بەڵام ٢- من ٣- هەمیشە ٤- بێندڤە ٥- ڕێگر ٦- گەورەترین ٧- کە ٨- خراپ ٩- لەڕێی ١٠- شادمانە ١١- ئەشا ١٢- مەزدا ١٣- چاک ١٤- پاداشت ١٥- بێیت ١٦- من ١٧- بەرەو لای ١٨- من ١٩- خاوەن بەزەیی ٢٠- ئەو ٢١- پاک ٢٢- شکست ٢٣- دەسکەوت ٢٤- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، دێرزەمانێکە کە بێندڤە[٩٣] بۆتە گەورەترین کۆسپی سەر ڕێگای من و هەمیشە حەز لە گومڕاکردنی خەڵک دەکات. ئەی خاوەن بەزەیی، بەرەو لای من وەرە و توانام پێ ببەخشە تا لە سایەی ئەندێشەی چاکدا دەستم بیگاتێ و لە گومڕایی ڕزگاری بکەم و پاداشتی ئەو کارە پیرۆزەم بەر بکەوێت.

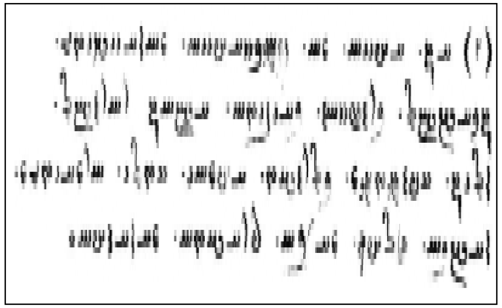

کۆپلەی دووەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- ئەهیا ٣- ما ٤- بێندڤەهیا

٥- مانە یەئیتی ٦- تکەئەشو ٧- درەگڤائو ٨- دەئی بیتا ٩- ئەشەئەت ١٠- ڕارەشو ١١- نووئیت ١٢- سپەنتام ١٣- دورەشت ١٤- ئەهمائی ١٥- سەتووئی ١٦- ئارمەئیتیم ١٧- نەئەدا ١٨- ڤەهوو ١٩- مەزدا ٢٠- فرەشتا ٢١- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- ببێ ٢- ئەم ٣- من ٤- بێندڤە ٥- نیگەران ٦- ڕاهێنان ٧- درۆ ٨- فریو ٩- ڕاستی ١٠- جیاکردنەوە ١١- هیچ کات ١٢- پیرۆز ١٣- پێوەندی ١٤- بۆ خۆی ١٥- خۆڕاگری ١٦- ئارمەیتی ١٧- هەرگیز ١٨- پاک ١٩- مەزدا ٢٠- ڕاوێژ ٢١- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا، دێرزەمانێکە کارەکانی بێندڤە منی نیگەران کردووە چونکە ڕاهێنانەکانی ئەو بێجگە لە درۆ و فریودان و گومڕاکردنی خەڵک شتێکی تر نییە، ئەو لە ئەشا و پاکی دوور کەوتۆتەوە و هیچ پێوەندییەکی بەئەندێشەی چاکەوە نەماوە.

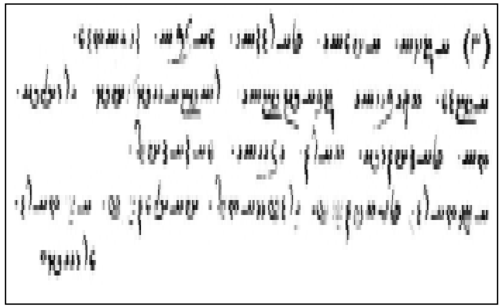

کۆپلەی سێیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- چا ٣- ئەهمائی ٤- ڤەرەنائی ٥- مەزدا ٦- نیداتەم ٧- ئەشێم ٨- سووئیدیائی ٩- تەکەئەشائی ١٠- ڕاشەیەنگهە ١١- دروخش ١٢- تا ١٣- ڤەنگهەئوش ١٤- سەرە ١٥- ئیزیائی ١٦- مەنەنگهو ١٧- ئەنتەرە ١٨- ڤیسیەنگ ١٩- درەگڤەتو ٢٠- هەخ مەنگ ٢١- ئەنتەرە ٢٢- مرووئی.

واتای وشە بەوشە: ١- بەڕاستی ٢- وە ٣- بۆهەمووان ٤- هەڵبژاردن ٥- مەزدا ٦- داناوە ٧- ڕاستی ٨- بەسوود ٩- ئەم ڕاهێنانە ١٠- زیان دار ١١- درۆ ١٢- ئەنجا ١٣- پاک ١٤- پێوەندی ١٥- ئاواتی من ١٦- ئەندێشە ١٧- بەرگری ١٨- هەموو ١٩- درۆخوازان ٢٠- تێکەڵی ٢١وە ٢٢- مەنع دەکەم.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، تۆ بەڕاستی ئەم بڕوایەت هێناوەتە ناوەوە کە ئەشە سوودی دەبێت و درۆ زیان دەگەیەنێت. کەوا بوو من ئارەزوو دەکەم کە بگەم بەئەندێشەی چاک و هەمووانیش لە تێکەڵبوون لەگەڵ درۆبازاندا مەنع بکەم.

کۆپلەی چوارەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

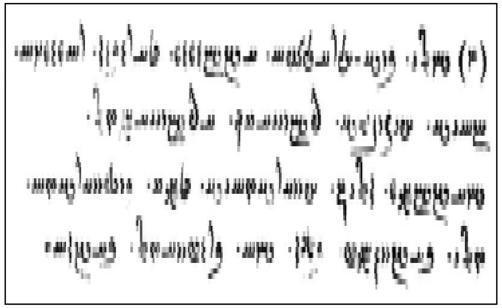

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- یەڤەئی ٢- دووش ٣- خرەتڤا ٤- ئەئشم ٥- ڤەرەدەن ٦- ڕامەم ٧- چا ٨- خڤائیش ٩- هیزوبیش ١٠- فشویەسوو ١١- ئەفشویەنتو ١٢- یەئەشام ١٣- نوئیت ١٤- هڤەرشتائیش ١٥- ڤانس ١٦- دڤەژ ١٧- ڤەرەشتا ١٨- تەڤەئی ١٩- داڤەنگ ٢٠- دان ٢١- یا ٢٢- درەگڤەتو ٢٣- دەئەنا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوەی کە ٢- کەچی ٣- ئاوەز ٤- ڕق ٥- زیادبکات ٦- بەخیلی ٧- وە ٨- خۆی ٩- زمان ١٠- کرێکاران ١١- مەنع دەکەن ١٢- ئەوانەی ١٣- نییە١٤- چاکەکردن ١٥- خواست ١٦- ناپەسەند ١٧- ئەنجامدەران ١٨- ئەوان ١٩- دێوەکان ٢٠- هێنانەدی ٢١- لە ٢٢- درۆخوازان ٢٣- ویژدان.

واتای گشتی: ئەو ناحەز و بێ ئاوەزانەی کە بەزمانی پیسی خۆیان ڕقی هەمووان هەڵدەستێنن و کرێکاران لە کارەکانیان دڵسارد دەکەنەوە دوورن لە چاکەخوازی و هەر دەڵێی دێو و دڕندەن کە بەشکڵی مرۆڤ دەرهاتوون.

کۆپلەی پێنجەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

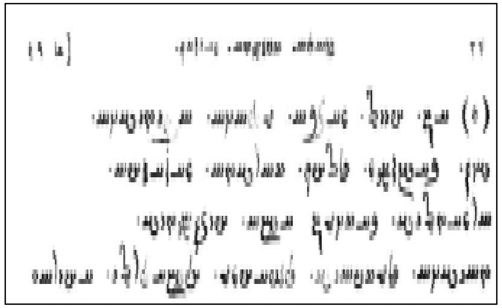

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- هەڤوو ٣- مەزدا ٤- ئیژاچا ٥- ئازوئیتیش ٦- چا ٧- یە ٨- دەئەنام ٩- ڤەهوو ١٠- سارشتا ١١- مەنەنگها ١٢- ئارمەتوئیش ١٣- کەس ١٤- چیەت ١٥- ئەشا ١٦- هوزەنتووش ١٧- تائیش ١٨- چا ١٩- ڤیسپائیش ٢٠- تەڤەهمی ٢١- خشەتروئی ٢٢- ئەهوورا.

واتای وشە بەوشە: ١- بەڵام ٢- ئەوەی ٣- مەزدا ٤- بەئارەزووی دڵ ٥- فیداکردنی گیان ٦- وە ٧- کە ٨- ویژدان ٩- پاک ١٠- پێک بێنێ ١١- ئەندێشە ١٢- بەئارمەیتی ١٣- وەها ١٤- کەسێک ١٥- ئەشا ١٦- بەخیرەت ١٧- ئەمانە ١٨- وە ١٩- هەموویان ٢٠- تۆ ٢١- لە وڵاتی ٢٢- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەوەی کە ئایینی خۆی بەدڵ و بەگیان تێکەڵی ئەندێشەی چاک بکات، خاوەنی ئارمەیتییە و لە پەنای ئەشەدا دەگاتە زانست و ئاگایی چاک.
ئەی ئەهوورا، ئاوەها کەسێک سەرەنجام دەگاتە لای تۆ و لە وڵاتی هەتایی تۆدا دەحەسێتەوە.

کۆپلەی شەشەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

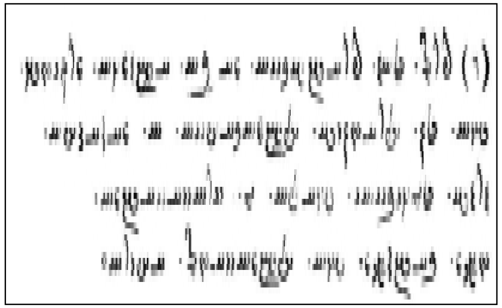

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- فروو ٢- ڤائو ٣- فراشیا ٤- مەزدا ٥- ئەشێم ٦- چا ٧- مروئیتە ٨- یا ٩- ڤە ١٠- خرەتەئوش ١١- خشماکەهیا ١٢- ئا ١٣- مەنەنگها ١٤- ئەرەش ١٥- ڤیچیدیائی ١٦- یەتا ١٧- ئی ١٨- سراڤەیەئەما ١٩- تام ٢٠- داتام ٢١- یا ٢٢- خشماڤەتو ٢٣- ئەهوورا.

واتای وشە بەوشە: ١- لای سەرو ٢وە ٣- ورووژاندن ٤- مەزدا ٥- ئەشا ٦- وە ٧- گوتن ٨- ئەوەی ٩- دروست ١٠- خیرەت ١١- ئێوە ١٢وە ١٣- ئەندێشەتان ١٤- ڕاست ١٥- ناسینەوە ١٦- هەتاکوو ١٧- ئەمە ١٨- پێ گەیاندن ١٩- ئەو ٢٠- ئایین ٢١- کە ٢٢- هی تۆیە ٢٣- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەی ئەشە، دەمەوێ لە ئەندێشەی چاک و حیکمەتی خۆتان ئاگام بکەنەوە تا ڕاستی بدۆزمەوە و بتوانم پەیامی ئایینی ئەهوورایی بەجیهان ڕابگەیەنم.

کۆپلەی حەوتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

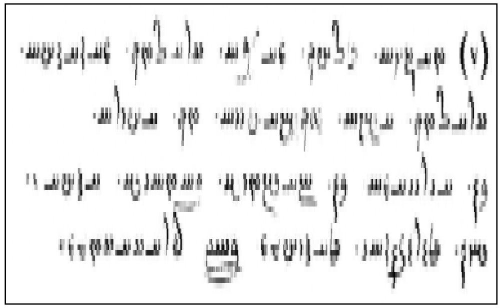

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- چا ٣- ڤەهوو ٤- مەزدا ٥- سرەئووتو ٦- مەنەنگها ٧- سرەئووتو ٨- ئەشا ٩- گووشەڤا ١٠- تەڤە ١١- ئەهوورا ١٢- کە ١٣- ئەئیریەما ١٤- کە ١٥- خڤائەتووش ١٦- داتائیش ١٧- ئەنگهەت ١٨- یە ١٩- ڤەرەزەنائی ٢٠- ڤەنگڤەهیم ٢١- داتە ٢٢- فرەسەستیم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوە ٢- وە ٣- پاک ٤- مەزدا ٥- ببیسن ٦- ئەندێشە ٧- ببیسن ٨- ڕاستی ٩- گوێگرتن ١٠- تۆ ١١- ئەهوورا ١٢- کام ١٣- یار ١٤- کام ١٥- خۆمانە ١٦- بەپێی

یاسا ١٧- دەژی ١٨- هەتاکوو ١٩- بۆ هاوکاران ٢٠- چاکە ٢١- بدرێن ٢٢- ڕێ پیشاندەر.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، با هەمووان بەبیری چاک و دڵی ساف گوێ بدەنە قسەکانم و لەبەر تیشکی ئەشە و ئارمەیتیدا لێم ببیسن، ئەو کاتەی کە پەیامی ئەهوورایییت دەگەیەنمە هەمووان، تۆش ئاگادار بە تا یارانم و خۆبییەکانیش بەپێی یاسای ئیزەدی بژین و بۆ هاوکارەکانمان ڕێ پیشاندەرێکی چاک بن.

کۆپلەی هەشتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

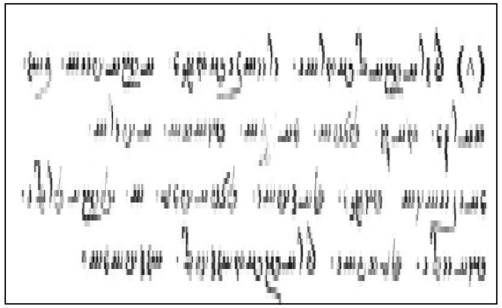

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- فەرەشەئوشترائی ٢- ئوورڤەزئیشتەم ٣- ئەشەهیا ٤- دائو ٥- سەرەم ٦- تەت ٧- تەڤا ٨- مەزدا ٩- یاشا ١٠- ئەهوورا ١١- مەئی بیا ١٢- چا ١٣- یانەم ١٤- ڤەنگهائو١٥- تەڤەهمی ١٦- ئا ١٧- خشەترەڤائی ١٨- یووڤوئی ١٩- ویسپائی ٢٠- فرەئەشتاڤەنگهو ٢١- ئەوئەنگهاما.

واتای وشە بەوشە: ١- فەرشوشتەر ٢- بەخششی گەورە ٣- ئەشا ٤- ببەخشە ٥- پێوەندی ٦- ئەمە ٧- لەتۆ ٨- مەزدا ٩- دەخوازم ١٠- ئەهوورا ١١- جەماوەرم ١٢- وە ١٣- هەرئەمە ١٤- پیرۆز ١٥- تۆ ١٦- تەواو ١٧- بەپێی هێزی ١٨- کات ٩- بۆ هەموو ٢٠- دۆستداران ٢١- ببین.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورە، داواکارم مەزنترین خەڵاتی کەماڵ و ئارامش و گەیشتن بەئەشە ببەخشی بەفەرشووشتەر و هەر ئەو خەڵاتەش بۆ دیکەی جەماوەری خۆم داوا دەکەم. وەها بێت کە لە پەنای هێزی مەعنەوی و پیرۆزتدا خزمەتی خەڵک بکەین و دۆستی تۆ بین.

کۆپلەی نۆیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

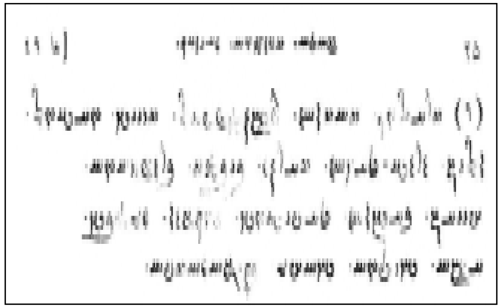

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- سرەئوتو ٢- ساسنائو ٣- فشەنگهیو ٤- سویە ٥- تەشتو ٦- نوئیت ٧- ئەرەش ٨- ڤەچائو ٩- سەرەم ١٠- دیدانس ١١- درەگڤاتا ١٢- هیەت ١٣- دەئەناڤو ١٤- ڤەهیشتە ١٥- یووجەن ١٦- میەژدە ١٧- ئەشا ١٨- یووختە ١٩- یاهی ٢٠- دە ٢١- جاماسپە.

واتای وشە بەوشە: ١- ببیسێ ٢- فێرکارییەکان ٣- گەشەپێدەر ٤- ڕزگاری ٥- داهێنراو ٦- هەرگیز ٧- ڕاست ٨- گفتە ٩- پێوەندی ١٠- فکرکردنەوە ١١- درۆبازان ١٢- ئەوانەی ١٣- ویژدان ١٤- باشترین ١٥- بەهرەدەبەن ١٦- پاداشت ١٧- ئەشا ١٨- پێوەست ١٩- سەرەنجام ٢٠- دانا ٢١- جاماسپ.

واتای گشتی: ئەی جاماسپی زانا، حەز دەکەم کە ئەو خزمەتکارەی کە بۆ ڕزگاریی خەڵک هاتووە ئەم یاسا ئەهوورایییە بەگوێی دڵ ببیسێت و بڕوای هەبێت کە: ڕاستگۆ هەرگیز بیر لە پێوەندی لەگەڵ درۆبازدا ناکاتەوە. ڕێگای ئەوانەی کە ڕاستگۆ و ڕووناکبیرن باشترین پاداشتی بەدواوەیە و سەرەنجامیش دەگاتە لای ئەشە.

کۆپلەی دەیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

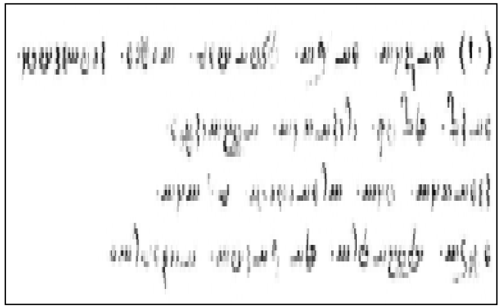

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- تەت ٢- چا ٣- مەزدا ٤- تەڤەهمی ٥- ئادام ٦- نیپاڤەنگهە ٧- مەنوو ٨- ڤەهوو ٩- ئوورونەس ١٠- چا ١١- ئەشائونام ١٢- نەمەس ١٣- چا ١٤- یا ١٥- ئارمەئیتیش ١٦- ئیژا ١٧- چا ١٨- مانزا ١٩- خشەترا ٢٠- ڤەزدەنگها ٢١- ئەڤەمیرا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمانە ٢- وە ٣- مەزدا ٤- بەتۆ ٥- دەسپێرم ٦- بۆ ڕاگرتن ٧- ئەندێشە ٨- پاک ٩- ڕۆح ١٠- وە ١١- ڕاستگۆیی ١٢- دروود ١٣- وە ١٤- کە ١٥- ئارمەیتی ١٦- ئاواتی دڵ ١٧- وە ١٨- گەورە ١٩- هێز ٢٠- توانای دایمی ٢١- هەتایی.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، لەگەڵ دروود و سوپاسم بۆ ئارمەیتی، خواستەکانی دڵ و ڕەوانی بیرچاکان و دروستکاران بەتۆ دەسپێرم تا بەهۆی هێزی هەتاییتەوە بیان پارێزی.

کۆپلەی یازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

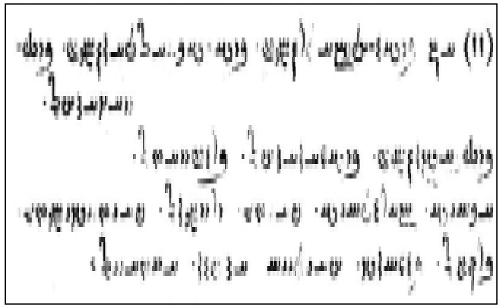

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- دووش ٣- خشەترەنگ ٤- دووش ٥- شیڤەتنەنگ ٦- دوژ ٧- ڤەچەنگهو ٨- دوژ ٩- دائەنەنگ ١٠- دووش ١١- مەنەنگهو ١٢- درەگڤەتو

١٣- ئەکائیش ١٤- خڤەرەتائیش ١٥- پەئیتی ١٦- ئورڤانەنو ١٧- پەئیت یەئینتی ١٨- دورڤەجو ١٩- دەمان ٢٠- هەئیت یا ٢١- ئەنگهەن ٢٢- ئەستەیو.

واتای وشه بەوشه: ١- ببێ ٢- ستەمگەر ٣- شەهریاران ٤- ڕەش ٥- کردار ٦- ناپەسەند ٧- گفتە ٨- خراپ ٩- ویژدان ١٠- کەچ ١١- خەیاڵان ١٢- درۆ خوازان ١٣- تاریک (ڕەش) ١٤- ڕۆشنیی دڵ ١٥- بەرەو... ١٦- ڕەوانیان ١٧- دەگەڕێتەوە ١٨- درۆ ١٩- بارەگا ٢٠- لە ڕاستیدا ٢١- ئەوانەن ٢٢- دەبن.

واتای گشتی: ئێستە ڕۆحی حاکمانی ستەمگەر و خراپەکاران و زمان تاڵان و دڵ ڕەشان و درۆخوازان تاریک دادەگەڕێت و دەخرێنە ناو دۆزەخەوە چونکە ڕووناکیی دڵەکانیان ڕەش بۆتەوە.

لە ڕاستیدا ئەوان نیشتەجێی ویرانەی دێوی درۆنە.

کۆپلەی دوازدەهەم:

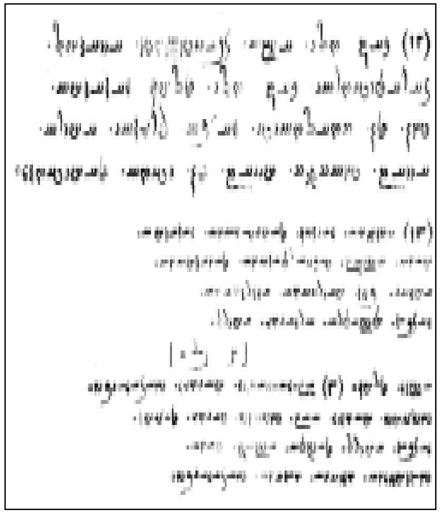

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- کەت ٢- تەڤەئی ٣- ئەشا ٤- زبەیەنتە ٥- ئەڤەنگهو ٦- زەرەتوشتەرائی ٧- کەت ٨- تەڤەئی ٩- ڤەهو ١٠- مەنەنگها ١١- یە ١٢- ڤەهو ١٣- ستوتائیش ١٤- مەزدا ١٥- فرینائی ١٦- ئەهوورا ١٧- ئەڤەت ١٨- یاسانس ١٩- هیەت ٢٠- ڤە ٢١- ئیشتا ٢٢- ڤەهیشتا.

واتای وشه بەوشه: ١- کام ٢- تۆ ٣- ئەشا ٤- ستایشگەر ٥- یاریدە ٦- زەردەشت ٧- کام ٨- تۆ ٩- پاک ١٠- ئەندێشە ١١- بەڕاست ١٢- پاک ١٣- سروودی نزا ١٤- مەزدا ١٥- ئافەرین ١٦- ئەهوورا ١٧- ئەویش ١٨- دەخوازم ١٩- لە ٢٠- کە ٢١- خواستی تۆ ٢٢- باشترینە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کامەیە ئەو یاریدەیەی کە تۆ لە پەنای ئەشە و ئەندێشەی چاکدا بەمنی دەگەیەنی کە زەردەشتم و داوای یارمەتیت لێ دەکەم؟ لە ڕاستیدا من ستایشی تۆ دەکەم و درووودت بۆ دەنێرم و خوازیاری باشترین بەخششی تۆم.

یەسنە هاتی ٥٠

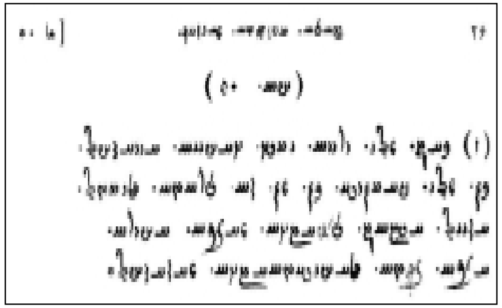

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- کەت ٢- مووئی ٣- ئورڤا ٤- ئیسە ٥- چەهیا ٦- ئەڤەنگهو ٧- کە ٨- مووئی ٩- پەسەئووش ١٠- کە ١١- مە ١٢- نا ١٣- تەهراتا ١٤- ڤیستو ١٥- ئەن یوو ١٦- ئەشەئەت ١٧- تەڤەت ١٨- چا ١٩- مەزدا ٢٠- ئەهوورا ٢١- ئەزدا ٢٢- زووتا ٢٣- ڤەهیشتا ٢٤- تەچا ٢٥- مەنەنگهو.

واتای وشه بەوشه: ١- ئایا ٢- من ٣- ڕۆح ٤- بەهرە ٥- کەسێک ٦- یاوەری ٧- کێیە ٨- من ٩- پێڕەوان ١٠- کێ ١١- من ١٢- ئەوەی ١٣- پارێزەر ١٤- ناسراو ١٥- ئەویتر ١٦- ئەشا ١٧- تۆ ١٨- وە ١٩- مەزدا ٢٠- ئەهوورا ٢١- نییەتی پاک ٢٢- بانگ کردن ٢٣- باشترین ٢٤- وە ٢٥- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورە، کاتێ کە ڕوو لە تۆ دەکەم، بێجگە لە ئەشە و ئەندێشەی چاک کێی دیکە یارمەتی ڕۆح و ڕەوانی من دەدات؟ کێ پەنادەر و پارێزەر و یاریدەدەری من و یاران و پێڕەوانم دەبێت؟.

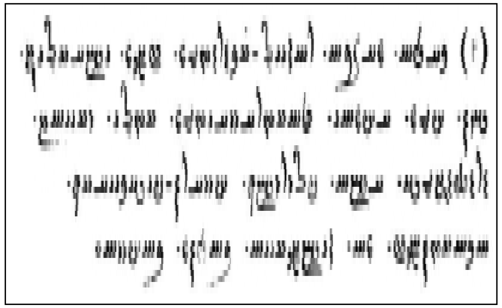

کۆپلەی دووەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- کەتا ٢- مەزدا ٣- ڕان یوو ٤- سکەرەتیم ٥- گامەم ٦- ئیشەسوئیت ٧- یە ٨- هیەم ٩- ئەهمائی ١٠- ڤاسترەڤەئیتیم ١١- ستووئی ١٢- ئووسەیات ١٣- ئەرەژەجیش ١٤- ئەشا ١٥- پوئووروشو ١٦- هڤەرە ١٧- پیش یەشوو ١٨- ئاکا ١٩- ستەنگ ٢٠- ما ٢١- نیشانسیا ٢٢- داتەم ٢٣- دەهڤا.

واتای وشه بەوشه: ١- چۆن ٢- مەزدا ٣- سەرسەوزی ٤- بەخش ٥- جیهان ٦- بخوازێت ٧- کەسێ کە ٨- ئەو ٩- بۆ خۆی ١٠- ئەمن ١١- هەمیشە ١٢- دەخوازێت ١٣- داوێن پاکان ١٤- ئەشا ١٥- پڕ لە ١٦- خۆر ١٧- ڕووناکی ١٨- ئاشکرا ١٩- جێگا ٢٠- بەڕاست ٢١- دیاری دەکەی

٢٢- دانایان ٢٣- جێ و شوێن.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەو کەسەی کە جیهانی بەسەرسەوزی و ئاوەدانی دەوێت دەبێ چۆن لە پەنای ئەشەو نووری رووناکی هەتاوی تۆدا لەناو داوێن پاکەکاندا بژی، بەڕاستی تۆ لە بارەگای زانا و چاکەکاندا جێگای ئاوەها کەسێک دەکەیتەوە.

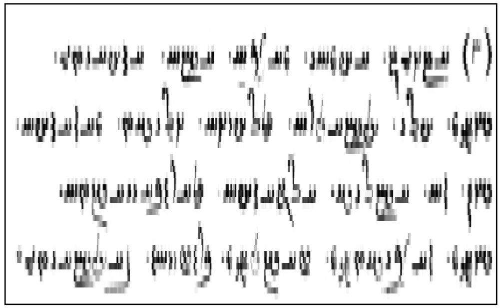

کۆپلەی سێیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- چیەت ٣- ئەهمائی ٤- مەزدا ٥- ئەشا ٦- ئەنگهەئیتی ٧- یام ٨- هەڤوئی ٩- خشەترا ١٠- ڤەهوو ١١- چا ١٢- چوئیشت ١٣- مەنەنگها ١٤- یە ١٥- تا ١٦- ئەشوئیش ١٧- ئەئوچەنگها ١٨- ڤەرەدەیەئەتا ١٩- یام ٢٠- نەزدیشتام ٢١- گەئەتام ٢٢- درەگڤائو ٢٣- بەخشەئیتی.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- بەڕاست ٣- بۆ ئەو ٤- مەزدا ٥- ئەشا ٦- دەگاتێ ٧- ئەوەی کە ٨- خۆی ٩- هێز ١٠- پاک ١١- وە ١٢- رێنوێنی بکات ١٣- ئەندێشە ١٤- ئەوەی ١٥- بەڕاست ١٦- بەخشش ١٧- توانای ١٨- پێش بخات ١٩- کە ٢٠- نزیکەکان ٢١- جیهان ٢٢- درۆ خوازان ٢٣- فرمانڕەوایی.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کەوابوو، لە ڕاستیدا ئەشە ڕوو لە کەسێک دەکات کە هێزی مینوویی و ئەندێشەی چاکی هەبێت، کەسێکی ئاوەها کە بەهۆی ئەم تایبەتمەندییانەوە جیهانی دەوروبەری خۆی کە پڕ بووە لە درۆباز ئاوەدان بکاتەوە.

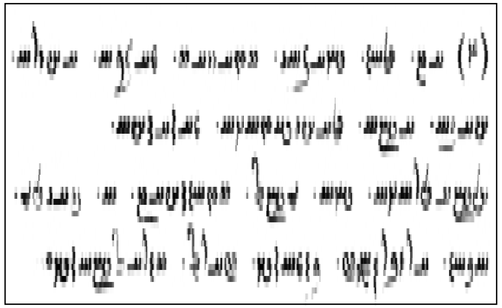

کۆپلەی چوارەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و رێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- ڤەئو ٣- یەزائی ٤- ستەڤەس ٥- مەزدا ٦- ئەهوورا ٧- هەدا ٨- ئەشا ٩- ڤەهیشتا ١٠- چا ١١- مەنەنگها ١٢- خشەترا ١٣- چا ١٤- یا ١٥- ئیشو ١٦- ستاڤەنگهەت ١٧- ئا ١٨- پەئیتی ١٩- ئەکائو ٢٠- ئەرەدرەنگ ٢١- دەمانە ٢٢- گەرو ٢٣- سەرەئوشانە.

واتای وشە بەوشە: ١- ببێ ٢- ئێوە ٣- بپەرستین ٤- ستایش بکەین ٥- مەزدا ٦- ئەهوورا ٧- بە ٨- ئەشا ٩- باشترین ١٠- وە ١١- ئەندێشە ١٢- هێز ١٣- وە ١٤- تاکوو ١٥- خوازیار ١٦- دەوەستێت ١٧- لە ١٨- ڕێگا ١٩- قسەکان ٢٠- ئیلهام بەخش ٢١- بارەگا ٢٢- جێگا ٢٣- سروودەکان.

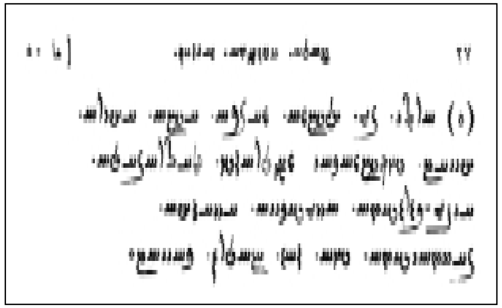

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا، ئێستە تۆ و ئەشە و ئەندێشەی چاک و هێزی مەعنەوی ستایش دەکەم و دەپەرستم. دەخوازم کە ڕێبواری ڕێگای ڕاست بم و لە بارەگای تۆدا گوێ بدەمە سروود و نزای پیاوچاکانی تۆ.

کۆپلەی پێنجەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئارووئی ٢- زی ٣- خشەما ٤- مەزدا ٥- ئەشا ٦- ئەهوورا ٧- هیەت ٨- یوشەماکائی ٩- مانترانە ١٠- ڤەئوروزەتا ١١- ئەئیبی ١٢- دەرەشتا ١٣- ئاڤیشتا ١٤- ئەڤەنگەها ١٥- زەستا ١٦- ئیشتا ١٧- یا ١٨- نائو ١٩- خڤاترە ٢٠- دایات.

واتای وشە بەوشە: ١- لە ئاسمانەوە ٢- بەڕاستی ٣- ئێوە ٤- مەزدا ٥- ئەشا ٦- ئەهوورا ٧- چی ٨- ئێوە ٩- مەنسەرە ١٠- میهرەبان ١١- بەتەواوی ١٢- بەرچاو ١٣- ئاشکرا ١٤- یاریدە١٥- دەست ١٦- ئامازە١٧- کە ١٨- ئێمە ١٩- هەتاو ٢٠- دەگەیەنێ.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورە، ئەی ئەشە، ئێوە کە لەگەڵ نێردراوی خۆتاندا میهرەبانن، لە نزیکترەوە لێی بڕوانن و ئاشکراتر پشتیبانیی لێی بکەن هەتاکو ئەویش بتوانێت بەئاسانی و بەزووترین کات خەڵک ڕێنوێنی بکات و ڕایان بکێشێت بەرەو نوور و ڕووناکایی.

کۆپلەی شەشەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یە ٢- مانترا ٣- ڤاچەم ٤- مەزدا ٥- بەرائیتی ٦- ئوورڤەتو ٧- ئەشا ٨- نەمەنگها ٩- زەرەتوشتەرو ١٠- داتا ١١- خرەتەئوش ١٢- هیزڤوو ١٣- ڕەئیتیم

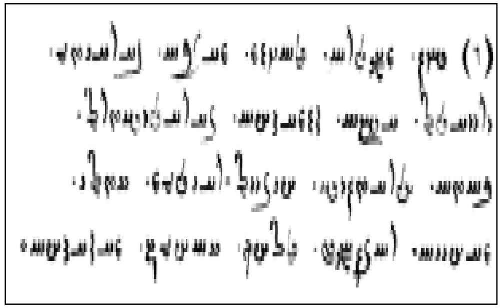

١٤- سەتووئی ١٥- مەهیا ١٦- ڕازەنگ ١٧- ڤەهوو ١٨- ساهیت ١٩- مەنەنگها.

واتای وشە بەوشە: ١- من ٢- مەنسەرە ٣- بێژ ٤- مەزدا ٥- دەنگی بەرز ٦- دۆست ٧- ئەشە ٨- ستایش ٩- زەردەشت ١٠- داهێنەر ١١- ئاوەز ١٢- زمانم ١٣- بەرێگای ١٤- هەمیشە ١٥- بەمن ١٦- ئەمری ئەخلاقی ١٧- پاک ١٨- فێربکات ١٩- ئەندێشە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، من (زەردەشت) پێغەمبەری دۆستداری ڕاستی بەدەنگی بەرز ستایشی تۆ دەکەم. با پەروەردگار لە سایەی ئەندێشەی چاکدا من لە دەستووره ئەخلاقییەکانی خۆی ئاگا بکاتەوە تاکو زمانم هەمیشە ڕێنوێنی خەڵک بێت بۆ ڕێگای ئاوەز و خیرەت.

کۆپلەی حەوتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

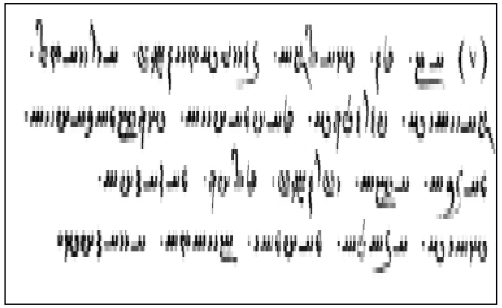

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- ڤە ٣- یەئوچا ٤- زەویش تیەنگ ٥- ئەئورڤەتو ٦- جیائیش ٧- پەرەتووش ٨- ڤە مەهیا ٩- یوش ماکەهیا ١٠- مەزدا ١١- ئەشا ١٢- ئووگرەنگ ١٣- ڤەهوو ١٤- مەنەنگها ١٥- یائیش ١٦- ئەزەتا ١٧- مەهمائی ١٨- خڤەیاتا ١٩- ئەڤەنگهە.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوەها ٢- ڕاست ٣- پێتان دەگەم ٤- شایستەی ٥- ئازادیبەخش ٦- دەسکەوت ٧- ناوەوە ٨- بەستایش ٩- لەسەر تۆ ١٠- مەزدا ١١- ئەشا ١٢- توانا ١٣- پاک ١٤- ئەندێشە ١٥- تا کاتێ ١٦- ڕێبەرایەتی ١٧- ئێمە ١٨- ببیت ١٩- پاڵپشت.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئێستا بۆ سەرکەوتن بەشایستەترین نزا ستایشی تۆ دەکەم و پێت دەگەم. با لەبەر تیشکی ڕاستی و ئەندێشەی چاکدا ڕێبەر و پاڵپشتی من بیت.

کۆپلەی هەشتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

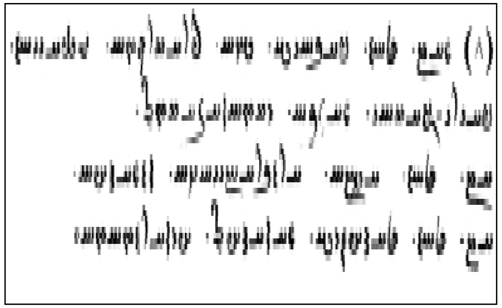

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- مەت ٢- ڤائو ٣- پەدائیش ٤- یا ٥- فرەسروتا ٦- ئیژەیا ٧- پەئیری ٨- جەسائی ٩- مەزدا ١٠- ئوستانە ١١- زەستو ١٢- ئەت ١٣- ڤائو ١٤- ئەشا

١٥- ئەرەدرەخیا ١٦- چا ١٧- نەمەنگها ١٨- ئەت ١٩- ڤائو ٢٠- ڤەنگهەئوش ٢١- مەنەنگهو ٢٢- هونەرەتاتا.

واتای وشە بەوشە: ١- بە٢- سروودی ٣- کێش و سەروا ٤- کە ٥- لە دڵەوە ٦- لە تاسە ٧- نزیک ٨- ببمەوە ٩- مەزدا ١٠- شەکاوە ١١- دەست ١٢- هەم ١٣- ئێوە ١٤- ئەشا ١٥- بڕوادارێک ١٦- وە ١٧- خاکەساری ١٨- هەم ١٩- ئێوە ٢٠- پاکترین ٢١- بیر ٢٢- ئاوەزی جێی سەرنج.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، بەسروودی شیعری و هەڵقوڵاوی ناخی دڵ و بەدەستی هەڵبڕاوەوە ڕووت لێ دەکەم و لە پەنای ئەشەدا وەک بڕوادارێک ستایشت دەکەم و بەیاریدەی ئەندێشەی چاک لێت نزیک دەکەومەوە.

کۆپلەی نۆیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

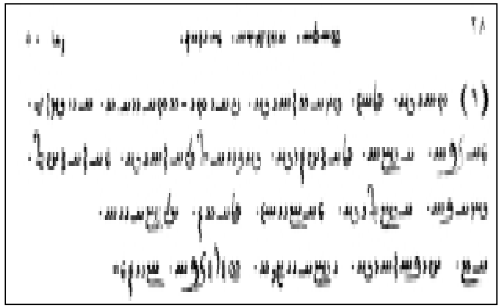

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تائیش ٢- ڤائو ٣- یەسنائیش ٤- پەئیتی ٥- ستووئی ٦- ئەیەنی ٧- مەزدا ٨- ئەشا ٩- ڤەنگهەئوش ١٠- شیڤەتنائیش ١١- مەنەنگهو ١٢- یەدا ١٣- ئەشوئیش ١٤- مەخیائو ١٥- ڤەسەس ١٦- خشەیاڤ ١٧- ئەت ١٨- هودانائیش ١٩- ئیشەیانس ٢٠- گەرەزدا ٢١- خەیەم.

واتای وشە بەوشە: ١- بەم ٢- بەرەو ئێوە ٣- سروودانە ٤- دیسان ٥- بەستایشەوە ٦- دێمەوە ٧- مەزدا ٨- ئەشا ٩- پاکترین ١٠- کردەوە ١١- ئەندێشە ١٢- کاتێ ١٣- چارەنووس ١٤- خۆم ١٥- بەئیرادەی ١٦- فرمان کردن ١٧- ئەنجا ١٨- زانستی چاک ١٩- شەوقی زۆر ٢٠- خاوەن ٢١- ببم.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەی ئەشە، لە پەنای ئەو کارە چاکانەوە کە سەرچاوەیان لە ئەندێشەی چاکەوە گرتووە و بەسروودی پیرۆز و دەم بەستایشەوە بەرەو لاتان دێم. تا ئەو کاتەی کە بتوانم بەخواست و ئیرادەی خۆم چارەنووسی خۆم بگرمە دەستی خۆم، خوازیاری زانیاری و زانستی چاکم.

کۆپلەی دەیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

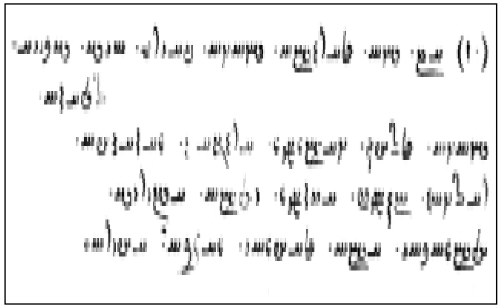

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- یا ٣- ڤەرەشا ٤- یا ٥- چا ٦- پەئیری ٧- ئائیش ٨- شیڤەتنا ٩- یا ١٠- چا١١- ڤەهوو ١٢- چەشمام ١٣- ئەرەجەت ١٤- مەنەنگها ١٥- ڕەئوچائو ١٦- خڤەنگ ١٧- ئەسنام ١٨- ئوخشا ١٩- ئەئەئوروش ٢٠- خشەماکائی ٢١- ئەشا ٢٢- ڤەهمائی ٢٣- مەزدا ٢٤- ئەهوورا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- کە ٣- دەکەم ٤- کە ٥- وە ٦- پێشتر ٧- لەمە ٨- کردار ٩- کە ١٠- وە١١- پاک ١٢- بەچاو ١٣- بەرێز ١٤- ئەندێشە ١٥- ڕۆشنی ١٦- هەتاو ١٧- سپێدە ١٨- بەیان ١٩- ڕۆژ ٢٠- ئێوەیە ٢١- ئەشا ٢٢- بۆ نزا٢٣- مەزدا ٢٤- ئەهوورا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورە، ئەو کارانەی پێشترم و ئەوانەیش کە ئێستەودوا لەبەر تیشکی ئەندێشەی چاکدا دەیانکەم لای تۆ بەنرخن. ڕۆشنیی هەتاو و سپێدەی بەیان و نووری ڕۆژ سیمبولی ئەشەن بۆ نزا و ستایشی تۆ.

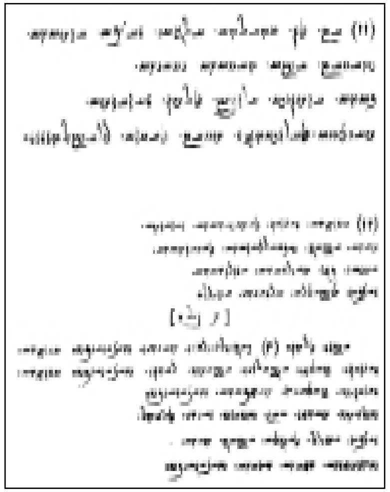

کۆپلەی یازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ئەت ٢- ڤە ٣- ستوتا ٤- ئەئوجائی ٥- مەزدا ٦- ئەنگها ٧- چا ٨- یەڤەت ٩- ئەشا ١٠- تەڤا ١١- چا ١٢- ئیسا ١٣- چا ١٤- داتا ١٥- ئەنگهەئوش ١٦- ئەرەدەت ١٧- ڤەهوو ١٨- مەنەنگها ١٩- هەئیتیا ٢٠- ڤەرەشتام ٢١- هیەت ٢٢- ڤەسنا ٢٣- فرەشوتەمەم.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەنجا ٢- ئێوە ٣- ستایش ٤- گوتراوە ٥- مەزدا ٦- دەبەم ٧- وە ٨- تاکاتێ ٩- ئەشا ١٠- بڕست ١١- وە ١٢- هەمە ١٣- وە ١٤- داهێنەر ١٥- جیهان ١٦- بەجێ بێنێ ١٧- پاک ١٨- ئەندێشە ١٩- دروست ٢٠- کاران ٢١- ئاوەها ٢٢- خواست ٢٣- یەکەمین.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، من خۆم بەستایشگەری تۆ دەزانم و تا کاتێک لە پەنای ئەشەدا بڕست و توانام هەبێ ستایشی تۆ دەکەم، با داهێنەری جیهان لەبەر تیشکی ئەندێشەی پاکدا باشترین ئارەزووی دروستکاران بەجێ بێنێ کە هەمان گەشە و ئاوەدانیی جیهانە.

سروودی چوارەم

«ڤەهوو خشتەرگات»

ڤەهوو خشتەرگات یەک هاتە (یەسنە هاتی ٥١) کە دەبێتە ٢٢بەند هەر کۆپلەیەک ٣ دێڕی چواردە بڕگەیە و وەستان لەنێوانیاندا دەکەوێتە پاش حەوتەمین بڕگە (٧+٧).

***

یەسنە هاتی ٥١

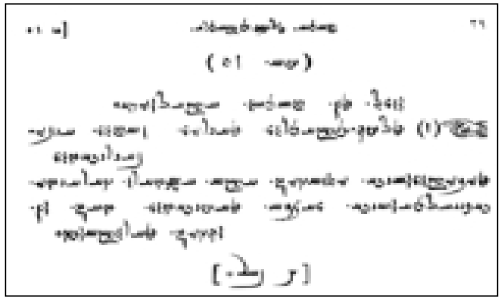

کۆپلەی یەکەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- ڤەهوو ٢- خشەترەم ٣- ڤەئیریم ٤- بەگەم ٥- ئەئیبی یەئیریشتەم ٦- ڤیدیشەم نائیش ٧- ئیژاچیت ٨- ئەشا ٩- ئەنتەرە ١٠- چەرەئیتی ١١- شیڤەتنائیش ١٢- مەزدا١٣- ڤەهیشتەم ١٤- تەت ١٥- نە ١٦- نوچیت ١٧- ڤەرەشانە.

واتای وشە بەوشە: ١- خودایی ٢- هێز ٣- گرانبایی ٤- بەخشین ٥- شایستەترکراوە ٦- گیان باز ٧- خواستەکان ٨- ئەشا ٩- لە ناوەوە ١٠- ڕوو لێکردن ١١- کردەوەکان ١٢- مەزدا ١٣- باشترین ١٤- بۆ ١٥- تەنیا ١٦- ئێستە و هەمیشەش ١٧- تێدەکۆشم.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا، هێزی مەعنەویی پیرۆزی تۆ شایستەترین بەخششە لە سایەی ئەشەدا بۆ ئەو کەسانەی کە بەئەشقەوە باشترین کار ئەنجام دەدەن.

لە ئێستاوە و بۆ هەمیشەیش تەنیا بۆ بەگا هاتن و بەراوردە بوونی ئەو ئارەزوویەم تێدەکۆشم.

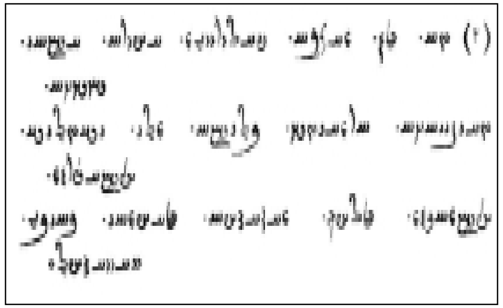

کۆپلەی دووەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی: ١- تا ٢- ڤە ٣- مەزدا ٤- پەئوئورڤیم ٥- ئەهوورا ٦- ئەشائی ٧- یەچا ٨- تەئیبیا ٩- چا ١٠- ئارمەئیت ١١- دوئیشا ١٢- مووئی ١٣- ئیشتوئیش ١٤- خشەترەم ١٥- خشماکەم ١٦- ڤەهوو ١٧- مەنەنگها ١٨- ڤەهمائی ١٩- دائیدی ٢٠- سەڤەنگهو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەمانە ٢- بەتۆ ٣- مەزدا ٤- سەرەتا ٥- ئەهوورا ٦- ئەشا ٧- وە بە٨- بۆ تۆ ٩- وە ١٠- ئارمەیتی ١١- فێربکە ١٢- بەمن ١٣- ئیرادە ١٤- هێز ١٥- ئێوە ١٦- پاک ١٧- ئەندێشە ١٨- پەرستش کار ١٩- ببەخشە ٢٠- ڕزگاری.

واتای گشتی: ئەی مەزدا ئەهوورا، ئەم کارانەم سەرەتا پێشکەشی تۆ و ئەشە و ئارمەیتی دەکەم.

تۆش هێز و توانای مەعنەویی خۆت پێشانی من بدە و ستایشگەری خۆت لەبەر تیشکی ئەندێشەی چاکدا ڕزگار بکە.

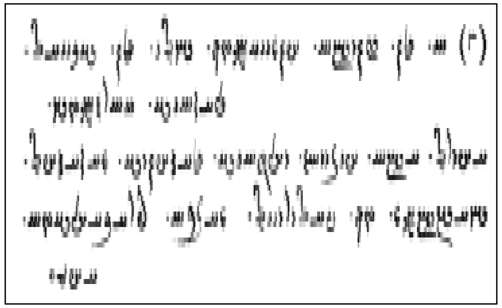

کۆپلەی سێیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئا ٢- ڤە ٣- گەئوش ئا ٤- هەم یەنتو ٥- یەڤەئی ٦- ڤە ٧- شیڤەتنائیش ٨- سارەنتە ٩- ئەهوورو ١٠- ئەشا ١١- هیزڤائو ١٢- ئوخزائیش ١٣- ڤەنگهەئوش ١٤- مەنەنگهو ١٥- یەئەشام ١٦- تەڤە ١٧- پەئوئوریو ١٨- مەزدا ١٩- فرەدەخشتا ٢٠- ئەهی.

واتای وشە بەوشە: ١- بگرن ٢- دروست ٣- گوێ ٤- پێکەوە ٥- ئەوانەی ٦- پێتان ٧- بەکردەوە ٨- پێوەندی ٩- ئەی ئەهوورا ١٠- ڕاست ١١- بەقسە ١٢- ڕاهێنان ١٣- پاکی ١٤- ئەندێشە ١٥- بۆ ئەوان ١٦- تۆ ١٧- یەکەمین ١٨- مەزدا ١٩- فێرکار ٢٠- ژیان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەوانەی کە هەموویان پێکەوە بەکردەوەی چاک پێت گەیشتوون گوێ دەدەنە قسەکانت. تۆ بەگفتەی ڕاست و فێرکردنیان لەسەر ئەندێشەی چاک یەکەمین مامۆستای ڕاهێنەری ئەوانیت.

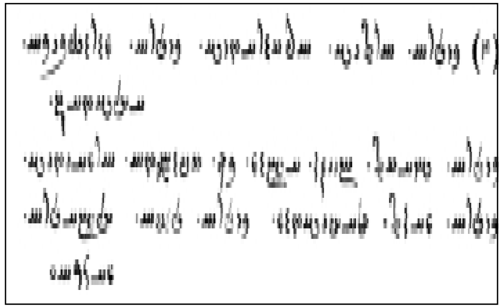

کۆپلەی چوارەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- کوترا ٢- ئاروئیش ٣- ئافسەرەتوش ٤- کوترا ٥- مەرەژدیکا ٦- ئەخشەتەت ٧- کوترا ٨- یەسو ٩- خویەن ١٠- ئەشێم ١١- کوو ١٢- سپەنتا ١٣- ئارمەئیتیش ١٤- کوترا ١٥- مەنوو ١٦- ڤەهیشتەم ١٧- کوترا ١٨- تەڤا ١٩- خشەترا ٢٠- مەزدا.

واتای وشە بەوشە: ١- لە کوێیە ٢- پەرستشکاران ٣- بەزەیی زۆرت ٤- لەکوێیە ٥- بەخشینت ٦- هەڵقوڵان ٧- لە کوێیە ٨- دەسکەوت ٩- دەبێت ١٠- ڕاستی ١١- کوێ ١٢- پیرۆز ١٣- ئارمەیتی ١٤- لە کوێیە ١٥- سرشت ١٦- باشترین ١٧- لە کوێیە ١٨- تۆ ١٩- هێز ٢٠- مەزدا.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، بەزەیی بێ سنوورت بۆ پەرستشکارانت لە کوێیە؟ بەخشینی تۆ لە کوێوە سەرچاوە دەگرێ؟ لە کوێ یاریدەی ئەشە دەگاتێ؟ ڕاستی و پاکیی پیرۆز لە کوێیە؟ لە کوێیە باشترین سرشت؟ هێز و شەهریاریی مەعنەویی تۆ لە کوێیە؟.

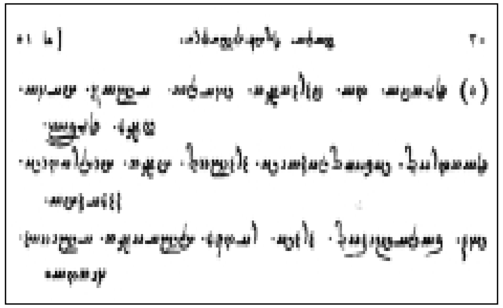

کۆپلەی پێنجەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ڤیسپا ٢- تا ٣- پەرەسا ٤- یەتا ٥- ئەشەئەت ٦- هەچا ٧- گامەم ٨- ڤیدەت ٩- ڤاستریوو ١٠- شیڤەتنائیش ١١- ئەرەشو ١٢- هانس ١٣- هوخرە ١٤- تووش ١٥- نەمەنگها ١٦- یە ١٧- داتەئەئیبیو ١٨- ئەرەش ١٩- ڕەتووم ٢٠- خشەیانس ٢١- ئەشی ڤائو ٢٢- چیس تا.

واتای وشە بەوشە: ١- هەموو ٢- ئەمانە ٣- دەپرسم ٤- چۆن ٥- ڕاستی ٦- دەکرێ ٧- ئەفراندن ٨- گەشە ٩- ڕێبەر ١٠- کردار ١١- دروست ١٢- پاشەکەوت ١٣- چاک ١٤- ئاوەز ١٥- خاکەساری ١٦- ئەوەی ١٧- بۆ دادپەروەر ١٨- ڕاستی ١٩- داوەر ٢٠- بەهێز ٢١- بەخشش هێنەر ٢٢- زانست.

واتای گشتی: ئەی ئەهوورا مەزدا، هەموو ئەمانە لە تۆ دەپرسم: چۆن ڕێبەرێکی دروستکار و بەخێرەت

که خاکەساریت دەکات و داوەری بەتوانای ڕاستی و چاکەیە دەتوانێت لە سایەی ئەشەدا جیهان بەرەو پێش بەرێت و ئاوەدانی بکاتەوە؟.

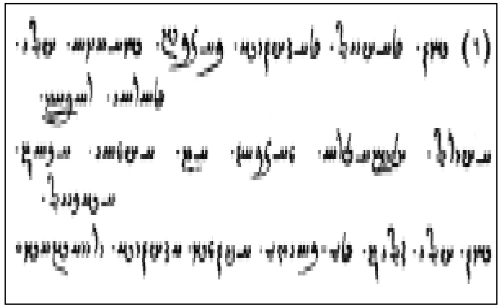

کۆپلەی شەشەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یە ٢- ڤەهیو ٣- ڤەنگهەئوش ٤- دەزدە ٥- یەسە ٦- چا ٧- هەڤوئی ٨- ڤارائی ٩- ڕادەت ١٠- ئەهوورو ١١- خشەترا ١٢- مەزدائو ١٣- ئەت ١٤- ئەهمائی ١٥- ئەکەئەت ١٦- ئەشی ڤائو ١٧- یە ١٨- هەڤوئی ١٩- نووئیت ٢٠- ڤیدائیتی ٢١- ئەپەم ٢٢- ئەنگهەئوش ٢٣- ئورڤەئەسە.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- باشتر ٣- لە ٤- بدات ٥- کەسێک ٦- وە ٧- ئەو ٨- خواست ٩- ئەنجام بدات ١٠- ئەهوورا ١١- هێز ١٢- مەزدا ١٣- بەڵام ١٤- بۆ ئەو ١٥- خراپە ١٦- خراپتر ١٧- ئەوەی ١٨- ئەو ١٩- نەدات ٢٠- پێشکەوت ٢١- ڕۆژی دوایی ٢٢- ژیان ٢٣- کۆتایی.

واتای گشتی: مەزدا ئەهوورا بەپێی شەهریاریی مەعنەویی خۆی شتێک کە لە باش باشترە بەکەسێک دەبەخشێت کە خواستی ئەو بەجێ بهێنێت و گەشە بەجیهان بدات، بەڵام لە دوایین ڕۆژی کۆتایی ژیاندا شتێک کە لە خراپ خراپترە دەداتە ئەو کەسەی کە خواستی بەجێ نەهێناوە و هەوڵی نەداوە بۆ ئاوەدان کردنەوەی جیهان.

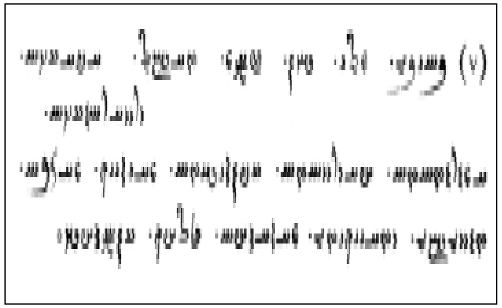

کۆپلەی حەوتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- دائیدی ٢- مووئی ٣- یە ٤- گەئوم ٥- تەشوو ٦- ئەپەس ٧- چا ٨- ئورڤەئوس ٩- چا ١٠- ئەمەرەتاتا ١١- هەئورڤەتاتا ١٢- سپەن ئیشتا ١٣- مەئینیو ١٤- مەزدا١٥- تەڤیشی ١٦- ئوتەیوئیتی ١٧- مەنەنگها ١٨- ڤەهوو ١٩- سەنگهە.

واتای وشە بەوشە: ١- ببەخشە ٢- بەمن ٣- ئەوەی ٤- زەوی ٥- داهێنان ٦- ئاو ٧- وە ٨- گیا ٩- وە ١٠- هەتایی ١١- کەماڵ ١٢- پیرۆزترین ١٣- مینوو ١٤- مەزدا ١٥- توانا ١٦- خۆراگری ١٧- ئەندێشە ١٨- پاک ١٩- ڕات هێناوە.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، ئەی ئەو کەسەی کە زەوی و ئاو و گیات ئەفراند، لەبەر تیشکی پیرۆزترین مینووی خۆتدا کەماڵ و ژیانی هەتاییم پێ ببەخشە و لە سایەی ئەندێشەی چاکدا توانا و بڕست و خۆراگریم بدەرێ و لە ڕاهێنانەکانی خۆت بەهرەمەندم بکە.

کۆپلەی هەشتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- زی ٣- تووئی ٤- فەخشیا ٥- مەزدا ٦- ڤیدوش٧- زی ٨- نا٩- مرویات ١٠- هیەت ١١- ئەکۆیا ١٢- درەگڤائەیت ١٣- ئووشتا ١٤- یە١٥- ئەشم ١٦- دادەرە ١٧- هەڤوو ١٨- زی ١٩- مانترا ٢٠- شیاتوو ٢١- یە٢٢- ڤیدوش ٢٣- مرەڤەئیت.

واتای وشە بەوشە: ١- ببێ ٢- بەڕاستی ٣- لەتۆوە ٤- قسەدەکەم ٥- مەزدا ٦- زانا ٧- هەرکات ٨- پیاو ٩- گوتی ١٠- کە ١١- چارەنووسی تاڵ ١٢- درۆخوازان ١٣- بەختەوەری ١٤- بۆ ١٥- ڕاستی ١٦- پابەند ١٧- ئەو ١٨- بەڕاست ١٩- کەلامی پیرۆز ٢٠- بەختیار ٢١- کە ٢٢- زانا ٢٣- ئاشکرا بکات.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، من پەیغامی ئاسمانیی تۆ لای خەڵکی زانا ئاشکرا دەکەم تا بزانن کە درۆبازان چ چارەنووسێکی تاڵیان هەیە و ڕاستیخوازان چۆن بەختەوەر دەبن. بێگومان بەختیاری بۆ کەسێکە کە کەلامی پیرۆزی تۆ بگەیەنێتە لای خەڵکی زانا.

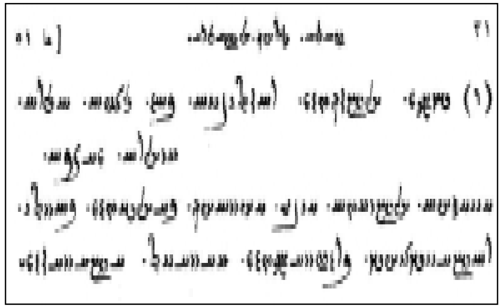

کۆپلەی نۆیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یەئومە ٢- خشنوتەم ٣- ڕانوئێبیا ٤- دەئاڤ ٥- تەڤا ٦- ئاترا ٧- سوخرا ٨- مەزدا ٩- ئەیەنگها ١٠- خشڤەستا ١١- ئائیبی ١٢- ئەهواهوو ١٣- دەخشتەم ١٤- داڤووئی ١٥- ڕاش یەنگە ١٦- درەگڤەنتەم ١٧- سوویوو ١٨- ئەشەڤەنەم.

واتای وشه بەوشە: ١- ئەوان ٢- پاداشت ٣- هەردوولا ٤- دەدەی ٥- تۆ ٦- ئاگر ٧- بەبلێسە ٨- مەزدا ٩- تاقیکاری ١٠- ئاسنی سوورکراوە ١١- دەگەیەنێت ١٢- لەژیاندا ١٣- ناونیشان ١٤- دراو١٥- ڕەنج ١٦- درۆخوازان ١٧- سوود ١٨- ڕاستی خوازان.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، هەر دوو لا (پێڕەوانی ڕاستی و شوێنکەوتووانی درۆ) بەهۆی ئاگری سوور و بەکڵپەی تۆوە تاقی دەکرێنەوە و لەم تاقیکارییەشدا سرشتی هەردوو لا ئاشکرا دەبێت.

دیارە بەشی شوێنکەوتووانی درۆ دەرد و ڕەنج و پەژارەیە و پێڕەوانی ڕاستیش شاد و سوودمەند دەبن.

کۆپلەی دەیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

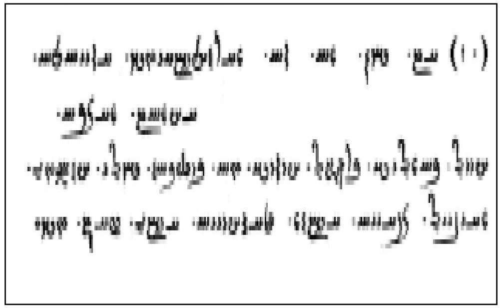

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- یە ٣- مـا ٤- نا ٥- مەرەخشەئیت ٦- ئەنیاتا ٧- ئەهمەت ٨- مەزدا ٩- هەڤوو ١٠- دامزئیش ١١- دورڤەجو ١٢- هوونوش ١٣- تا ١٤- دوژدائو ١٥- یوئی ١٦- هەنتی ١٧- مەئی بیو ١٨- زبەیا ١٩- ئەشم ٢٠- ڤەنگهویا ٢١- ئەشی ٢٢- گەتە ٢٣- تە.

واتای وشه بەوشە: ١- بەڵام ٢- کە ٣- بەڕاستی ٤- پیاوێک ٥- هەوڵی وێرانکاری ٦- پێچەوانە ٧- ئەم ڕێسایە ٨- مەزدا ٩- ئەو ١٠- جیهان ١١- درۆ ١٢- زادەی ١٣- هەروا ١٤- بیر چەوت ١٥- ئەوانە ١٦- هەنە ١٧- بۆ کەسی خۆی ١٨- داخوازی ١٩- ئەشا ٢٠- چاکە٢١- پاداشت ٢٢- بگات ٢٣- تاوەکو.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کەسێک کە هەوڵ بدات جیهان گومڕا بکات و لە ڕاستی و ڕاستەڤینە دووری بخاتەوە لە زومرەی بەدکاران و بیر چەوتان دەژمێردرێت، من بۆ خۆم و پێڕەوانم داوا لە ئەشا دەکەم کە ڕوومان تێ بکات و پاداشتی چاکەمان بداتێ.

کۆپلەی یازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

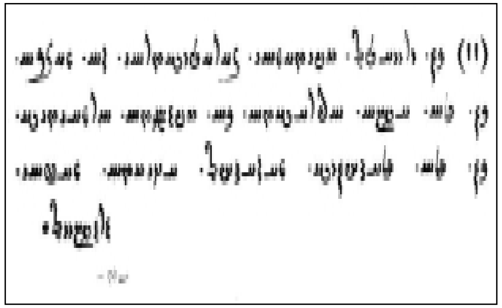

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- کە ٢- ئورڤەتوو ٣- سپێتەمائی ٤- زەرەتوشتەرائی ٥- نا ٦- مەزدا ٧- کە ٨- ڤا ٩- ئەشا ١٠- ئافرەشتا ١١- کاسپەنتا

١٢- ئارمەئەیتیش ١٣- کە ١٤- ڤا ١٥- ڤەنگهەئووش ١٦- مەنەنگهو ١٧- ئەچیس تا ١٨- مەگائی ١٩- ئەرەشڤوو.

واتای وشه بەوشە: ١- کێ ٢- دۆست ٣- سپیتمان ٤- زەردەشت ٥- پیاو ٦- مەزدا ٧- کێ ٨- بەڕاستی ٩- ئەشا ١٠- ڕاوێژ ١١- کەسێکە ١٢- ئارمەیتی ١٣- کێ ١٤- بەڕاستی ١٥- پاک ١٦- ئەندێشە ١٧- برایەتی ١٨- موغەکان ١٩- پاکداوێن.

واتای گشتی: ئەی مەزدا، کێیە ئەو دۆستە بەوەفایە کە یاریدەی زەردەشت سپیتمان بدات؟ کێ بێت خوازیاری ئەشا و ڕاستی بێت؟ کەسێک کە بەسرشتی پاک و ئەندێشەی چاک ژیانی خۆی بۆ پێشکەوتی برایەتی و تەبایی موغەکان تەرخان بکات.

کۆپلەی دوازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

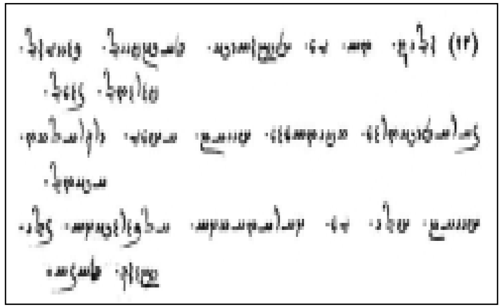

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- نەڤەئیت ٢- تا ٣- ئیمە ٤- خشنائوش ٥- ڤەئەپەیوو ٦- کەوی نوو ٧- یەرەتوو ٨- زەموو ٩- زەرەتوشتەرەم ١٠- سپی تامەم ١١- هیەت ١٢- ئەهمی ١٣- ئوورورەئووشەت ١٤- ئەستوو ١٥- هیەت ١٦- هەڤوونی ١٧- ئیمە ١٨- چەرەتەس ١٩- چا ٢٠- ئەئوودەرەش ٢١- چا ٢٢- زوئیشەتو ٢٣- ڤازا.

واتای وشه بەوشە: ١- ناسازێت ٢- ئەوەی ٣- من ٤- خۆشحاڵ ٥- ئیلهام ٦- خراپکاران ٧- لە ئاستانەی ٨- جیهان ٩- زەردەشت ١٠- سپیتمان ١١- چونکە ١٢- لەم ١٣- بەدەست بێت ١٤- کامەرانی ١٥- لەم ١٦- ئەو ١٧- من ١٨- کۆشش ١٩- وە ٢٠- تین و گەرما ٢١- وە ٢٢- بەهێز ٢٣- ورە.

واتای گشتی: ئەوانەی فریوی بەدکارانیان خواردووە هەرگیز لە ژیانیاندا زەردەشت سپیتمان خۆشحاڵ ناکەن. کەسانێکیش هەن کە دەتوانن بەهەوڵ و کۆشش و بەورەی بەرز بگەنە ئەشا و ڕزگاریان بێت.

کۆپلەی سێزدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

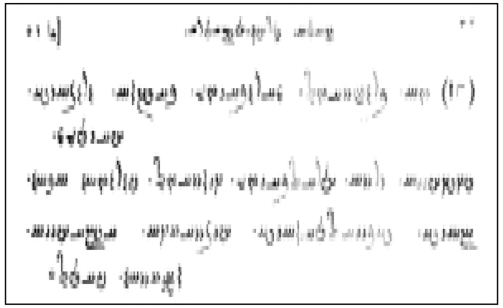

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- تا ٢- درەگڤەتو ٣- مەرەدەئیتی ٤- دەئێنا ٥- ئەرەزائوش ٦- هەئیتیم ٧- یەهیا ٨- ئوورڤا ٩- خرەئودەئیتی ١٠- چین وەتو ١١- پەرەتائو ١٢- ئاکائو ١٣- خڤائیش ١٤- شیڤەتنائیش١٥- هیزڤەش ١٦- چا ١٧- ئەشەهیا ١٨- نانس ڤائو ١٩- پەتوو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوەها ٢- درۆ خواز ٣- پەرێشان ٤- ویژدان ٥- ڕێبواران ٦- بەڕاستی ٧- ئەو ٨- ڕۆح ٩- سەرزەنشت ١٠- چینوەت ١١- پرد ١٢- ئاشکرا ١٣- خۆی ١٤- کردەوە ١٥- زمان ١٦- وە ١٧- ڕاستی ١٨- دووری بکات ١٩- لە ڕێگەی.

واتای گشتی: بەڕاستی درۆ پەرستان بیری ڕێبوارانی ڕێبازی ڕاستی پەرێشان دەکەن و بڕوایان لاواز دەکەن بەلام سەرەنجام ڕۆحیان لە سەر پردی چینوەتەوە بەئاشکرا سەرزەنشتیان دەکات بۆ ئەو کردەوە ناپەسەندانەیان.

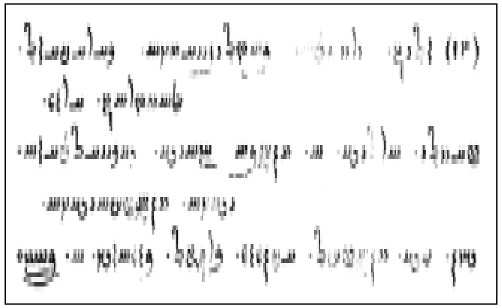

کۆپلەی چواردەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- نەڤەئیت ٢- ئوورڤاتا ٣- داتوئی بیەش ٤- چا ٥- کەرپەنو ٦- ڤاسترات ٧- ئەرەم ٨- گەڤوئی ٩- ئاروئیش ١٠- ئا ١١- سەندا ١٢- خڤائیش ١٣- شیڤەتنائیش ١٤- چا ١٥- سنگهائیش ١٦- چا ١٧- یە ١٨- ئیش ١٩- سەنگهو ٢٠- ئەپەمەم ٢١- دورڤەجو ٢٢- دەمان ٢٣- ئادات.

واتای وشە بەوشە: ١- هیچ کات ٢- ئەمرەکان ٣- یاساکان ٤- وە ٥- خراپکاران ٦- پشتگری ٧-سەرنج ٨- جیهان ٩- پەرەستشکاران ١٠- سەبارەت ١١- ویرانی ١٢- خۆیان ١٣- کردووە ١٤- وە ١٥- ڕاهێنانەکان ١٦- وە ١٧- ئاوا ١٨- ئەوان ١٩- ڕاهێنان ٢٠- سەرەنجام ٢١- درۆ ٢٢- ماڵ ٢٣- دەدات.

واتای گشتی: خراپکاران هیچ کات سەرنج نادەنە ئەمر و یاساکانی یەزدان و بەرێوەیان نابەن. ئەوان خزمەتکارانی جیهان بەکرداری خراپ و چەوتی خۆیان لە ڕێ بەدەر دەبەن سەرەنجام ئەوان لە ئاکامی درۆبازی و کردەوە ناپەسەندەکانی خۆیاندا دەکەونە ناو بەندی درۆ و دۆزەخەوە.

کۆپلەی پازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

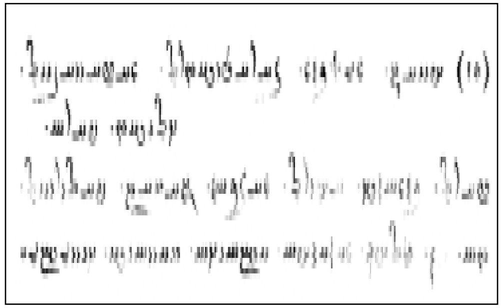

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- هیەت ٢- مێژدەم ٣- زەرتووشتەرو ٤- مەگوبیو ٥- چوئیشت ٦- پەرا ٧- گەرو ٨- دەمان ٩- ئەهورو ١٠- مەزدائو ١١- جەسەت ١٢- پەئو ئوریوو ١٣- تا ١٤- ڤە ١٥- ڤەهوو ١٦- مەنەنگها ١٧- ئەشائی ١٨- چا ١٩- سەوائیش ٢٠- چی ڤیشی.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- مژدەی ٣- زەردەشت ٤- موغەکان ٥- بەڵێنی ٦- پێشتر ٧- سروود ٨- ماڵ ٩- ئەهوورا ١٠- مەزدا ١١- دەرهات ١٢- سەرەتا ١٣- ئەم ١٤- ئێوە ١٥- پاک ١٦- ئەندێشە ١٧- ڕاستی ١٨- وە ١٩- بەخشش ٢٠- مزگێنی دەدەم.

واتای گشتی: ئەو پاداشتەی کە پێشتر زەردەشت بەڵێنی بەموغەکان و برایانی دینی داوە، هەمان بەهەشت یا خانەی سروود و خۆشخوانییە کە لە ڕۆژی ئەزەلەوە جێگای ئەهوورا مەزدا بووە. ئەم پاداشتە بەخششی یەزدانییە کە تەنیا لە سایەی ڕاستی و ئەندێشەی چاکدا وەدەست دێت، مزگێنی بەخشینی ئەو پاداشتەتان دەدەمێ.

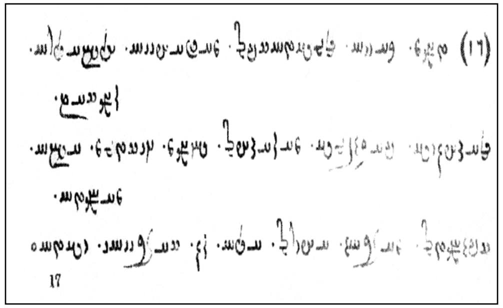

کۆپلەی شازدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- تام ٢- کەف ٣- ڤیشتا سپو ٤- مەگەهیا ٥- خشەترا ٦- فانسەت ٧- ڤەنگهەئوش ٨- پەدەبیش ٩- مەنەنگهو ١٠- یام ١١- چیس تیم ١٢- ئەشا ١٣- مەنتا ١٤- سپەنتو ١٥- مەزدائو ١٦- ئەهوروو ١٧- ئەترا ١٨- نە ١٩- دیائی ٢٠- ئووشت.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- کەی ٣- گشتا سپ ٤- ئەنجمەنی برایەتی ٥- هێز ٦- وەدەست هێنا ٧- پاک ٨- سروودەکان ٩- ئەندێشە ١٠- کە ١١- زانیاری ١٢- ئەشا ١٣- داپناوە ١٤- پیرۆز ١٥- مەزدا ١٦- ئەهوورا ١٧- ئاوەها ١٨- ئێمە ١٩- ڕێبەری کردن ٢٠- بەختەوەری.

واتای گشتی: کەی گشتاسپ لە سایەی هێزی مەعنەویی ئەنجومەنی برایەتی و سروودی خۆشەویستییەوە کە لە سرشتی پاک سەرچاوە دەگرێ گەیشتە ئەو پاداشتە و لە سایەی ئەشادا

زانیارییەکی پێ گەیشت کە یەزدان دایناوە، زانیاریەک کە ئێمە بەرەو خۆشبەختی و بەختیاری ڕێنموونی دەکات.

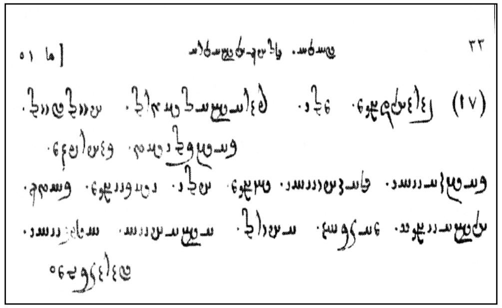

کۆپلەی حەڤدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- بەرەخزام ٢- مووئی ٣- فەرەشوشتەرو ٤- هەڤوو گڤوو ٥- دائەدو ئیشتە ٦- کەهرەپەم ٧- دەئەنیائی ٨- ڤەنگهویائی ٩- یام ١٠- هەڤوئی ١١- ئیشیام ١٢- داتو ١٣- خشەیانس ١٤- مەزدائو ١٥- ئەهورو ١٦- ئەشەهیا ١٧- ئاژدیائی ١٨- گەرەزدوم.

واتای وشە بەوشە: ١- خۆشەویست ٢- بەمن ٣- فەرشوشتەر ٤- هڤوگڤە ٥- بەمەیلەوە دای ٦- نەفس ٧- دین ٨- پاکی ٩- ئەوەی کە ١٠- ئەو ١١- بەئاوات خواستن ١٢- ببەخشێت ١٣- توانا ١٤- مەزدا ١٥- ئەهوورا ١٦- ئەشایی ١٧- وەدەست هێنان ١٨- خاوەنداری.

واتای گشتی: فەرشوشتەری پاک گیانی خۆی کە خۆشەویستترین شتی بوو لە ڕێگەی گەشە و پێشکەوتی دینی پاک (مەزد یەسنا)دا فیدا کرد. دەبا ئەهوورا مەزدای توانا ئاواتەکانی بەدی بهێنێت و بیگەیەنێتە ئەشا و ڕێگای ڕاستی پێ پیشان بدات.

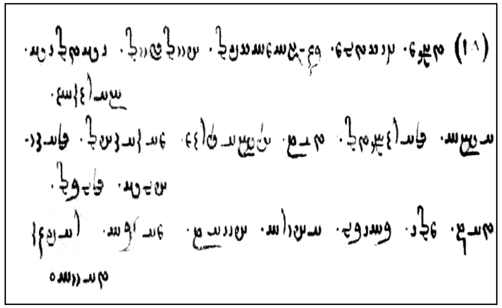

کۆپلەی هەژدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تام ٢- چیس تیم ٣- دە جاماسپو(٩٤) ٤- هڤوگڤە ٥- ئیشتوئیش ٦- خڤەرەنائو ٧- ئەشا ٨- وەرەنتە ٩- تەت ١٠- خشەترەم ١١- مەنەنگهو ١٢- ڤەنگهەئووش ١٣- ڤیدو ١٤- تەت ١٥- مووئی ١٦- دائیدی ١٧- ئەهوورا ١٨- هیەت ١٩- مەزدا ٢٠- ڕەپەن ٢١- تەڤا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- زانست ٣- جاماسپی دانا ٤- هڤوگڤە ٥- خوازیار ٦- ڕووناکایی ٧- ڕاستی ٨- هەڵبژارد ٩- ئەو ١٠- هێز ١١- ئەندێشە ١٢- پاک ١٣- بەدەست بێت ١٤- ئەو ١٥- من ١٦- ببەخشە ١٧- ئەهوورا ١٨- ئەوەی کە ١٩- مەزدا ٢٠- دڵبەستن ٢١- تۆ.

واتای گشتی: جاماسپی زانا لە بنەماڵەی هڤوگڤە کە خوازیاری ڕووناکایی ڕاستییە لە سایەی ئەشەدا، زانیاری یەزدانیی بۆ خۆی هەڵبژارد و لە سایەی سرشتی پاکدا گەیشتە هێزی مەعنەوی. ئەی یەزدانی مەزن، ئەو پاداشتانەش بەئێمە ببەخشە تا دڵبەستەی خۆشەویستیی تۆ بین.

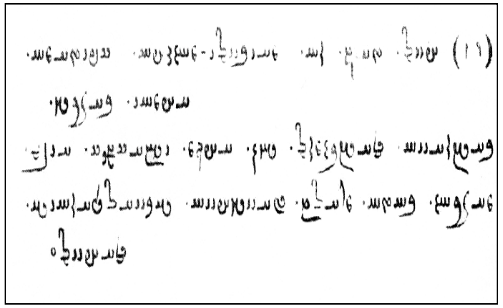

کۆپلەی نۆزدەهەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- هەڤوو ٢- تەت ٣- نا ٤- مەئیدیووئی ٥- ماڤەنگها ٦- سپیتەما ٧- ئەهمائی ٨- دەزدە ٩- دەئنەیا ١٠- ڤادەمنو ١١- یە ١٢- ئەهووم ١٣- ئیش سانس ١٤- ئەئیبی ١٥- مەزدائو ١٦- داتا ١٧- مەرەئوت ١٨- گەیەهیا ١٩- شیڤەتنائیش ٢٠- ڤەهیو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەو ٢- ئەوە ٣- پیاو ٤- میدیۆ ٥- مانگ(٩٥) ٦- سپیتمان ٧- خۆی ٨ دا ٩- دین ١٠- بەزانست ١١- ئەوەی ١٢- ژیانی مەعنەوی ١٣- تێبکۆشێت ١٤- بەرەو ١٥- مەزدا ١٦- یاسا ١٧- فێردەکات ١٨- جیهانیان ١٩- کردەوە ٢٠- چاکتر.

واتای گشتی: میدیۆ مانگ لە بنەماڵەی سپیتمان ئەو پیاوەیە کە بەزانیاریی تەواو لە ئایینی مەزد یەسنا، خۆی تەرخان کرد بۆ گەشە و پێشکەوتی ئەم دینە، ئەو هەوڵ دەدات تا ژیانی مەعنەوی بەتەواوەتی بناسێت و بەکردەوەی چاک و خزمەت بەخەڵک، باشتر ئایینی مەزدا بەجیهانیان بناسێنێت.

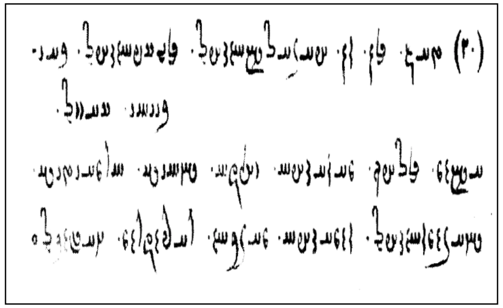

کۆپلەی بیستەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەت ٢- ڤە ٣- نە ٤- هەزەئوشاڤەنگهو ٥- ڤیسپا ڤەنگهو ٦- دەئیدیائی ٧- سەڤوو ٨- ئەشم ٩- ڤەهوو ١٠- مەنەنگها ١١- ئەوخزا ١٢- یائیش ١٣- ئارمە ئەیتیش ١٤- یەزەمنا ڤەنگهوو ١٥- نەمەنگها ١٦- مەزدائو ١٧- ڕەفەزرەم ١٨- چەگەدو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەم ٢- ئێوە ٣- ئێمە ٤- هاوەهەنگاو ٥- هەمووان ٦- بدەن ٧- بەخشش

٨- ڕاستی ٩- پاک ١٠- ئەندێشە ١١- ڕاهێنان ١٢- لەبەر نووری ١٣- ئارمەیتی ١٤- دەپەرستین ١٥- ستایش ١٦- مەزدا ١٧- شادی ١٨- خوازیاری.

واتای گشتی: ئەی ئەمشاسپەندان،(٩٦) ئێوەش پێکەوە ئەو پاداشتە چاکەمان پێ ببەخشن، ئایینی ڕاستی و پاکی و سرشتی چاکمان فێر بکەن تا ئەشق و بڕوا بەیەزدان لە ناخماندا سەر هەڵبدات.

ئەی یەزدان، ئێمە بەدڵێکی پڕ لە خۆشەویستییەوە تۆ دەپەرستین و خوازیارین بگەینە شادمانی و بەختەوەریی جاویدانی مەزدا.

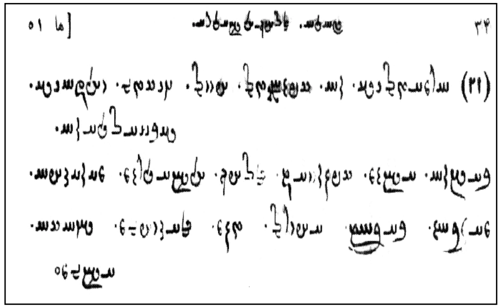

کۆپلەی بیست و یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئارمەتوئیش ٢- نا ٣- سپەنتو ٤- هەڤوو ٥- چیس تی ٦- ئووخزائیش ٧- شیڤەتنا ٨- دەئەنا ٩- ئەشم ١٠- سپەن ڤەت ١١- ڤەهوو ١٢- خشەترەم ١٣- مەنەنگها ١٤- مەزدائو ١٥- دەدەئەت ١٦- ئەهوورو ١٧- تەمە ١٨- ڤەنگڤەهیم ١٩- یاسا ٢٠- ئەشیم.

واتای وشە بەوشە: ١- بەئیمان ٢- پیاو ٣- پیرۆز ٤- ئەو ٥- زانیاری ٦- گفتە ٧- کردار ٨- ویژدان ٩- ڕاستی ١٠- زیاد دەکات ١١- پاک ١٢- هێز ١٣- ئەندێشە١٤- مەزدا ١٥- دەبەخشێت ١٦- ئەهوورا ١٧- بۆ ئەم ١٨- چاک ١٩- دەخوازم ٢٠- چاک.

واتای گشتی: مرۆڤی خواناس و خاوەن بڕوا پاک و پیاو چاکە و ئەندێشە و گفتە و کردەی چاک و ویژدانی بێداری دەبێتە هۆی گەشە و نەشەی ڕاستی. یەزدانیش هەر لە سایەی سرشتی چاک و نەفسی پاکەوەیە کە بەخششی خۆیمان پێ دەگەیەنێت. ئەی مەزدا ئەهوورا، بۆ بەهرەمەندی لەو بەخششە چاکەیەت ڕووت لێ دەکەم و داوای یارمەتیت لێ دەکەم.

کۆپلەی بیست و دووەم:

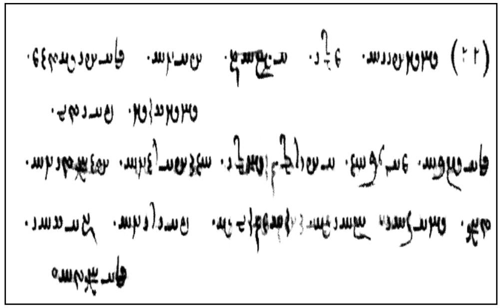

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- یەهیا ٢- مووئی ٣- ئەشەئەت ٤- هەچا ٥- ڤەهیشتەم ٦- یەسنە ٧- پەئیتی ٨- ڤەئەدا ٩- مەزدائو ١٠- ئەهوورو ١١-

یووئی ١٢- ئاڤەنگهەرە ١٣- چا ١٤- هەنتی چا ١٥- تانە ١٦- یەزائی ١٧- خڤائیش ١٨- نامەنیش ١٩- پەئیری ٢٠- چا ٢١- جەسائی ٢٢- ڤەنتا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەوەی ٢- من ٣- ئەشا ٤- لەسای ٥- باشترین ٦- پەرستش ٧- هەرکام ٨- دەناسێ ٩- مەزدا ١٠- ئەهوورا ١١- کەسێک ١٢- هەبوون ١٣- وە ١٤- هەنەو ١٥- ئەمانە ١٦- ستایش دەکەم ١٧- خۆیان ١٨- بەناوی ١٩- بەرەو ٢٠- وە ٢١- دەڕۆم ٢٢- بەدروودەوە.

واتای گشتی: مەزدا ئەهوورا ئەو کەسانە چاک دەناسێت کە لە سایەی ئەشەدا باشترین پەرستش بەجێ دێنن. منیش ئەو کەسانە دەناسم کە لە ڕابردوودا هەبوون و ئێستاش هەن و لە داهاتووشدا هەر دەبن، هەردەم ناویان بەڕێزەوە دێنم و بەدروود و سڵاویشەوە نزیکیان دەکەومەوە.

سروودی پێنجەم

«ڤەهیشتوئیشت گات»

ڤەهیشتوئیشت گات پێنجەمین و دوایین سروودی گاتاکان، یەک هات (هاتی ٥٣ی یەسنە)یە، ئەم هاتە ٩ کۆپلەیە و هەر کۆپلەیەک دەبێتە چوار دێڕ، دووانی کورت و دووانی درێژ، دێڕە درێژەکان دەبنە ١٩ بڕگە و کورتەکانیش دەبنە ١٢ بڕگە:

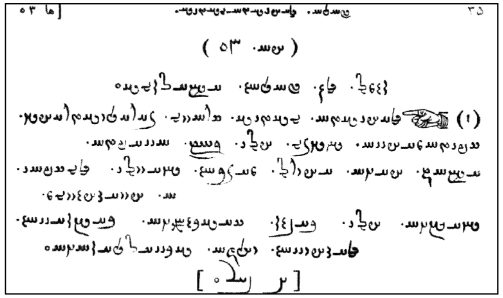

یەسنە هاتی ٥٣

کۆپلەی یەکەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ڤەهیشتا ٢- ئیش تیش ٣- سراڤی ٤- زەرەتوشترە ٥- سپی تامەهیا ٦- یەزی ٧- هەڤوئی ٨- داتە ٩- ئایەپتا ١٠- ئەشەئەت ١١- هەچا ١٢- ئەهوورو ١٣- مەزدائو١٤- یەڤوئی ١٥- ڤیسپائی ١٦- ئا ١٧- هڤەنگەڤیم ١٨- یەئەچا ١٩- هەڤوئی ٢٠- دەیەن٢١- سەشکەن ٢٢- چا ٢٣- دانیائو ٢٤- ڤەنگڤەهەیائو ٢٥- ئوخزا ٢٦- شیڤەتنا ٢٧- چا.

واتای وشە بەوشە: ١- باشترین ٢- خواست ٣- ئەنجام دراوە ٤- زەردەشت ٥- سپیتمان ٦- واتە ٧- بەئەو ٨- دراوە ٩- بەخششەکان ١٠- ئەشا ١١- لە سایەی ١٢- ئەهوورا ١٣- مەزدا ١٤- وەخت ١٥- هەموو ١٦- بۆ ١٧- ژیانێکی چاک ١٨- ئەوانە ١٩- بەئەو ٢٠- دژایەتی ٢١- ڕاهاتوون ٢٢- وە ٢٣- کەئایین ٢٤- چاکی ٢٥- بەگفتە ٢٦- کردار ٢٧- وە.

واتای گشتی: باشترین خواستی زەردەشت سپیتمان بەجێ هاتووە چونکە مەزدا ئەهوورا لە سایەی

ئەشەدا ژیانێکی چاک و بەختەوەرانەی پێ بەخشیوە و ئەوانەش کە دژایەتییان دەکرد، ئێستە بەگفتە و بەکردەوەش لەگەڵ ئایینە چاکەکەی ئەودا ڕاهاتوون.

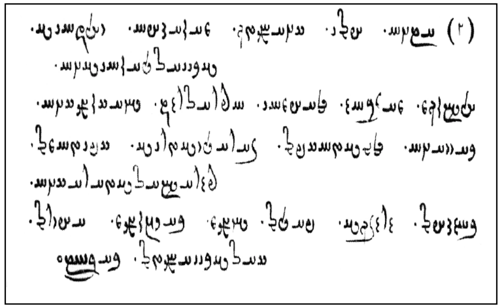

کۆپلەی دووەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- ئەت ٢- چا ٣- هەڤووئی ٤- سپەنتو ٥- مەنەنگها ٦- ئووخزا ٧- شیڤەتنائیش ٨- چا ٩- خشەنووم ١٠- مەزدائو ١١- ڤەهمائی ١٢- ئا ١٣- فرەئوورەت ١٤- یەسنانس ١٥- چا ١٦- کەڤە ١٧- چا ١٨- ڤیشتاسپوو ١٩- زەرەتووشتریس ٢٠- سپیتامو ٢١- فەرەشوشتەرەش ٢٢- چا ٢٣- داڤەئەنگهو ٢٤- ئەرەزووش ٢٥- پەتوو ٢٦- یام ٢٧- دەئەنام ٢٨- ئەهوورو ٢٩- سەئووش یەنتو-٣٠- دەدات.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوا ٢- وە ٣- بۆئەو ٤- بکۆشن ٥- ئەندێشە ٦- گفتە ٧- کردار٨- وە ٩- خۆشحاڵی ١٠- مەزدا ١١- ڕازونیاز ١٢- بۆ ١٣- هەڵ بژێرن ١٤- کاری چاک ١٥- وە ١٦- کەی ١٧- وە ١٨- گشتاسپ ١٩- زەردەشت ٢٠- سپیتمان ٢١- فەرشووشتەر ٢٢- وە ٢٣- بیرکردنەوە ٢٤- ڕاست ٢٥- ڕێگا ٢٦- واتە ٢٧- ئایین ٢٨- ئەهوورا ٢٩- سوشیانت ٣٠- ئاشکرا.

واتای گشتی: هەمووتان بەئەندێشە و کردار و گفتەی چاک هەوڵ بدەن مەزدا خۆشحاڵ بکەن و بۆ ستایشی ئەو هەر کامە و کارێکی چاک هەڵبژێرن. کەی گشتاسپی دۆستی زەردەشت و فەرشووشتەر ڕێگای ڕاست و ئایینێکیان هەڵبژارد کە لەلایەن ئەهوورا مەزداوە خراوەتە سەر شانی زەردەشت.

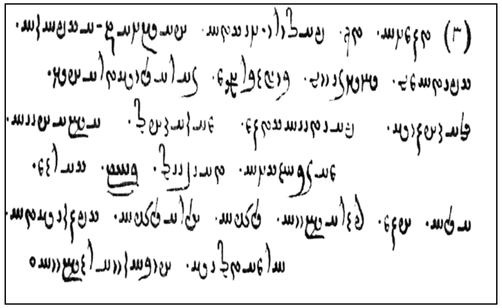

کۆپلەی سێیەم:

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەم٢- چا ٣- توو ٤- پەئوئورڤووچیستا ٥- هەئەچەت ٦- ئەسپانا ٧- سپی تامی ٨- یەزوی ٩- دوگدرامە ١٠- زەرەتوشتەرە ١١- ڤەنگهەئوش ١٢- پەئیت یاستەم ١٣- مەنەنگهو ١٤- ئەشەهیا ١٥- مەزدائوش ١٦- چا ١٧- تەئیبیو ١٨- داتە ١٩- سەرەم ٢٠- ئەتا ٢١- هەم ٢٢-

فەرەشوا ٢٣- تەڤا ٢٤- خرەتڤا ٢٥- سپەنیشتا ٢٦- ئائمەتوئیش ٢٧- هوودان ٢٨- ڤارەشڤو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەم کەسە ٢- وە ٣- تۆ ٤- ئەی پووروەچیست ٥- هیچدەسپ ٦- لەڕەگەزی ٧- سپیتمان ٨- دوایین ٩- کچی ١٠- زەردەشت ١١- پاک ١٢- بڕوای تەواو ١٣- ئەندێشە ١٤- ڕاستی ١٥- مەزدا ١٦- وە ١٧- بۆتۆ ١٨- بدات ١٩- سەروەر ٢٠- کەوابوو ٢١- هاو ٢٢- پرسی ٢٣- خۆت ٢٤- ئاوەز ٢٥- پاکترین ٢٦- ئەشق ٢٧- زانستی تەواو ٢٨- بجولێنێ.

واتای گشتی: ئەی پووروەچیست لە ڕەگەزی هیچدەسپ و بنەماڵەی سپیتمان، ئەی بچووکترین کچی زەردەشت، مەزدا ئەهوورا ئەو کەسەی هەڵبژارد بۆ هاوسەری تۆ کە بڕوای تەواوی هەیە بەئەندێشەی چاک و ڕاستی، کەوابوو بڕۆ لەگەڵ ئەقڵی خۆتدا ڕاوێژ بکە و بەئەشق و زانستی تەواوەوە بجوولێوە[97].

کۆپلەی چوارەم

بەڕێنووسی ئاڤێستا:

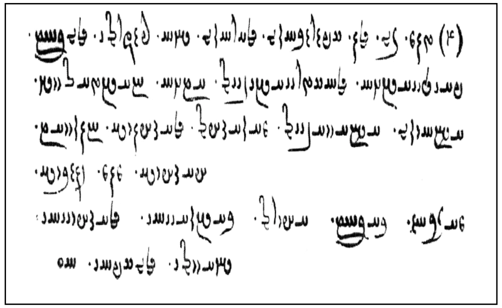

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:
١- تەم ٢- زی ٣- ڤە ٤- سپەرەدانی ٥- ڤەرانی ٦- یا ٧- فەزرووئی ٨- ڤیدات ٩- پەئیت یەئە ١٠- ئەچا ١١- ڤاستری ئائەئیبیو ١٢- ئەت ١٣- چا ١٤- خڤائەتەئویە١٥- ئەشائوونی ١٦- ئەشەڤەبیو ١٧- مەنەنگهو ١٨- ڤەنگهەئوش ١٩- خڤەن ڤەت ٢٠- هەنگهەئووش ٢١- مەم ٢٢- بەدەئووش ٢٣- مەزدائو ٢٤- دەدات ٢٥- ئەهوورو ٢٦- دەئەنیائی ٢٧- ڤەنگهویائی ٢٨- یەڤووئی ٢٩- ڤیسپائی ٣٠- ئا.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەم کەسە ٢- بێگومان ٣- من ٤- خۆش ویستن ٥- هەڵدەبژێرم ٦- ئەوەی ٧- باوک٨- نێردراو ٩- هێژاوەک باوک ١٠- وە ١١- بۆ مەیلداران ١٢- هەروا ١٣- وە ١٤- بۆخۆبییەکان ١٥- ژنی داوێن پاک ١٦- لەناو پیاو چاکاندا ١٧- ئەندێشە ١٨- پاک ١٩- بژیم بەشکۆ ٢٠- ژیان ٢١- بەمن ٢٢- بگات٢٣- مەزدا ٢٤- بدات ٢٥- ئەهوورا ٢٦- لەڕێبازی دین ٢٧- پاک و باش ٢٨- وەخت ٢٩- هەموو ٣٠- بۆ.

واتای گشتی: [چیستا]: بێگومان من ئەو هەڵدەبژێرم و خۆشم دەوێ کە بۆ خزم و دۆست وەک باوک و سەروەر دەرکەوتووە. با لە ژیاندا تینی ئەندێشەی چاک لێم بدات و ژنێکی چاک بم لەناو پیاو چاکاندا و مەزدا ئەهووراش هەمیشە زانستەکانی دینی چاکم پێ بناسێنێت.

کۆپلەی پێنجەم:

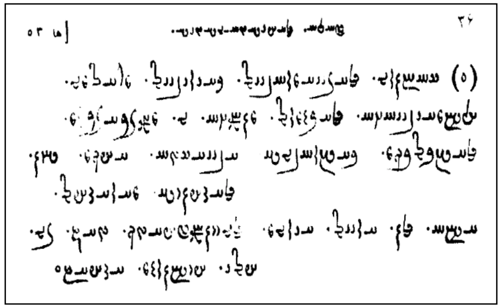

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ساخڤەنی ٢- ڤەزیەمنابیو ٣- کەئینێبیو ٤- مەرەئوومی ٥- خەشمەئیبیا ٦- چا٧- ڤەئدەمنو ٨- مەن ٩- چا ١٠- ئەیە ١١- مانزدەزدووم ١٢- ڤەئو دووم ١٣- دەئنابیش١٤- ئەبیەستا١٥- ئەهووم ١٦- یە١٧- ڤەنگهەئووش١٨- مەنەنگها ١٩- ئەشا ٢٠- ڤە ٢١- ئەنیو ٢٢- ئائینیم ٢٣- ڤیڤەنگهەتوو ٢٤- تەت ٢٥- زی ٢٦- هەڤوئی ٢٧- هووشەنەم ٢٨- ئەنگهەت.

واتای وشە بەوشە: ١- ئەم قسانە ٢- مێرد دەکەن ٣- ئەو کچانە ٤- دەڵێم ٥- بەئێوەش ٦- وە ٧- ئامۆژگاری ٨- لەمێشکدا ٩- وە ١٠- بەڕاستی ١١- بهێڵنەوە ١٢- وەربگرن ١٣- لەناختاندا١٤- بەکاربەرن١٥- ژیان ١٦- لە١٧- پاک ١٨- ئەندێشە ١٩- ڕاستی ٢٠- ئێوە٢١- هەرکام ٢٢- لەوی دیکە ٢٣- پێشبکەون ٢٤- ئەم ٢٥- بەڕاستی ٢٦- بۆ ئەو٢٧- ژیانی شادی ٢٨- دەبێت.

واتای گشتی: [چیستا]: ئەم قسانە بۆ ئێوەی لاو و بۆ ئەو کچانەش دەکەم کە دەیانەوێ هاوسەر هەڵبژێرن، ئامۆژگارییەکەم بەئەندێشەوە ببیسن و بەدروستی وەری بگرن و بەپێی دین و ئاوەزی خۆتان بەکاری بێنن: هەرکام لە ئێوە کە بۆ پێڕەویکردنی ڕاستی و پاکی پێش ئەوانی دیکە بکەوێت سوود و پاداشتێکی چاکی پێ دەگات.

کۆپلەی شەشەم:

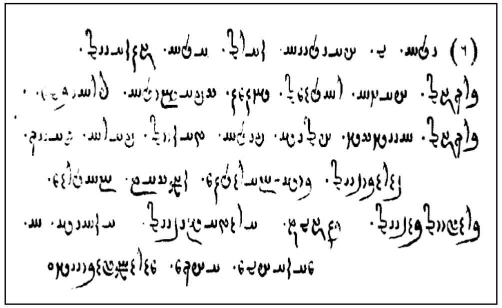

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئیتا ٢- ئەیە ٣- هەئیتیا ٤- نەرڤە ٥- ئەتا ٦- جەنەیو٧- دوورڤەجو ٨- هەچا ٩- ڕاتەموو ١٠- یەمە ١١- سپەشوتا ١٢- فرەئیدیم ١٣- دورڤەجو ١٤- ئایەسە ١٥- هوئیش ١٦- پیتا ١٧- تەنڤوو ١٨- پەدا ١٩- ڤەیوو ٢٠- بەرەدووبیو ٢١- دووش ٢٢- خڤەرەتەم ٢٣- نانسەت ٢٤- خڤاترەم ٢٥- درەگڤوو دەبیو ٢٦- دەجیت ٢٧- ئەرەتەئەئێبیو ٢٨- ئەنانیش ٢٩- ئا ٣٠- مەنهیم ٣١- ئەهووم ٣٢- مەرەنگدوویە.

واتای وشە بەوشە: ١- ئێرە ٢- بەڕاستی ٣- ڕاستەقینە ٤- پیاوەکان ٥- هەم ٦- ژنان ٧- درۆ ٨- وە ٩- خەڵەتێنەر ١٠- کە ١١- بەری بگرن ١٢- پەرە ١٣- درۆ ١٤- بەستراوەیی ١٥- خۆتان ١٦- بەربدەن ١٧- لەش ١٨- دوور ١٩- حەسرەت ٢٠- دەهێنێ ٢١- تاریک ٢٢- ڕووناکی ٢٣- بەدەست دێ ٢٤- شادی ٢٥- ئەو درۆ پەرستانە ٢٦- وێران بکەن ٢٧- ڕاستی ودروستی ٢٨- ئاوەها ٢٩- بەڕاستی ٣٠- مەعنەوی ٣١- ژیان ٣٢- نابووت دەکا.

واتای گشتی: ئەی ئافرەتان و ئەی پیاوان، ئاگاداربن کە درۆ لە ژیاندا شتێکی فریودەرە، لە پەرەسەندنی درۆ پێشگری بکەن و پێوەندیی خۆتانی لەگەڵ ببڕن. ئەو شادییەی کە لە تاریک و لێڵی خراپەکاریدا بەدەست دێت تەنیا هۆی خەم و حەسرەتە و بەم جۆرەش درۆپەرستانی وێرانکەر و تێکدەری ڕاستی ژیانی مەعنەویی خۆیان تێک دەشێوێن و لەنێوی دەبەن.

کۆپلەی حەوتەم:

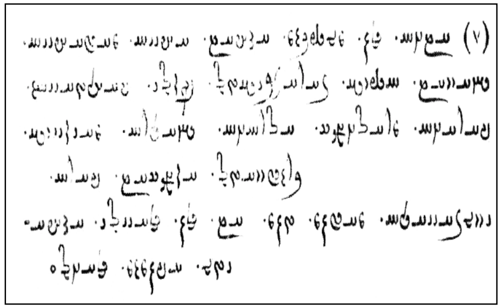

بەرێنووسی ئاڤێستا:

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەت ٢- چا ٣- ڤە ٤- میەژدەم ٥- ئەنگهەت ٦- ئەهیا ٧- مەگەهیا ٨- یەڤەت ٩- ئاژووش ١٠- زەرەزدیشتوو ١١- بوونووئی ١٢- هەختیاڤ ١٣- پەرە ١٤- چا ١٥- مەرەئوچانس ١٦- ئەئورا ١٧- چا ١٨- میترا ١٩- مەئینیووش ٢٠- درەگڤەتوو٢١- ئەناسەت ٢٢- پەرا ٢٣- ئیڤی زەیەتا ٢٤- مەگەم ٢٥- تەم ٢٦- ئەت ٢٧- ڤە ٢٨- ڤەیوئی ٢٩- ئەنگهەئەیتی ٣٠- ئەپەمەم ٣١- ڤەچو.

واتای وشە بەوشە: ١- ئاوا ٢- وە ٣- ئێوە ٤- پاداشت ٥- دەبێت ٦- ئەم ٧- ئایینی برایەتی ٨- مادام ٩- غیرەت ١٠- بەوەفاترین ١١- ڕیشەدار ١٢- نێوان ژن و مێرد ١٣- لەوێ ١٤- وە ١٥- بجووڵێن ١٦- لێرە ١٧- وە ١٨- خۆشەویستی ١٩- ڕۆح ٢٠- درۆ پەرست ٢١- دەست بدات ٢٢- دوور ٢٣- گەردەست بکێشن ٢٤- برایەتی ٢٥- ئەم ٢٦- ئەنجا ٢٧- ئێوە ٢٨- حەسرەت ٢٩- دەبێت ٣٠- سەرەنجام ٣١- قسە.

واتای گشتی: مادام دڵەکانتان پڕبن لە حەز و خۆشەویستی و پێکەوە (ژن و مێرد) بژین چ لە تەنگانەدا و چ لە خۆشیدا، پاداشتی ئایینی برایەتی دەگاتە لاتان. بەڵام ئەگەر ڕۆحی درۆ پەرست بەسەرتاندا زاڵ ببێت و لە تەبایی و خۆشەویستی دوور بکەونەوە سەرەنجام حەسرەت و درێغ دەبێتە

بەشتان.

کۆپلەی هەشتەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

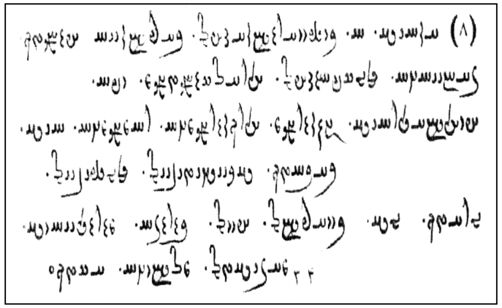

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- ئەنائیش ٢- ئا ٣- دوژ ٤- ڤـەرەش نەنگهو ٥- دەفش نیا ٦- هەنتو ٧- زەخیا ٨- چا ٩- ڤـیسـپا ١٠- ڤەنگهوخەرەئوسەنتام ١١- ئویا ١٢- هڤە ١٣- خشەترائیش ١٤- جە ١٥- نەرام ١٦- خرونەرام ١٧- چا ١٨- ڕامام ١٩- چا ٢٠- ئائیش ٢١- دەداتوو ٢٢- شیەئیتێبیو ٢٣- ڤیژی بیو ٢٤- ئیرەتوو ٢٥- ئیش ٢٦- دڤەشوو٢٧- هەڤوو ٢٨- دەرەزا ٢٩- مەرەتیا ئووش ٣٠- مەزیشتوو ٣١- موشوو ٣٢- چا ٣٣- ئەستوو.

واتای وشە بەوشە: ١- بەم چەشنە ٢- بەراستی ٣- خراپ ٤- کرداران ٥- هەڵخەڵەتاو ٦- دەبن ٧- گاڵتە ٨- وە ٩- هەموو ١٠- سەرزەنشتی خۆیان ١١- دەکەن ١٢- چاک١٣- ڕێبەری ١٤- ژن ١٥- پیاو ١٦- کوشت و کوشتار ١٧- وە ١٨- لەگەڵ ١٩- وە٢٠- ئەمانە ٢١- بدرێ ٢٢- لەبنەماڵەدا ٢٣- لەگوندەکان ٢٤- هەڵکنرێت ٢٥- ئەم ٢٦- فریوکاری ٢٧- بەڕاستی ٢٨- زنجیر ٢٩- مەرگ هێنەر ٣٠- مەزنترین ٣١- بەزوویی ٣٢- وە ٣٣- بەرەو لامان.

واتای گشتی: بەم چەشنە بەدکاران فریو دەخۆن و دەبنە هۆی گاڵتەی هەمووان و تووشی سەرزەنشت دەبن بەڵام لە سایەی ڕێبەرایەتیی فەرمانڕەوای چاک و دادگەردا ئەمن و ئاسایشت دەگەڕێتەوە ناو ژن و پیاو و گوندەکان و بنەماڵەکان. دەبا فریوکاری هەڵکنرێت کە بەڕاستی کۆت و زنجیرێکی مەرگ هێنەرە، دەبا یەزدانی مەزن ڕوومان لێ بکات.

کۆپلەی نۆیەم:

بەرێنووسی ئاڤێستا:

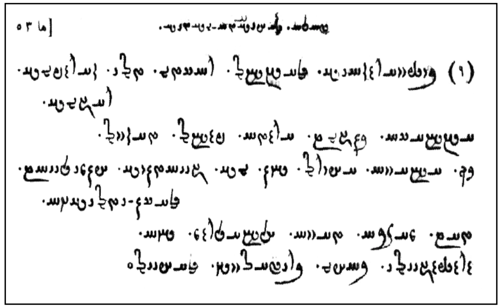

بەزمانی ئاڤێستا و ڕێنووسی کوردی:

١- دۆژڤەرەنائیش ٢- ڤائەشو ٣- ڕاستی ٤- تووئی ٥- نەرەپیش ٦- ڕەجیش ٧- ئەئەشاسا ٨- دەجیت ٩- ئەرەتا ١٠- پەشو ١١- تەنڤو ١٢- کەڤە ١٣- ئەشەڤا ١٤- ئەهوورو ١٥- یە ١٦- ئیش ١٧- جیاتەئووش ١٨- هەمی تیات ١٩- ڤەسە ئیتوئیش ٢٠- چا٢١- تەت ٢٢- مەزدا ٢٣- تەڤا ٢٤- خشەترەم ٢٥- یا ٢٦- ئەرەژەجیوئی

٢٧- داهی ٢٨- دریگە ئوڤە ٢٩- ڤەهیو.

واتای وشە بەوشە: ١- لەگەڵ بڕوا چەوتاندا ٢- نەفرەت ٣- دەکێشێ ٤- لەڕاستیدا ٥- بەسووکی ٦- بەرێزان٧- ئەوان بەندەی هۆش ٨- سووکایەتی کاران ٩- ڕاستەقینە ١٠- لەشەڕدایە ١١- نەفسیان ١٢- کێیە ١٣- داوێن پاکی ١٤- ئەهوورا ١٥- کە ١٦- بەوان ١٧- بەهێزی ژیان ١٨- دژایەتی دەکات ١٩- بەسەربەستی تەواو ٢٠- وە٢١- ئەو٢٢- مەزدا ٢٣- تۆیە٢٤- هێز٢٥- لە ٢٦- دروست دەژین ٢٧- دەبەخشی ٢٨- بەو دەروێشانەی ٢٩- باشترین.

واتای گشتی: ئەو کەسانەی کە بیر و بڕوایان چەوت و خراپە و بەندەی نەفسی خۆیانن و پشت لە ڕاستی دەکەن ڕقیان لە پیاوچاک و داوێن پاکان دەبێتەوە و گاڵتە بەمرۆڤە بەرێزەکان دەکەن، ئەوان تەنانەت لەگەڵ خۆشیاندا لە گێرە و کێشەدان. ئەو ڕاستیخوازە داوێن پاکە کێیە کە بەئازاد ئەندێشی و لە دڵەوە بەربەرەکانێیان لەگەڵ بکات، ئەی مەزدا، تۆ بەهێز و دەسەڵاتی مەعنەویی خۆت ئەو دەروێشانە بەختەوەر دەکەیت کە بەڕاستی و دروستی دەژین(٩٨).

***

ناونیشانی هەندێ شوێن و ڕێکخراوی زەردەشتی:

وەک لە پێشەکییەکەدا بەڵێنم دا، بۆ ئاشنابوونی زیاتری خوێنەران و هۆگرانی تامەزرۆی ناسین و دۆزینەوەی نیشانە و ئاسەوارەکانی مێژوو و کلتوور و شارستانییەتی دێرینی کورد بەتایبەتی لە پەیوەندی لەگەڵ گەنجینەی هەرە بەنرخی ئاڤێستا و ئایینی پیرۆزی مەزدیەسنادا، بۆ دابینکردنی توانا و ئیمکانی پشکنین و بەدواداچوون و لێکۆڵینەوەی مەیدانی لە داهاتوودا، لێرەدا ناو و ناونیشانی چەند ناوەند و ڕێکخراوێکی زەردەشتی دەنووسمەوە:(*)

* ئەنجومەنی زەردەشتییە ئێرانییەکانی بەمبەئی (هیندستان):
The Iranian zoroastrian anjuman –kermani building –sir phirozshah mehta road' fort، bombay 1– india tel; 2040401.

* ئەنجومەنی ئەکابری پارسییەکانی هیند – بەمبەئی، هیندستان:
the persian zoroastrian –omelioration fund، ucobank building –335–359 Dadabhai –noaroji Road –fort، bombay 1–India.

* ئەنجومەنی پارسیی پنچایت، بەمبەئی، هیندستان:
The bombay parsi punchayat' 209 Dr.D.N .Road bombiy 400001 –India tel: 267421–22–23.

* ئەنجومەنی ناوچەیی زەردەشتییەکانی هیند، نیودەلهی، هیندستان:
The federation of the parsi' zoroastrian anjumans of India c\omachine tools (India) Ltd .D–24،south Extension Part–ll –New Dehli– 110049–India–tel: 669551.

* ئەنجومەنی زەردەشتییەکانی کراچی، پاکستان:

Karachi parsi anjumon trust funds' parsi anjuman bagh –johar street ranchore lines' karachi pakistan tel: 730281.

* ئەنجومەنی زەردەشتییەکانی لەندەن، بەریتانیا:
The zoroastrian trust funds' of europe (Lnc.) zoroastrian House –88 compayne Gardens –London، Nw6. England –tel: 01–328–6018.

* ئەنجومەنی زەردەشتییەکانی هامبۆرگ:
Zarathustrischer verein' post fach 110721 –2000 Homburg ll– German.

* ئەنجومەنی زەردەشتییەکانی ئوستراليا ، سيدنی:
Australian zoroastrian association aza house' 196 annangrove road' annongrove N.S.W.2154

* ئەنجومەنی زەردەشتییەکانی فەرەنسا:
Association zoroastriane de France' 40.Avenue de saxe–75007 Paris France.

* ئەنجومەنی زەردەشتییەکانی ئیتاليا:
Associazione culturaie Dell –Iran antica Membro Dell، Unione Zoroastrian in ltalia Largo Malpigri 17 –06100 perugia italy tel: 075–754472.

– ئەنجومەنی زەردەشتییان، نیویۆرک، ئەمریکا:

Zoroastrian Center New York –Arbab R .Give Darbe Mehre' 249 Weyman Ave. New Rochelle N.Y.10805 –U.S.A

– ئەنجومونی زەردەشتییان، واشینگتۆن، ئەمریکا:
Zoroastrian Association of Metropolitan –Washington،Inc .The fali chotia charitable trust –4639 Bettswood Drive، Olney .Marryland 20832 U.S.A' tel: 301–774–0841 301–774–1555.

– ئەنجومەنی زەردەشتییەکانی باکووری کاليفۆرنيا (سەن خوزە)، ئەمریکا:
Persian Zoroastrian Assocition –Dard Meher Rostam & Morvarid Guiv' 10468 Crothers Road، San jose، alifornia 95127 U.S.A' tel: (408)251– 7403.

– ئەنجومەنی ناوەندیی زەردەشتییەکانی کاليفۆرنيا ، ئەمریکا:
California Zoroastrian Center –8952 Hazard Avenue Westminister CA 92683 U.S.A –tel: (818) 882– 1212 119.

– ئەنجومەنی زەردەشتییان، هەرێمی واشینگتۆن، ئەمریکا:
Zoroastrian Society of Washington –State Mra، Dabestani P.O .Box 969 –Marysville، WA 98270 U.S.A.

– ئەنجومەنی زەردەشتییانی تۆرنتۆ، کەنەدا:
Zoroastrian Society of Ontario –Mehraban Give Darbe Mehre –3590 Bayview Ave، Willowdale –toronto Ont، Canada– tel: 416 2220026.

– ئەنجومەنی زەردەشتییانی گۆبەک، کەنەدا:

Zoroastrian Association of Quebec –P.B.Box 35 –Station Beaconsfield، Quebec، Canada H9W5T6.

– رێکخراوەی جیهانیی مەزدیەسنان، ئەمریکا:
The International Mazdayasnan –Order– P.O.Box3387 –Eugene، Oregon 97403–U.S.A.

– رێکخراوەی مەزدیەسنان، ئەڵمانیای رۆژئاوا:
The German Mazdayasnan –Neuzeitlich.Diat، und Lebenschule e.v.Kurstrasse4،3593 Edertal– Bringhausen Bad–Wildungen W.Germany tel: 05623/4025.

– ئەنجومەنی زەردەشتییانی تاران: شەقامی جمهووری – میرزا کووچک خان، کۆڵانی زەردەشتییان ژمارەی ٨ تەلیفۆن: ٦٧٧٧٤٠ –٦٧٤٣٦٩ فاکس: ٦٤٥٨١٢٧

– کتێبخانەی یەگانەگی، تاران شەقامی میرزا کوچک خان کۆڵانی زەردەشتییان، کۆڵانی شارۆخ تەلەفۆن: ٦٧٧٧٤٠

– دەرمانگای یەگانەگی، هەمان ناونیشان تەلەفۆن: ٦٧٦٧٥٠

– ئەنجومەنی فەرهەنگی ئێرانی دێرین، هەمان ناونیشان تەلەفۆن: ٦٧٤٣٦٩

– کۆمەڵگەی دینی رۆشنبیریی مارکاری تاران پارس، تاران پارس فلکەی دووەم شەقامی جەشنوارە تەلەفۆن: ٧٧٣٤٣٦–٧٨٦٢٩٣١–٧٨٦٢٩٣٢

– سەنتەری خوێندکارانی زانکۆ/ زەردەشتی، تاران شەقامی میرزا کوچک خان کۆڵانی زەردەشتییان ژمارەی ٨ ژمارەی پۆستە:١١٣١٦ تەلەفۆن:٦٧٦٤١٩

– رێکخراوەی ئافرەتانی زەردەشتی، هەمان ناونیشان و هەمان تەلەفۆن.

– ئەنجومەنی مۆبەدانی تاران، تاران شەقامی فەلەستینی باکووری کۆڵانی حوجەت دوست ژمارەی ٥٣ ژمارەی پۆستە ١٤١٦٦ سندۆقی پۆستە ١٤٣٣٥/١٧٦

– رێکخراوەی فرەوەهرە (لاوانی زەردەشتی)، تاران چوار رێانی کالج کۆڵانی بامشاد ژمارەی ٧ تەلەفۆن: ٨٨٠٩٦٦٥

– ناوەندی بڵاوکردنەوەی فرەوەهرە، تاران شەقامی شۆڕش (انقلاب) شەقامی فەلەستینی باشوری تەلەفۆن: ٦٤٦٢٧٠٤

– ئەنجومەنی زەردەشتییانی شیراز، شیراز شەقامی کەریمخانی زەند نێوان شەقامی ئەنوەری و خەیام ژمارەی ٣٤٦ ژمارەی پۆستە ٧١٣٥٦ تەلەفۆن: ٣٣٧٨٥٦

– ئەنجومەنی زەردەشتییانی ئیسفەهان، شەقامی نەزەری باکووری کۆڵانی سیچان ژمارە ٢٧ تەلەفۆن: ٢٧٨٦٨٩

– ئەنجومەنی زەردەشتییانی زاهیدان، شەقامی ئازادی ژمارەی ٤٢ ژمارەی پۆستە ٩٨١٣٩ تەلەفۆن: ٢٤١٥٧

– ئەنجومەنی زەردەشتییانی یەزد، شەقامی کاشانی کۆڵانی ئاتەژگە ژمارەی ٣١ تەلەفۆن ٣٥٨٢٩

– ئەنجومەنی زەردەشتییانی ئەهواز، ئەمانیە شەقامی دز (دێز) ژمارەی ١٠٥ ژمارەی پۆستە ٦١٣٣٨ تەلەفۆن: ٣٦٣٥٠٦

– ئەنجومەنی زەردەشتییانی کرمان، شەقامی شوهەدا شەقامی برزوئامیغی کۆلانی پەرستگەی زەردەشتی تەلەفۆن ٢٢٦٦٨٦– ٢٣٦٦٨٦

– ئەنجومەنی زەردەشتییانی کەرەج، شارۆچکەی ڕەسالەت کۆتایی شەقامی ئۆقاقیا شەقامی نەیلوفەر خانەی دەوڵەت تەلەفۆن: ٣٢٤٠١

– دەفتەری زەردەشت، تونکابۆن شەقامی گولیجان تەلەفۆن: ٣٢٥٥

***

فەرهەنگی وشە هاوبەشەکان

هەروەک لە پێشەکییەکەدا ئاماژەم پێ کرد، بەسەدان وشە لە ئاڤێستادا هەنە کە ئەمڕۆ لە زمانی کوردیدا بەکار دەبرێن و بەگشتیش زمانی کوردی بەهەموو بەشەکانییەوە پێوەندی و نزیکایەتییەکی زۆری لەگەڵ زمانی ئاڤێستا (دین دەبیرە)دا هەیە و زۆرجار لێک جیا ناکرێنەوە. لێرەدا ئەو وشانەی کە لە دەقەکانی دین دەبیرە لە گاتاکاندا بەرچاوم کەوتوون و لەگەڵ زمانی کوردیدا یەک ڕیشە و بنەمایان هەیە دەنووسمەوە و بۆ ئەوەی خوێنەری کورد سوودی زۆرتریان لێ وەربگرێت وشەکان بەزمانی ئاڤێستا و پاشان فارسی و دواتر بەکوردی (کرمانجیی خواروو و هەورامی) دەنووسمەوە، دووبارەی دەکەمەوە کە ئەمە ئەو وشانەن کە تەنیا لە گاتاکاندا بەرچاوم کەوتوونە و دەبێ وەکو نموونەی مشتێک لە خەروار سەیر بکرێن، دەنا زمانی ئاڤێستا و کوردی (بەتایبەتی بەشە هەورامییەکەی) و فارسیش لە وشە و تەنانەت داڕشتنی ڕستە و...یشدا پێوەندی و نزیکایەتیی لەوە زۆرتر و بەرچاوتریان هەیە و دەگەڕێنەوە سەر یەک بنەما و سەرچاوە. لێرەدا هەر بەئەوەندە واز دێنم کە بەشێک لە وشە هاوبەشەکانم خستبێتە بەر دیدەی خوێنەری هێژا و ئاواتی ئەوە دەخوازم کە لە ئایندەدا و پاش کۆتایی هێنانی ئەم پرۆژەیە و لە بەرهەمێکی جیاوازدا بتوانم بەتێروتەسەلی لە پێوەندی و نزیکایەتییە بنەڕەتییەکەی زمانی ئاڤێستا و کوردی بکۆڵمەوە و ئەم لایەنە بەتەواوی ساغ بکەمەوە.

***

ئاڤێستا	فارسی	هەورامی	کرمانجی خواروو
ئەئێڤە	یک	یوە/ یڤە	یەک
دڤە	دو	دوێ	دوو
تهری	سە	یەرێ	سێ
چەتوار	چهار	چوار	چوار
پەنجە	پنج	پەنج	پێنج
خشوەش	شش	شش	شەش
هەپتە	هفت	حۆت	حەوت/حەفت
ئەشتە	هشت	هەشت	هەشت
نەڤە	نە	نو	نۆ
دەسە	دە	دە	دە
زەستە	دست	دەس	دەست
دەئێنە	دین	دین	دین
گەئونە	گونە	جور/ گونا	جۆر/ کولّم
ئەماوەنت	زورمند	هەماوەند	بەهێز
نوئیت	نخیر/ نە	نا/ نە	نا/ نە

ئیسه	اكنون	ئیسه	ئێستە
گەم	گام	هەنگام/ هەنگامە	هەنگاو
خرەتو	خرد	خیرەت	غیرەت
چیسرە	چهرە	چارە	چارە
دورە	دور	دوور	دوور
گاسا	گات	گازە	گازە/ گازندە
بەئوزە	بو	بوە/بەرامە	بۆن/ بەرامە
بەرەت	میبرد	بەرو	دەبات
پەرەتو	پل	پردی/ پردە	پرد
بەر	بردن	بەردەی/ بەرد	بردن
فرەئشتە	فرشتە	فریشتە/ فریشتێ	فریشتە
ئەورە	ابر	هەور/ هۆر	هەور
دەینگهو	دە	دەگا	دێ
رەئوخشنە	روشن	ڕوشن	ڕۆشن/ ڕووناک
سەرەتە	سرد	سەرد	سارد
زیا	زیان	زەرەر/ زیان	زیان/ زەرەر
ئوشترە	شتر	وشتر	حوشتر
شۆ	شدن/ رفتن	لوای/ شیای/ شۆ	چوون/ ڕۆیشتن
ژناسەر	شناسا	ژناسیا/ ئەژناس	ناسیاو
هەنەرە	هنر	هونەر/حنەر	هونەر
خوئەفنە	خواب	خاو/ وەرم	خەو
ئوروا	روان	روح/ ئەروا	رۆح
تەئورەیا	بالا (رفتن)	هوریای/ سەرەوكۆی	بەرەو ژوور
دەئیدی	بدهید	دەیدێ	بدەن
خەشیا	زور	خۆش	هێز
ڤەهیشتەم	بهشت	بەهەشت	بەهەشت
كامەم	كام	كام/ ئاوات	كام/ ئاوات
مەنی ئوەش	هوش	هۆش	هۆش
پەرەسەت	پرسش	پەرس/ پەرسا	پرسین
مرەوەت	گفت	وات/ واتش	گوتی
ئا	در/ آن	ئانا/ ئانە	لە/ ئەوە
كەرەدوشا	بكنیم	كەرمێش پەی	بۆی بكەین
مە/ ما	من	مو/ من/ مە	من

گەئوشە	گیتی/ دنیا	دنیا/ گوچ	گێتی/ دنیا
گەو/ گەئو	جان/ جاندار	گیان/ گیاندار	گیان/ گیاندار
ڤەچ	گفتن	واتەی/ واچ	گوتن
ڤەئەچە	بگو	واچە/ ڤاچە	بڵێ
ئێڤەچەت	میگوید	ماچو	دەڵێ
تەم	تو	تو/ تە	تۆ
گوشەتا	گوش	گۆش	گوێ
موئی	برای من	پەی من	بۆ من
ئێدە	اینجا	ئێگە/ ئێد	ئێرە
وەشتی	خوشی	وەشی	خۆشی
چەریكە	نغمە	چریكە	چریكە
وەسێمی	خواستم	واستم	خواستم
دەدەت	بدهد	بدۆ	بدات
ئەوەت	او/ آن	ئەو/ ئاد	ئەو/ ئەوە
ئەزەم	ما	ئەز/ ئێمە	ئێمە
دات	داد	دا/ داش	دای
داد/ دات	داد/ عدل	داد	داد
مەشا	میایند	مەیا/ مەشا	دێن
یا	وقتی	یا/ ئەوسا/ وەختێ	كاتێ
تەنوئێ	خودش تنها	تەنیا وێش	خۆی تەنیا
پەرا	گذشتە	پەرێ/ پەراوەرێ	پێرێ
ڤەچهی	گفتە	واتەی/ فچە	گوتن/ سرتە
شیڤەتنە	شیوە	شێوە	شێوە
وشیاتا	انتخاب	ورچنیەی	هەڵبژاردن
هەم	باهەم	وەهەم/ پێوە	پێكەوە
تووئی	تواست	تون/ تونی	تۆ/ تۆیە
خشەترەم	قدرت	خۆش	هێز
بەرەنا	برسان	بەرە/ یاونە	بگەیەنە
كەرە	بكن	كەرە	بكە
ئەشەخیا/ئیشەسا	كاشكی	ئەشیا	بریا
دروج	دروغ	دروێ	درۆ
ئاتەرە	ئاتش	ئایر/ ئاهێر	ئاگر
تەڤەهی/ تەڤە	توخودت	تو وێت	تۆ خۆت

هەڤوو	او	ئەو/ ئاد/ هەو	ئەو
چینا	همراه	چەنی	لەگەڵ
فشوو	خودش	وێش	خۆی
یەترا	دیگری	یۆتەر	یەکێکی تر
پەرەسا	پرسیدن	پەرسای	پرسین
ڤەئینەهی	ببینی	وینی/ بوینی	ببینی
ژیۆتوم	زیستن	ژیوای	ژیان
ڤیسەم	روستا	وەیسە/ دەگا	گوند
مەرکە	مرگ/ مردن	مەرگ/ مەردەی	مەرگ/ مردن
سوخرا	روشن/ سرخ	ڕۆشن/ سوور	ڕووناک/ سوور
خڤەرەتات	خورشید	وەرەتاو	خۆرەتاو
دەئێنا	وجدان	دەین/ ویژدان	دەین/ ویژدان
خڤائیش	خودشان	وێشا	خۆیان
ئەئیریە	یاران/ دوستان	ئەیاران/ یاوەران	یاران
دەئێڤە	دیو	دێو/ دێوەزمە	دێو
بومیائو	زادبوم	زێدوبووم	زێدوبووم
زوشتا	دوست	دوس	دۆست
هڤەرە	نور	وەر	خۆر
فرە	زیاد	فرە	زۆر
نەڤەئیت	نمیدید	نەوینێ	نەیدەدیت
ڤەهیشت	خوب	وەش	باش
سرەئووش	سروش	سرووش	سرووش
دەرەگ	دراز	دریژ	درێژ
ئائیدوم	آمدید	ئامایدێ	هاتن
خڤەئێتا	خودتان	وێتا	خۆتان
هەنتی	هست	هەن	هەیە
میژدەم	میارزد/ مژده	مێژۆ/ مژدە	دێنێ/ موژدە
خشماڤەسوو	مانندشما	پێسەشمە	وەکو ئێوە
یەتا	تا	هەتا	هەتا
کووترا	کجاست	کون	کووا
دوئیر	دور	دوور	دوور
کەت	کدام	کامە	کام
فرەئوئوچا	بیشتربگو	فرە واچە	زۆرتر بڵێ

یەنگە	آنجا	ئاگە/ چاگە	ئەوێ/ لەوێ
گەرەما	گرما	گەرما	گەرما
هەزە	توان	هازی	هێز
ئائەئیبیو	اینها	ئەئینێ	ئەمانە
ئاکائو	آشکار	ئاشکرا	ئاشکرا
ئیشە	آنها	ئادێ/ ئادیشا	ئەوان
دوئیدە/ دوگیدە	دختر	کناچی (دوێد، لوڕی)	کچ
جەنە	زن	ژەنی	ژن
کەنا	خانم	کنا	خاتوون/ کەنی
دووژ	بد/ مخالف	دژ/ دش	دژ
مەزیشتو	بزرگترین	گەورەتەرین	مەزنترین
ئەهی	هستی	هەنی	هەیت
کەهیا	کدام	کێها	کێها
فرەسەم	پرسیدم	پەرسام	پرسیم
خشما	شما	شمە	ئێوە
ڤاچی	گفتەشدە	وچیا/ واچیا	گوتراو
ڤەئوچە	بگو	واچە	بڵێ
ستەرەم	ستارە	هەسارە	ئەستێرە
ماڤەنگە	ماه	مانگە	مانگ
کە	کیست	کێن	کێیە
خوەفنەم	خواب	وەرم/ خاو	خەون
داتارەم	آفریننده	دادار	داهێنەر
پەر	پر	پەڕ	پڕ
سپاد	سپاه	سپا	سوپا
کوترا	کجا	کۆگە	کوێ
چیت نا	چگونه	چەنی	چۆن
گوشودۆم	گوش دهید	گۆش دەیدێ	گوێ بدەن
مرەوات	گفت	وات/ واتش	گوتی
ئەوویی	وای	وەی	وەی
وەرەزینتو	برزگر	وەرزیەر	وەرزێر
بەوەنتی	خواهندبود	با	دەبن
چەشمە	چشم	چەم/ چەمێ	چاو
براتا	برادر	برا	برا

پاتە	پدر	تاتە	بابە
کام	کدام	کام/ کامە	کام/ کامە
کەمنە	کم	کەم	کەم
خڤائیش	خویش	خوێش	خوێش
دەدەئەت	میدهد	مدۆ/ دەرۆ	دەدات
مینەش	مینشانی	منیەیش	دای دەنێی
ڤائورائیتا	دگرگونی	واڕیای/ فاڕیای	گۆڕان
نەزدیشتام	نزدیکترین	نزیکتەرین	نێزیکترین
گەتە	برسد	یاوۆ	بگات
نامەئیش	نامشان	نامێشا	ناویان
تەنڤو	تن	تەن/ لاشە	تەن/ لەش
ئەئیزیە	اکنون	ئەئیسە	ئێستە
ئەئیپی	آب	ئاوی	ئاو
ئەئیریمە	آرام	ئارام	ئارام
وەرەنت	باران	واران	باران
ئەسپە	آسپ	ئەسپ	ئەسپ
ئەئێسمە	هیزم	هیزمێ	دار
ئەئوسرەوەنە	جوراب	گورەوێ	گوێرەوی
ئەئوورە	پایین	وار	خوار
نی ئائەز	نیاز	نیاز	نیاز
ڤەئێشە	آزار	ئیش	ئێش
خشتی	خوشی/ آشتی	وەشی/ ئاشتی	خۆشی/ ئاشتی
ئەژی	آژدها	ئەژدیها	ئەژدیها
ئەنگوشتە	آنگشت	گلکە/ ئەنگوستە	قامک
ئانی	آن آندازە	ئاننە/ ئاندە	ئەوەندە
ئەنومەیە	گوسفند	مەی/ مەیە	مەڕ
ئوپەرە	جلوتر	ئەوپەڕ	ئەوپەڕ
ئەرێزوورە	آریز	ئارێز	ئارێز
ئەرێدە	آوردە	ئاردە	هێنراو
ئەوەهیشتی	آشتی	ئاشتی	ئاشتی
ئەسمەن	اسمان	ئاسمان	ئاسمان
ئەسرو	اشک	هەرسی	ئەسرین/ فرمێسک
ئەشکەرێ	آشکار	ئاشکرا	ئاشکرا

پەئیریکە	پری	پەری/ پەریە	پەری
دانو	دانە	دانێ	دانە/ دان
ئازاتە	آزاد	ئازاد	ئازاد
ئازارە	آزار	ئازارە	ئازار
ئافرینە	أفرین	ئافەرین	ئافەرین
ئاماتە	أمادە	ئامادە	ئامادە
ئائێ	أمدن	ئامایێ	هاتن
ئیزە	هیز	حیز/ حیزە	حیز
واوە/ وا	باد	وا	با
کەئینە	کینە	کینێ	کینە
کەئوفە	کوە	کۆ	کێو/ کێف
کەنیا	دختر	کناچێ	کچ/ کەنیشک
کەمەرا/ کمرە	کمر	کەمەر	کەمەر
کەر/ کەرە	کردن	کەردەی	کردن
کەرێنە/کەرە/کەرەپەن	کر	کەڕ	کەڕ
کەرێتی/ کەرێتە	کارد	کاردی	چەقۆ
کوو/ کوە	کو/ کجا	کۆ/ کۆگە/ کۆن	کوێ/ کوا
کووسرە	بەکجا	کۆرە/ کۆسەرە	بەرەو کوێ
کوش	کشتن	کوش/ کوشتەی	کوشتن
کرێتەر	کارگر	کرێکار	کرێکار
کرێما	کرم	کرمی	کرم
خوە	خود	وێ	خۆ
خڤەسوورە	پدر زن	هەسوورە	خەزوورە
خواشا/ خورەتە	خوردن	واردەی	خواردن
خەرە	خر	هەر	کەر
خرەتومەت	خردمند	خیرەتمەند	خیرەتمەند
خشەپ	شب	شەو/ شەوێ	شەو
سەتە	صد	سەد	سەت/ سەد
گەئوشاوەرە	گوشوارە	گۆشەوارە	گوارە
گەن	گندیدە	گەنا	گەنیو
گەیە	جان	گیان	گیان
فرە	زیاد/ بیش	فرە	زۆر
گەرێمە	گرم	گەرم	گەرم

گەریۆ/ گێرێپیتە	گرفتن	گرتەی/ گێرتەی	گرتن
گرێزا	گریستن	گرەوای	گریان
چەکووشە	چکش	چەکوش	چەکوش
چەش	چشیدن	چەشە/ چەشتەی	چەشتن
چی	چرا	چی/ پەی چێشی	بۆچی
چیسنا	چگونە	چەیین/ چەنیسە	چۆن
چوەنت	چند	چند/ چندە	چەند
وەفرە	برف	وەروە/ وەفرە	بەفر
جەنگە	جنگ	جەنگ	شەڕ
ژنا	شناختن	ژناسای	ناسین
ژناتەر	دانا	زانا	زانا
ژنو/ زەنگرە	زانو	زەنگۆڵ	ئەژنۆ
زەنوە	زانو	زەنگۆڵ	ئەژنۆ
زەوەرە/ زورە	زور	زور	هێز
زاماتەر	داماد	زەما	زاوا
زیمەئین	زمین	زەمین	زەوی
تەئیژە	تیز	تیژ	تیژ
ئاپ	آب	ئاوی	ئاو
تەنوورە	انور	تەنوورە	تەنوور
تەرێس	ترس	تەرسی	ترس
تەرێشنە	تشنە	تەژنە	تینوو
تەشتە	تشت	تەشت	تەشت
تەش/ تاش	تراش/ تراشیدن	تاش/ تاشای/ تاشتەی	تاشین
تبەئێشە	درد/ رنج	ئێش	ئێش
دەئێمەن	دیدگاە	دیمەن	دیمەن
دەغە	داغ	داخ	داخ
دەنتەن	دندان	ددان	ددان
دەڕ	دریدن	دڕیەی/ دڕدەی	دڕین/ دڕاندن
دی/ ئەدی	دیدن	دیەی	دیتن
دەریتە	آزار	دەردە	دەرد
دەڤەرە	درب	بەرە/ دەروازە	دەرک/ درگا
نەئیریە	نر/ نرینە	نێر/ نێرینە	نێر/ نێرینە
نەئیمە	نیم	نیمە	نیوە

نافە/ نەبی/ نەبا	ناف	نەهە	ناوک
نەوە	نو	نەو	نوێ
نەوە	نیست	نیا	نییە
نەوەئیت	نود	نەوەد	نەوەد/ نەوەت
نەوەسەتە	نهصد	نوسەد	نۆسەد
نەسکە	دفتر	نەسەق	نەسەق
نەمیتە/ نیمەتە	نمد	نمەد	نەوگ
نەمە	نماز	نما	نوێژ
پەئیری وارە	دیوار	دیوار	دیوار
پەئیسە	پیس	پیس	پیس
پەچ	پخت/ پز	پەچ/ نانەپەچ	نانکەر
پەرێس	پرسیدن	پەرس/ پەرسای	پرس/ پرسین
پاشنە	پاشنە	پاژنە	پاژنە
فشەرێمە	شرم	شەرم/ شەرمە	شەرم
بەئونە	بودن	بیەی	بوون
بەختە	بخت	بەختە	بەخت
بەخش	بخشیدن	بەخشای	بەخشین
بەژ	بخش/ سهم	بەش	بەش
بەر	بردن	بەر/ بەردەی	بردن
بەرێز	بلند	بەرز	بەرز
دباشە	بایستە	باشە/ شیاو	باش/ شیاو
بوزە	بز	بزە	بزن
بونە	بن	بنە	بن
براتەر	برادر	برا	برا
مەخش	مگس	مەشی	مێش
مەزگە	مغز	مەژگ/ مەژگە	مێشک
مەزەنت/ مەزینە/ مەزو	بزرگ	گەورە	مەزن
میز	شاشیدن	گمێز کەردەی	میزکردن
موشتی	مشت	مشتە	مشت
مانن	ماندن	مەنەی	مانەوە
یەوە	جو	یەوە	جۆ
بەجینە	الک	وێچنە	بێژنگ
رەئیشە	ریش	ڕیش	ڕیش

ڕەئوغنە	روغن	ڕوەن	ڕۆن
ڕەئوچەنە	روزنە	ڕۆچنە	ڕۆژنە
ڕەئوژە/ ڕەئوپی	روباە	ڕواسە	ڕێوی
رانە	ران	ڕان	ڕان
وەئێم	خودم	وێم	خۆم
وەنا	درخت (ون)	وەنی	دارە (بەن)
وەرە	بر/ جلو	وەر	بەر/ پێش
واتوبێریتە	باد بردە	وابەردە	با بردوو
وار	باریدن	وارای	بارین
وارە	باران	واران	بارین
وین/ وینە	دیدن	دیەی/ وینای	بینین/ دیتن
هوشکە	خشک	وشک	وشک
ویسەتە	بیست	ویس	بیست
ویهریکە	گرگ	وەرگ	گورگ
سارە/ سەرە	سر	سەرە	سەر
سپەر	سپردن	سپارای	سپاردن
سپیش	شپش	هەشپشی	ئەسپێ
شۆ	شدن/ رفتن	شیەی/ لوای/ شۆ	ڕۆیین/ چوون
هەندام	اندام	ئەندام/ عەننام	ئەندام
هەپتائی	هفتاد	حەفتا	حەفتا
هەمە/ هامین	تابستان	هامن	هاوین
هەونەروەنت	هنرمند	هونەرمەند	هونەرمەند
هوەر	خوردن	واردەی	خواردن
ڕی ئەوە	گریستن	گرەوای/ گرەوە	گریان
کەن	کندن	کەندەی	کەندن
گەر	آواز خواندن	گورانیێ/ گرە	گۆرانی/ گرە
مەر	مردن	مەردەی	مردن
نا	نە/ نخیر	نە/ نا	نە/ نا

***

پەراوێزەکان

١- هۆزی پارس یەک لە هۆزە ئارياييیەکانی ئێرانە، ئەم وشەیە دواتر بوو بەناوی هەموو ئێران کە دواییش عەرەب کردوویەتی بە-فارس-. (پارسی) هەم بەدانیشتوانی وڵاتی پارس و هەمیش بەزمانەکەیان دەگوترێت کە لە ڕیشەی - هیند و ئەورووپی - بوو و لە سەردەمی هەخامەنشییەکاندا زمانی ڕەسمیی دەربار بووە و پێیان گوتووە زاراوەی پارسیی دێرین و -فۆرس-ی کۆن. ئەم زاراوەیە لەگەڵ زمانی سانسکریت و لەهجەی ئاڤێستادا لە یەک ڕیشە و بنەمان.

٢- لە کلتووری زەردەشتیدا تەمەنی زەوی ١٢ هەزار ساڵە کە دابەش دەبێتە سەر چوار قۆناغی سێ هەزار ساڵی، لە ٣ هەزار ساڵی سەرەتادا ئورمەزد (ئەهوورا مەزدا) هەموو بوونەوەرانی بەشێوەی -مینوویی- واتە نەبینراو، رۆحی، غەیرە مادی دروست دەکات، لە کۆتایی ئەم دەورەیەدا ئەهریمەن هێرش دەکاتە سەر مەڵبەندی ئورمەزد، بەڵام پاشەکشەی پێ دەکرێت و بۆ ماوەی سێ هەزار ساڵ بێ هۆش و بێ جووڵە دەکەوێت و لەم ماوەیەدا کە دووهەمین سێ هەزار ساڵەی دەورانی جیهانە، بوونەوەران بەشێوەی -گێتی- واتە بینراو، مادی دروست دەبن. لە کۆتایی ئەم دەورانەشدا ئەهریمەن جارێکی دیکە هێرش دەکاتەوە و لە ئەنجامدا دەورانی تێکەڵبوونی چاکە و خراپە (جیهانی ئێستا) دەست پێ دەکات کە شەش هەزار ساڵ دەخایەنێت، زەردەشت لە ناوەڕاستی ئەم دەورانە واتە لە سەرەتای چوارەمین سێ هەزار ساڵەی جیهاندا سەرهەڵدەدات.

٣- بۆ زانیاری زیاتر لەمەڕ ئەو بەرپەرچدانەوەیەی یەکبوونی (کەوی ویشتاسپە)ی ئاڤێستا - گشتاسپی کەیانی - و (ویشتاسپ)ی باوکی داریۆش بڕوانە «در روشنایی تاریخ» زرتشت، ل٥٣ تا ٧٤ .

٤- ئارتۆر کریستەن سن: چەند سەرنجێک لەمەڕ کۆنترین دەورەی ئایینی زەردەشتی، و. (بۆ فارسی) د. زەبیحەڵلا سەفا، گۆڤاری زانکۆی ئەدەبیاتی تاران ساڵی دووەم ژمارە (٣) بەهاری ١٣٣٤ی هەتاوی.

٥- هەمان سەرچاوە.

٦- چیچەست یا بەپێی ئاڤێستا (چێە چستە) ناوی کۆنی هەمان گۆلی (ورمێ)ی ئەمڕۆیە لە پارێزگای ئازەربایجانی ڕۆژئاوایی ئێراندا. حەمدیللای مستەوفی لە (نزهة القلوب)دا دەنووسێت: «گۆلی چیچەست لە ویلایەتی ئازەربایجاندایە و پێی دەڵێن دەریای سوێر، شارەکانی ورمێ و ئەشنەویە و دێ خوارقان و تەروج و سەلماس دەکەونە لێوارەکانییەوە، دوورگەیەک لە نێوەڕاستیدا و کێوێکیشی لە پاڵدایە کە بۆتە گۆڕی پاشایەکی مەغۆل...».

٧- ئێرانویج لە ئاڤێستادا (ئەئیریەنە ڤەئیچە)یە کە وشەیەکی لێکدراوە، بەشی یەکەمی واتە ئەئیریەنە هەمان (ئێران)ە، بەڵام هێشتاش واتای (ڤەئیجە) نەدۆزراوەتەوە. لە سانسکریتدا وشەی (بیجە) هەیە بەواتای تۆو، هەر بۆیە ڕۆژهەڵاتناسەکان ئەو واتایەیان لە بەرچاو گرتووە و دەڵێن ئەئیریەنە ڤەئیجە واتە سەرزەویی توخم و نەژادی ئاریایی. ناوی ئێرانویج لەناو ئاڤێستا و دەقە پالەوییەکاندا زۆر بەڕێز و حورمەتەوە هاتووە کە دەڵێ ئێرانویج ناوچەیەکە کە ئارياييیەکان یەکەمجار لەوێ گیرسانەوە و بەرەبەرە بەهەموو ئێراندا بڵاوبوونەوە. لەسەر شوێن و جوگرافیای ئێرانویج ڕاوبۆچوونی زۆر لێک جیاواز و دژ بەیەک و ئاڵۆز هەن و تۆژەر ناگەیەننە ئەنجامێکی دڵخواز.

٨- سەرچاوەی ژمارە -٤- (هەروەک لە پێشەکییەکەدا گوتم من پێم وایە کە زەردەشت لە هەورامانەوە سەری هەڵداوە و ئێرانویجیش بەهەمان هەورامان دەزانم کە دواتر گۆڕدراوە و بۆتە (ئاهوورامان) واتە شوێن و مەڵبەندی ئاهوورا. زەردەشت لەوێوە بەرەو ڕۆژهەڵاتی ئێران ڕۆیشتووە، بەڵام بۆچی تا ئێستا هیچ باسێک لەم مەسەلەیە نەکراوە، ئەوە بەڕای من دەگەڕێتەوە بۆ: ١- نەناسراویی ناوچەکە کە بۆ خۆی چەندین هۆکاری هەن کە هەر کامەیان جێی لێکۆڵینەوەیەکی چڕو پڕە، ٢- ناشارەزایی ئاڤێستاناسان و ڕۆژهەڵاتناسانی ڕۆژئاوایی کە بەدرێژایی مێژووی تۆژینەوەکانیان بۆتە هۆی گەلێ بەهەڵەداچوون و... ٣- شاردنەوەی ڕاستییەکان لەلایەن

هەندێ توێژەری فارس بەفکرێکی پان فارسیسم و حەزی بێ سنووری بەفارس کردن و...، پێم وایە ئەگەر لێژنەیەکی کۆمەڵناس و دێرینەناس و زمانەوان و جوگرافی زان کۆببنەوە و دیراسەیەکی بنەڕەتی و مەیدانی دەست پێ بکەن لەسەر وشەی ئیرانویج و ئاهووراماں و ئوورۆمۆن و مێژووی پیرشالیاری هەورامان و دیکەی ئاسەوارە دێرینەکان و هەروا‌ش کەلتوور و دابونەریتی جەماوەری ئەو دەڤەرە ئەوکات ڕاستییە مێژووییەکان دەردەکەون و بۆچوونەکەی منیش جێی خۆی دەگرێت. ج.ع).

٩- واتە ئەرشیف و کتێبخانەی بەڵگەکانی پاشایەتی. ئەم وشەیە لە -دینکەرد-دا (دێژەن پشیێتەک)ە و لە (فارسنامەی ئیبنو بەلخی)شدا بەشێوەی -دژنفیشت- هاتووە.

١٠- ئەبولعەلی محەمەد ئیبنو محەمەد بەلعەمی، مێژووی بەلعەمی (وەرگێڕدراو و تەواوکەری - مێژووی تەبەری-یە)، بەرگی یەکەم لاپەڕە ٦٥٦ تا ٦٥٧ .

١١- ئەم ڕاپۆرتە لە -دینکەرد-یشدا هەر بەو شێوەیە هاتووە بەڵام لەمەیاندا کۆکردنەوەی ئاڤێستا خراوەتە پاڵ - دارا-ی دارایان.

١٢- (بوندەهش یانخود بوندەهێشەن) کتێبێکی ئایینی و مێژووییە بەزمانی پالەوی کە لەمەڕ ئافراندن و هەندێ زانیاری مێژوویی و جوگرافییەوە باس دەکات بەتایبەت بەشی ٣١و٣٣ کە بۆخۆی دەبێتە مێژوویەکی تەواوی ئێران، ئەم کتێبە دوو بەشی جیاوازە واتە بوندەهێشی هیندی و بوندەهێشی ئێرانی کە بەشە ئێرانییەکەی دەبێتە ١٣ هەزار وشە لە ٤٦ بەشدا و لە ڕاستیدا هەمان کتێبی (دین ئاگایی) پالەوییە و بەهەموو زمانە زیندووەکانی دنیاش وەرگێڕدراوە و لێکۆڵینەوەی لەسەر کراوە / (دینکەرد) یا (دینکەرت)، ئەمیش کتێبی بەنرخ و بەناوبانگی زمانی پالەوییە کە لە (٩) بەرگدا لە ساڵی ١٩٨-٢١٨ی کۆچی لە سەردەمی خەلیفە مەئموون لە بەغدا و لەلایەن پێشەوای مەزنی زەردەشتی (ئازەر فرانبەغ)ەوە نووسراوە. دینکەرد گەورەترین قامووس و تەفسیر و شیکردنەوەی ئاڤێستایە بەزمانی پالەوی./ (ئەرداویرافنامە) کە لە زمانی پالەویدا (ئارتای ویراو نامەک)ی پێی دەوترێ بریتییە لە (٨٨٠٠) وشەی پالەوی لە نووسینی (ئەرتای بیراف) کە یەکێک بوو لە گەورە مۆبەدەکانی دەورانی ئەردەشیر و شاپووری یەکەم کە لە خەودا دەچێتە -میعراج- و سەیری بەهەشت و دۆزەخ و... دەکات، کتێبەکە هەڵگری زۆر باس و بابەتی ئەخلاقی و کۆمەڵایەتی و ئایینی و مێژووییە و بەتایبەتی زۆر بەوردی باسی وەزعی ئاڵۆزی ئێران پاش هێرشی ئەسکەندەر و بووژاندنەوەی ئایینی و نەتەوایەتی لە دەورانی ساسانییەکاندا (سەدەی سێیەمی زایینی) دەکات. (ئەگەر سەرنجێکی وردی ئەرداویراف نامە بدەین و پاشان سەیرێکی میعراجنامەی پێغەمبەری ئیسلام بکەین و لە ناوەرۆکی هەردوو لا ورد بینەوە زۆر ڕاستیمان لە بواری وێکچوون و شوێنکەوتن و لێ وەرگرتن و... بۆ دەردەکەوێت. -ج.ع -).

١٣- هیربەد یان هیربەز لە ئاڤێستادا (ئەئیسرە پەئیتی) و لە زمانی پالەویشدا (هەرپەت)ە کە دەبێتە قۆناغێکی هەرە بەرزی ئایینی و واتای (عەلامە)ی ئایینی دەدات. وشەکە دوو بەشە بەشی یەکەم ئەئیسرە واتە فێرکاری و ڕاهێنان، بەشی دووەم پەئیتی واتە خاوەن و دارندە، بەسەر یەکیشەوە دەبێتە خاوەنی هێزی فێرکاری و بەکورتیش مامۆستا و ڕاهێنەر .

١٤- دین دەبیرە یانخود دیندەبیری واتە خەت و نووسینی ئایین، خەتێکە کە دیرۆکی راهێنانی بەتەواوەتی ئاشکرا نەبووە، لە ڕاستەوە بۆ چەپ دەنووسرێت، عەرەب پێی دەڵێت «دین زەفیرە». هەر چۆن بێت خەتی تایبەتی ئاڤێستایە و هەموو ئاڤێستا و دەقە زەردەشتییەکان بەو خەتە نووسراونەتەوە.

١٥- نەسکە بەواتای کتێب، بەرگ، بەش دێت وەک چۆن بەبەشەکانی قورئان دەڵێن جزم (بەکوردی) بۆ بەشەکانی ئاڤێستاش نەسکە بەکارهاتووە. ئەم وشەیە لە کوردیدا هەتا ئێستاش ماوەتەوە بەهەندێ گۆڕانکاری یا باشتر بڵێم تەعبیرەوە، ئەوەتا بەدیکۆمێنت و بەڵگە و سەنەدەکان دەڵێن نەسەک یانخود نەسەق. ج.ع.

١٦- گاسانیک واتە لە نووسیندا بەشێوەی (گات)ەکان، نەسکەی گاسانیک هەر وەکو گاتەکان بەشێوەی شیعر هۆنراوەتەوە و هەڵگری سێ نزا و پاڕانەوەی هەرە پیرۆزی ئایینی زەردەشتە بەناوەکانی ١- ئەشێم ڤۆهووە ٢-

یەتا ئەهووە ٣- بەنگهە هاتام. / داتیک وشەیەکی پالەوییە و لە ڕیشەی - دات ، داد - وەرگیراوە و بەواتای - یاسای دادوەری - دێت، داتیک بەشی یاسا و ئەحکام و ئادابی زەردەشتییە بۆ ڕێنوێنیکردنی خەڵک لەم جیهانەدا. / هات مانسریت یانخود هاتەک مانسەریک لە ڕیشەی - مەنسەرە - وەرگیراوە و واتای کەلامی ئیزەدی دەدات و بریتییە لە چەندین نزا و پاڕانەوە و نزیک خستنەوەی مرۆڤ لە ئاهورا مەزدا، هەر کام لەو سێ بەشەی ئاڤێستا حەوت نەسکە یان کتێبیان لەخۆ گرتووە.

١٧- ئەو کەسانەی لەترسی دوژمنی عەرەبیاندا کۆچیان کرد و لە هیندستاندا گیرسانەوە و وەکو کەمە نەتەوەیەکیان لێ هات و ناوی (پارسیان)یان لێ نرا و ئێستاش هەر بەپارسییەکانی هیند بەناوبانگن، زۆربەی ئاڤێستا ناس و پەهلەوی ناسە ناودارەکانی جیهان هەر لەنێو ئەواندا هەڵکەوتوون یا لای ئەوان پەروەردە بوون.

١٨- ریوایاتی داراب هورمەزدیار یەکێکە لەو کتێبە بەناوبانگانەی کە ساڵی ١٩٢٢ی زایینی لەلایەن هیربەد (مانکجی ڕۆستەم جی ئونوالا)وە لەچاپ درا.

١٩- تەنیا وەکو نموونەیەک لە خەروار ئاماژە بەو چاپانە کرا، چاپی دیکەش کە لە زمان و وڵاتانی جیهاندا لەسەر ئاڤێستا کراون گەلێ زۆرن و ناوهێنانی هەموویان کات و مەودایەکی فراوانتری پێویستە.

٢٠- گیرشمەن پێی وایە هۆزە هیندییەکان سەرەتای هەزارەی دووەمی پێش زایین و ئێرانییەکان هەزار ساڵ پاش ئەوان کۆچیان کرد.

٢١- کۆنترین دەستنووسی بەشێک لە بەشەکانی ئاڤێستا دەگەڕێتەوە بۆ ساڵی ١٢٧٨ی زایینی.

٢٢- ئەم لێکچوونە لەگەڵ دیکەی کۆمەڵە زمانەکانی هیند و ئەورووپیشدا بەرچاو دەکەوێت.

٢٣- ئیبنو نەدیم لە کتێبی (الفهرست)دا شەرحێکی لەسەر خەتە برەودارەکانی سەردەمی ساسانی نووسیوە.

٢٤-لە خشتەکەدا ژمارەی ١ تا ١٤ سەر بەپیتە دەنگدارەکان و ژمارەی ١٥ تا ٤٩ یش پیتە بێ دەنگەکانن، پیتەکانی ژمارە ١٠و٣٠و٣١ لە لووتدا دەردەبڕدرێن، پیتەکانی ژمارە ٣٥و٣٧ هەمیشە لە سەرەتای وشەوە دەنووسرێن، پیتی ژمارە ٤٢ تەنیا لە ناوەڕاست و کۆتایی وشەدا دێت، پیتی ژمارە ٤٣ لە هەموو شوێنێکی وشەدا دێت، پیتی ژمارە ٤٤ هەمیشە پێش پیتی ژمارە ٣٤ دێت، ژمارە ٤٧یش هەر پێش ژمارە ٣٤ دێت و دەنگی لە (ه) قەڵەوترە و بە(خ) نزیکە، ژمارە ٤٨ هەمیشە لەپێش پیتە دەنگدارەکانەوە دێت و ژمارە ٤٩ جاروبار لە جێی ژمارە ٣٥ لە سەرەتای وشەوە دەنووسرێت.

٢٥- ئوشتەوەدگات وشەیەکی لێکدراوە لە (ئوشتەوەد + گاە - گات). گاە یانخود گات مەبەستی هەمان گاتەکانە، ئوشتەوەد یا بەپێی زمانی ئاڤێستا (ئوشت ڤەئیتی) لە وشەی -ئوشت- وەرگیراوە و واتای سەلامەتی و تەندروستی دەدات و بۆتە یەکەم وشەی دەستپێکردنی یەسنای چل و سێیەم.

٢٦- لە ئاڤێستادا زۆرتر (یەتا ئەهوو ڤەئیریە)ی پێی دەگوترێت و بەشێکە لە بڕگەکانی (گاسانیک) و دەبێتە دەسپێکی یەک لەو سێ نوێژ و پاڕانەوە هەرە گرینگ و پڕ ناوەڕۆکانەی ئاڤێستا و سەرجەم دەبێتە (٢١) وشە، لە دینکەرددا هاتووە کە ٢١ نەسکەکەی ئاڤێستا بەپێی هەمان ٢١ وشەیەی ئەم نزایە ناوزەد کراون. ئەم نوێژە زۆرتر لەگەڵ نوێژی (ئەشێم ڤەهوو)دا دەخوێنرێت و واتاکەشیان بەم چەشنەیە: «ڕاستی باشترین تۆشە و مایەی بەختەوەرییە، بەختەوەر ئەو کەسەیە کە کرداری ڕاست و دروست بکات و خوازیاری باشترین ڕاستی بێت»... «زەردەشتی مەزنی لە ڕووی ڕاستییەوە هەڵبژێردراو، ئەو سەروەرە ڕۆحییەیە کە لە خەزێنەی کردارەکانی خۆیدا کردارە چاکەکانی خەڵک دەپارێزێت و لە ڕۆژی پەسڵاندا دەیانباتە لای مەزدا، مەزنایەتیی مەزداش بۆ کەسێکە کە پارێزەری هەژاران بێت.».

٢٧- بڕوانە: (ه.س. نیبێرگ): «ئایینەکانی ئێرانی کۆن»، و. بۆ فارسی: د. سەیفوڵڵا نەجم ئابادی.

٢٨- یەکەم، ئەهنوەد گات (ئەهوونەوەیتی گاسا) یەکەمین گاتایە و مەبەستیش لەو گاتایەیە کە بەوشەی (ئەهوونە)وە دەست پێ دەکات، واتای وشەکەش دەبێتە سەروەر، گەورە، ژیانبەخش. هەروەها ناوی ڕۆژی

یەکەمی (پێنجە) و (فەروەردین)یشە. دووەم، بۆ ئوشتەوەد گات بڕوانە پەراوێزی ژمارە ٢٥ سێیەم، سپەنتمەدگات سێیەمین بەشی گاتەکانە و بەواتای (سپەنتامینو) واتە - بیرو زانیاریی پیرۆز - دێت و ناوی سێیەمین ڕۆژی (پێنجە)شە. چوارەم، ڤەهووخشتەرگات گاتی پێنجەمە، واتە ئەو گاتانەی کە خاوەنی (ڤەهیشتویەشت)ن کە ئەویش بەواتای چاکترین سامان و باشترین ئارەزوو دێت.

٢٩- هووشبام وشەیەکی پێکهاتەی دوو بەشییە: (هووش + بام). هووش لە ئاڤێستادا (ئووشە) و لە سانسکریتدا (ئووشاش)ە کە واتای زەمەنی نیوە شەو تا کاتی هەڵاتنی ڕۆژ دەدات. (بام)یش لە ئاڤێستادا (بامیە) و لە پالەویدا (بامیەک)ە کە واتای ڕووناک و ڕۆشن دەگەیەنێت. هووشبام نوێژی تایبەتی بەیانیانە و پێکهاتووە لە چەند بەشی جیاجیای ئاڤێستا.

٣٠- ویسپێرەد لە دوو وشەی ئاڤێستایی پێکهاتووە: (ویسپێ + ڕەتوو)، ویسپێ لە پالەویدا (ڤووسپە)یە بەواتای هەموو، (ڕەد / ڕەتوو)ی ئاڤێستاییش واتە دلێر و بەخیرەت و زانا. واتای وشەکە سەرجەم دەبێتە (هەموو دلێران و زانایان) و هەرواش دەبێتە (یەزدانی زانا و توانا بەهەموو شتێک).

٣١- گاهانبار، گەهەنبار، گاهەنبار یانخود (گاسانبار)ی پالەوی ناوی شەش جەژنی ساڵن کە بەشەش جەژنی ئافراندن ناوزەد کراون. لە ئوستوورە ئێرانییەکاندا هاتووە کە ئەهوورا مەزدا بەشەش جار (سەرجەم لە یەک ساڵدا) جیهانی داهێنا کە هەر جارێکیان ناوێکی تایبەتی هەیە و هەر جەژنێک کات و ساتی تایبەت و هەر ناوێکیش واتایەکی جیای هەیە کە لە خوارەوە بەجیا باسیان دەکەین:

گەهەنباری یەکەم، (مەیدیۆ زەرمە) لە ئاڤێستادا (مەیزیۆیی زەرێمە)یە کە ئەفراندنی مرۆڤە و بەواتای ئەفراندنی بەهار دێت و لە چل و پێنجەمین ڕۆژی ساڵدا دەگیرێت واتە بۆ ئەو کاتەی کە زەوی سەوز دەبێت.

گەهەنباری دووەم، (مەیدیۆ شەمە) لە ئاڤێستادا (مەیزیۆیی شێمە)یە، ئەفراندنی ئاو، بەواتای ناوەڕاستی هاوین و لە سەد و پێنجەمین ڕۆژی ساڵ و بۆ ئەو کاتەی کە دروێنە دەکرێت.

گەهەنباری سێیەم، (پەتیەش هەیە) لە ئاڤێستادا (پەیتیەش هەهیە)یە، ئەفراندنی زەوی، بەواتای داهێنەر، لە سەد و هەشتایەمین ڕۆژی ساڵدا و بۆ ئەو کاتەی خەرمان هەڵدەگیرێت.

گەهەنباری چوارەم، (ئەیاسرێمە) لە ئاڤێستادا (ئەیاسەرێمە)، ئافراندنی گیا، بەواتای گەڕانەوە، لە دووسەد و دەیەمین ڕۆژی ساڵ و بۆ ئەوکاتەی کە شوان ڕانەکەی دەگەڕێنێتەوە ماڵەوە.

گەهەنباری پێنجەم، (مەیدیارێمە) لە ئاڤێستادا (مەیزیایەریە)، ئەفراندنی ئاژەڵان، بەواتای ناوەڕاستی ساڵ، لە دوو سەد و نەوەدەمین ڕۆژی ساڵ و ئەوکاتەی کە هەوا سارد دەکات.

گەهەنباری شەشەم، (هەمەسپەت مەدەم)، لە ئاڤێستادا (هەمەسپەس مەییدەیە)، ئەفراندنی مرۆڤ، بەواتای کاروباری دینی، لە سێ سەد و شەست و پێنجەمین ڕۆژی ساڵدا و بۆ ڕێز لێنان لە ڕۆح (ڕەوان)ی مردووان دەگیرێت.

٣٢- اخلاق ایران باستان، دینشاه ایرانی، ترجمە عبدالحسین سپنتا، لاپەڕە (٧-٩).

٣٣- یەسنا هاتی ٣٠ کۆپلەی دووەم.

٣٤- سپەنتە مەینیوە (سپەنتا مینۆ / سپەند مینۆ) واتە زانیاریی پیرۆز لە بەرامبەریشدا ئەنگەرە مەینیوە (ئەنگەرە مینۆ) واتە زانیاریی ناپاک. بەشی یەکەمی ئەم وشەیە (ئەنگەرە) واتە لەنێوبەر، کاولکار و بەشی دووەمیش (مینۆ) واتە ڕۆح، ڕەوان، بیرو ئەقڵ و زانین. ئەم وشەیە دواتر کورت کراوەتەوە و بۆتە ئەهریمەن و دواتریش لە ئیسلامدا کراوەتە ئیبلیس / شەیتان.

٣٥- ئەشە، ئەشا، ئەشوو، بەواتای پاکی و ڕاستی و پیرۆزی دێت و ئەشەوان یانخود ئەشەوەن بەکەسێک دەڵێن کە شوێنکەوتووی ڕاستی و یاساکانی مەزدا و ئایینی پاک و ڕاستەقینە بێت. زۆر جار لە ئاڤێستادا بەزەردەشت گوتراوە ئەشو زەردەشت واتە زەردەشتی پاک و ڕاستگۆ. لە بەرامبەری ئەم وشەیەدا دروەند یانخود درەگڤەند هەیە بەواتای شوێنکەوتووی ئایینی درۆیین، درۆزن، ناپاک. درووج (دورڤەج)یش واتە درۆ، ناپاکی، دێوی نوێنەری درۆ و ناپاکی.

٣٦- یەکەم: ئەشە ڤەهیشتە لە دوو وشە پێکهاتووە (ئەشە + ڤەهیشتە)، ئەشە، ئەشا بەواتای ڕاستی و پاکی، ڤەهیشتە بەواتای باشترین. سەرجەم واتای باشترین ڕاستی و باشترین پاکی دەدات. ئەم وشەیە دواتر ئاڵوگۆڕی بەسەردا هاتووە و بۆتە (ئوردی بەهەشت) کە دەکاتە دووەمین مانگی بەهار لە ساڵی هەتاویدا.

دووەم: ڤەهوومەنە بەواتای چاک و باش هاتووە واتە کەسێتی و ئەندێشەی چاک، دواتر بۆتە بەهمەن کە دەکاتە دووەمین مانگی زستان لە ساڵی هەتاویدا.

سێیەم: خشەترە ڤەئیریە کە بۆتە شەهریوەر بەواتای وڵاتی خوازیار و دەسەڵاتی پەسەند کراو، مانگی سێیەمی هاوینە لە ساڵی هەتاویدا.

چوارەم: سپەنت ئارمەیتی یا سپەندارمەز وشەیەکی لێکدراوە (سپەند، سپەنتا بەواتای پیرۆز + ئارمەیتی بەواتای پاکی و خۆشەویستی) بەگشتی واتە پاکی و خۆشەویستیی پیرۆز، ئەم وشەیە دواتر کورت کراوەتەوە و بۆتە ئێسفەند کە دەکاتە دوا مانگی زستان.

پێنجەم: هەئورڤەتاتە واتە پێگەیشتوویی، کامڵبوون، تەواوەتی. ئەم وشەیە دواتر بۆتە خورداد و دەکاتە سێیەمین مانگی بەهار.

شەشەم: ئەمێرەتاتە، بەواتای نەمری و زیندوویێتی هەتاهەتاییێ، ئەمڕۆ کورتکراوەکەی بەهەڵە کراوەتە مورداد کە واتای مردن و کۆتایی دەدات! بەڵام شێوە ڕاستەکەی (ئەمورداد)ە کە واتای هەمان نەمری دەدات. ئەمورداد ناوی دووەم مانگی هاوینی ساڵی هەتاوییە.

٣٧- لە فەلسەفەی کۆنی هیندیشدا وێنەی ئەم دوو نیشانەیە (ڕەوان و مادە) لە خالقەوە دەبینرێت.

38- Irach.J.S.Tara porewala: Tehcircle Of pertection, dinshah Irani mehorial volume، Bomby 1943.

٣٩- شارستانییەتی ئێران، نووسینی کۆمەڵێک ڕۆژهەڵاتناسی فەرەنسی، و. بۆ فارسی: د. عیسا بەهنام.

٤٠- بنەمای فەلسەفەی ئەخلاقیی ئایینی زەردەشت -یادنامەی دینشا-ی ئێرانی، نووسینی: حسین کازم زادەی ایران شهر.

٤١- گا (گاو) بەواتای ئاژەڵ دێت بەگشتی نەک تەنیا بۆ مانگا، ئاژەڵ (گیاندار)یش لای زەردەشت پیرۆز بووە و فەرمان دراوە کە ئاژەڵ سەر نەبڕدرێت و نەکرێتە قوربانی و... بەڵکو مرۆڤ دەبێ بەخێوی بکات و لە بەرهەمەکانی (شیر، ماست، دۆ، خوری، کەرە و...)ی کەڵک وەربگرێت، ئەمڕۆ لە زمانی فارسیدا وشەی (گوسفند) مان هەیە کە بە(مەڕ/ پەز) دەوترێت، بەڵام دەبێ بزانین کە ئەم وشەیە تەنیا بۆ ئەو گیاندارە بەکار نەهاتووە، بەڵکو لە بنەڕەتدا (گاو ئسپەند/ گەئو سپەنت) بووە واتە ئاژەڵ / گیانداری پیرۆز، دواتر کورت کراوەتەوە و بۆتە (گۆسپەند) و دواتریش سواوە و بۆتە هەمان (گووسفەند)ی ئەمڕۆ.

٤٢- سەرچاوەی ژمارە ٤١

٤٣- ئێران لە دیدی ڕۆژهەڵاتناسانەوە، نووسینی کۆمەڵێک پسپۆڕی ئەمریکی و ئەورووپی، و. بۆ فارسی: د. ڕەزا زادەی شەفەق.

٤٤- سەرچاوەی ژمارە ٤٣

٤٥- هەمان سەرچاوە

٤٦- بەرەهما بەواتای خودا، خودای هیندووەکانە و بەرەهمەن بەو پێشەوا ئایینییانە دەوترێت کە شوێنکەوتووی ئەو خودایەن، (بەرەهمەن واتە پیاوی ئایینی پیرۆزی بەرەهما)، ئەرکی بەرەهمەن تەنیا خوێندن و فێرکردنی (ڤیدا)کان و بەڕێوەبردنی مەراسیمی ئایینییە و بۆی نییە ببێتە خاوەنی هیچ سەروسامانێک و هیچ ماڵ و سەروەتێک کۆ بکاتەوە، ژیانی بەرەهمەن دەبێتە چوار قۆناغ کە لە قۆناغی دوایی واتە چوارەمدا بەتەواوەتی

لە جیهان دادەبڕێت و نوقمی خەڵوەکێشان و بیرکردنەوە لە کاروباری خودایی (ڕۆحانی) دەبێت.

٤٧- سەرچاوەی ژمارە ٤٣

٤٨- م. مەعزەم: سروودی بناغەی ئایینی زەردەشت، ئێران کودە ژمارە ١٢ لاپەڕە ٥-٨ .

٤٩- سەرچاوەی ژمارە ٤٣

٥٠- ئەمیل بنونیست: دینی ئێرانی بەپێی دەقە کۆنەکانی یۆنان، و. بۆ فارسی: بەهمەن سەرکاراتی، لاپەڕەی ٣ .

51- J, F, Kleuker: zendavestayoroastres lebendiges wort, Rega, 1776-1777

52- A, meillet: trois canfereces surles gathas de Avesta, Paris 1925

٥٣- بۆ زانیاری و ئاشنایی زۆرتری خوێنەرانی هۆگری ئاڤێستای پیرۆز، بەکورتی ئاماژەیەک دەکەینە سەر هەندێکی تر لە گرینگترین و بەسوودترین ئەو بەرهەمانەی لەسەر ئاڤێستاناسی و لە لایەن تۆژەرە ڕۆژاواییەکانەوە نووسراون، بەرهەمەکانیش لە سێ بواردا وەک نموونەی مشتێک لە خەروار دێنینەوە:

١-(سەرچاوە بنەڕەتییەکانی تۆژینەوەی ئاڤێستا):

Vrgeschichte der iranischen sprachen: Awestasprache Und Aitpersisch, griph, BD Bartholomae) I Strassburq, 1895-1901

ئەم کتێبە کاملترین بەڵگەی چڕکراوەیە لە ئاواشناسی و ڕێزمانی ئاڤێستاییدا کە بەرهەمە زمانەوانییەکانی پێشتریش دەگرێتەوە.

(Bartholomae), Altiranisches Worterbuch، Strassburq-1904. Znded, Berlin, 1961

ئەم لێکۆڵینەوەیە هەر هەموو دەقەکانی ئاڤێستا و کتێبەکانی فارسیی کۆن دەگرێتە خۆی کە لەبەر دەستی نووسەردا هەبوون و دەکرێ بڵێین پێرستێکی تەواوی ئاڤێستایە. ئەم بەرهەمە دوای لێکۆڵینەوەکانی (هینتز) و (کۆنت) لە بواری فارسیی کۆندا بایەخی نییە، بەڵام لە بواری تۆژینەوەی زمانی ئاڤێستادا بەسەرچاوەیەکی بنەڕەتی دەژمێردرێت.

(H, Reichelt): Awestisches Elementarbuch, Hiedelberq,1909

ئەم بەرهەمە لەبارترین ڕێگای تۆژینەوەی ئاڤێستایە، نووسەر لە بواری شکڵ و ئاواشناسیی وشەکاندا شوێن پێی - بارتۆلە-ی گرتووە، بەڵام بەشێوەیەکی کورتتر. سەرەڕای ئەمەش ئەم بەرهەمە بەشێکی زۆر لە ئامرازی دەربڕین لە زمانی ئاڤێستادا دەگرێتە خۆی کە خۆی لە خۆیدا بێ وێنەیە، لە پەراوێزی ئەم کتێبەشدا بەشێکی زۆری دەقەکانی ئاڤێستا نووسراونەتەوە لەگەڵ وشەکانیان بەجیاواز.

(H,Reichelt) Iranisch, Grundriss der indoqermanischen sprach Und Altertum Skun de,II,Bd,4 – 2, Halt te,s,1 – 84, Berlin leipziq,1927.

ئەم کتێبەش هەڵسەنگاندنێکی گشتییە لە زانیارییەکانی لەمەڕ تۆژینەوە ئێرانییەکان.

(K,Geldner): Awestalitteratue, Geundriss der Iranschen Philoloqie, Bd, II, strass-burq,1896 -1904.

لەم کتێبەدا شەرحی ناوەڕۆکی ئاڤێستا و ئەو زانیارییانەی لەسەر بەیازەکان نووسراون و دیرۆکی تۆژینەوە ئاڤێستاییەکان و بنەماکانی زمانەوانیی ئاڤێستا کراوە و پێرستێکی هەموو ئەو سەرچاوانەش نووسراوە کە دەکرێ بۆ ناسینی ئاڤێستا سوودیان لێ وەربگیرێت.

(G,Morqenstieme): Orthoqraphy and Sound – System of the Avesta, NTS, xll, 1942.

ئەم بەرهەمە وێڕای پێداچوونەوەی دەزگای دەنگسازی لە ئاڤێستای سەردەمی ساسانییەکاندا، چەند

بیروڕایەکیشی سەبارەت بەقۆناغەکانی کاملبوونی بواری دەنگسازی لە زمانە ئێرانییەکاندا لەخۆ گرتووە.

(K,Hoffman): Altiranisch – "Handbuch der Orientalistik, Abt,Ivbd, Iranistik" I,Abschritt, Linquistik, leiden – Koln,1958.

ئەم کتێبە بریتییە لە بەراوردێکی کورتی نێوان تایبەتمەندییەکانی دەنگسازی و ڕێزمانیی زمانەکانی ئاڤێستا و پارسیی کۆن و، هەروەها کورتەیەک لە مەڕ مەسەلە بنەڕەتییەکان و بارودۆخی ئەم دوو زمانە لە بواری هاوسەردەم بوونیاندا.

٢- (چاپکراوەکانی دەقی ئاڤێستا):

(H,Reichelt): Avesta Reader Texts, Notes, Glossaty and Index, Strassburq, 1911

ئەم چاپە دەقێکی وانەیی زۆر جوانی ئاڤێستایە لەگەڵ هەڵبژاردەیەکی زۆر باش لە دەقە ئاڤێستاییەکان و شیکردنەوەی وشەکانیان.

(F,Spiegel): Avesta dieheiliqen Sdhriften der parsin, zam Ersten, Maleimim Geundtexte Sammt der Huzvarisch – Udersetzunq herusqeqehen, Bdi – II, 1853 -1858

لەم چاپەشدا دەقێکی فارسی ناونجی هاتووە کە گەلێک بەسوود و بایەخدارە.

(K, Geldner): Avesta, die heiliqen BucherderParsen, Bdi – III, Stuttqart, 1886-1895.

ئەم چاپە پێداچوونەوەیەکی ڕەخنە ئامێزە کە پشتی بە بەیاز و دەستنووس بەستووە و تا ئێستاش وەک سەرچاوەیەکی بڕوا پێکراو بۆ لێکۆڵینەوەی ئاڤێستا دەناسرێت.

(K,Geldener): codies Avesticiet Pahlavici Bibliothecae universitatis Hafnensis Vol, vII – Ix, K – 5(1937, 1938, 1939): vol, x–xi, K, 3a, K 3d, - L(1941, 1942): Vol, xii, K – 7, K- 25 (1944).

ئەم چاپە نووسینەوەیەکی ڕێکوپێکی باشترین دەسنووسەکانی ئاڤێستایە کە لە -کوبنهاگن-دا بوون.

٣ - (وەرگێڕانە چڕوپڕەکانی ئاڤێستا):

(J, darmesteter): Lezend – Avesta, Iyadukteon nouvelle avek commentaire hes-torique etphelologique, Vol, I – III,pares, 1892 – 1893, 2nded: pares, 1962.

ئەم وەرگێڕدراوە لە بواری زمانەوانییەوە لە برەو کەوتووە، بەڵام لە بواری شیکردنەوەی هەندێ لایەنی ئاڤێستا هەنووکە جێی سەرنجە.

(F,Wolff): Avesta, die heilipen ducher derparsen, udersitzt auf der Grundlaqe Warterduch, strassdurq, 1910:

ئەم کتێبە بەگشتی وەرگێڕانێکی پەسندکراوی ئاڤێستایە و تا ئێستاش زۆر قسە و باس و لێکۆڵینەوەی لەخۆی گرتووە، بەشی گاتاکان کە لەم کتێبەدا هاتووە لەلایەن - بارتولە - وە وەرگێڕدراوە و خراوەتە ناو ئەم کتێبەوە. و... تاد.

٥٤- یەزێشنە وشەیەکی پالەوییە و لە ئاڤێستادا (یەسنە)یە بەواتای پەرستش و ستایش و ڕازو نیاز، ئەم وشەیە بۆتە ناوی مەراسمی نوێژ و پەرستش لە ئاتەشگەکاندا. پێشتر هەشت مۆبەد ڕابەرایەتی ئەم ڕەسم و یاسایەیان لە ئەستۆدا بوو، بەڵام ئەمڕۆ تەنیا دوو مۆبەد بەناونیشانی (زەوت) و (ڕاسپی) ئەم ئەرکە بەڕێوە دەبەن واتە سەردەستەیی و سەرۆکایەتی ڕەسم و یاساکە دەکەن. شایانی گوتنە کە هیچ غەیرە زەردەشتییەک مافی بەشداریکردن و دیتنی ئەو ڕەسم و یاسایەی نییە، چونکە مەراسیمێکی هەرە تایبەتە. بەر لە ئوستاد

پوور داود تەنیا سێ کەسی دیکەی غەیرە زەردەشتی توانیویانە بەشداریی تێدا بکەن، ئەویش لە ئاکامی هەوڵ و کۆششی زۆریان بۆ ناسین و ناساندنی ئاڤێستا و ئایینی زەردەشت ئەو شەرەفەیان پێ بەخشراوە کە ئەوانیش بریتین لە: (هۆگ) لە ئەڵمانیا و (جاکسۆن) لە ئەمریکا و خاتوو (مەنان)یش لە فەرەنسا.

٥٥- ئەو بەرهەمانەی کە وەکو کتێب بەزمانی کوردی و لەسەر ئاڤێستا و ئایینی زەردەشت نووسراون یا وەرگێڕدراون و (کەوتوونەتە بەر دیدی من -بێجگە لە کارەکانی گیان شادان شاکر فەتاح و گیوی موکریانی) بریتین لە:

«١- زمانی ئاڤێستا، سۆکۆلۆف، وەرگێڕان و لێدوان و بەراوردکردنی لەگەڵ زمانی کوردیدا: محەمەد ئەمین هەورامانی، بەغدا، ١٩٨٨.

٢- زەردەشت و زمانی خۆرئاوا، دوش کیمن و. (لە فارسییەوە): جەمال ئەحمەد زادە، سلێمانی ٢٠٠٠.

٣- فەرهەنگی ئیریەن ڤاچ، محەمەد ئەمین هەورامانی، بەغدا، ١٩٨٦.

٤- ئۆل و فەلسەفەیا زەرادەشت ل ناڤ کوردێن میدی، میرئال زیلانی، چاپی یەکەم ١٩٩٦ چاپخانەی هاوار، دهۆک.

٥- وەهای گوت زەردەشت و. (لە فارسییەوە): عەلی نانەوا زادە، چاپی یەکەم ٢٠٠١ هەولێر.

٦- زەردەشت وەهای گوت و. (لە عەرەبییەوە): ڕەووف ئەحمەد ئالانی، چاپی یەکەم ٢٠٠٢ سلێمانی.

٧- پوختەیەک لە بیروباوەڕی زەردەشتی، ر.س. زێهنەر و. ئازاد حەمە شەریف، چاپی یەکەم ٢٠٠٠ میدیا/هەولێر.

٨- زەردەشت و ئامۆژگارییەکانی، هاشم رەزی و. م. گۆمەیی، چاپی یەکەم سوید ١٩٩٢.

٩- ئاڤێستا، جەلال ئەمین بەگ، چاپی یەکەم ١٩٩٩.

١٠- کورد لەناو ئایین و مێژوودا، ئیبراهیم عومەر، چاپی یەکەم سلێمانی ١٩٧٢.

١١- ئاڤێستا، ئەنداز حەوێزی، چاپی یەکەم سوید ١٩٩٢».

٥٦- گەئوش ئەورڤەنە واتە ڕۆحی خیلقەت، ئەوەی کە هەندێ لێکۆڵەری ئەورووپی بەواتای - ڕۆحی گا-ی لێک دەدەنەوە هەڵەیە. وشەکە پێکهاتووە لە دوو بەشی (گەئووش + ئەورڤەن)، بەشی یەکەم واتە گەئو یا گەو یانخود گاو بەواتای جیهان، خیلقەت، ئەفراندن، دێت و بەشی دووەمیش واتە ئەورڤەن یا ئورڤەنە یانخود ئوروا بەواتای ڕۆح، ئەرواح دێت و سەرجەم واتە(ڕۆح / ڕەوانی خیلقەت).

٥٧- خشەترە واتە هێز و توانایی و دەسەڵات، لە ئاڤێستادا بەواتای سەروەری و پاشایەتی هەتاهەتایی هاتووە.

٥٨- ئارمەیتی (ئارمەئێیتی) واتە پاکی و سادەیی و خۆشەویستی کە بۆتە بەشێک لە نیشانەکانی ئاهوورامەزدا و دواتر (سپەند/ سپەنت)ی پێ زیاد کراوەوبۆتە سپەنت ئارمەیتی یانخود سپەندارمەز کە بەیەکێک لە ئەمشاسپەندەکان دەناسرێت.

٥٩- گشتاسپ بەواتای ئەسپی ئامادە دێت، لە ئاڤێستادا زۆرتر (ویشتاسپە) هاتووە کە دەڵێن کوڕی (لەهراسپ)ی شای کەیانییە کە زەردەشت لە سێیەمین ساڵی پاشایەتی ئەودا سەری هەڵداوە و ئەویش ئایینەکەی قبوڵ کردووە و کەوتۆتە شوێنی و بۆتە پێڕەوی کە ئەم کارەشی بۆتە هۆی دوژمنیی (ئەرجاسپ)ی تووارنی لەگەڵیدا. ئاڤێستا زۆری بایەخ بەم کەسایەتییە داوە و هەر خودی زەردەشت لە گاتاکاندا چوار جار ناوی دێنێت و ڕێزی لێ دەگرێت.

٦٠- مەنسەرە یا مانتەرە واتە کەلامی پیرۆزی ئەهوورایی، دوعا و نزایەکە کە بەواتای ئاڤێستا پەری و جادووگەرەکان دوور دەخاتەوە. هەروەها بۆتە بەشێک لە زانستی پزیشکی لە بواری سایکۆلۆژییەوە، مەنسەرە دەرمانی کاتی خۆی بایەخی زۆری هەبووە و ئەمڕۆش لە بواری دەروونزانی و هیپنۆتیزمدا بەرجەستە بۆتەوە.

٦١- فەرشوشتەر، فەرەشوشتەرە یانخود فەرەش ئوشتەر بەواتای خاوەنی وشتری کارا و بەهێز هاتووە.

فەرشوشتەر هڤوگڤە یەکێکە لە یەکەمین شوێنکەوتووانی زەردەشت و برای جاماسپە کە هەردووکیان وەزیری گشتاسپ بوونە...

٦٢- لە ئاڤێستادا ئەوە ڕۆحی خیلقەتە کە ئاوەها پرسیارێک لە یەزدان دەکات، بەڵام دەبینین کە لە دیکەی ئایینەکاندا شەخسەکان بۆ خۆیان قسەیان لەگەڵ خودا کردووەو...! بەتایبەتی دەتوانین ئاماژە بەمووسا و عیسا و ئیبراهیمی ئازەر بکەین کە بەپێی ڕیوایەتە دینییەکان هەرکامە و پرسیارێکی ئەوتۆیان لە خودا کردووە و گوایە خوداش وەڵامی داونەتەوە!

٦٣- ئەم بڕگەیەی گاتا پیرۆزەکانی ئەشوو زەردەشت هێشتاش لە گۆرانییەکی هەورامانندا ماوەتەوە و گەرچی هەندێ ئاڵوگۆڕی بەسەردا هاتووە ئەویش لە بواری داڕشتنەوەی خودی شیعرەکاندا، بەڵام دەبینین لە مەعناو ناوەرۆکدا هەروەک خۆی پارێزراوە، ئەمەش ئەو ڕاستییەمان بۆ دەردەخات و دەیسەلمێنێ کە گۆرانیی هەورامان و بەتایبەتی (سیاجامانە / سیاچەمانە) لە ناخی ئاڤێستادا هەڵقوڵاون و کورد سەرەڕای ئەو هەموو زەبر و زەنگ و کوشت و بڕەی عەرەب، هێندە خاوەنی هۆش و بیری ورد بووە کە توانیویەتی بیروبڕوا و ئاسەواری ئایینە پێشکەوتووەکەی خۆی لە ڕێگای جۆربەجۆر و بەشێوازێکی ژیرانە بپارێزێت و نەهێڵێت کە هەموو شارستانەتەکەی لەژێر تۆزی خنکێنەری سوپای هێرشبەر و داگیرکاردا بۆ هەمیشە بشاردرێتەوە. ئەو گۆرانییەی کە باسم کرد ناوی (گەردوون چی بکەم)ە و گەرچی دەچێتە خانەی بەزمی گۆشی یا (خاو)ەوە، بەڵام بارو ڕیتمێکی حەزین و خەماویی هەیە و ناوەڕۆکەکەی باسی خەم و پەژارە و ناڕەزامەندیمان بۆ دەکات، ئەمڕۆ لە سەربەندی ئەم گۆرانییەدا دەڵێین:

(گەردوون چی بکەم چیم دەسەڵاتە//ڕۆحم ئێشکچی دەوری باڵاتە).

٦٤- یەسنا هاتی ٢٩ بەندەکانی ٢و٣و٤ بەتایبەتی ئەو ڕاستییەمان بۆ دەردەخات کە بنەمای ئایینی زەردەشت لەسەر ئەقڵانییەت و شعوور و دەرک پێکردن و ناسین دامەزراوە نەک بڕوا هێنان و تەسلیم بوونێکی دۆگم و کوێرکوێرانە کە (هەرچی خوا ویستی هەر هەمان دەبێت و مەشییەتی ئیلاهی و فەزاوقەدەر بەدەستی مرۆڤ نییە و ناگۆڕدرێت و...) بەڵکو لە ئایینی پیرۆزی ئەشوو زەردەشتدا هەموو شتێک دەبێ بەهاوکاری و هاوفکری و یاریدەی دوو لایەنەی بیروهۆش و بڕست و توانا بکرێت و مرۆڤیش هاوکارێکی سەربەست و بەختیاری یەزدانە نەک هەر تەنیا (عەبد و بەندەیەکی زەبوون و زەلیل و...!

٦٥- لە ئاڤێستادا ڤەهوومەن یا (ڤەهوومەنەنگە)ی پێ دەگوترێت بەواتای سرشتی چاک و ئەندێشەی ڕووناک، هەندێ جاریش وەک (ڤەهیشتەمەنە) هاتووە بەواتای باشترین سرشت یا چاکترین ئەندێشە. لە پالەویدا (وەهمەن) و لە فارسیی ئەمڕۆدا بۆتە بەهمەن، یەکێکە لە ئەمشاسپەندەکان و نیشانەکانی ئەهوورە مەزدا و هەرواش یازدەهەمین مانگی ساڵە واتە دووهەمین مانگی وەرزی زستان.

٦٦- سپیتمان / سپیتام ناوی بنەماڵەی زەردەشتە و لە گاتەکاندا حەوت جار لە جێی ناوی زەردەشت هاتووە و زۆر جاریش وەک سپیتمان زەردەشت یا زەردەشت سپیتمان دێت بەواتای نژادی سپی و هەرواش بەواتای سرشت و کەسێتیی چاک و ڕووناک.

٦٧- مەگە بەواتای لێژنەی پیاوە ئایینییەکانی زەردەشتی هاتووە و هەندێ کەسی تریش لایان وایە کە لە (موغ)ەوە وەرگیراوە یانخود (مەگە) هەمان (موغ)ە کە دەبێتە پێشەوای ئایینی لە ئایینی ئەشوو زەردەشتدا.

٦٨- (هات)ی ٣٠ لە یەسنا لە ڕاستیدا دەبێ وەکو شافەسڵی گاتەکان یانخود وەک (د. محەمەدی موقەددەم) دەڵێت: دەبێ وەک بناغە و بنەمای ئایینی زەردەشت سەیر بکرێت، چونکە هەم دوو خاڵی سەرەکیی (چاکە) و (خراپە) شی دەکاتەوە و بەمرۆڤیان دەناسێنێت و هەم باس لە سەربەستیی مرۆڤ دەکات بۆ هەڵبژاردنی ڕێبازی ژیان و بیر و بڕوای خۆی و مەسەلەی (جەبر) و (تەسلیم) بەلاوە دەنێت و ڕەدی دەکاتەوە و دەڵێ هەموو کەسێک سەربەست و ئازادە لە هەڵبژاردنی ژیان و بیروڕاو دیاریکردنی چارەنووسی خۆیدا و ڕێگاکەش پیشان دەدات و ئیدی هیچ زۆر لێکردن و سەرکوت و ترساندن و هەڕەشەیەک لە ئارادا نییە، ئەوەی هەیە

ئەشق و ئەقڵ و ئاوەز و مەنتق و هەڵسەنگاندنە و هیچی تر. دیارە (جاڕی مافی مرۆڤی کورش کەبیر)یش کە بناغەییترین تێکستی یاسای مرۆڤایەتییە لە جیهاندا و ئەمڕۆ دیوارەکانی تەلاری ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکانی پێ ڕازاوەتەوە، هەر لە هاتی ۳۰ و لە ئەدەبیاتی هەرە ئینسانی و پێشکەوتوو و ڕاستەقینەی زەردەشت سەرچاوەی گرتووە.

٦٩- دوو گەوهەری هەمزاد یانخود دوو ئەسڵی دووانە (جمک) بریتین لە: (سپەنتا مینۆ) و (ئەنگەرە مینۆ) واتە هێزی چاکە و هێزی خراپە کە بوونەتە دوو ئیزەدی دژ بەیەک و تا هەتایە هەرواش دەبن تاکو لە کۆتایی جیهاندا چاکە سەردەکەوێت و خراپە لە ڕیشە دەکنرێت. بەپێی ئەدەبیاتی ئاڤێستا پێش بەدیهاتنی ئەم دوو دیاردە دژ بەیەکە، جیهان هیچ جۆرە جموجوولێکی تێدا نەبووە، بەڵام کاتێ ئەوان هاتنەدی (پێکەوەو لە یەک ئان و ساتدا بەدی هاتن، هەر بۆیەش پێیان دەگوترێ جمک/ دوانە/ هەمزاد)، ژیان و مەرگیش بەدی هاتن کە مەبەست لە ژیان هەمان چاکەیە و مەرگیش هەمان خراپە. هەبوونی ئەم دوو گەوهەرە دوانەیە بۆتە هۆی ئەوەی هەندێ کەس بەهەڵەدا بچن و بڵێن کە گوایە ئایینی زەردەشت ئایینێکی دوو خواییە! واتە ئەوان ئەهوورا مەزدا بەهەمان سپەنتا مینۆ واتە خوای چاکە و ئەنگەرە مینۆیش بەخوای خراپە ناو دەبەن! کەچی دەبێ بڵێم ئەو بۆچوونە زۆر هەڵەیە و ڕاستییەکەی ئەوەیە کە ئەو دوو ئەسڵە وەک دوو هێزی دژ بەیەک پێوەندییان بەهزر و بیر و کردار و گفتاری خودی مرۆڤەوە هەیە و بەس، سەرەڕای ئەوەش ئاڤێستا بەئاشکرا پێمان دەڵێ کە (درۆ و خراپە و تاریکی) لە بنەڕەتدا بوونیان نەبووە و نییە، بەڵکو ئەوە ئاکامی نەبوون و نەمانی چاکەیە کە هەست بەخراپە دەکرێت و نەبوونی ڕاستییە کە درۆ دێتە ئاراوە و نەمانی ڕووناکییە کە تاریکی بەدی دەکرێت.

٧٠- پادافرە یانخود پاد ئەفرە لەو پالەویدا (پاتە فراس)ە و بەواتای سزا و جەزای کاری خراپ دێت (سزادان).

٧١- ئەیدون لە ئاڤێستادا (ئەت) و لە پالەویدا (ئەتوون)ە و بەواتای (ئاوەها / ئامین) دێت. ئەیدوون بێت واتە ئاوەها بێت. ئەم وشەیە لە عەرەبیدا بۆتە (ئامین) کە پاش هەر نزا و پاڕانەوەیەک دێت، لە ئاڤێستاشدا پاش هەر نزایەک دەڵێت «ئەت جەمیاد یەسە ئافرینامی» واتە ئاوەها بێت کە من دەخوازم.

٧٢- ئەم کۆپلەیەش جوانتر ئاشکرای دەکات کە زەردەشت پەیامەکەی خۆی بەجەماوەر ڕادەگەیەنێت و دەڵێت بەئاوەز و ئەقڵ و ئەندێشەوە بیری لێ بکەنەوە، ئینجا گەر پێتان باش بوو وەری بگرن، لە ئایینی زەردەشتدا بڕواهێنان و پەسەندکردن و هەڵبژاردن دەبێ بەویست و خواست و ئاگایی و دڵخوازی بێت، ئەویش لە ڕووی زانیاری و بیرکردنەوە و ناسینەوە نەک لەترسی زۆر و سەر بڕین و تیغی تیژی شمشێر یا بەهەڕەشە و ترساندن لە سووتاندن! سەربەستی ئەسڵێکی پیرۆز و ئینسانییە کە هەموو مرۆڤ هەوڵی بۆ دەدات و لە پێناویدا خوێنی خۆی دەبەخشێت، بۆیە زەردەشت ئەو مافە ڕەوایە و ئەو ئەسڵە پیرۆز و بنەڕەتییە بەزۆری شمشێر و... پێشێل ناکات، بەڵکو دەیپارێزێت و ڕێزی لێ دەگری تەنانەت بۆ هەڵبژاردن و پەسەندکردنی پەیام و ئایینە ئاسمانی و ئینسانییەکەی خۆیشی.

٧٣- دەئێڤە - دێو - مەبەست هەمان جانەوەری ئەفسانەیی نییە، بەڵکو لە سەردەمی پێش زەردەشتدا بوویە ناوی خودا ئارياييیەکان لە نێوان خەڵکی ئێران و هینددا، هێشتاش لە ئایینی هیندیدا هەر وشەی سانسکریتی دێڤ بەمەعنای خودا و پەروەردگار دێت، بەڵام زەردەشت هات و ئەو تەعبیرەی سڕییەوە و خوداوەندە زۆرەکانی (سیستەمی چەند خودایی) نەفی کردەوە و تایبەتی دا بەدەسەڵاتدارە درۆپەرست و ستەمکارەکان. ئەم وشەیە لە زۆر شوێنیشدا بەواتای درۆ هاتووە.

٧٤- پێشینان لایان وابوو جیهان حەوت(وڵات / بووم/ هەرێم)ە و ئێرانیش بەحەوتەمین هەرێم دەژمێردرا. ناوی حەوت وڵاتەکە بریتییە لە (ئەرزە، سەوە، فرزەفشە، ڤیدزەفشە، ڤەرڤەیەرشەت، ڤەرڤەزەرسەت، خونیرەس بامی) وڵاتی خونیرەس، بامییش بریتی بوو لە حەوت هەرێمی وەک (تازەکان، ئێران، مازیندەران، ڕووم، تووران، چینستان و هیند). کە وابوو حەوت وڵات واتای هەموو جیهانی دەگەیاند.

٧٥- ڤیڤەنگەهان / ڤەیڤەنگەهان یانخود ڤیڤەنگهەوەت ناوی باوکی (جەمشید)ە و یەکێکە لە ناودارانی مێژووی هیند و ئاریایی کە دەڵێن یەکەم کەس بوو شیرەی (هەوم)ی دۆزییەوە و خاسیەتەکانی ناسی و خواردییەوە کە بووە هۆی ئەوەی کوڕێکی نەمر و ناوداری هەتاهەتایی وەکو جەمشیدی ببێت.

٧٦- (جەم/ جەمشید) لە ئاڤێستادا (یەمە)، لە پالەویدا (یەمەک/ جەمەک) و لە سانسکریتدا (یەمە) کوڕی ڤەیڤەنگەهان پاشای مەزنی پیشدادی و جێنشینی (تەهموورس)ە. ئاسن و هەندێ کەرەستەی پێشکەوتووی شەڕ بۆ سەردەمی خۆی، ئەو دای هێنا و دروستی کرد و هەرواش جەژنی نەورۆزی داهێنا، بۆیەش دەڵێن (نەورۆزی جەمشیدی). ئەفسانەکان دەڵێن جەمشید ٦٥٠ ساڵ پاشایەتیی کرد کە لە ٣٠٠ ساڵی سەرەتایدا مەرگ و نەخۆشی لە ناو مرۆڤدا نەبوو، ئەویش لەبەر ئەوەی کە جەمشید پاشایەکی دادگەر و جوامێر بوو، بەڵام دواتر خۆی لێی گۆڕا و گومڕا بوو، هەستی بەخۆ زلبینی کرد و گوتی «من خودام» بەو هۆیەوەش وڵات پڕ بوو لە ستەم و خراپە و مەرگ و نەخۆشی. دواتر جەمشید هەڵات و ١٠٠ ساڵ ئاوارە بوو تا ئەوەی کە زوحاک لە نزیک دەریای چیندا دۆزییەوە و لە ناو قەدی دارێکدا بەمشارێک کردیە دوو لەتەوە، هەر ئەوەشە کە ئاڤێستا هەندێ جار بەتاوانبار ناوی دەبات. لە ئەفسانە (سامی)یەکانیشدا جەمشید و سلێمان هەر بەیەک کەس زانراون ئەویش بەهۆی هەندێ تایبەتمەندیی هاوبەشیانەوە وەک زاڵبوونیان بەسەر دێو و درنج و زانینی زمانی گیانداران و ڕۆیشتن بەئاسماندا و... تاد.

٧٧- لە ئایینی زەردەشتدا خۆر (هڤەرە) سەرچاوەی گەرما و ڕووناکییە و زەویش ژینگە و پەناگەی مرۆڤە، هەر بۆیە ڕێزیان لێ دەگیرێت بەتایبەتی لە خۆر وەک ڕووناککەرەوە و وزە بەخش و سەرچاوەی ڕاستی و پاک و خاوێنی، نەک بەو چەشنەی هەندێ ناشارەزا بەخۆر پەرستی تەعبیری دەکەنەوە و ڕاستییەکان یا بەئەنقەست و بۆ چەواشەگەری یانخود لە ڕووی نەزانییەوە ئاوەژوو دەکەن. زۆربەی لێکۆڵەران لەسەر ئەو ڕایەن کە لەم بەشە و بەشەکانی دواتریشدا زەردەشت بەگژی ئایینی میهر پەرستی (میترائیسم)دا چۆتەوە کە پێڕەوەکانی (گا)یان لە شوێنێکی تاریکدا سەر دەبڕی و قوربانیی خوێناوییان پێشکەشی خوداکان دەکرد و خۆیان لە ڕووناکی و تیشکی هەتاو دەشاردەوە. بەهەر حاڵ خۆر لە فەلسەفەی زەردەشتدا تەنیا وەک سیمبولی پاکی و خاوێنی و بێ گەردی و ڕووناکی ڕێزی لێ دەگیرێت، نەک وەکو پەرستش و...

٧٨- گرەهمە و کەرپەن و کەوی و ئوسیج هەریەکە ناوی هۆزێکی دوژمنن کە پێشەوای دێو یەسنا واتە درۆپەرستی و دوژمنی مەزدیەسنا و ئایینی زەردەشت و دژی کردار و زمان و ئەندێشەی چاکبوونە.

٧٩- تەعبیری - دوورکەرەوەی مەرگ - یانخود - ژیان و هێز و توانا بەخش - بۆ هەوم بەکار دێت کە لە ئاڤێستادا (هەئومە)یە. ئەویش ناوی گیایەکی پیرۆزە کە دەگوشرێت و شەربەتێکی تایبەتی ئایینیی لێ دروست دەکرێ کە لە ڕەسم و یاسای تایبەتدا دەخورێتەوە. ئەم گیایە تایبەتمەندیی پزیشکیی هەیە و ئەمڕۆش ئاوەکەی بەکوڵاوی دەخۆنەوە. هەوم بەسەروەر و سوڵتانی هەموو گژ و گیا و ڕووەک ناسراوە و لە بەشەکانی دوای - گاتا-کان لە ئاڤێستادا ڕێز و جێ و بایەخی تایبەتی هەیە.

٨٠- یەکەم، سرووش (سرەئوشە) واتە بیستن و گوێڕایەڵی و فرمان بردن بەتایبەتی بۆ ئەمر و فرمانی ئیزەدی و کەلامی یەزدانی،

دووەم، سرووش ناوی یەکێک لە گەورە ئیزەدەکانی ئایینی مەزدیەسنایە و دەڵێن لە ڕۆژی پەسڵاندا دەوری هەیە لە داوەری و هەڵسەنگاندنی کردەوەی ئەرواحدا و لە جیهانیشدا سیمبولی گوێڕایەڵی و دروستکاری و ڕاستگۆییە،

سێیەم، سرووش ناوی حەڤدەهەمین ڕۆژی هەموو مانگێکە کە ڕۆژێکی پیرۆزە و جێی ڕێز و حورمەتی تایبەتییە،

چوارەم، ئەگەر سرووش و ئەرکەکانی ڕۆژی پەسڵانی لەگەڵ (شەفاعەتی پێغەمبەر و... لە ئیسلامدا) پێکەوە بەراورد بکەین زۆر شتمان بۆ ڕوون دەبێتەوە و...!

٨١- کۆپلەی چواردە، (دوایین کۆپلەی هاتی ٣٠ی یەسنا) کە باسی خۆبەخشینی ئەشوو زەردەشت دەکات لە

شیعرێکی (نیچە)دا بەجوانی ڕەنگی داوەتەوە بەناوونیشانی - هەژاریی ئەو دەوڵەمەندە - کە دانەری ئەم بەرهەمە ئەویشی وێڕای سەرجەم شیعرەکانی نیچە بەناوونیشانی - ئێستا لە نێوان دوو هیچدا- وەرگێڕاوەتە سەر زمانی کوردی و لە پەراوێزی شیعرەکەشدا ڕەنگدانەوەی ئەم کۆپلەیەی گاتانم هێناوەتەوە و ئاماژەم پێ کردووە. گەر بەوردی لە شیعرەکە ڕامێنین بۆمان دەردەکەوێت کە وێڕای کاریگەریی ئەو کۆپلەیە لە سەری، خودی شیعرەکە سەرجەم ئاوێنەیەکی سافی فەلسەفەی هەرە قووڵی زەردەشتە و من پێم وایە کە هەر ئەوەش بۆتە هۆی ئەوەی کە ئەم فەیلەسووفە ناودارەی ئەڵمان بەرهەمێکی مەزنی وەک - ئاوای گوت زەردەشت - و چەندین شیعری نایاب و پڕ واتا لەو بوارەدا بخولقێنێت.

٨٢- (ئاتەر، ئاتەرەم، ئاتەرش) واتە ئاگر، ئاهێر، ئایێر. (ئازەر)یش هەر لەم وشەیە گیراوە و بۆتە ناوی ئیزەدی پاسەوانی ئاگر. نۆیەمین ڕۆژ و مانگی زەردەشتی ئەم ناوەی لێ نراوە بەواتای نوور و ڕووناکی، (ئادریان)یش واتە پەرستگەی زەردەشتی هەر لەم ناوە وەرگیراوە و واتای شوێنی ئاگر (ئاتەشگە) دەگەیەنێت.

٨٣- یەکەم، خڤەرەتات / هەئورڤەتاتە کە دواتر گۆڕدراوە بە(خورداد) ناوی شەشەمین ڕۆژی هەموو مانگەکان و سێیەمین مانگی ساڵیشە و یەکێکیشە لە ئەمشاسپەندان (ئیزەد)ەکان و نوێنەری پێگەیشتوویی و کەماڵی ئەهوورە مەزدایە. (هەئوور) واتە کامڵ، هەموو، تەواو. (داد/دات)یش واتە قانوون، یاسا، عەدل و داد.

دووەم، ئەمەرەتاتس/ ئەمێرەتات ناوی حەوتەمین ڕۆژی مانگەکان و پێنجەمین مانگی ساڵیشە و واتای نەمری و جاویدانی دەدات، کورتکراوەکەی (ئەمورداد)ە و ئەمیش یەکێکە لە ئیزەدەکانی زەردەشتی کە پاسەوانی ئاوی پێ سپێردراوە، ئەم ناوە واتە ئەمەرەتات لە ئاڤێستادا هەمیشە لەگەڵ ناوی خورداد دا دێت کە بەهەردووکیانەوە واتای کامڵبوون و نەمری و ژیانی هەتایی دەگەیەنن.

٨٤- سوشیانت یا سوشیانس واتە ڕزگاریدەر، زۆر جاریش بەواتای پێشەوای ئایینی دێت. لە ئایینی زەردەشتدا چەند پێشەوایەک هەنە کە دواتر سەرهەڵدەدەن بۆ ڕزگارکردنی مرۆڤ کە پێیان دەڵێن سوشیانس، لە بڕگەکانی ١٢٨و١٢٩ی (فەروەردین یەشت)دا ناوی هەموو ئەو (سوشیانت)انە هاتووە و ئێمەش لە جێی خۆیدا باسیان دەکەین.

٨٥- رەد، لە ئاڤێستادا (رەتوو) و لە پالەویدا (رەت) نووسراوە بەواتای دلێر، زانا، سەروەر، پێشەوای ئایینی. کاتێ لە ئاڤێستادا دەڵێین (رەدان) مەبەست لە هەموو ئەو کەسانەیە کە خاوەن بەهرەن لە زانست و دلێری و جوامێریدا و دۆست و پشتیوانی ئایینی زەردەشت و ئەهوورە مەزدان.

٨٦- ئەم بڕگەیە یەکێکە لە سەختترین و ڕەمزاویترین بەشی هەموو (گاتا)کان و بۆتە هۆی دەربڕینی دەیان بۆچوونی ئاڵۆز و دژبەیەک لەلایەن ئاڤێستاناسەکان و بەتایبەتی ڕۆژهەڵاتناسەکانەوە، چونکە ئەو دەستەواژەیەی کە ئێمە بە(١٠ بڕست) تەعبیرمان کردووە، لە وەرگێڕانی وشە بەوشەی دەقە ئاڤێستاییەکە لەلای ڕۆژهەڵاتناسەکانەوە بۆتە ١٠ ماین و ئەسپ و حوشترێک! کەچی زۆر توێژەری دیکەی وەک (کانگا) و (تاراپورواڵا) و (دوستخوا) و...یش پێیان وایە کە ناوی ئەو گیانلەبەرانەی لەم بڕگەیەدا هاتووە ڕەمزی و سیمبولینە بەم چەشنە- ١٠ ماین واتە دە هەستی سەرکەش و ئاڵۆز و فریودەر لە ناخی مرۆڤدا و دە ئەسپ واتە ئەقڵ و ئەندێشەی مرۆڤ کەبە سەر ئەو دە هەستە سەرکەشەدا سەردەکەوێت و ڕێبەرایەتیان دەکات بەرەو چاکە و حوشتریش دوایین قۆناغی ئەو گێرە و کێشەیەیە و گەیشتنە بەنووری ئیزەدی و ڕووناکایی ئەبەدی، منیش بەسەرنجدانە ئەو ڕاستییەی کە وشەکە لە بنەڕەتدا نەک بە(ئوشت) بەواتای حوشتر، بەڵکو (ئووش) بەواتای نوور و ڕووناکی هاتووە، پێڕەوی (کانگا و تاراپورواڵا و دوستخوا)م کرد و دەستەواژەی (دە بڕست)م هەڵبژارد بەمەعنای دە هێز و دە قۆناغی توانا.

٨٧- ئوسیخش لە (ڕیگ ڤیدا)دا (ئوسیج)ە کە وەکو ناوی (کەرپەن و کەوی)یەکان دراوەتە پاڵی سەرکردەکانی دێو یەسنا واتە درۆ پەرستان و بەگشتیش نازناوێکە بۆ لایەنی دژی زەردەشت و ئەهوورە مەزدا.

٨٨- وشەی گەنا / جەنا (Gana) واتە ژن (ژەنی) لە هەورامیدا، لە سانسکریتدا (جەن) دەنووسرێت بەواتای

زایین (بە دنیا هێنان)، لە ڕیگ ڤیداشدا (جنە) هاتووە هەر بەواتای ژن و وشەی (Gune)ی یۆنانیش هەر بەهەمان واتایە کە هەموویان زۆر لێک نزیکن و دەتوانین بڵێین لە یەک بنەماڵەن.

٨٩- (چینوەتو پەرەتووم) واتە پردی چینوەت کە دواتر لە ئیسلامدا گۆڕدراوە بەپردی سیرات. هەروەها ناوەڕۆکەکەیشی گۆڕدراوە، چونکە لە ئاڤێستادا کاتێ دەڵێ پردی جینوەت مەبەستی (گوزەرگەی داوەری) یە و بەو شێوە توند و تیژ و ترسێنەرەش نییە کە لەمەڕ پردی سیرات بیستوومانە.

٩٠- فریانە یەکێکە لە ئەمیرەکانی تووران زەمین کە ئایینی زەردەشتی پەسەند کرد و داوای لە خزم و کەسوکارەکەی کرد کە ئەوانیش ڕوو لەو ئایینە بکەن. فریانە یەکێکە لەو توورانیانەی کەلە ئاڤێستادا ڕێزی لێ گیراوە و ئەو نازناوەی پێ بەخشراوە واتە (فری) کە بەواتای دۆستایەتی و خۆشحاڵکردن دێت، ئەویش چونکە ئەو توورانییانەی کە ئایینی زەردەشتیان قبووڵ دەکرد دەگمەن بوون و توورانییەکان زۆربەیان دوژمنی ئێرانییەکان بوون و ناوی ئەفراسیاب و ئەرجاسب لەم بوارەدا زۆر بیستراوە و پیشاندەری ئەو دوژمنایەتییەیە لەگەڵ ئێرانییەکان و ئایینەکەیان کە هەمان ئایینی زەردەشت بووە. شەڕ و ناکۆکیی نێوان ئێرانی و توورانییەکان لە ئاڤێستادا وەک شەڕی نێوان مەزدا و دێو یا ڕاستی و درۆ ناسراوە و ئاڤێستا بڕواهێنانی فریانە دەکاتە بەڵگەیەک بۆ ئەوەی پیشان بدات کە مرۆڤ دەتوانێت بیر بکاتەوە و ئاستەنگێکی وەکو دێوی درۆ وەلانێت و بگەڕێتەوە سەر ڕێگای ڕاست. هەر لەم ڕوانگەیەشەوە پێم وایە وا باشترە ئەو بڕواهێنانەی فریانە وەکو بارێکی فەلسەفی سەیر بکرێت و زۆرتر و وردتر بخرێتە بەر سەرنجەوە.

٩١- هیچدەسپ لە ئاڤێستادا (هەئەجەت ئەسپا)یە بەواتای خاوەنی ئەسپی زۆر. هیچدەسپ پێنجەمین نەفەرە لە پشتی سپیتمان (ئیسپەنتمان) و دەبێتە باپیرە گەورەی زەردەشت. شەجەرەی ئەشو زەردەشت لە بوندەهێشدا بەم شێوەیە نووسراوە- زەردەشت کوڕی پوروەشەسپ کوڕی پیتەرەسپ کوڕی ئەرودەسپ کوڕی هیچدەسپ کوڕی شەخشەئوش کوڕی پیتەرەسپ کوڕی هەردەئەرەشنە کوڕی هەریدار کوڕی سپیتمان.

٩٢- پێشتر باسی فەرشوشتەرمان کرد بڕوانە پەراوێزی ژمارە ٦٢، ئێستاش دەڵێم کە هڤەگڤە (Hvagva) ناوی باوک و بنەماڵەی فەرشوشتەرە کە پێکهاتووە لە دووبەش- (هڤو) بەواتای چاک و (گڤو) بەواتای گاو (مانگا) و مەبەستیش لە وشەکە بەتەواوی (خاوەنی مانگای چاک)ە ئەوەشمان لەبیر نەچێت کە گاو، گەو، گەئو، لە ئاڤێستادا بەواتای ژیان، پیرۆز، جیهان دێت و... ئەم وشەیە واتە هڤوگڤە لە پالەویدا (هەبووب) دەنووسرێت و ئەوەش بڵێم کە (هەڤوبێ) ناوی خێزانی زەردەشت هەر لەم ناوە وەرگیراوە، ئەم ناوە لە ریگ ڤیدادا (سووگو)یە کە هەر هەمان واتا دەبەخشێت.

٩٣- (Bendva) ناوی یەک لە دوژمنە سەرسەختەکانی زەردەشت و یەکێک بووە لە ڕێبەرانی دێو یەسنان کە هەمیشە خەریکی فیتنە نانەوە و فریودان و لەخشتەبردنی خەڵک بووە بۆ لادانیان لە ڕێی ڕاست و دەست بەخراپە کردن. هەندێک لە زانایان پێیان وایە کە بێندڤە ناوی کەسێک نەبووە، بەڵکو وشەیەکە کە لە سانسکریت وەرگیراوە واتە (بیندو) بەواتای خراپەکار و نالەبار کە ئەویش لە ڕیشەی (بهید) گیراوە بەواتای شکێنەر. پێویستە بڵێم کە ئەم وشەیە هەر تەنیا لەم بڕگەیە و بڕگەی دووەمی ئەم هاتەدا هاتووە و لە هیچ شوێنێکی دیکەی ئاڤێستادا ئاماژەی پێ نەکراوە.

٩٤- دەجاماسپو، واتە جاماسبی زانا و حەکیم. بەشی یەکەمی ئەم وشەیە نازناوی جاماسپە کە بەواتای زانا دێت. جاماسپ لە بنەماڵەی هڤوگڤە و برای فەرشووشتەرە کە دواتر بوو بەزاوای زەردەشت (هاوسەری پوورڤەچیست). جاماسب پیاوێکی زانا و حەکیم بووە و لە کتێبی (جاماسب نامە) و (گشتاسب نامەی دەقیقی) و (یادگاری زەریران)دا باسی حیکمەت و زانایی و پێشگۆییەکانی کراون. ئەوەندە پیاوچاک و نزیکی زەردەشت بووە کە پاش زەردەشت وەک جێگر و ڕێبەری موغەکان هەڵبژێردراوە.

٩٥- مەئیدیۆ ماڤەنگهە (میدیۆ مانگ) لە بنەماڵەی سپیتمان و کوڕی (ئاراست)ی برای (پوورڤەشەسپ) و ئامۆزای زەردەشت بووە، بۆ ئەمیش هەردەڵێن یەکەم کەس بووە کە بڕوای بەزەردەشت هێناوە و تا کاتی بڕوا

هێنانی گشتاسپ ئەو تەنیا شوێنکەوتووی زەردەشت بووە. زەردەشت لە زۆر جێگای ئاڤێستادا بەڕێزەوە و پاش ناوی گشتاسپ و فەرشووشتەر و جاماسب ناوی دێنێت.

٩٦- ئەمێشە سپەنتە (ئەمشاسپەند) لە دوو بەش پێکهاتووە: (ئەمێشە/ ئەمشا) بەواتای نەمری و زیندوویێتی هەتا هەتایی و (سپەنتە/ سپەند/ سپەنت) واتە پاک و پیرۆز. وشەکە بەگشتی واتای (پیرۆزی نەمر) دەدات، ئەمشاسپەندان کۆی (ئەمشاسپەند)ە، ئەوانیش هەرکام بەشێکن لە سیفاتی پاکی ئەهوورە مەزدا. لە ئایینی زەردەشتدا (٦) ئەمشاسپەند یا (موقەڕبی دەرگا)ی ئاهوورا مەزدا هەنە کە بریتین لە:

١- بەهمەن (ڤەهوومەن) واتە سرشتی چاک،

٢- ئەشەڤەهیشتە واتە باشترین ڕاستی،

٣- خەشترە ڤەئیریە واتە شار و دەسەڵات و فەرمانڕەوایی ئارەزوو کراو،

٤- سپەنتا ئارمەیتی (سپەندارمەز) واتە ئەندێشەی ڕاست و دروست و پیرۆز،

٥- هەئورڤەتاتە (خورداد) واتە پێگەیشتن و کامڵبوون،

٦- ئەمێرەتاتە (ئەمورداد) واتە نەمری و زیندوویێتی هەتا هەتایێ. دەبینین کە ئەشوو زەردەشت سەرەڕای داواکاری لە مەزدا ئەهووە، لەوانیش (ئەمشاسپەندان) داوای یارمەتی و هاوکاری و هاوبیری دەکات.

٩٧- پوور ڤەچیست بچووکترین کچی زەردەشتە. زەردەشت سێ کچی هەبوون بەناوەکانی: (فرەن)، (تەریتە) و (پووروەچیست) کە ئەمەی دوایی بچووکترین یانخود دوایین کچی زەردەشتە کە بۆتە هاوسەری (جاماسپ)ی زانا. ئەم ناوە لە (چیستا) ئیزەدی زانست و مەعریفە وەرگیراوە و واتای (زۆر زانا) دەدات. دەبینین کە چۆن پێغەمبەری ڕاستی و ڕووناکی وەکو دۆستێک قسە لەگەڵ کچەکەی دەکات و پێی دەڵێ ڕاوێژی ئەقڵی خۆت بکەو چاو و گوێ بکەرەوە و بەزانیاری و ئاوەزەوە ژیانی هاوسەریت پێک بهێنە.

٩٨- (دریگە ئووڤە) واتە دەروێش کە لێرەدا مەبەست لەو مرۆڤە چاک و داوێن پاکانەیە کە لە بواری مادیدا هەژار و دەستکورتن، بەڵام لە بواری ڕۆحی و مەعنەویدا گەلێ دەوڵەمەند و بەڕێز و جوامێرن و ژیانی خۆیان تەرخان کردووە بۆ خزمەتی ڕێبازی مرۆڤایەتی و ڕاستی و ڕووناکی و بەختەوەریی ژیانی مرۆڤ و ئاوەدانیی جیهان.

*- پێویستە بڵێم کە ئەم لیستەیەم بەکەڵک وەرگرتن لە ڕۆژمێرە تایبەتییەکانی ئەنجوومەنی زەردەشتییانی تاران ئامادە کردووە، ئەویش هییساڵانی تا پێش ١٩٩٧، دیارە من لەو کاتەوە تا ئێستا لە ئێران و لە ئەنجومەنیش دابڕاوم، جا بۆیە ئەگەر هەر چەشنە ئاڵوگۆڕێک لە ژمارە تەلیفۆن یانخود لە ناوونیشانێکدا کرابێت و من ئاگام لێ نەبێت داوای لێبوردن لە خوێنەری بەڕێز دەکەم. (ج .ع).

ئەمەگناسی هۆی گەشەی ئەشاو ئارمەیتییە:

لە کۆتایی بەرگی یەکەمی ئەم بەرهەمەدا بەئەرکی سەرشانی خۆم دەزانم کە لەناخی دڵمەوە سوپاس و پێزانینی خۆم ئاراستەی ئەم خۆشەویستانە بکەم کە هەر کام بەجۆرێک جێ پەنجەیان لە بەئەنجامگەیاندنی ئەم ئەرکە پیرۆزەدا دیار و بەرجەستەیە:

- برای زۆر هێژا و خۆشەویستم کاک دیاری حسێن بەگ (جێگری لقی ١٢ی پ.د.ک) کە بەوپەڕی خۆشەویستی و جوامێرییەوە دالّدەی دام و هەوڵەکەمی گەیاندە ئەنجام.
- جگەر گۆشەکەم، ئەدهەم عەباسی (تایپیستی بەرهەمەکانم) کە جێی پەنجە ناسکۆڵەکانی لە پیت بەپیتی ئەم بەرهەمە و سەرجەم بەرهەمەکانی دیکەمدا دیارە.
- برایانی دەزگای ئاراس.
- دیکەی خۆشەویستانم: هەڤاڵانی بەڕێزی ناوچەی هەورامان (پ.د.ک)، کاک حەکیم مەلا ساڵح، ئەندازیار محەمەدئەمین هەورامانی، کاک شادمان دەرگەڵەیی، مامۆستا خاتوو سۆلاڤ ئەحمەد (ئاکرەیی). هیوادارم هەر کامەران و بەختەوەربن و لە سایەی ئەشا و خۆشەویستی ئەهوورادا سەربەرز بژین و نموونەشیان زۆر و زۆرتر بێت.

جەلیل عەباسی (ج. قەقنەس)

***

بەرهەمەکانی نووسەر:

جگە لەم بەرهەمەی بەردەستت کە پرۆژەیەکی شەش بەرگییە، چەندین بەرهەمی دیکەی ئامادەی چاپن و لەوانە:

- ئێستا لە نێوان دوو -هیچ-دا (کۆمەڵە شیعری نیچە).
- نامەیەک بۆ باوکم (فرانتس کافکا)
- ئاهووڕامان (بەرگی یەکەمی ڕوانگە، پرۆژەیەکی ٦ بەرگی)
- هەورامان و هونەر (بەرگی یەکەم، پرۆژەیەکی ٣ بەرگی).
- گەمژە (گوڵبژێری چیرۆکی ئەنتوۆنی چیخۆف).
- شارەزا (گوڵبژێری چیرۆکی ئەزیز نیسین).
- شیعرستان (هەڵبژاردەی شیعری ئەمڕۆی جیهان).
- یەلدای شووم (کۆ شیعر).
- زمانی بڕنەو (کۆ چیرۆک).
- دیوانی کۆچ (دووەمین کۆ شیعر).
- دوایین ژێردەستە (کێشەی کوردستانی باکوور لە سەرەتاوە تا ئەمڕۆ).
- جافی جوانڕۆ (وەرگێڕانی دەقێکی دەسنووس).
- ڕوانگە (بەرگی دووەم)

***